

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 3. juuli 2023
(OR. en)

11344/23

FIN 734

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	29. juuni 2023
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 391 final
Teema:	KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE JA KONTROLLIKOJALE EUROOPA LIIDU MAJANDUSAASTA ARUANNE 2022

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2023) 391 final.

Lisatud: COM(2023) 391 final

Brüssel, 28.6.2023
COM(2023) 391 final

KOMISJONI TEATIS

EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE JA KONTROLLIKOJALE

EUROOPA LIIDU MAJANDUSAASTA ARUANNE 2022

SISUKORD

EESSÕNA	2
EELARVEAASTA TÄHTSAMAD FINANTSSÜNDMUSED	3
RAAMATUPIDAMISE KONSOLIDEERITUD AASTAARUANDELE LISATUD DEKLARATSIOON	38
RAAMATUPIDAMISE KONSOLIDEERITUD AASTAARUANDED JA NENDE LISAD	39
BILANSS	41
TULEMIARUANNE	42
RAHAVOOGUDE ARUANNE.....	43
NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE	44
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD	45
EELARVE TÄITMISE ARUANDED JA NENDE LISAD	156
SÕNASTIK.....	233
LÜHENDITE LOETELU.....	237

2022. aastal tõestas Euroopa Liit enneolematute probleemidega tegeledes järjekordselt, et tema ühtsuses peitub jõud. Liidu vastus Venemaa jõhkrale sõjale oli Euroopa

solidaarsus. Ühelt poolt toetasime oma Ukraina partnereid ja püüdsime leevendada selle ebaseadusliku ja meelevaldse, miljonite ukrainlaste igapäevaelule jälje jätnud sõja tagajärgi ning teiselt poolt tegelesime sõja otsese ja kaudse mõjuga meie kodanikele, ettevõtjatele ja liikmesriikidele. Sel eesmärgil võtsime kasutusele kõik ELi eelarve ja Euroopa rahutagamisrahastu raames kättesaadavad vahendid, et täiendada liikmesriikide poolt otse antavat toetust.

Praegune geopoliitiline olukord on rõhutanud kestlike ja mitmekesiste energiaallikate tähtsust. Sellega seoses on sihtotstarbeline taasterahastu „NextGenerationEU“ osutunud oluliseks vahendiks, mille abil veelgi kiirendada rohe- ja digipööret. Samal ajal on taasterahastu „NextGenerationEU“ aidanud ELil kasvada suureks avaliku sektori emitendiks. ELi ühtse laenuvõtmisstrateegia järgimisega saatis komisjon finantsturgudele väga olulise signaali, mis näitas ELi solidaarsust ja tekitas usaldust euroala vastupidavuse suhtes.

Peale selle jätkati liikmesriikide abistamist inimeste töökohtade säilitamisel ja pandeemiast mõjutatud töökohtade toetamisel programmist TERA (tööhõive toetamise erakorraline rahastu). Programmi viimase toimimisaasta, 2022. aasta lõpu seisuga olid liikmesriigid sõlminud laenuandmise lepinguid 98,4 miljardi euro ulatuses, mis täies ulatuses välja maksti ning millest toetati enam kui 30 miljonit inimest ja 2,5 miljonit ettevõtjat 19 eri liikmesriigis.

Lisaks kriisiga toimetulekule kiirete reageerimismeetmete ning poliitilise ja finantsolukorra pideva kohandamise teel täitis Euroopa Liit lubaduse ja [viis ellu oma üldised poliitikaeesmärgid](#). 2022. aastal, mis on mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 teine aasta, kasutas liit eelarvet parimal võimalikul viisil, täites kulukohustusi kokku 357,1 miljardi euro ulatuses.

Tänu oma eelarvele suutis Euroopa Liit enda ees seisvate probleemidega toime tulla. Seepärast on mul on heameel esitleda Euroopa Liidu 2022. majandusaasta aruannet, milles seda üksikasjalikult kirjeldatakse. Aruandes antakse täielik ülevaade ELi rahandusest, esitades muu hulgas teavet liidu tingimuslike kohustiste, finantskohustuste ja muude kohustuste, samuti ELi eelarve täitmise kohta möödunud aastal. Euroopa Liidu konsolideeritud majandusaasta aruanne on komisjoni integreeritud finants- ja vastutusaruannete paketi osa ning moodustab olulise osa meie põhjalikult välja töötatud fiskaalläbipaistvuse ja -aruandluse süsteemist.

Johannes Hahn

Euroopa Komisjoni eelarve ja personali eest vastutav volinik

EELARVEAASTA TÄHTSAMAD FINANTSSÜNDMUSED

Kooskõlas rahvusvaheliste avaliku sektori raamatupidamisstandardite nõukogu (IPSASB) soovituslikus suunises nr 2 „Finantsaruandeid käsitlev arutelu ja analüüs” sisalduvate põhimõtetega koostatud käesoleva tähtsaimate finantssündmuste jao eesmärk on aidata lugejal mõista, kuidas ELi tegevus ning finants- ja investeerimistoimingud kajastuvad ELi raamatupidamise konsolideeritud aastaaruande eri elementides. Käesolevas jaos esitatud teave ei ole auditeeritud.

Tuleb märkida, et arvude miljonitesse eurodesse ümardamise tõttu võib mõnes järgnevas tabelis esitatud finantsandmete liitmisel saadav summa erineda tabelis esitatud kogusummast.

SISUKORD

1.	AASTA PÕHINÄITAJAD JA TÄHTSAIMAD SÜNDMUSED	5
2.	MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK 2021–2027 JA TAASTERAHASTU „NextGenerationEU“	7
2.1.	Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 ja taasterahastu „NextGenerationEU“ – põhinäitajad	7
2.2.	Taasterahastu „NextGenerationEU“ – ülevaade	8
2.3.	Taasterahastu „NextGenerationEU“ finantsolukord 31. detsembri 2022. aasta seisuga	9
3.	ÜLEVAADE EELARVE TÄITMISEST	17
3.1.	Tulud	17
3.2.	Kulud	18
4.	RAHASTAMISVAHENDID JA EELARVELISED TAGATISED	21
4.1.	Eli eelarvest rahastatavad rahastamisvahendid	21
4.2.	Eelarvelised tagatised: tagatisfondides hoitavad finantsvarad	21
4.3.	Laenutegevus finantsabi programmide jaoks	22
4.4.	Eelarvelised tingimuslikud kohustised finantsabi programmide puhul	25
5.	RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE ANALÜÜS	27
5.1.	TULUD	27
5.2.	KULUD	28
5.3.	VARAD	29
5.4.	KOHUSTISED	31
6.	ELI POLIITIKA- JA FINANTSRAAMISTIK, VALITSEMINE JA VASTUTUS	34
6.1.	POLIITIKA- JA FINANTSRAAMISTIK	34
6.2.	VALITSEMINE JA ARUANDEKOHUSTUS	35

1. AASTA PÕHINÄITAJAD JA TÄHTSAIMAD SÜNDMUSED

Raamatupidamise konsolideeritud aastaaruanne

ELi raamatupidamise konsolideeritud aastaaruanne hõlmab enam kui 50 üksust (nende hulgas Euroopa Parlamenti, nõukogu, komisjoni ja ELi asutusi). Aruande koostamisel lähtutakse komisjoni peaarvepidaja vastuvõetud tekkepõhise arvestuse eeskirjadest, mis põhinevad rahvusvahelistel avaliku sektori raamatupidamise standarditel (IPSAS).

Nagu nähtub allpool toodud bilansist ja raamatupidamise aastaaruande analüüsis (punkt 5) üksikasjalikumalt esitatud andmetest, on ELi 2022. aasta raamatupidamise konsolideeritud aastaaruande puhul eriti märgatav võetud laenude kasv taasterahastu „NextGenerationEU“ ja tööhõive toetamise erakorralise rahastu (TERA) jätkuva rakendamise ning Ukrainale antud täiendava rahalise toetuse tõttu.

(miljardites eurodes)

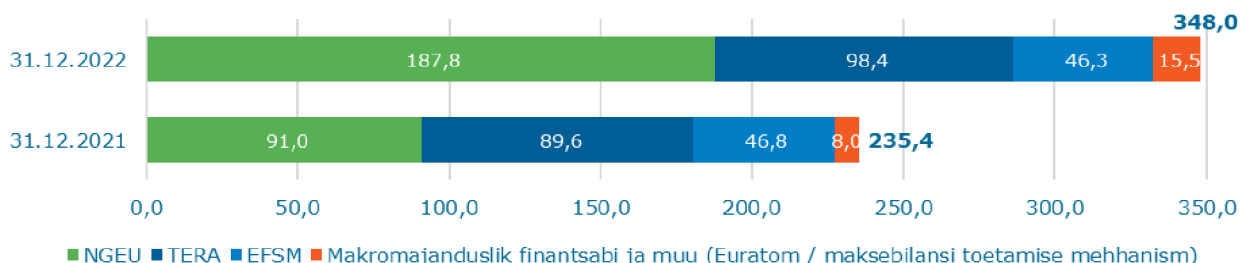
	2022	2021
VARAD		
Finantsvarad	235,4	188,6
Eelmaksed	100,5	93,4
Nõuded	48,2	72,4
Raha ja raha ekvivalendid	46,5	44,9
Materiaalne põhivara ja muud varad	15,2	14,7
Kokku	445,9	414,1
KOHUSTISED		
Töösuhte lõppemise järgsed hüvitised	80,6	122,5
Finantskohustised	352,3	246,1
Võlgnevused	55,3	46,4
Kumuleerunud kulud	86,2	78,1
Muud kohustised	2,8	3,3
Kokku	577,2	496,4
NETOVARA		
Reservid	1,3	1,3
Liikmesriikidelt sissenõutavad summad	(132,6)	(83,6)
Kokku	(131,3)	(82,3)

➔ Vt „Raamatupidamise aastaaruande analüüs“, punkt 5.

Põhisuundumused 2022. aastal

Jätkuvalt edukas tegevus võlakirjade emiteerimisel

112,6 miljardi euro ulatuses lisavahendeid ELi poliitikaprogrammideks ja finantsabiks

→ vt punkt 4

Taasterahastu eesmärkide täitmine „NextGenerationEU“

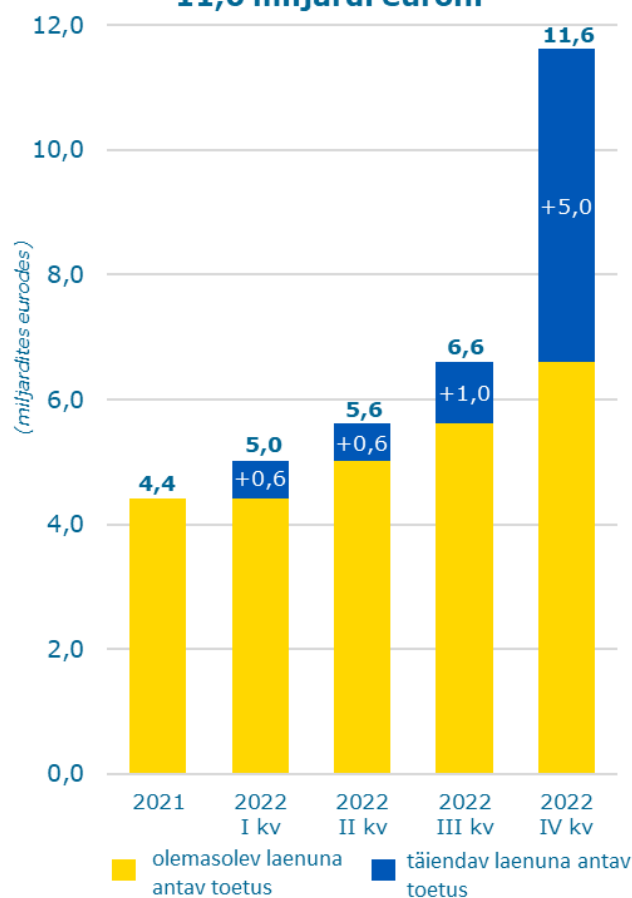
NGEU väljamaksed kasvasid 162,0 miljardi euroni

→ vt punkt 2

Ukrainale finantsabi andmine

Ukrainale makromajandusliku finantsabi laenuna antav toetus kasvas 11,6 miljardi euroni

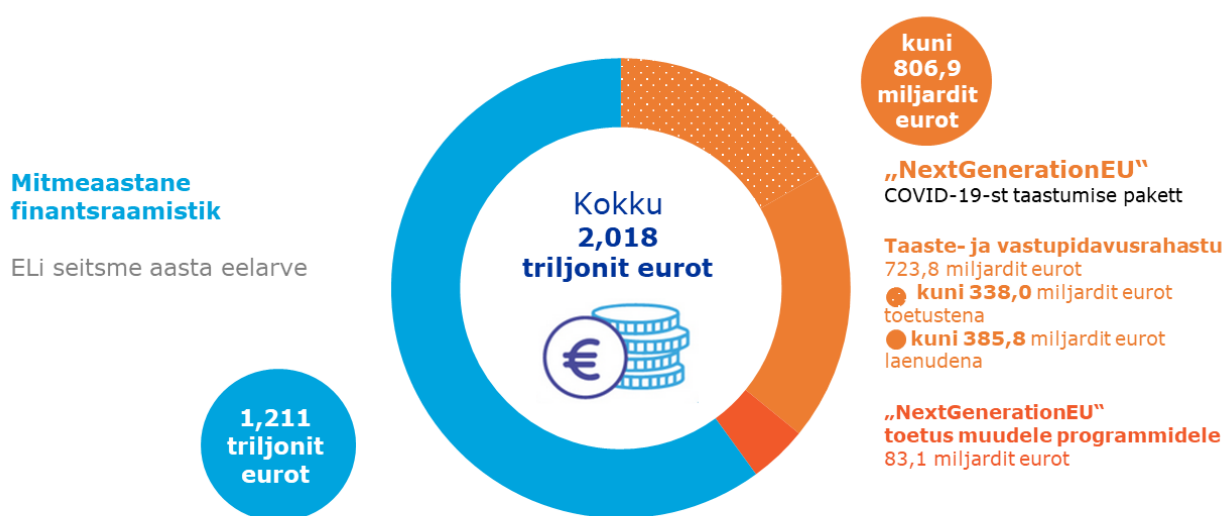
→ vt punkt 4

2. MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK 2021–2027 JA TAASTERAHASTU „NextGenerationEU“

2.1. Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 ja taasterahastu „NextGenerationEU“ – põhinäitajad

ELi 2021.–2027. aasta pikaajaline eelarve koos taasterahastuga „NextGenerationEU“ (NGEU) on jooksevhindades kokku 2,018 triljonit eurot (2018. aasta hindades 1,8 triljonit eurot).

Pakett koosneb pikaajalisest eelarvest ehk mitmeaastasest finantsraamistikust 2021–2027, mille maht on jooksevhindades 1,211 triljonit eurot (2018. aasta hindades 1,074 triljonit eurot), koos ajutise taasterahastuga „NextGenerationEU“, mille maht on jooksevhindades kuni 806,9 miljardit eurot (2018. aasta hindades 750 miljardit eurot).

Märkus. Kõik summad on jooksevhindades.

Eelarve on koostatud vastusena Euroopa prioriteetidele ja kõige pakilisematele vajadustele:

- üle 50 % järgmise pikaajalise eelarve ja taasterahastu „NextGenerationEU“ kogusummast kasutatakse Euroopa Liidu moderniseerimise toetamiseks teadusuuringute ja innovatsiooni, õiglase kliima- ja digipöörde, valmisoleku ning taaste- ja vastupidavusmeetmete kaudu;
- 30 % ELi eelarvest kulutatakse kliimamuutustega võitlemisele; see on suurim osa seni suurimast ELi eelarvest, mis sellele valdkonnale eraldatakse;
- 20 % taaste- ja vastupidavusrahanastu vahenditest, mis moodustavad 90 % taasterahastust „NextGenerationEU“, investeeritakse digipöördesse;
- 2026. ja 2027. aastal toetatakse 10 %ga pikaajalise eelarve iga-aastastest kulutustest elurikkuse vähenemise peatamist ja tagasipööramist ning
- esmakordselt kulutatakse suurim osa pikaajalisest eelarvest – 32 % – uutele tõhustatud prioriteetidele.

Pärast seda, kui Venemaa alustas agressioonisõda Ukraina vastu, sai ELi eelarvest oluline vahend, millest toetada ELi reageerimist kriisile ja strateegilise autonoomia saavutamist. Täpsemalt olid EL, liikmesriigid ja liidu finantseerimisasutused nn Euroopa tiimi lähenemisviisi raames 2022. aasta lõpuks üheskoos kaasanud ligi 50 miljardit eurot Ukraina üldiseks toetamiseks, väljendades selgelt ELi jätkuvat solidaarsust Ukraina inimestega.

See summa koosnes:

- 18,9 miljardi euro ulatuses finantsabist, eelarvetoetusest ja humanitaarabist, mida anti ELi eelarvest ning otse liikmesriikide poolt toetuste, laenude ja tagatiste vormis;
- Ukraina majanduse toetamiseks ette nähtud 18 miljardi euro suurusest rahastamispaketist, mis makstakse välja 2023. aastal, ja
- 3,2 miljardi euro ulatuses sõjalisest abist Euroopa rahutagamisrahastu alusel ja 7 miljardist eurost, mille liikmesriigid maksid otse (ei Euroopa rahutagamisrahastu vahendid ega liikmesriikide otsetoetus ole osa ELi eelarvest).

2.2. Taasterahastu „NextGenerationEU“ – ülevaade

806,9 miljardi euro suuruse eelarvega taasterahastu „NextGenerationEU“ eesmärk on toetada koroonaviiruse pandeemia põhjustatud vahetu majandusliku ja sotsiaalse kahju kõrvaldamist, aidates seeläbi üles ehitada COVID-19-järgse Euroopa, mis on keskkonnasäästlikum, digitaalsem, vastupidavam ja paremini valmis praeguste ja tulevaste probleemidega toimetulekuks.

Suurem osa vahendeid antakse taaste- ja vastupidavusrahastu kaudu. Osa vahenditest – kuni 338,0 miljardit eurot – antakse tagastamatu toetusena. Ülejäänud osa – kuni 385,8 miljardit eurot – kasutab liit üksikutele liikmesriikidele laenude andmiseks. Asjaomased liikmesriigid hakkavad neid laene tagasi maksma alles pärast käesoleva mitmeaastase finantsraamistiku lõppu ja tagasimaksmise periood kestab pikka aega – 31. detsembri 2022. aasta seisuga antud laenude lõpptähtajad saavad alles alates 2052. aastast (vt punkt **2.3.3**).

Lisaks tugevdatakse taasterahastuga „NextGenerationEU“ mitut olemasolevat ELi programmi ja poliitikavaldkonda, näiteks järgmisi:

- ühtekuuluvuspoliitika REACT-EU (ühtekuuluvust ja Euroopa territooriume toetav taasteabi) alusel, et aidata esimestel taastumisaastatel tulla toime COVID-19 majandustagajärgedega;
- õiglase ülemineku fond, et tagada kliimaneutraalsusele ülemineku toimimine kõikide jaoks;
- Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond, et toetada täiendavalt põllumajandustootjaid;
- programm „InvestEU“, et toetada investeerimist ettevõtetesse;
- programm „Euroopa horisont“, et tagada ELi suutlikkus rahastada teadusuuringute veelgi kõrgemat kvaliteeti, ja
- rescEU, et tagada ELi elanikkonnakaitse mehhanismi suutlikkus reageerida ulatuslikele hädaolukordadele.

**Taaste- ja
vastupidavusrahastu**

723,8 miljardit eurot

● kuni 338,0 miljardit eurot toetustena

● kuni 385,8 miljardit eurot laenudena

ENERGIA TOOTMINEPuhas tehnoloogia ja taastuvad
energiaallikad**RENOVEERIMINE**

Hoonete energiatõhusus

LAADIMINE JA TANKIMINE

Säästev transport ja laadimisjaamad

ÜHENDAMINEKiirete lairibateenuste
kasutuselevõtmine**MODERNISEERIMINE**

Avalike haldusasutuste digiüleminek

LAIENDAMINE

Andmepilv ja kestlikud protsessid

ÜMBERÕPE JA OSKUSTE**TÄIENDAMINE**Haridus ja koolitus digioskuste
toetamiseks**„NextGenerationEU“
toetus muudele
programmidele**

83,1 miljardit eurot

REACT-EU (ERF/ESF)

50,6

**ÕIGLASE ÜLEMINERU
FOND**

10,9

MAAELU ARENG (EAFRD)

8,1

PROGRAMM „InvestEU“

6,1

**PROGRAMM „EUROOPA
HORISONT“**

5,4

rescEU

2,0

Lisaks esitas komisjon Venemaa Ukraina vastu suunatud agressioonisõja ja sellest tuleneva energiakriisi tagajärjel Euroopa Komisjoni kava „REPowerEU“, et muuta Euroopa enne 2030. aastat sõltumatuks Venemaa fossiilkütustest. Kava „REPowerEU“ alusel lisavad liikmesriigid oma riiklikusse taaste- ja vastupidavuskavasse, mis on taaste- ja vastupidavusrahastu alusel toimuva rahastamise tegevuskava, REPowerEU peatüki, et rahastada olulisi investeeringuid ja reforme seoses energiavarustuse mitmekesistamise ja Venemaa fossiilkütustest sõltuvuse vähendamisega. Kava „REPowerEU“ ei suurenda taaste- ja vastupidavusrahastu üldist rahastamispaketti, kuid kiirendab praeguse laenuvõtmisvõime rakendamist, pakkudes liikmesriikidele võimalust taotleada taasterahastu „NextGenerationEU“ alusel täiendavaid laene kava „REPowerEU“ eesmärkide jaoks. Kava „REPowerEU“ täiendavad toetused, mille rahastamiseks müüakse enampakkumisel LHÜsid ja tehakse ülekandeid Brexitiga kohanemise reservist.

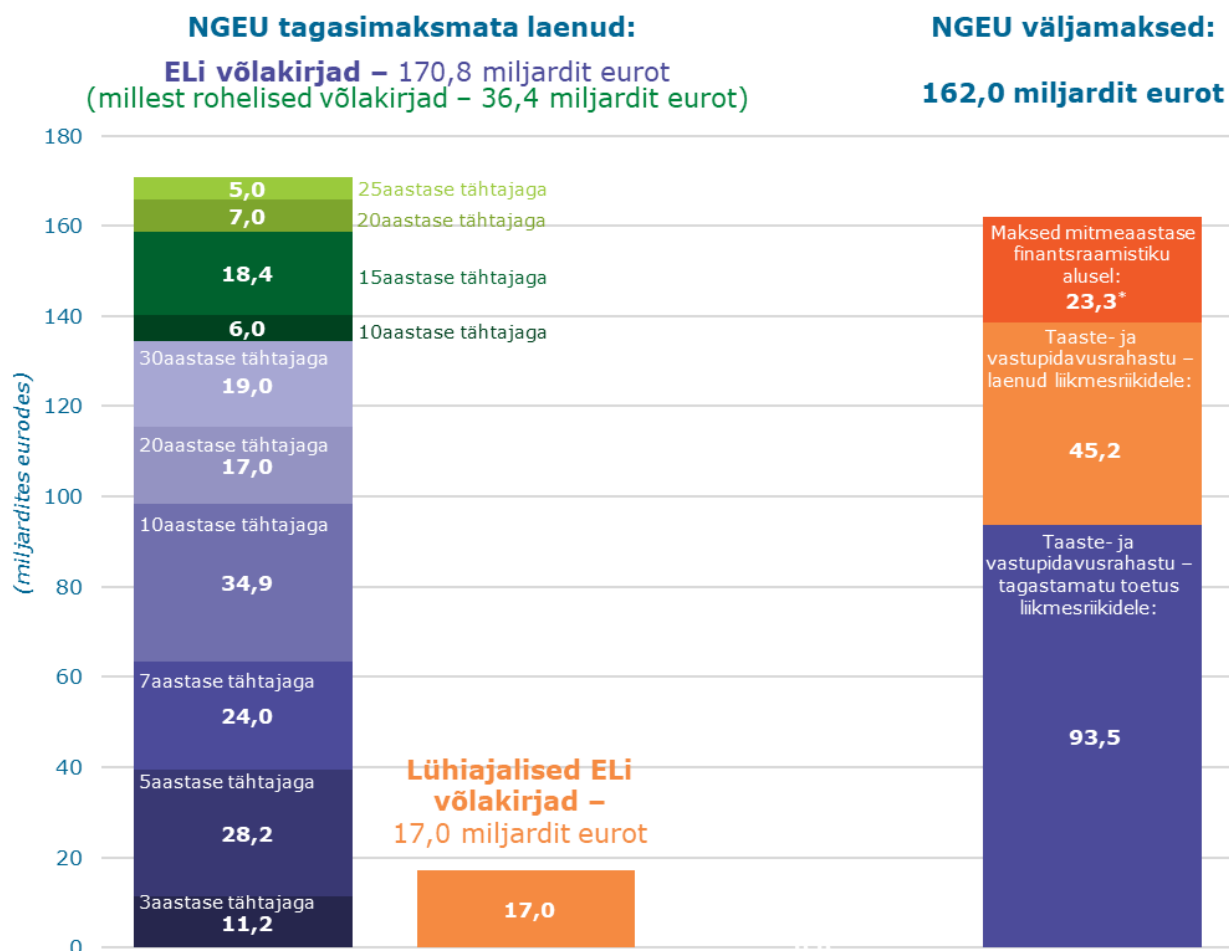
2.3. Taasterahastu „NextGenerationEU“ finantsolukord 31. detsembri 2022. aasta seisuga

2.3.1. Ülevaade

Alates taasterahastu „NextGenerationEU“ rahastamistoimingute käivitamisest 15. juunil 2021 kuni 2022. aasta lõpuni on komisjon kaasanud 170,8 miljardi euro (nimiväärtuses) ulatuses pikaajalisi rahalisi vahendeid, peamiselt sündikaattehingute kaudu võlakirjade emiteerimise teel (2021. aastal 71,0 miljardit eurot). Peale selle on komisjonil 2022. aasta detsembri seisuga 17,0 miljardi euro ulatuses tasumata lühiajalisi ELi võlakirju. Kuni 2022. aasta lõpuni on komisjon rahalise toetusena välja maksnud kokku 162,0 miljardit eurot (2021. aastal 71,6 miljardit eurot). Enamik sellest summast – 138,7 miljardit eurot – maksti välja taaste- ja vastupidavusrahastu raames (sellest summast 93,5 miljardit eurot maksti välja tagastamatu toetusena ja 45,2 miljardit eurot finantslaenu antava toetusena). Veel 23,3 miljardit eurot (millest on maha arvatud 0,2 miljardi euro ulatuses sissenõutud vahendeid) maksti välja mitmeaastase finantsraamistiku maksetena olemasolevate programmide alusel. Peale selle hoitakse 20,5 miljardi euro

väärtuses likviidseid vahendeid kuni mitmeaastase finantsraamistiku programmide jaoks eelarvesse väljamaksmiseni taasterahastu „NextGenerationEU“ pangakontol Euroopa Keskpangas ja komisjoni keskkassas.

Taasterahastu „NextGenerationEU“ – tagasimaksmata laenud ja väljamaksed 31. detsembri 2022. aasta seisuga

* Veel 0,6 miljardi euro ulatuses rahalisi vahendeid (sealhulgas 0,2 miljardit eurot taasterahastu „NextGenerationEU“ raames varem makstud ja sissenõutud vahendeid) hoiti kuni mitmeaastase finantsraamistiku programmide jaoks eelarvesse väljamaksmiseni komisjoni keskkassas.

2.3.2. Võetud laenud

Taasterahastu „NextGenerationEU“ rahastamisvajaduste täitmiseks emiteerib komisjon rahvusvahelistel kapitaliturgudel väärtapereid. Ühtsest rahastamisviisist lähtudes kasutab komisjon eri rahastamisvahendeid ja -tehnikaid ning lisaks suhtleb avatult ja läbipaistvalt turuosalistega.

2022. aastal lubati komisjonil iga-aastase laenuotsusega emiteerida pikaajalisi võlakirju maksimaalselt 140 miljardi euro väärtuses ja kehtestati lühiajaliste võlakirjade puhul maksimaalseks tasumata summaks 60 miljardit eurot¹.

Pikaajaline rahastamine – sündikaattehingud ja ELi võlakirjade enampakkumine

31. detsembri 2022. aasta seisuga oli pikaajaliste võlakirjade tasumata summa (nimiväärtuses) 170,8 miljardit eurot (2021. aastal 71,0 miljardit eurot). Sellest summast 36,4 miljardit eurot oli seotud roheliste võlakirjadega (2021. aastal 12 miljardit eurot). Võlakirjade tähtajad jäävad aastatesse 2025–2052 järgmiselt.

¹ Komisjoni rakendusotsus C(2021) 9336 final.

(miljardites eurodes)

Tähtaeg	Emiteeritud/kaasatud	Aasta lõpu seisuga kokku tagasi makstud	Aasta lõpu seisuga maksmisele kuuluv
2025	11,2	0,0	11,2
2026	18,9	0,0	18,9
2027	9,3	0,0	9,3
2028	14,0	0,0	14,0
2029	10,0	0,0	10,0
2031	20,0	0,0	20,0
2032	14,9	0,0	14,9
2033	6,0	0,0	6,0
2037	18,4	0,0	18,4
2041	13,0	0,0	13,0
2042	4,0	0,0	4,0
2043	7,0	0,0	7,0
2048	5,0	0,0	5,0
2051	14,0	0,0	14,0
2052	5,0	0,0	5,0
	170,8	0,0	170,8

Lühiajaline rahastamine – lühiajaliste ELi võlakirjade enampakkumine

Lühiajaliste ELi võlakirjade enampakkumine annab komisjonile kui emitendile täiendavat paindlikkust ja toetab tema väärtpaberite likviidsust. 31. detsembri 2022. aasta seisuga oli lühiajaliste ELi võlakirjade enampakkumise teel kaasatud ja kolme- või kuuekuulise tähtajaga lühiajaliste rahaliste vahendite maksmisele kuuluv summa (nimiväärtuses) 17,0 miljardit eurot (2021. aastal 20,0 miljardit eurot).

2.3.3. Väljamaksed

2022. aastal andis komisjon positiivse hinnangu ülejäänud viie liikmesriigi (Bulgaaria, Ungari, Madalmaad, Poola ja Rootsi) taaste- ja vastupidavuskavadele, mille nõukogu seejärel heaks kiitis. Selle tagajärjel kinnitati 2022. aasta lõpuks kõigi 27 liikmesriigi taaste- ja vastupidavuskavad. 27 liikmesriigi kavade alusel heakskiidetud tagastamatu toetuse kogusumma oli 335,1 miljardit eurot (2021. aastal 291,2 miljardit eurot), mis vastab peaaegu kogu taasterahastu „NextGenerationEU“ tagastamatu toetuse rahastamispaketile (338,0 miljardit eurot)². Sellest summast 234,4 miljardit eurot kaeti liikmesriikidega sõlmitud rahastamislepingutest (2021. aastal 195,4 miljardit eurot). Kavade alusel heakskiidetud finantslaenu antava toetuse kogusumma oli 165,3 miljardit eurot (2021. aastal 153,9 miljardit eurot), millest aasta lõpu seisuga sõlmitud laenulepingud moodustasid 153,9 miljardit eurot (2021. aastal 153,2 miljardit eurot).

Tagastamatu toetus

2022. aasta lõpu seisuga oli komisjon tagastamatu toetusena välja maksnud kokku 93,5 miljardit eurot 22 liikmesriigile (2021. aastal 46,4 miljardit eurot 20 liikmesriigile). Sellest summast 36,6 miljardit eurot oli seotud eelmaksetega (2021. aastal 36,4 miljardit eurot) ja 56,9 miljardit eurot maksetega, mis tehti pärast seda, kui liikmesriigid olid saavutanud eesmärgid ja sihid (2021. aastal 10,0 miljardit eurot).

² Kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikli 11 lõikega 2 pärast 30. juuni 2022. aasta ajakohastamist iga liikmesriigi kohta arvutatud maksimaalne toetussumma (enne toetusega seotud kulude mahaarvamist), vt https://commission.europa.eu/document/c22c182c-f53e-453f-b45a-dacdcf2d69dd_et.

(miljardites
eurodes)

Liikmesriik	Maksimaalne tagastamatu toetus*	Allkirjastatud kulukohustused ja eelarvelised kulukohustused 31.12.2022 [†]	Välja makstud eelmaksetena 31.12.2022	Vahe-eesmärkidega seotud maksed 31.12.2022	Kokku välja makstud 31.12.2022
Austria	3,8	2,2	0,4	–	0,4
Belgia	4,5	3,6	0,8	–	0,8
Bulgaaria	5,7	4,6	–	1,4	1,4
Horvaatia	5,5	4,6	0,8	1,4	2,2
Küpros	0,9	0,8	0,1	0,1	0,2
Tšehhi	7,7	3,5	0,9	–	0,9
Taani	1,4	1,3	0,2	–	0,2
Eesti	0,9	0,8	0,1	–	0,1
Soome	1,8	1,7	0,3	–	0,3
Prantsusmaa	37,5	24,3	5,1	7,4	12,5
Saksamaa	28,0	16,3	2,3	–	2,3
Kreeka	17,4	13,5	2,3	1,7	4,0
Ungari	5,8	4,6	–	–	–
Iirimaa	0,9	0,9	–	–	–
Itaalia	69,0	47,9	9,0	20,0	29,0
Läti	1,8	1,6	0,2	0,2	0,4
Leedu	2,1	2,1	0,3	–	0,3
Luksemburg	0,1	0,1	0,0	–	0,0
Malta	0,3	0,2	0,0	–	0,0
Madalmaad	4,7	3,9	–	–	–
Poola	22,5	20,3	–	–	–
Portugal	15,5	9,8	1,8	0,6	2,4
Rumeenia	12,1	10,2	1,9	1,8	3,6
Slovakkia	6,0	4,6	0,8	0,4	1,2
Sloveenia	1,5	1,3	0,2	–	0,2
Hispaania	77,2	46,6	9,0	22,0	31,0
Rootsi	3,2	2,9	–	–	–
Kokku	338,0	234,4	36,6	56,9	93,5

* Kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikli 11 lõikega 2 pärast 30. juuni 2022. aasta ajakohastamist iga liikmesriigi kohta arvatud maksimaalne toetussumma (enne toetusega seotud kulude mahaarvamist), vt

https://commission.europa.eu/document/c22c182c-f53e-453f-b45a-dacdcf2d69dd_et.

[†] Eelarveliste kulukohustuste puhul on arvesse võetud kõiki vabastatud vahendeid, sealhulgas enne 2022. aastat võetud kulukohustustega seoses vabastatud vahendeid. Kõikidest eelarvelistest kulukohustustest võeti 136,4 miljardi euro ulatuses kohustusi 2022. aastal.

2022. aastal maksis komisjon tagastamatu toetusena välja kokku 47,2 miljardit eurot. Peamiselt koosneb see summa esimesest vahe-eesmärgiga seotud maksest Prantsusmaale (7,4 miljardit eurot), esimesest ja teisest vahe-eesmärgiga seotud maksest Itaaliale (kumbki 10,0 miljardit eurot) ja teisest vahe-eesmärgiga seotud maksest Hispaaniale (12,0 miljardit eurot).

Antud laenud

2022. aasta lõpu seisuga oli komisjon finantslaenuna antava toetusena välja maksnud 45,2 miljardit eurot viiele liikmesriigile (2021. aastal 18,0 miljardit eurot neljale liikmesriigile). Sellest summast 19,9 miljardit eurot oli seotud eelmaksetega (2021. aastal 18,0 miljardit eurot) ja 25,2 miljardit eurot laenu osamaksetega, mis tehti pärast seda, kui liikmesriigid olid saavutanud eesmärgid ja sihid (2021. aastal null).

(miljardites
eurodes)

Liikmesriik	Maksimaalne finantslaenuna antav toetus	Kokku allkirjastatud 31.12.2022	Välja makstud eelmaksetena 31.12.2022	Vahe- eesmärkidega seotud maksed 31. detsembri 2022. aasta seisuga	Kokku maksmisele kuuluv 31. detsembri 2022. aasta seisuga
Küpros	0,2	0,2	0,0	–	0,0
Kreeka	12,7	12,7	1,7	1,8	3,5
Itaalia	122,6	122,6	15,9	22,0	37,9
Portugal	2,7	2,7	0,4	0,6	1,0
Rumeenia	14,9	14,9	1,9	0,8	2,7
Poola	11,5	0,0	–	–	–
Sloveenia	0,7	0,7	–	–	–
Heaks kiidetud	165,3	153,9	19,9	25,2	45,2
Reserv	220,5	–	–	–	–
	385,8	153,9	19,9	25,2	45,2

2022. aastal andis komisjon finantslaenuna antavat toetust kokku 27,2 miljardi euro väärtuses. See summa koosnes 1,9 miljardi euro suurusest laenu eelmaksest Rumeeniale, laenude esimestest osamaksetest Kreekale (1,8 miljardit eurot), Itaaliale (11,0 miljardit eurot), Portugalile (0,6 miljardit eurot) ja Rumeeniale (0,8 miljardit eurot) ning laenu teisest osamaksest Itaaliale (11,0 miljardit eurot).

Laenulepingute kohaselt maksavad liikmesriigid alates kümne aasta möödumisest väljamaksmise kuupäevast igal aastal tagasi 5 % väljamakstud summadest. Seega hakkavad Küpros, Kreeka, Itaalia ja Portugal laene tagasi maksma 2032. aastal ja Rumeenia 2033. aastal. Aasta lõpu seisuga maksmisele kuuluvate nominaalsummade tagasimaksmise ajakava on järgmine.

(miljonites eurodes)

Liikmesriik	Tagasimaksmise periood	Iga-aastane tagasimakse	Kokku tagasimakse
Küpros	2032–2051	1	26
Kreeka	2032–2052	175	3 500
Itaalia	2032–2052	1 897	37 938
Portugal	2032–2052	48	960
Rumeenia	2033–2052	137	2 732
		2 258	45 156

Taasterahastu „NextGenerationEU“ toetus muudele ELi eelarvest rahastatavatele programmidele

2022. aasta lõpu seisuga moodustasid väljamakstud netomaksed muudele mitmeaastase finantsraamistikuga hõlmatud programmidele kokku 23,3 miljardit eurot (2021. aastal 7,2 miljardit eurot). See toetus, millest on maha arvatud 0,2 miljardi euro väärtuses sissenõutud vahendeid, oli peamiselt seotud REACT-EUga, millest rahastatakse Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) ja Euroopa Sotsiaalfondi (ESF, sealhulgas Euroopa abifondi enim puudust kannatavate isikute jaoks (FEAD)).

(miljardites eurodes)

Mitmeaastase finantsraamistiku programm	Assigneeringud kokku	Kulukohustused kokku (netosumma) 31.12.2022 [†]	Netomaksed kokku 31.12.2022
REACT-EU	50,6	50,5	18,2
– millest ERF	30,0	29,9	13,6
– millest ESF (sh FEAD)	20,6	20,6	4,6
Õiglase ülemineku fond	10,9	5,0	0,2
Maaelu areng (EAFRD)	8,1	8,1	1,3
Programm „InvestEU“	6,1	3,6	1,4
Programm „Euroopa horisont“ rescEU	5,4	3,5	1,9
	2,0	0,9	0,3
Kokku	83,1	71,6	23,3

2022. aastal maksis komisjon muudele mitmeaastase finantsraamistiku programmidele välja kokku 16,1 miljardit eurot. Peamiselt koosnes see summa maksetest seoses REACT-EUga (11,2 miljardit eurot, millest 8,7 miljardit eurot ERFi ja 2,5 miljardit eurot ESFi, sealhulgas FEAD raames), programmiga

„Euroopa horisont“ (1,9 miljardit eurot), programmiga „InvestEU“ (1,2 miljardit eurot) ja maaelu arenguga (1,2 miljardit eurot).

2.3.4. Likviidsus

Taasterahastu „NextGenerationEU“ raames antavate laenude puhul ei järgita varasemat ranget samade tingimuste põhimõtet. Selle asemel on taasterahastu „NextGenerationEU“ jaoks välja töötatud mitmekesise ja ühisrahastamise strateegia, milleks on olnud vaja rakendada tõhusat likviidsusjuhtimist. Taasterahastu „NextGenerationEU“ likviidsuse juhtimise eesmärk on tagada, et taasterahastu pangakontol hoitakse piisavalt vahendeid kõikide eelseivate väljamaksevajaduste täitmiseks ja kindlaksmääratud ohutusvaru säilitamiseks, vältides samal ajal ülemääraseid saldosid. Likviidsusjuhtimiseks on komisjon välja töötanud IT-vahendi, mis võimaldab taasterahastu „NextGenerationEU“ kontot igapäevaselt jälgida. 2022. aasta lõpu seisuga moodustasid taasterahastu „NextGenerationEU“ eelarvevälisel kontol hoitavad vahendid kokku 19,9 miljardit eurot. Peale selle hoiti 0,6 miljardi euro ulatuses rahalisi vahendeid (sealhulgas 0,2 miljardit eurot taasterahastu „NextGenerationEU“ raames varem makstud ja sissenõutud vahendeid) kuni mitmeaastase finantsraamistiku programmide jaoks eelarvesse väljamaksmiseni komisjoni keskkassas.

Kuna taasterahastu „NextGenerationEU“ mitmekesine rahastamisstrateegia oli edukas ja ELi poliitiliste prioriteetide jaoks rahaliste vahendite tagamiseks võeti ulatuslikumalt laene, otsustas komisjon 2022. aastal hakata alates 2023. aastast kasutama peamise rahastamismeetodina ühtset rahastamisviisi. Selle lähenemisviisi alusel emiteerib komisjon ELi nimel edaspidi ainult nn ELi võlakirju, mitte eraldi nimega üksikute programmide võlakirju. Esimesed programmid, mille puhul uut rahastamisviisi kasutatakse, on taasterahastu „NextGenerationEU“ kohane taastekava ja uus programm „Makromajanduslik finantsabi+“ Ukraina jaoks, mille vahendid 2023. aastal moodustavad 18 miljardit eurot.

3. ÜLEVAADE EELARVE TÄITMISEST

3.1. Tulud

Algses vastuvõetud ELi eelarves oli maksete assigneeringute kogusumma 170 603 miljonit eurot ja omavahenditest rahastatav kogusumma 157 701 miljonit eurot. Algses eelarves esitatud tulude ja kulude prognoose korrigeeritakse üldiselt eelarveaasta jooksul paranduseelarvetega. Kogurahvatulul põhinevate omavahendite kohandused tagavad, et eelarve tulud on eelarve kuludega täpselt vastavuses. Tasakaalu põhimõtte kohaselt peavad eelarve tulud ja kulud (maksete assigneeringud) olema tasakaalus.

2022. aasta jooksul võeti vastu viis paranduseelarvet. Neid arvestades oli 2022. aasta lõplik kinnitatud tulu 170 038 miljonit eurot ja omavahenditest rahastatav summa oli kokku 153 928 miljonit eurot. Liikmesriikide 2022. aasta osamaksud vähenesid peamiselt eelmise aasta ülejäägi tõttu (3 227 miljonit eurot). Maksete assigneeringute tase oli enam-vähem sama kui algses heakskiidetud eelarves.

Tulu laekub kuuest allikast (jaotisest).

Jaotis 1. Omavahendid

Traditsioonilisi omavahendeid koguti eelarves prognoositud summadest rohkem. See oli peamiselt tingitud asjaolust, et aasta viimastel kuudel kogutud summad olid eeldatust suuremad.

Liikmesriikide lõplikud käibemaksupõhiste ning kogurahvatulul ja plastpakendijäätmetel põhinevate omavahendite maksed olid lõpliku eelarveprognoosiga üsna täpselt vastavuses. Prognoositud summade ja tegelikult makstud summade erinevus tulenes erinevusest eelarve koostamisel kasutatud euro vahetuskursi ja sel hetkel kehtinud vahetuskursi vahel, mil euroalasse mittekuuluvad liikmesriigid oma maksed tegelikult tegid.

Jaotis 2. Ülejäägid, saldod ja kohandused

Eelmise eelarveaasta ülejääk oli 3 227 miljonit eurot. See summa kanti paranduseelarvega 2022. aasta eelarvesse ja liikmesriikide omavahendite osamakse vähendati vastavalt sellele.

Käibemaksu ja kogurahvatulu saldod käsitlevad eeskirjad on sätestatud omavahendite kättesaadavaks tegemise määruse (nõukogu määrus (EL, Euratom) nr 609/2014) artiklis 10b. Nende eeskirjade kohaselt arvutatakse saldo kogusumma, et mõju ELi eelarvele oleks null (nn tasaarvestussüsteem), ja menetlus ei hõlma eelarve parandust. Seepärast taotleb komisjon kooskõlas omavahendite kättesaadavaks tegemise määruks kehtestatud eeskirjadega netosummade tasumist otse liikmesriikide poolt.

Jaotis 3. Haldustulu

See jaotis hõlmab peamiselt töötajate töötasult saadavaid makse ja tasusid.

Jaotis 4. Finantstulu, viivised ja trahvid

Selle jaotise põhiosa on seotud konkurentsieskirjade rakendamisest tulenevate trahvidega.

Jaotis 5. Eelarvelised tagatised ja laenutehingud

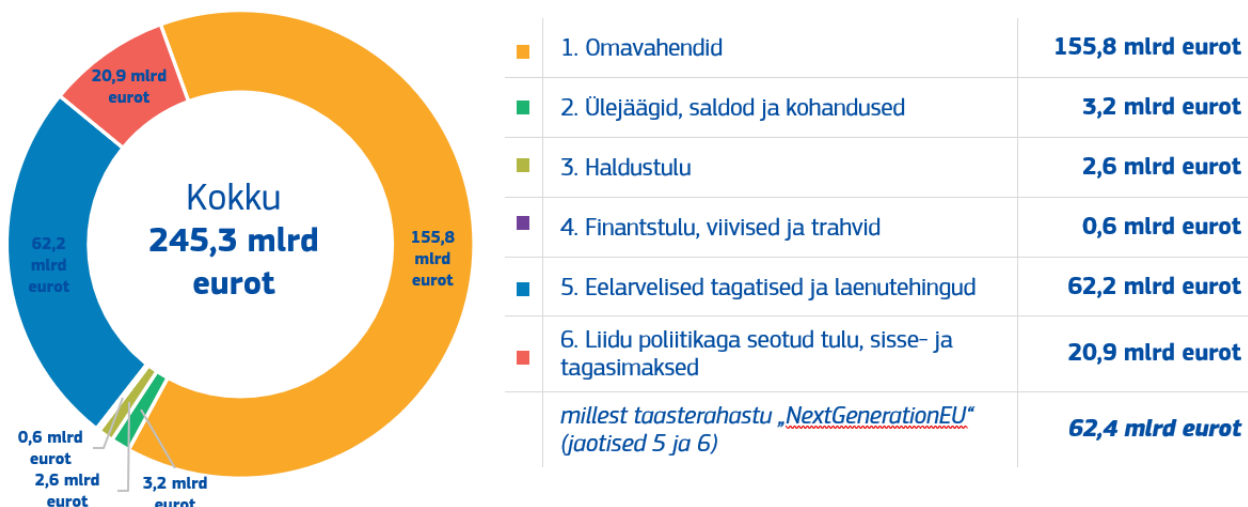
See jaotis on taasterahastu „NextGenerationEU“ käivitamisega oluliselt kasvanud. Sellesse jaotisse kuuluvate taasterahastu „NextGenerationEU“ vahendite näol on tegemist sihtotstarbelise tuluga. Jaotis 5 hõlmab tagatiste ja intresside ning antud laenude tagasimaksmisega seotud tulu. Samuti suunatakse selle kaudu vahendeid (taasterahastust „NextGenerationEU“ taaste- ja vastupidavusrahastu raames antavaks tagastamatuks toetuseks ning mitmeaastase finantsraamistiku programmide tõhustamiseks) sihtotstarbelisest tulust, mida liikmesriigid Euroopa Liidu taasterahastust saavad.

Jaotis 6. Liidu poliitikaga seotud tulu, sisse- ja tagasimaksud

See jaotis on peamiselt seotud tuluga struktuuri- ja põllumajandusfondidega (Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid, EAGF ja EAFRD) seoses tehtavatest finantskorrektsioonidest. Samuti on see seotud kolmandate riikide osalemisega teadusprogrammides, põllumajandusfondide raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise menetlusega ning muude osamaksud ja tagasimaksetega ELi

programmidesse/meetmetesse. Oluline osa sellest kogusummast koosneb sihtotstarbelisest tulust, mis toob kaasa täiendavate assigneeringute lisamise kulupoolele.

2022. aasta eelarve tulu oli kokku 245 265 miljonit eurot.

3.2. Kulud

3.2.1. Eelarve täitmine

2022. aastal, mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 teisel aastal vastu võetud lõplik eelarve hõlmas 182,2 miljardit eurot kulukohustuste assigneeringuid ja 170,0 miljardit eurot maksete assigneeringuid. Peale selle oli sihtotstarbelise tuluna kasutada 295,0 miljardi euro ulatuses kulukohustuste assigneeringuid, millest 277,8 miljardit eurot oli seotud taasterahastuga „NextGenerationEU“³ ja 4,5 miljardi euro ulatuses kulukohustuste assigneeringuid kanti üle 2021. aastast. 2022. aasta sihtotstarbelise tuluga seotud maksete assigneeringud moodustasid 87,0 miljardit eurot, millest 64,3 miljardit eurot oli seotud taasterahastuga „NextGenerationEU“ ja 4,3 miljardi euro ulatuses maksete assigneeringuid kanti üle 2021. aastast.

Ka 2022. aasta eelarve täitmist mõjutas osaliselt mitmeaastase finantsraamistiku määruse hilinenud vastuvõtmine (2020. aasta detsembris), mille tagajärjel võeti uusi programme käsitlevad õigusaktid vastu alles 2021. aasta jooksul. Lisaks avaldas 2022. aasta eelarve täitmisele suurt mõju Venemaa sissetung Ukrainasse ja vajadus võtta otsustavaid meetmeid, et anda Ukrainale mitmekülgset humanitaarabi ja rahalist toetust, aidata nii pagulasi kui ka neid vastuvõtvaid riike ning reageerida kriisile, mille tagajärjed ulatusid väljapoole Ukraina piire.

Kulukohustuste assigneeringuid rakendati 2022. aastal kokku summas 357,1 miljardit eurot järgmiselt:

- 179,4 miljardit eurot lõplikult vastuvõetud eelarvest;
- 4,5 miljardit eurot 2021. aastast ülekantud või uuesti kättesaadavaks tehtud assigneeringutest;
- 173,2 miljardit eurot sihtotstarbelisest tulust tulenevatest assigneeringutest,
 - millest 162,7 miljardit eurot taasterahastust „NextGenerationEU“.

Maksete assigneeringuid rakendati 2022. aastal kokku summas 243,3 miljardit eurot järgmiselt:

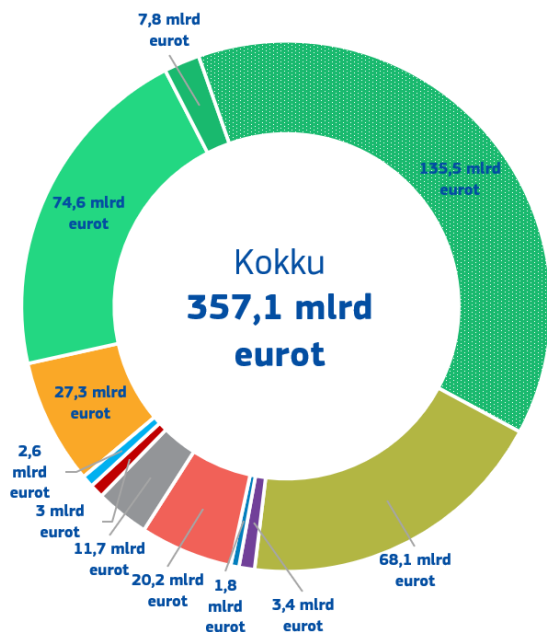
- 167,3 miljardit eurot lõplikult vastuvõetud eelarvest;
- 4,2 miljardit eurot 2021. aastast ülekantud või uuesti kättesaadavaks tehtud assigneeringutest;
- 71,8 miljardit eurot sihtotstarbelisest tulust tulenevatest assigneeringutest,
 - millest 63,5 miljardit eurot taasterahastust „NextGenerationEU“.

³ Põhjalik ülevaade taasterahastust „NextGenerationEU“ on esitatud eespool punktides 2.2 ja 2.3.

Finantsmäärusega ja/või õiguslike alustega lubatud juhtudel kanti heakskiidetud eelarvega ette nähtud assigneeringud, mida 2022. aastal ei kasutatud – 1,5 miljardit eurot kulukohustuste assigneeringuid ja 2,5 miljardit eurot maksete assigneeringuid – üle 2023. aastasse.

Samamoodi kanti vastavalt finantsmäärusele 2023. aastasse üle 121,5 miljardit eurot sihtotstarbelisest tulust tulenevaid kulukohustuste assigneeringuid, millest 115,1 miljardit eurot oli seotud taasterahastuga „NextGenerationEU“, ja 15,2 miljardit eurot sihtotstarbelisest tulust tulenevaid maksete assigneeringuid, millest 0,8 miljardit eurot oli seotud taasterahastuga „NextGenerationEU“.

Alljärgnevalt on esitatud 2022. aasta kulukohustuste assigneeringute rakendamine ELi poliitikaeesmärkide kaupa kokku.

1. Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	27,3 mlrd eurot
2a. Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus	74,6 mlrd eurot
2b. Vastupidavus ja väärtused (v.a taaste- ja vastupidavusrahastu)	7,8 mlrd eurot
2b. Vastupidavus ja väärtused (taaste- ja vastupidavusrahastu)	136,5 mlrd eurot
3. Loodusvarad ja keskkond	68,1 mlrd eurot
4. Ränne ja piirihaldus	3,4 mlrd eurot
5. Julgeolek ja kaitse	1,8 mlrd eurot
6. Naabrus ja maailm	20,2 mlrd eurot
7. Euroopa avalik haldus	11,7 mlrd eurot
0. Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	3,0 mlrd eurot
5. Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	2,6 mlrd eurot
millest „NextGenerationEU“	162,7 mlrd eurot

2022. aastal kasutati igat liiki assigneeringuid (eelarve, ülekanded eelmisest aastast ja sihtotstarbeline tulu) kulukohustuste puhul 74 % ja maksete puhul 93 % ulatuses. Rakendamise määrad, mis vastavalt finantsmäärusele ja/või õiguslikele alustele hõlmasid 2023. aastasse ülekantud assigneeringuid, olid kulukohustuste assigneeringute puhul 99 % ja maksete assigneeringute puhul 100 % 2022. aasta heakskiidetud eelarvest.

2022. aastal moodustas kulukohustuste iga-aastane osa taasterahastu „NextGenerationEU“ alusel⁴ 144,6 miljardit eurot. Lisaks kanti 2021. aastast üle 21,1 miljardit eurot kulukohustusi. Kokku sai 2022. aastal kulukohustusteks kasutada 165,7 miljardit eurot, millest kasutati 162,7 miljardit eurot ehk 98 %. Ülejäänud 114 miljardit eurot taasterahastu „NextGenerationEU“ kogu rahastamispaketist kavatakse rakendada 2023. aastal (ja järgmistel aastatel haldusassigneeringute puhul, mida saab rakendada kuni 2027. aastani). Kooskõlas Euroopa Liidu taasterahastut käsitleva määruse (EL) 2020/2094⁵ artikli 3 lõikega 4 võeti 31. detsembriks 2022 üle 60 % taasterahastu „NextGenerationEU“ kohaste asjaomaste programmidega (v.a programmi „InvestEU“ ning taaste- ja vastupidavusrahastu laenuudega) seotud juriidilistest kohustustest. Taasterahastu „NextGenerationEU“ maksete assigneeringute rakendamise määr oli 99 %.

⁴ Taasterahastu „NextGenerationEU“ puhul 2022. aastal heakskiidetud summa oli seotud taaste- ja vastupidavusrahastu ning ühtekuuluvust ja Euroopa territooriume toetava taasteabi (REACT-EU) raames liikmesriikidele 2022. aastal tagastamatu toetuse vormis antava toetusega ning lisavahenditega muudele Euroopa programmidele või fondidele (see tähendab maaelu areng, InvestEU fond, õiglase ülemineku fond, programm „Euroopa horisont“ ja rescEU). Euroopa Liidu taasterahastu määruks on kehtestatud õiguslikud tähtsajad juriidiliste kohustuste täitmiseks, samal ajal kui programmitöö raames toimuv jaotus määratakse kindlaks iga-aastaste kulukohustuste kavandatud ajakavas, mida on eraldi nimetatud asjaomaste programmide õiguslikes alustes.

⁵ Nõukogu 14. detsembri 2020. aasta määrus (EL) 2020/2094, millega luuakse Euroopa Liidu taasterahastu COVID-19 kriisi järgse taastumise toetuseks.

3.2.2. Täitmata kulukohustused

Täitmata kulukohustused (mida tavaliselt nimetatakse RAL – *Reste à Liquider*), see tähendab summad, mille suhtes on kohustus võetud, kuid mida ei ole veel välja makstud, moodustasid 2022. aasta lõpus 452,8 miljardit eurot. 2021. aastaga võrreldes suurenesid täitmata kulukohustused 111,2 miljardi euro võrra.

Täitmata kulukohustuste 2022. aastal toimunud kasvu peamine põhjus oli taasterahastu „NextGenerationEU“ (tagastamatu toetusena antava osa) rakendamine, mille panus täitmata kulukohustuste kogusummasse oli 2022. aasta lõpu seisuga 189,1 miljardit eurot (42 %). Kuna vastavalt Euroopa Liidu taasterahastu määruse artikli 3 lõigetele 4 ja 9 võetakse taasterahastu „NextGenerationEU“ assigneeringutega seoses kulukohustusi kuni 31. detsembrini 2023 ja tehakse makseid kuni 31. detsembrini 2026, jätkub taasterahastuga „NextGenerationEU“ seotud täitmata kulukohustuste nominaalse kasvu suundumus ka 2023. aastal.

3.2.3. Eelarve täitmise tulemus

Eelarve täitmise tulemus (ülejäääk) vähenes 3,2 miljardilt eurolt 2021. aastal 2,5 miljardile eurole 2022. aastal. Üks oluline tegur, mis 2022. aasta eelarve täitmise tulemust (ülejäääki) mõjutas, oli eeldatavast suurem tulu tollimaksudest.

4. RAHASTAMISVAHENDID JA EELARVELISED TAGATISED

4.1. ELi eelarvest rahastatavad rahastamisvahendid

ELi eelarvest rahastatavad rahastamisvahendid on tagatisinstrumendid, omakapitaliinstrumendid ja laenuinstrumendid. Mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 alusel suureneb eelduste kohaselt eelarveliste tagatiste kasutamine võrreldes ELi eelarvest täielikult rahastatud või sellest eraldatud rahastamisvahendite kasutamisega. Eelkõige antakse programmi „InvestEU“ alusel EIP grupele ja teistele finantseerimisasutustele 26,2 miljardi euro ulatuses ELi tagatise, et toetada investeeringute rahastamise kaudu liidu eri poliitikaeesmärke. Sellise lähenemisviisi põhimõte seisneb selles, et kui tavapärase eelarve täitmise puhul antakse toetusi ja subsidiume, siis kõnealusel juhul on rahalisel toetusel võimendav mõju, mille tõttu saab lõplik makse saaja rohkem kui ühe euro iga ELi eelarvest rahastamisvahendite kaudu kulutatud euro kohta.

Eelarve sellise täitmise puhul on vahendid kas juba volitatud üksuste hallatavatele usalduskontodele jagatud ja jäävad kättesaadavaks (raha ja raha ekvivalentide, võlaväärtpaberite või investeeringutena rahaturufondidesse või ühistesse varaportfellidesse) tagatiste tulevaste sissenõudmiste puhuks või on investeeritud omakapitali. Otsese ja kaudse eelarve täitmise raames ELi eelarvest rahastatavate rahastamisvahendite olulisus ja maht on viimastel aastatel suurenenud.

4.2. Eelarvelised tagatised: tagatisfondides hoitavad finantsvarad

Eelarve sellise täitmise puhul annab EL vastaspooltele tagatise, mille rahastamiseks on tehtud vaid osalised eraldised komisjoni loodud tagatisfondide kaudu. See tekitab ELi eelarvele tingimuslikke kohustisi, kui eraldised ei ole nõuete täitmiseks piisavad. EL on andnud EIP grupele tagatise seoses väljaspool ELi antud laenudega (nn välislaenude andmise volitus) ning EFSI tagatisega hõlmatud võla- ja omakapitalitoimingutega. Samuti on EL andnud EIP grupele ja muudele finantseerimisasutustele tagatise seoses EFSD, naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi välistegevuse tagatisega ning programmiga „InvestEU“ hõlmatud tegevusega.

Alates 2021. aastast hoitakse eraldisi ühises eraldisfondis. Ühine eraldisfond loodi finantsmäärusega,⁶ et hoida alates mitmeaastasest finantsraamistikust 2021–2027 rahastamisvahenditest, eelarvelistest tagatistest ja finantsabi antavatest laenudest tulenevate finantskohustiste katmiseks ette nähtud eraldisi. Samuti hõlmab see teatavaid selliseid eraldisi katvaid varasid, mis on ette nähtud varasematest mitmeaastastest finantsraamistikest tulenevate finantskohustiste jaoks.

Ühine eraldisfond loodi ja see toimib ühtse portfellina, mis praegu ühendab eraldisi ELi eelarveliste tagatiste ja teatavate finantsabi programmide jaoks. Ühise eraldisfondi vahendid on jagatud osadeks, et jälgida summasid seoses selliste eelarveliste tagatiste ja finantsabi programmidega, mille kaudu rahastamises osaletakse.

31. detsembri 2022. aasta seisuga hoidis komisjon finantsvarasid ühises eraldisfondis selle järgmiste osade jaoks:

- välistegevuse tagatisfond – 2,5 miljardit eurot,
- EFSI – 8,5 miljardit eurot,
- EFSD – 0,7 miljardit eurot,
- naabruspiirkonna, arengu ja rahvusvahelise koostöö instrument ning EFSD+ – 1,1 miljardit eurot,
- programmi „InvestEU“ ELi osa – 1,7 miljardit eurot,
- programmi „InvestEU“ liikmesriikide osa (Tšehhi Vabariik) – 14 miljonit eurot,
- programmi „InvestEU“ liikmesriikide osa (Soome) – 18 miljonit eurot,

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikkel 212.

- programmi „InvestEU“ segarahastamistoimingud – 18 miljonit eurot.

Peale selle hoitakse komisjoni keskkassas 342 miljonit eurot likviidsuspuhvrina koheselt sissenõutavate tagatiste katmiseks.

4.3. Laenutegevus finantsabi programmide jaoks

ELi laenuvõtmis- ja -andmistehingud finantsabi andmiseks on eelarvevälised tehingud. Kaasatud vahendid laenatakse (välja arvatud taasterahastu „NextGenerationEU“ puhul) abi saavale riigile edasi võetud laenuga samadel tingimustel, s.o sama kupongimäära ja tähtajaga ning samas summas. Selle tulemusel teenindab EL võetud laene antud laenudelt saadava rahaga. Sellest hoolimata on võetud laenude teenindamine siiski ELi juriidiline kohustus, mis tagab kõigi maksete täieliku ja tähtaegse tasumise. Komisjon on kehtestanud korra, millega tagatakse laenu tagasimaksmine ka laenu tagasimaksetähtaja ületamise puhul.

Komisjon annab liikmesriikidele ja kolmandatele riikidele Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse alusel rahalist toetust. Rahalist toetust antakse kahepoolsete laenudena, mida rahastatakse kapitaliturgudelt ja tagatakse ELi eelarvega. 2022. aastal haldas komisjon ELi nimel kuut peamist programmi, mille alusel ta võib laene anda:

- TERA raames antav toetus;
- Euroopa finantsstabiilsusmehhanismi (EFSM) raames antav toetus;
- makromajanduslik finantsabi;
- maksebilansi toetamise mehhanism;
- Euratom ja
- taasterahastu „NextGenerationEU“ (lisateavet on esitatud eespool punktis 2).

31. detsembri 2022. aasta seisuga oli finantsabiiks antud laenude (v.a taasterahastu „NextGenerationEU“) (vt punkt 2) nimiväärtus järgmine.

(miljardites eurodes)

	Kokku välja antud	Aasta lõpu seisuga kokku välja makstud	Aasta lõpu seisuga kokku tagasi makstud	Aasta lõpu seisuga maksmisele kuuluv
TERA				
Belgia	8,2	8,2	–	8,2
Bulgaaria	1,0	1,0	–	1,0
Horvaatia	1,6	1,6	–	1,6
Küpros	0,6	0,6	–	0,6
Tšehhi	4,5	4,5	–	4,5
Eesti	0,2	0,2	–	0,2
Kreeka	6,2	6,2	–	6,2
Ungari	0,7	0,7	–	0,7
Iirimaa	2,5	2,5	–	2,5
Itaalia	27,4	27,4	–	27,4
Läti	0,5	0,5	–	0,5
Leedu	1,1	1,1	–	1,1
Malta	0,4	0,4	–	0,4
Poola	11,2	11,2	–	11,2
Portugal	6,2	6,2	–	6,2
Rumeenia	3,0	3,0	–	3,0
Slovakkia	0,6	0,6	–	0,6
Sloveenia	1,1	1,1	–	1,1
Hispaania	21,3	21,3	–	21,3
	98,4	98,4	–	98,4
EFSM				
Iirimaa	22,5	22,5	–	22,5
Portugal	24,3	24,3	(0,5)	23,8
	46,8	46,8	(0,5)	46,3
Makromajanduslik finantsabi				
Ukraina	12,2	12,2	(0,6)	11,6
Tuneesia	1,4	1,4	–	1,4
Jordaania	1,1	0,9	–	0,9
Muu	1,4	1,3	(0,2)	1,1
	16,1	15,8	(0,8)	15,0
Maksebilansi toetamise mehhanism				
Läti	2,9	2,9	(2,7)	0,2
	2,9	2,9	(2,7)	0,2
Euratom				
Energoatom ja K2R4 – Ukraina	0,4	0,4	(0,1)	0,3
Muu	0,4	0,4	(0,4)	–
	0,8	0,8	(0,5)	0,3
Kokku	165,0	164,7	(4,5)	160,2

Aasta lõpu seisuga maksmisele kuuluvate summade tagasimaksmise ajakava on järgmine.

(miljardites
eurodes)

	TERA	EFSM	Makromajanduslik finantsabi	Maksebilansi toetamise mehhanism	Euratom	KOKKU
2023	–	3,5	0,1	–	–	3,6
2024	–	2,6	0,6	–	–	3,2
2025	8,0	2,4	–	0,2	–	10,6
2026	8,0	6,2	0,1	–	–	14,3
2027	–	3,0	0,2	–	0,1	3,3
2028	10,0	2,3	0,2	–	0,1	12,6
2029	8,2	1,4	0,9	–	–	10,4
2030	10,0	–	0,1	–	0,1	10,2
2031	–	7,3	1,2	–	0,1	8,6
2032	–	3,0	0,7	–	–	3,7
2033	–	2,1	0,5	–	–	2,6
2034	–	–	0,7	–	–	0,7
2035	8,5	2,0	2,0	–	–	12,5
2036	9,0	5,7	1,3	–	–	16,0
2037	8,7	–	0,9	–	–	9,6
2038	–	1,8	–	–	–	1,8
2039	–	–	–	–	–	–
2040	7,0	–	0,5	–	–	7,5
2041	–	–	–	–	–	–
2042	–	3,0	2,0	–	–	5,0
2043	–	–	–	–	–	–
2044	–	–	–	–	–	–
2045	–	–	–	–	–	–
2046	5,0	–	–	–	–	5,0
2047	6,0	–	–	–	–	6,0
2048	–	–	–	–	–	–
2049	–	–	–	–	–	–
2050	10,0	–	–	–	–	10,0
2051	–	–	–	–	–	–
2052	–	–	0,5	–	–	0,5
2053	–	–	2,5	–	–	2,5
Kokku	98,4	46,3	15,0	0,2	0,3	160,2

TERA

TERA loodi 2020. aastal eesmärgiga anda finantsabi liikmesriikidele, kelle majandust on nende territooriumil esinenud COVID-19 pandeemia tõsiselt häirinud või ähvardab tõsiselt häirida. See vahend täiendab mõjutatud liikmesriikide võetud riiklikke meetmeid. Finantsabi maksimaalne summa kõikide liikmesriikide jaoks ei ületa 100 miljardit eurot.

2022. aasta lõpu seisuga olid liikmesriigid sõlminud laenuandmise lepinguid 98,4 miljardi euro väärtuses, mis oli 2022. aasta lõpuks täies ulatuses välja makstud. 2022. aastal maksis komisjon uute laenudena välja 8,7 miljardit eurot. Laenude tähtajad jäävad vahemikku 5–30 aastat.

EFSM

Euroopa finantsstabiilsusmehhanism (EFSM) loodi rahalise abi andmiseks kõigile liikmesriikidele, kes on majandusraskustes või kellel on tõsine oht sattuda suurtesse majandusraskustesse, mida põhjustavad temast olenematud erandlikud asjaolud. EFSMist anti rahalist abi Iirimale ja Portugalile aastatel 2011–2014 tingimusel, et need riigid viivad läbi reforme. See programm on aegunud ja täiendavaid laene ei saa enam võtta, kuid programm jääb alles selliste eriülesannete jaoks, nagu juba antud laenude tähtaegade pikendamine ja üleminekulaenude andmine. 2022. aastal pikendati 4,5 aasta võrra Portugalile antud

2,2 miljardi euro väärtuses laene, mille tähtaeg oli 2022. aasta aprillis, samal ajal kui tagasi maksti 0,5 miljardit eurot.

Makromajanduslik finantsabi

Makromajandusliku finantsabi programmi näol on tegemist rahalise abiga, mida EL annab ELi-välistele partnerriikidele, kellel on maksebilansi kriis. Seda antakse keskmise ja pika tähtajaga laenude või toetustena või nende kombinatsioonina ning seda saavad ainult need riigid, kes saavad toetust Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) programmilt.

Ukraina

2022. aastal leppisid Euroopa Parlament ja nõukogu kokku kolmes Ukrainale antava finantsabi paketi⁷ kogusummas 7,2 miljardit eurot, et tugevdada riigi vahetut vastupanuvõimet pärast seda, kui Venemaa oli alustanud provotseerimata ja põhjendamatut agressioonisõda. 2022. aasta lõpuks olid kõik laenud Ukrainale välja makstud. Kõnealuste Ukrainale antud uute laenude tähtaeg jääb vahemikku 10–30 aastat.

2022. aasta lõpus moodustasid Ukrainale makromajandusliku finantsabi raames antud tasumata laenud kokku 11,6 miljardit eurot (nimiväärtuses).

Selleks et ELi toetuse andmist Ukrainale 2023. aastal jätkata, võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu 14. detsembril 2022 vastu uue, 18 miljardi euro suuruse finantsabipaketi (määrus (EL) 2022/2463). 2023. aasta alguses allkirjastasid komisjon ja Ukraina vastastikuse mõistmise memorandumid ja krediitkorralduse lepingu ning 31. maiks 2023 oli välja makstud laene summas 7,5 miljardit eurot. Komisjon kavatseb ülejäänud summa välja maksta 2023. aasta lõpuks igakuiste 1,5 miljardi euro suuruste osadena.

Maksebilansi toetamise mehhanism

See on abiprogramm euroala välistele liikmesriikidele, kellel on raskusi maksebilansiga või oht sattuda sellistesse raskustesse. Maksebilansi toetamise mehhanism annab abi keskmise pikkusega laenudena, mille saamise tingimuseks on laenu võtmise põhjuseks olevate majandusprobleemide lahendamisele suunatud poliitika rakendamine. Tavaliselt annab EL abi maksebilansi toetamiseks koostöös IMFi ja muude rahvusvaheliste institutsioonide või riikidega. 2022. aastal ei toimunud uusi toiminguid ega laenude tagasimaksmisi.

Euratom

Euroopa Aatomenergiaühendus (Euratom), keda esindab komisjon, annab laenusid nii liikmesriikidele kui ka kolmandatele riikidele ja nende üksustele energeetikarajatistega seonduvate projektide rahastamiseks.

4.4. Eelarvelised tingimuslikud kohustised finantsabi programmide puhul

ELi võetud laenud on tema otsesed ja tingimusteta kohustused, mille tagavad ELi liikmesriigid (eelarvelised tingimuslikud kohustised). ELi mittekuuluvatele riikidele laenude andmiseks võetud laenud on kaetud ühisest eraldisfondist. Kui abi saaval liikmesriigil peaks tekkima makseviivitus, siis võetakse võla teenindamiseks vajalikud vahendid võimaluse korral komisjoni kättesaadavast rahaliste vahendite jäägist. Kui see ei ole asjaomasel ajal võimalik, hangib komisjon vajalikud vahendid liikmesriikidelt. ELi liikmesriikidel on ELi omavahendeid käsitlevate õigusaktide (nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 609/2014 artikkel 14) kohaselt juriidiline kohustus teha ELi kohustuste täitmiseks kättesaadavaks piisavad vahendid. Seega on investorid avatud üksnes ELi krediidiriskile, mitte aga rahastatud laenude saaja krediidiriskile. Antud laenude katmine samadel tingimustel võetud laenudega tagab, et ELi eelarvele ei avaldu intressi- ega valuutariski.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus (EL) 2022/313 Ukrainale 1,2 miljardi euro ulatuses hädaabi andmise kohta, Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus (EL) 2022/1201 Ukrainale 1,0 miljardi euro ulatuses erakorralise abi andmise kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus (EL) 2022/1628 Ukrainale 5,0 miljardi euro ulatuses erakorralise abi andmise kohta.

Liikmesriikidele TERA alusel antud laenud põhinevad liikmesriikide vabatahtlikel tagatistel, mis moodustavad finantsabi maksimaalsest summast 25 %. Iga liikmesriigi osamaks tagatise kogusummasse vastab tema suhtelisele osale Euroopa Liidu kogurahvatulust, mis põhineb ELi 2020. aasta eelarvel.

Ukrainale 2022. aastal erakorralise makromajandusliku finantsabi raames antud laenud summas 6 miljardit eurot on 61 % riskipositsiooni ulatuses kaetud liikmesriikide antavate tagatiste süsteemiga ja mis tahes kahju esimesed 9 % kaetakse ELi eelarvest (ühisest eraldisfondist). Vt ELi konsolideeritud majandusaasta aruande lisade punkt **2.4.1.1**.

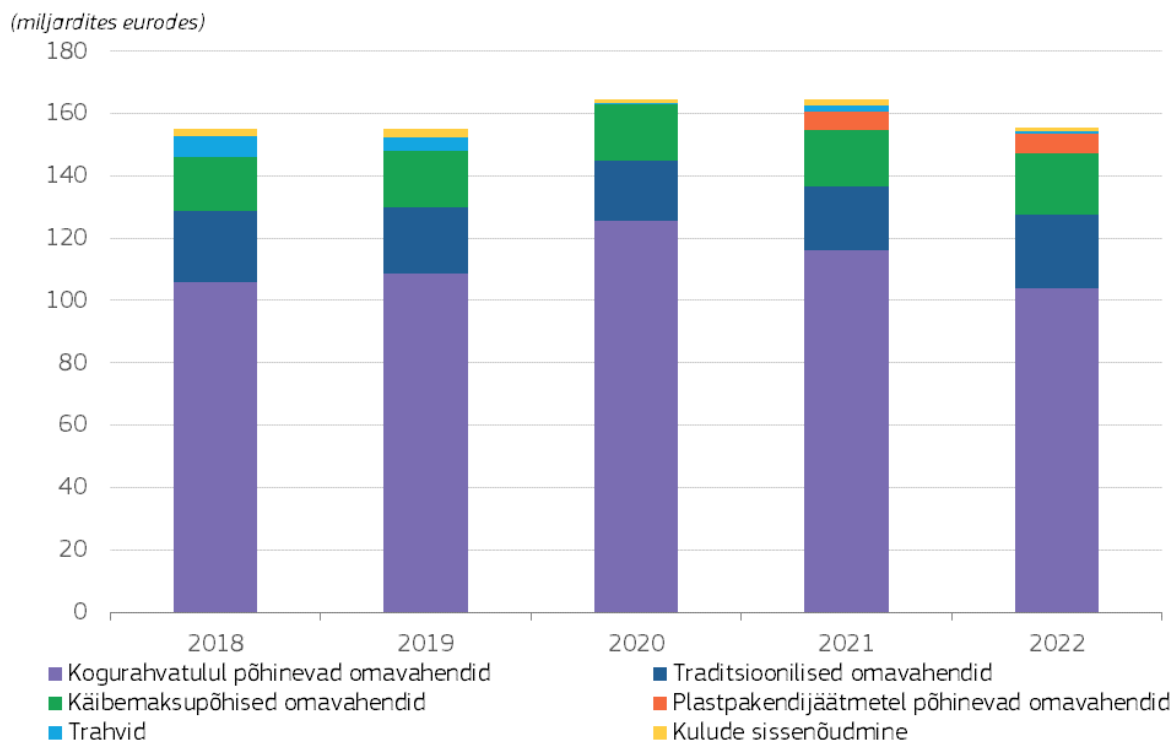
Iga riigi programmi puhul otsustavad Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon laenu kogusumma, tasumisele kuuluvate osamaksete arvu ja laenupaketi maksimaalse (keskmise) tähtaja. Seejärel lepivad komisjon ja asjaomane riik kokku laenu/rahastamise parameetrid, eelkõige osamaksete tagasimaksetähtaja. Lisaks sellele olenevad ELi finantsabi andmise puhul kõik osamaksed, v.a esimene osamakse, poliitiliste tingimuste täitmisest, mis on veel üks rahastamistehingute ajastamist mõjutav tegur. See tähendab, et emissioonide ajastamine ja tähtjad olenevad sellega seonduvast ELi laenuandmise tegevusest. Rahastatavad summad on nomineeritud ainult eurodes ja tähtaeg jääb vahemikku 3–30 aastat.

5. RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE ANALÜÜS

5.1. TULUD

ELi konsolideeritud tulud sisaldavad kaubanduslike ja mittekaubanduslike tehingutega seotud summasid, millest viimased on ülekaalus. Peamiste mittekaubanduslike tulukategooriate (mis koosnevad kogurahvatulul põhinevatest omavahenditest, traditsioonilistest omavahenditest, käibemaksupõhistest omavahenditest, uutest plastpakendijäätmetel põhinevatest omavahenditest, trahvidest ja sissenõutud kuludest) viieaastane suundumus on järgmine.

Peamiste mittekaubanduslike tehingute tulude muutumine viie aasta jooksul*

* 2020.–2022. aasta andmed ei hõlma mittekaubanduslikku tulu, mis on saadud seoses Ühendkuningriigi EList väljaastumisega.

Eelarve tulud peaksid võrduma eelarve kuludega (või neid ületama). Eespool esitatud tulusuundumuse peamine kujundaja on igal aastal tehtavad maksed.

Konsolideeritud tulud – peamised suundumused 2022. aastal

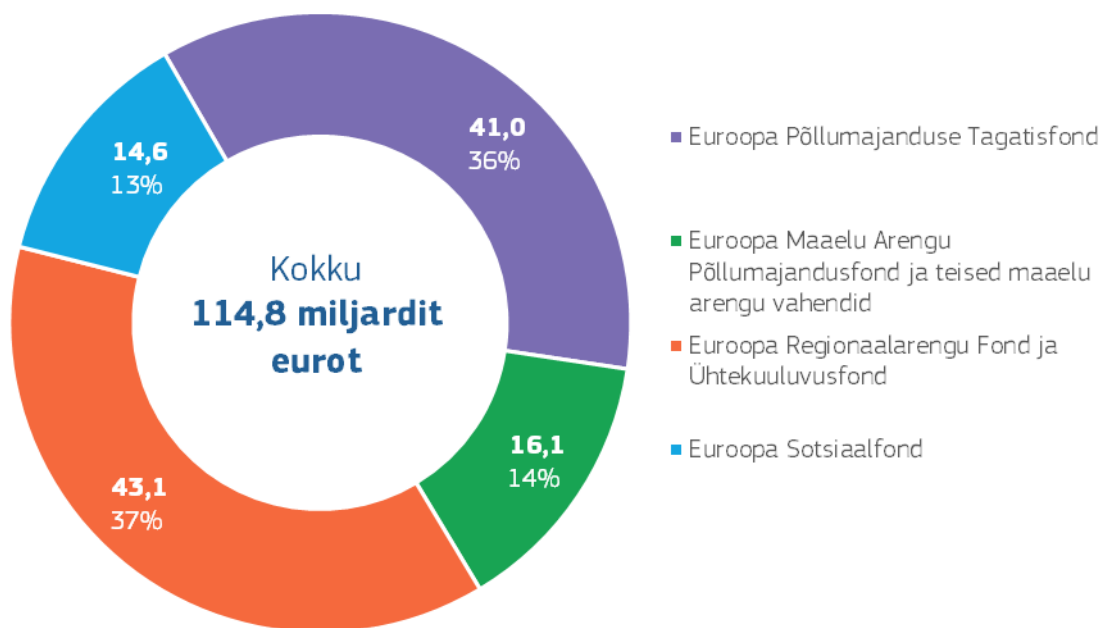
2022. aastal olid konsolideeritud tulud, mis hõlmavad kõiki tulukategooriaid, 171,2 miljardit eurot, võrreldes 178,9 miljardi euroga aasta varem. Peamised muutused, mis selgitavad 7,7 miljardi euro ehk 4,3 % suurust vähenemist, olid järgmised:

- traditsioonilised omavahendid kasvasid 20,6 miljardilt eurolt 2021. aastal 23,5 miljardi euroni 2022. aastal. 2,9 miljardi euro ehk 14,1 % suurune kasv on peamiselt selgitatav majanduse hiljutise taastumisega;
- käibemaksul põhinevad osamaksud suurenesid 18,3 miljardilt eurolt 2021. aastal 19,7 miljardi euroni 2022. aastal;
- tulu kogurahvatulust, mis on ELi tegevustulude peamine osa, vähenes 116,0 miljardilt eurolt 2021. aastal 103,9 miljardile eurole 2022. aastal. 12,1 miljardi euro ehk 10,4 % suurune vähenemine oli seotud kasvuga muudes tulukategooriates, sest kogurahvatulust saadud tulust rahastatakse eelarve seda osa, mis ei ole hõlmatud muude tuluallikatega, ja
- finantstulud vähenesid 2,5 miljardi euro võrra, peamiselt tolliga seotud juhtumitelt kogunenud viivise vähenemise tõttu.

5.2. KULUD

Raamatupidamise konsolideeritud aastaaruandes kajastatud kulude peamine komponent on jagatud eelarve täitmise raames kantud kulud, mis hõlmavad järgmisi fonde: i) Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond (EAGF), ii) Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD) ja teised maaelu arengu vahendid, iii) Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF) ja Ühtekuuluvusfond (ÜF) ning iv) Euroopa Sotsiaalfond (ESF). Need vahendid moodustasid 2022. aastal kantud kogukuludest (263,1 miljardit eurot) 114,8 miljardit eurot ehk 43,6 % (2021. aastal 119,9 miljardit eurot ehk 54,3 % kogukuludest). Allpool on esitatud jagatud eelarve täitmise raames kantud kulude jaotus ja nende suhtelised osakaalud.

2022. eelarveaastal jagatud eelarve täitmise raames kantud peamised kulud

Jagatud eelarve täitmise raames kantud kulude vähenemine on peamiselt tingitud ERFi ja Ühtekuuluvusfondi (3,8 miljardit eurot) ja ESFi (2,1 miljardit eurot) seotud väiksematest kuludest. See kajastab üleminekut eelmiselt, mitmeaastase finantsraamistiku 2014–2020 programmitöö perioodilt praeguse, mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 omale: eelmise programmitöö perioodi kohta deklareeritud kulud vähenevad, samal ajal kui praeguse perioodiga seotud kulud on väikesed, sest perioodi rakendamine on alanud aeglaselt. EAFRD ja muude maaelu arengu rahastamisvahenditega ning EAGFi seotud kulud kasvasid vastavalt 0,6 miljardit eurot ja 0,2 miljardit eurot.

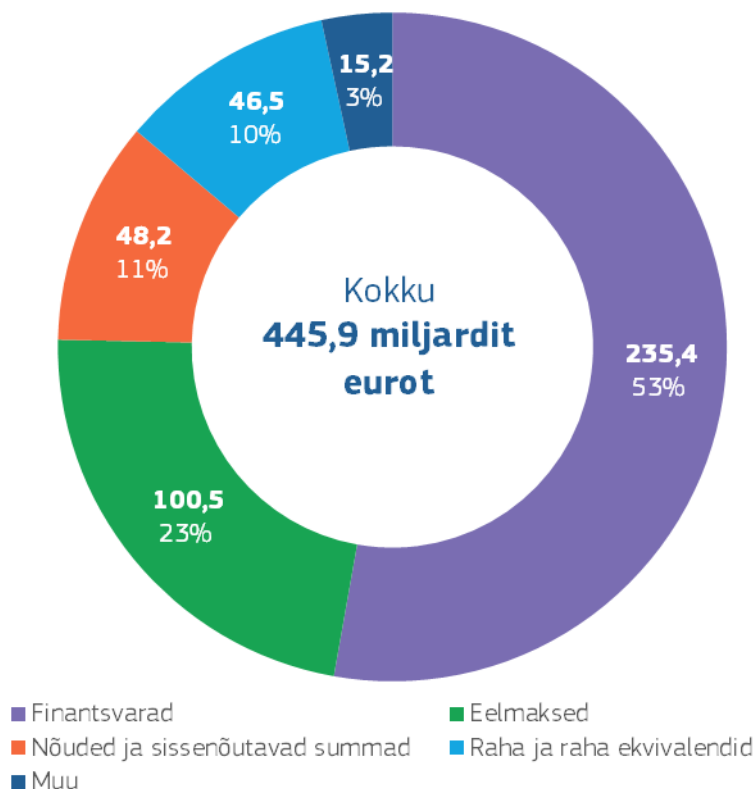
Pärast taasterahastu „NextGenerationEU“ edukat käivitamist (vt punkt 2) 2021. aastal jätkus otsese eelarve täitmise raames, see tähendab komisjoni, rakendusametite ja usaldusfondide poolse eelarve täitmise raames kantud kulude suurenemine – need kasvasid 63,0 miljardilt eurot 2021. aastal 94,0 miljardi euroni 2022. aastal. 31,0 miljardi euro suurune kasv on peamiselt tingitud taasterahastu „NextGenerationEU“ raames taaste- ja vastupidavusrahaantust antud tagastamatust toetusest (69,5 miljardit eurot) (2021. aastal 42,9 miljardit eurot).

Kaudse eelarve täitmise raames tehtud kulutused kajastavad eelarve täitmist ELi asutuste, ELi ametite, kolmandate riikide, rahvusvaheliste organisatsioonide ja muude üksuste poolt. 2022. aastal moodustasid kaudse eelarve täitmise raames tehtud kulutused 13,6 miljardit eurot (2021. aastal 10,9 miljardit eurot). See kasv on peamiselt tingitud suurematest kuludest välistegevuse valdkonnas.

5.3. VARAD

31. detsembri 2022. aasta seisuga moodustasid varad kokku 445,9 miljardit eurot (2021. aastal 414,1 miljardit eurot); see kasv tuleneb täiendavast laenuandmisest TERA raames ning taasterahastu „NextGenerationEU“ alusel antud laenudest ja tehtud ettemaksetest. Kõige olulisemad kirjed olid finantsvarad (välja arvatud raha ja raha ekvivalendid) (235,4 miljardit eurot), eelmaksed (100,5 miljardit eurot), nõuded ja sissenõutavad summad (48,2 miljardit eurot) ning raha ja raha ekvivalendid (46,5 miljardit eurot). Muud varad, mis moodustasid 15,2 miljardit eurot, hõlmasid peamiselt materiaalselt põhivara ja immateriaalselt vara.

Vara koosseis 31. detsembri 2022. aasta seisuga

Koguvara kasv 31,8 miljardit eurot ehk 7,7 % võrreldes aasta varasemaga oli tingitud peamiselt järgmiste asjaolude mõjust:

- tagasimaksmata laenud suurenesid 163,6 miljardilt eurolt 2021. aastal 204,4 miljardi euroni 2022. aastal. 40,8 miljardi euro ehk 24,9 % suurune kasv kajastab peamiselt liikmesriikidele finantsabi programmideks täiendavate laenude andmist taaste- ja vastupidavusrahastu (27,2 miljardit eurot) ja TERA (8,7 miljardit eurot) programmide raames ning uusi laene makromajandusliku finantsabi programmi raames (7,5 miljardit eurot), millest 7,2 miljardit eurot maksti välja Ukrainale;
- eelmaksed kokku suurenesid 93,4 miljardilt eurolt 2021. aastal 100,5 miljardi euroni 2022. aastal. Taaste- ja vastupidavusrahastust antud tagastamatu rahalise toetuse 7,9 miljardi euro suuruse vähenemise kaalus enam kui üles eelmaksete suurenemine ühtekuuluvuse valdkonnas (ERF, ESF, Ühtekuuluvusfond), kus lisaks programmitöö perioodi 2021–2027 esimestele väljamakstud eelmaksetele (5,4 miljardit eurot) tehti perioodi 2014–2020 eest uusi eelmakseid, mis on peamiselt seotud REACT-EU algsete eelmaksetega (3,5 miljardit eurot);
- raha ja raha ekvivalendid suurenesid 44,9 miljardilt eurolt 2021. aastal 46,5 miljardi euroni 2022. aastal. 1,6 miljardi euro ehk 3,6 % suurune kasv on peamiselt tingitud taasterahastuga „NextGenerationEU“ seotud likviidsusest (taasterahastu kontrol hoitavad 19,9 miljardit eurot ja 0,6 miljardi euro ulatuses vahendeid, mida hoitakse kuni mitmeaastase finantsraamistiku programmide jaoks eelarvesse väljamaksmiseni komisjoni keskkassas) ning

- nõuded ja sissenõutavad summad vähenesid 72,4 miljardilt eurolt 48,2 miljardile eurole. 24,2 miljardi euro ehk 33,4 % suurune vähenemine on peamiselt tingitud Ühendkuningriigi väljaastumislepinguga seotud sissenõutavate summade vähenemisest.

Ühendkuningriigi väljaastumine EList

31. jaanuaril 2020 astus Ühendkuningriik Euroopa Liidust välja. Riigi lahkumise tingimused on määratletud Ühendkuningriigi EList ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingus, mida nimetatakse ka väljaastumislepinguks. Selle kokkuleppe raames nõustus Ühendkuningriik täitma kõik oma rahalised kohustused, mille ta oli ELi liikmesriigina võtnud. Leping jõustus 31. jaanuaril 2020. Ühendkuningriik jätkab ELi eelarvesse panustamist ja saab jätkuvalt kasu 2021. aastale eelnevatest ELi programmidest, nagu ta oleks liikmesriik. Ühtlasi saab Ühendkuningriik tagasi teatavad kindlaksmääratud summad, mille ta on ELi eelarvesse maksnud, või ELi eelarvesse laekunud summad, mis on seotud tema liikmesuse perioodiga. EL teatab kaks korda aastas Ühendkuningriigile summad, mis maksmisele kuuluvad, ja Ühendkuningriik maksab neid kuupõhiselt. Aruandlust ajakohastatakse igal aastal tegelike andmete põhjal.

Väljaastumislepingust tulenevate kohustustega kaasnevad ELi jaoks kohustised ja nõuded, mis tuleb välja arvutada ja mida tuleb ELi majandusaasta aruandes kajastada ning mis hõlmavad eelkõige järgmisi valdkondi:

- omavahendid (artikkel 136);
- täitmata kulukohustused (artikkel 140);
- konkurentsitrahvid (artikkel 141);
- liidu kohustised (artikkel 142);
- tingimuslikud finantskohustised ja rahastamisvahendid (artiklid 143 ja 144);
- Euroopa Söe- ja Teraseühenduse netovara (artikkel 145);
- ELi investeringud Euroopa Investeeringufondis (EIF) (artikkel 146);
- kohtuasjadega seotud tingimuslikud kohustused (artikkel 147).

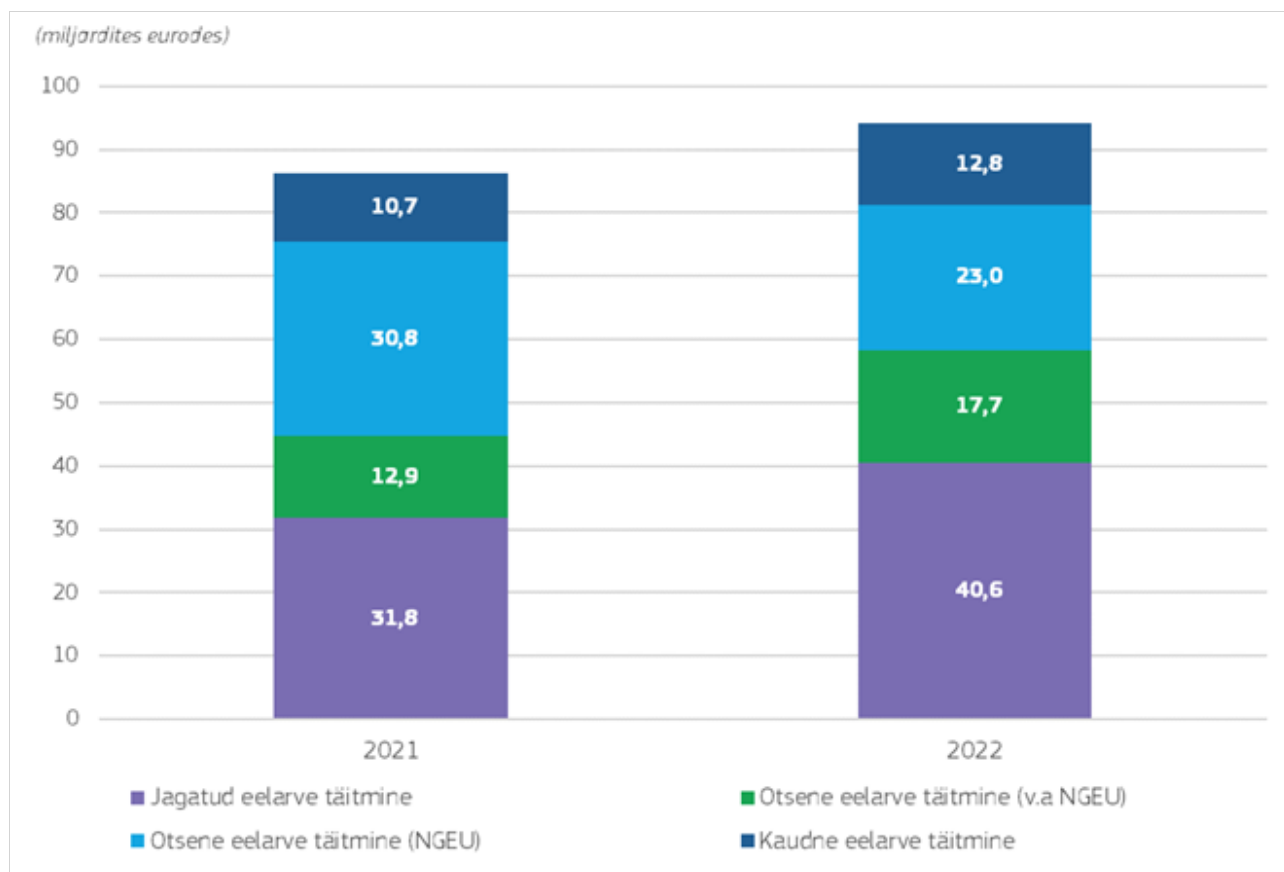
(miljonites
eurodes)

	Artikkel 140	Artikkel 142	Muu	31.12.2022	31.12.2021
Ühendkuningriigi makstavad summad	17 029	9 587	68	26 683	43 982
Ühendkuningriigile makstavad summad	–	–	(2 812)	(2 812)	(2 229)
Kokku	17 029	9 587	(2 744)	23 871	41 753
Pikaajalised	8 465	9 298	(2 953)	14 810	30 839
Lühiajalised	8 563	288	209	9 061	10 913

Eelmaksed

2022. aastal moodustasid eelmaksed (võtmata arvesse muid liikmesriikidele tehtavaid ettemakseid ning osamakseid Bêkou ja Aafrika usaldusfondidesse) 94,1 miljardit eurot (2021. aastal 86,2 miljardit eurot), mis on peaaegu täielikult seotud komisjoni tegevusega. 7,9 miljardi euro ehk 9,2 % suurune kasv on seotud otsese eelarve täitmise raames tehtud eelmaksete suurenemisega 31,8 miljardilt eurolt 2021. aastal 40,6 miljardi euroni 2022. aastal.

Komisjoni eelmaksed iga eelarve täitmise viisi puhul

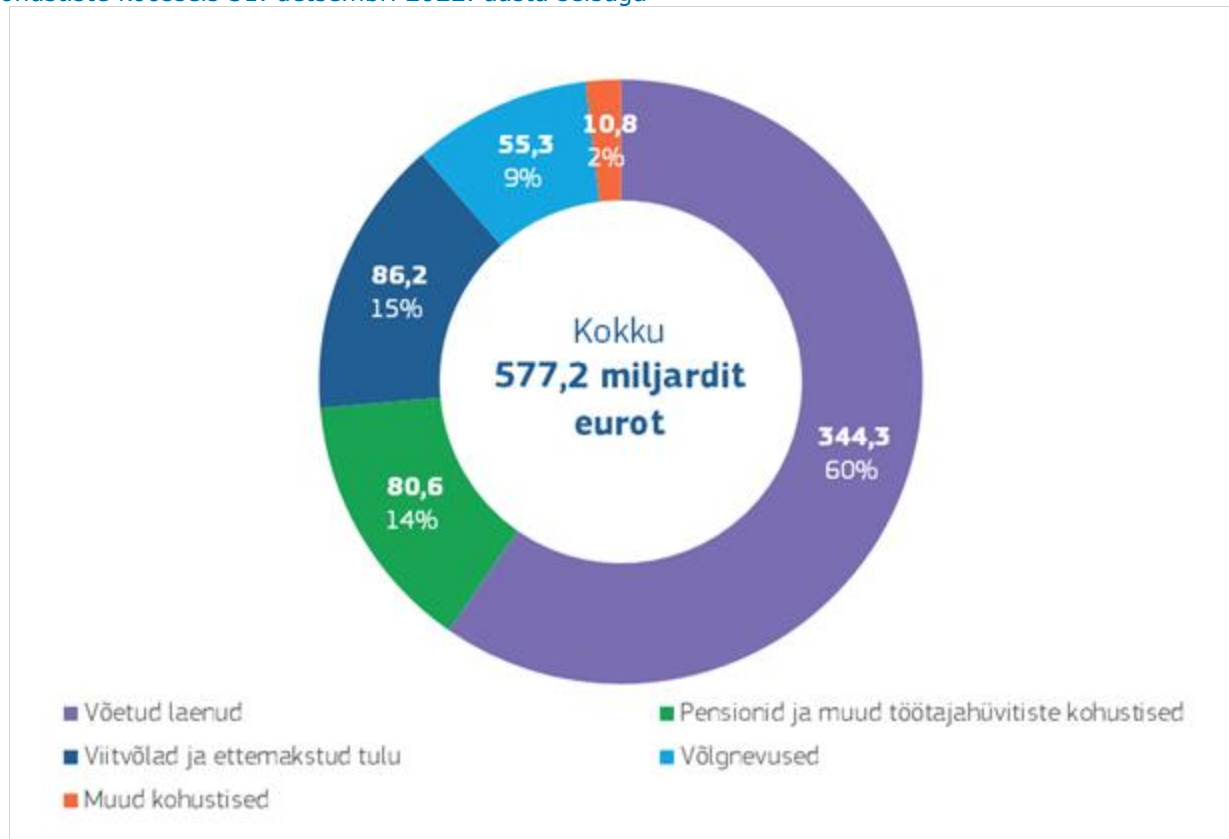

Mitmeaastase finantsraamistiku programmide alusel tehtavate eelmaksete määr oleneb oluliselt mitmeaastase finantsraamistiku asjaomasest etapist – näiteks mitmeaastase finantsraamistiku perioodi alguses tehakse tavaliselt liikmesriikidele suuri ettemakseid ühtekuuluvuspoliitika valdkonnas ning need summad jäävad liikmesriikidele kättesaadavaks kuni programmide lõpetamiseni. Välja makstakse ka iga-aastased eelmaksed, mis tuleb aasta jooksul ära kasutada või mis vastasel korral raamatupidamisarvestuse tsükli iga-aastase sulgemise osana järgmisel aastal sisse nõutakse. Komisjon teeb kõik endast oleneva, et eelmaksed püsiksid sobival tasemel. Oluline on leida tasakaal projektide piisava rahastamise tagamise ja kulude õigeaegse kajastamise vahel.

5.4. KOHUSTISED

31. detsembri 2022. aasta seisuga moodustasid kohustised kokku 577,2 miljardit eurot (2021. aastal 496,4 miljardit eurot); see kasv on peamiselt tingitud 2022. aastal TERA ja taasterahastu „NextGenerationEU“ raames võetud laenudest. Kõige olulisemad kohustised olid taasterahastu „NextGenerationEU“ ja finantsabi jaoks võetud laenud (344,3 miljardit eurot), viitvõlad ja ettemakstud tulu (86,2 miljardit eurot), pensionikohustused ja muud töösuhtejärgsete hüvitistega seotud kohustised (80,6 miljardit eurot) ja võlgnevused kolmandatele isikutele (55,3 miljardit eurot).

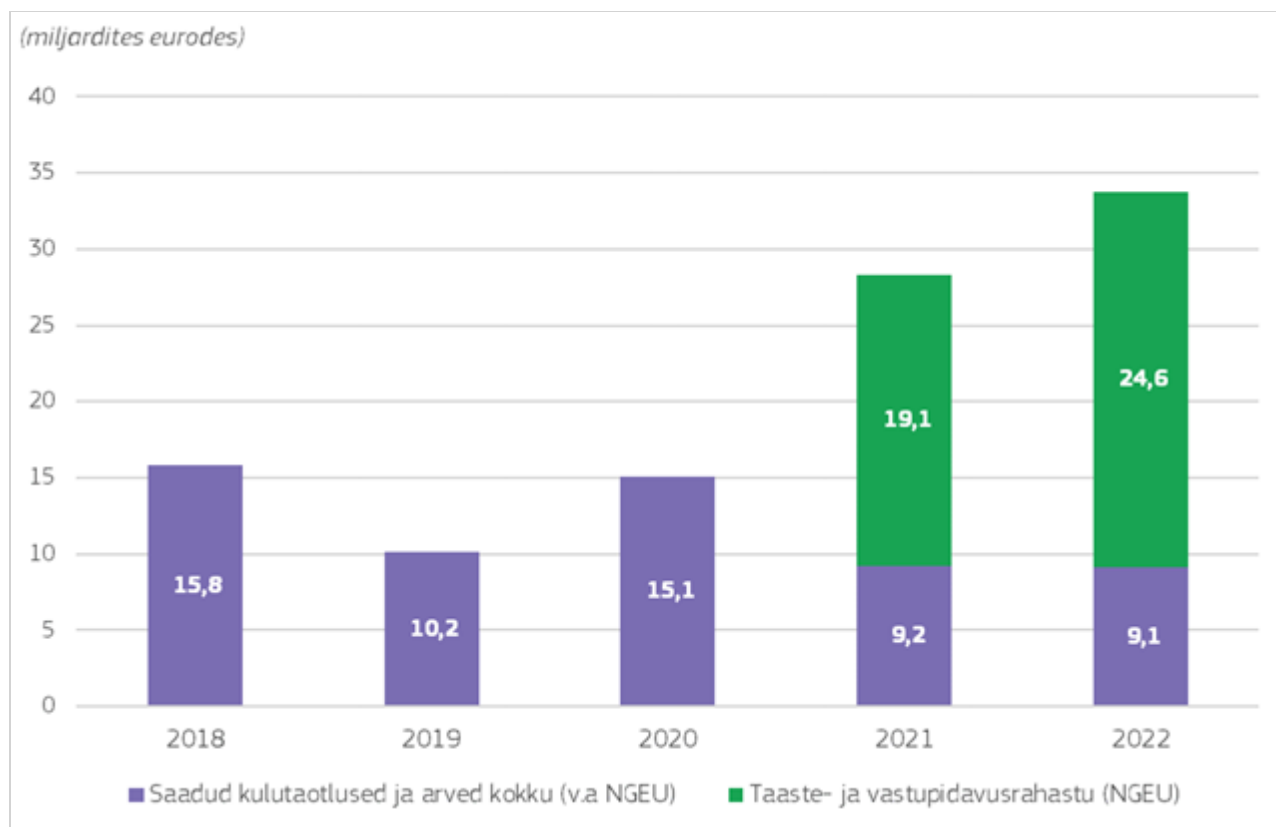
Kohustiste koosseis 31. detsembri 2022. aasta seisuga

Kasv 80,8 miljardit eurot ehk 16,3 % võrreldes aasta varasemaga oli tingitud peamiselt järgmiste asjaolude mõjust:

- võetud laenud suurenesid 236,7 miljardilt eurolt 2021. aastal 344,3 miljardi euroni 2022. aastal. 107,6 miljardi euro ehk 45,5 % suurune kasv on peamiselt seotud taaste- ja vastupidavusrahastu raames tehtud uute emissioonidega, millest on maha arvatud tagasimaksed (96,9 miljardit eurot), ning täiendavate laenude võtmisega TERA (8,7 miljardit eurot) ja makromajandusliku finantsabi raames (7,5 miljardit eurot);
- viitvõlad ja ettemakstud tulu kasvasid 78,1 miljardilt eurolt 2021. aastal 86,2 miljardi euroni 2022. aastal. 8,1 miljardi euro ehk 10,4 % suurune kasv on peamiselt seotud taaste- ja vastupidavusrahastuga, sest liikmesriikide tegevus reformide elluviimisel edeneb ning hinnangute kohaselt on investeringud tehtud ja eesmärgid täidetud;
- võlgnevused suurenesid 46,4 miljardilt eurolt 2021. aastal 55,3 miljardi euroni 2022. aastal. See 8,9 miljardi euro ehk 19,2 % suurune kasv on samuti peamiselt seotud taaste- ja vastupidavusrahastu (kasv 5,5 miljardit eurot) ning omavahenditega seotud võlgnevustega (kasv 3,7 miljardit eurot) ning
- eespool nimetatud kohustiste suurenemise kaalus osaliselt üles 41,9 miljardi euro ehk 34,2 % suurune vähenemine pensionikohustustes ja muudes töösuhtejärgsete hüvitistega seotud kohustistes, mis vähenesid 122,5 miljardilt eurolt 2021. aastal 80,6 miljardile eurole 2022. aastal. Selle vähenemise peamine põhjus oli finantseelduste muutustest tingitud aktuaarne kasum, mis tulenes reaalse diskontomäära järsust tõusust aasta jooksul.

Laekunud ja bilansis võlgnevustena kajastatud kulutaotlused ja arved kokku

Netovara

31. detsembri 2022. aasta seisuga ületasid kohustised varasid 131,3 miljardi euro võrra (2021. aastal 82,3 miljardi euro võrra). Märkimisväärne kasv (49,0 miljardit eurot) tuleneb peamiselt 2022. aastal taasterahastu „NextGenerationEU” raames seoses tagastamatu toetusega võetud laenudest, mille tulemusel moodustasid otsese eelarve täitmisega hõlmatud kulud 69,5 miljardit eurot, mis on 26,6 miljardit eurot rohkem kui aasta varem. See, et kohustised ületavad varasid, ei tähenda, et ELi institutsioonid ja asutused on rahalistes raskustes. Pigem kajastab see seda, et teatavaid kohustisi rahastatakse tulevaste eelarvete kaudu. Tekkepõhise raamatupidamisarvestuse põhimõtte kohaselt kajastatakse aruandeaastal paljusid kulusid, mis tegelikult võidakse tasuda alles järgnevatel aastatel ning seetõttu rahastada tulevastest eelarvetest; asjaomased tulud võetakse arvesse tulevastel perioodidel. Lisaks taasterahastu „NextGenerationEU” jaoks võetud laenudele, mis tuleb tagasi maksta aastatel 2028–2052, ja töötajahüvitiste kohustisele, mida tuleb maksta mitme aastakümne jooksul, on kõige olulisemad summad, millele tuleb tähelepanu juhtida, seotud EAGFi raames toimuva tegevusega, millest enamik makstakse tavaliselt järgmise aasta esimeses kvartalis.

6. ELi POLIITIKA- JA FINANTSRAAMISTIK, VALITSEMINE JA VASTUTUS

Euroopa Liit (EL) on liit, millele liikmesriigid usaldavad ühiste eesmärkide saavutamise. Euroopa Liit rajaneb sellistel väärtustel nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine, sealhulgas vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine. Need on liikmesriikide ühised väärtused ühiskonnas, kus valitsevad pluralism, mittediskrimineerimine, sallivus, õiglus, solidaarsus ning naiste ja meeste võrdõiguslikkus.

6.1. POLIITIKA- JA FINANTSRAAMISTIK

ELi aluslepingud

Üldised eesmärgid ja põhimõtted, millest liit ja Euroopa institutsioonid juhenduvad, on määratletud [aluslepingutes](#). Liit ja ELi institutsioonid võivad tegutseda vaid neile aluslepingutega antud volituste piires neis lepingutes sätestatud eesmärkide saavutamiseks ning nad peavad seda tegema kooskõlas subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtetega⁸. Oma eesmärkide saavutamiseks ja oma poliitika elluviimiseks näeb liit endale ette vajalikud rahalised vahendid. Liidu üldiste huvide edendamise, sealhulgas eelarve täitmise ja programmide haldamise eest vastutab komisjon koostöös liikmesriikidega ja kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttega.

Aluslepinguga püstitatud eesmärkide täitmiseks on ELi käsutuses mitmesuguseid vahendeid, millest üks on ELi eelarve. Muud vahendid on näiteks ühtne õigusraamistik või ühised poliitilised strateegiad.

Mitmeaastane finantsraamistik ja kuluprogrammid

ELi eelarvest toetatavaid poliitikavaldkondi rakendatakse kooskõlas [mitmeaastase finantsraamistiku](#) ja vastavate valdkondlike õigusaktidega, milles on määratletud kuluprogrammid ja rahastamisvahendid. Nendega kirjeldatakse ELi poliitiliste prioriteetide rahalist külge piisavalt pika aja jooksul, et olla tulemuslik ning pakkuda ELi vahenditest toetuse saajatele ja liikmesriikide kaasrahastavatele asutustele järjekindlat pikaajalist ülevaadet. ELi kulutustele tervikuna ja peamistele kulukategooriatele (rubriikidele) sätestatakse aastased maksimumsummad (ülemmäärad). Kõigi rubriikide ülemmäärade summa moodustab kõigi kulukohustuste assigneeringute ülemmäär. Kõik liikmesriigid võtavad nõukogus mitmeaastase finantsraamistiku vastu ühehäälselt Euroopa Parlamendi nõusolekul. Praegune mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 võeti vastu 17. detsembril 2020. Mitmeaastast finantsraamistikku 2021–2027 täiendab ajutine taasterahastu „NextGenerationEU“ (vt punkt 2).

Aastaeelarve

[Aastaeelarve](#) koostab komisjon. Kooskõlas ELi toimimise lepingu artiklis 314 kehtestatud menetlusega lepivad Euroopa Parlament ja nõukogu järgmise aasta eelarves kokku (tavaliselt detsembri keskpaigaks). Eelarve tasakaalu põhimõtte kohaselt peavad eelarveaasta tulud ja kulud (maksete assigneeringud) olema tasakaalus.

ELi eelarve peamised [rahastamisallikad](#) on omavahenditulud, mida täiendavad muud tulud. Omavahendite liike on neli: traditsioonilised omavahendid (peamiselt tollimaksud), käibemaksupõhised omavahendid, ringlusse võtmata plastpakendijäätmetel põhinevad omavahendid (mis kehtestati 2021. aastal) ja kogurahvatulul põhinevad omavahendid. Muud ELi tegevusest saadavad tulud (näiteks konkurentsitravid) moodustavad tavaliselt alla 10 % kogutulust.

⁸ Subsidiaarsuse põhimõtte kohaselt võtab liit meetmeid üksnes juhul, kui liikmesriigid üksi ei saa piisaval määral saavutada kavandatud meetme eesmärke, vaid neid saab nende ulatuse või mõju tõttu paremini saavutada liidu tasandil. Kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega ei või liidu meetme sisu ega vorm minna aluslepingute eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale (vt Euroopa Liidu lepingu artikkel 5).

Eelarve täitmise viisid

ELi eelarvet täidetakse kolmel viisil, millest sõltub, kuidas raha välja makstakse ja seda hallatakse.

- **Jagatud eelarve täitmine:** suurt osa eelarvest (ligikaudu kolmveerandit eelarvest) haldab komisjon koostöös liikmesriikidega jagatud eelarve täitmise süsteemi alusel, eelkõige struktuurifondide ja põllumajanduse valdkonnas.
- **Otsene eelarve täitmine:** komisjon haldab programme ka ise ja võib delegeerida konkreetsete programmide rakendamise rakendusametitele.
- **Kaudne eelarve täitmine:** kulutusi käsitlevaid otsuseid võib hallata ka kaudselt muude asutuste kaudu ELis või mujal. Finantsmääruses ja/või rahalist toetust käsitlevates lepingutes on määratletud selliste üksuste vajalikud kontrolli- ja aruandlusmehhanismid ning komisjonipoolne järelevalve juhul, kui ülesannete täitmine on tehtud kohustuseks liikmesriikide ametiasutustele, Euroopa Investeeringuspanga grupile, kolmandatele riikidele, rahvusvahelistele organisatsioonidele (nt Maailmapank või Ühinenud Rahvaste Organisatsioon) ja muudele üksustele (nt ELi detsentraliseeritud asutused ja ühisettevõtted).

Rahastamisvahendid ja eelarvelised tagatised

Eelarve täitmise tavapärase viisi – toetuste andmist – täiendab nii tagatiste kui ka omakapitali ja laenude vormis **rahastamisvahendite** pakkumine. Lisaks annab ja võtab EL laene konkreetsete finantsabi programmide jaoks, et toetada liikmesriike ja kolmandaid riike kahepoolsete laenudega, mida

rahastatakse kapitaliturgudel ELi eelarve tagatisel emiteeritud võlast. 2022. aasta detsembris kehtestasid Euroopa Parlament ja nõukogu ELi võetavate laenude puhul ühtse rahastamisviisi, mille alusel komisjon emiteerib ühe nimega nn ELi võlakirju, mitte eraldi nimega üksikute programmide võlakirju.

Finantsmäärus

Üldeelarve suhtes kohaldatav **finantsmäärus**⁹ on ELi rahanduses keskne õigusakt. Selles on üksikasjalikult määratletud ELi eelarve täitmise suhtes kohaldatavad finantsreeglid ja rollid, mida täidavad eri osalejad, kelle ülesanne on tagada, et raha kasutatakse põhjendatult ja sellega täidetakse seatud eesmärgid. Samuti sisaldab see erisätteid, mida kohaldatakse

rahastamisvahendite, eelarveliste tagatiste ja finantsabi suhtes.

6.2. VALITSEMINE JA ARUANDEKOHUSTUS

6.2.1. Institutsiooniline ülesehitus

ELil on institutsiooniline raamistik, mille kaudu liit püüab edendada oma väärtusi, saavutada oma eesmärgi, teenida liidu, selle kodanike ja liikmesriikide huve ning tagada oma poliitika ja meetmete kooskõla, tõhusus ning järjepidevus. Organisatsiooniline struktuur koosneb institutsioonidest, asutustest ja muudest ELi organitest. See, millised neist üksustest on hõlmatud ELi konsolideeritud raamatupidamisaruannetega, on määratletud finantsmääruses ja kohaldatavates raamatupidamiseeskirjades (konsolideerimisega hõlmatud üksuste loetelu on esitatud ELi konsolideeritud majandusaasta aruande lisade punktis 9).

Euroopa Parlament täidab koos nõukoguga seadusandja ja eelarve kinnitaja ülesandeid. Komisjonil on poliitiline aruandekohustus Euroopa Parlamendi ees. Nõukogu täidab ka poliitika kujundamise ja koordineerimise ülesandeid vastavalt Euroopa Ülemkogu seatud üldisele poliitilisele suunale ja liidu prioriteetidele.

Euroopa Komisjon on Euroopa Liidu täidesaatev haru. Komisjon edendab liidu üldisi huve ja käivitab selleks asjakohaseid algatusi. Ta tagab aluslepingute kohaldamise ja teeb Euroopa Liidu Kohtu kontrollimisel järelevalvet liidu õiguse kohaldamise üle liikmesriikide poolt. Komisjonil on koordineeriv, täidesaatev ja juhtimisfunktsioon, ta täidab eelarvet ja haldab programme.

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

Komisjon täidab eelarvet, suures osas koostöös liikmesriikidega¹⁰. Koos tagavad nad assigneeringute kasutamise kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetega. Määrustes on sätestatud liikmesriikide kontrolli- ja auditeerimiskohustused jagatud eelarve täitmisel ning sellest tulenevad kohustused. Neis on sätestatud ka iga ELi institutsiooni kohustused ja üksikasjalikud eeskirjad seoses nende enda kuludega.

6.2.2. Komisjoni juhtimisstruktuur

Komisjoni juhtimiskorraldust ja seda, kuidas see tagab komisjoni toimimise nüüdisaegse, vastutustundliku ja tulemustele suunatud institutsioonina, on kirjeldatud teatistes,¹¹ mis käsitleb juhtimist Euroopa Komisjonis.

Komisjon täidab oma ülesandeid volinike kolleegiumi juhtimisel, kes määratleb prioriteedid ja võtab üldise poliitilise vastutuse komisjoni töö eest. Kolleegiumina töötab komisjon oma presidendi poliitilise juhtimise all, kes enda ametisse nimetamise raames tutvustab Euroopa Parlamendile eesmärged, mida ta kavatab taotleda, presidendi poliitilistes suunistes. President otsustab komisjoni sisemise ülesehituse, tagades selle kui kollegiaalse kogu järjekindla ja tõhusa toimimise.

Kolleegium delegeerib eelarve täitmise tegevusliku külje ja finantsjuhtimise [peadirektoritele ja talituste juhtidele](#), kes juhivad komisjoni haldusstruktuuri. Sellise detsentraliseeritud lähenemisviisiga luuakse halduskultuur, mis innustab ametnikke võtma vastutust nende kontrolli all oleva tegevuse eest ja nõuab neilt tagatist nende vastutuse all oleva tegevuse üle.

Presidendi juhtimisel ja tihedas koostöös eelarve, inimressursside ja halduse eest vastutava komisjoni liikmega ning presidendi- ja kesktalituste osalemisel tagab üldjuhatuse koordineerimise, järelevalve, nõustamise ja strateegilise suunamise.

Komisjonisisesel korraldusel on määratletud töhusate kontrollide ja haldusvahendite sidus kogum, mis võimaldab [volinike kolleegiumil](#) võtta komisjoni töö eest poliitiline vastutus¹².

6.2.3. Komisjoni finantsjuhtimine

Finantsjuhtimisega seotud ülesanded ja kohustused on komisjonis selgesti määratletud (nt finantsmääruses ja sise-eeskirjades¹³) ja neid kohaldatakse vastavalt. [Volitatud eelarvevahendite käsutajatena](#) vastutavad komisjoni peadirektorid ja talituste juhid ELi ressursside usaldusväärse finantsjuhtimise, finantsmääruse sätete järgimise, riskijuhtimise ja asjakohase sisekontrolli raamistiku kehtestamise eest.

Eelarvevahendite käsutajad vastutavad kogu haldusprotsessi eest, alates selle kindlaksmääramisest, mida tuleb institutsiooni poolt seatud poliitikavaldkondade eesmärkide saavutamiseks teha, kuni tegevuse haldamiseni nii tegevuslikust kui ka usaldusväärse finantsjuhtimise seisukohast. Ülesandeid võib delegeerida edasi direktoritele, üksuste juhtidele ja teistele, kellest saavad seeläbi edasivolitatud eelarvevahendite käsutajad. Iga eelarvevahendite volitatud käsutaja võib tugineda sisekontrollisüsteemide rakendamise järelevalves ja seires ühele või kahele riskijuhtimise ja sisekontrolli eest vastutavale direktorile.

Komisjoni kesktalitused edendavad parimat tava ning annavad juhiseid ja nõu, muu hulgas üldjuhatuse töö kaudu.

Finantsmääruse kohaselt peab iga volitatud eelarvevahendite käsutaja koostama iga-aastase tegevusaruande, milles kirjeldatakse tulemusi, sisekontrolli ja finantsjuhtimist asjaomasel aastal. Iga-aastane tegevusaruanne sisaldab kinnitust selle kohta, et vahendeid on kasutatud usaldusväärse

¹⁰ Vt ELi toimimise lepingu artikkel 317.

¹¹ C(2020) 4240, 24. juuni 2020.

¹² Selle tulemusel tähistatakse mõistega „Euroopa Komisjon” nii institutsiooni – komisjoni liikmetest moodustatud kolleegiumi – kui ka selle juhatust, mida haldavad selle talituste peadirektorid (ja muude halduslike struktuuriüksuste, nagu teenistuste, büroode ja rakendusametite juhid).

¹³ Alates 2019. aasta keskpaigast on Euroopa Arengufondi (EAF) haldamine kooskõlas sise-eeskirjade läbivaadatud artikliga 12 kaasdelegeeritud viiele talitusele (rahvusvahelise partnerluse peadirektoraat (rahvusvahelise koostöö ja arengu peadirektoraat), Euroopa elanikkonnakaitse ja humanitaarabioperatsioonide peadirektoraat (ECHO), hariduse, noorte, spordi ja kultuuri peadirektoraat, Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet ning Teadusuuringute Ühiskeskus).

finantsjuhtimise põhimõtete kohaselt ning et kehtestatud kontrollimenetlused pakuvad vajalikke tagatise aruande aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta. ELi eelarve iga-aastane haldus- ja tulemusaruanne¹⁴ on peamine vahend, millega **volinike kolleegium võtab poliitilise vastutuse ELi eelarve finantsjuhtimise eest**.

Komisjoni **peaarvepidaja** vastutab tsentraalselt rahavoogude juhtimise, sissenõudmismenetluste, rahvusvahelistel avaliku sektori raamatupidamise standarditel (IPSAS) põhinevate raamatupidamiseskirjade kehtestamise, raamatupidamissüsteemide valideerimise ning komisjoni ja ELi konsolideeritud majandusaasta aruannete koostamise eest. Peaarvepidajal tuleb ka anda majandusaasta aruandele allkiri deklareerimaks, et see annab tõese ülevaate Euroopa Liidu finantsseisundi, tegevuse tulemuste ja liidu rahavoogude kõigist olulistest tahkudest. Majandusaasta aruande võtab vastu volinike kolleegium. Peaarvepidaja täidab oma funktsiooni sõltumatult ja tal on suur vastutus finantsaruandluse eest komisjonis.

Komisjoni **siseaudiitor** on samuti tsentraliseeritud ja sõltumatu funktsiooni täitja, kes esitab sõltumatuid nõuandeid, seisukohti ja soovitusi komisjoni, ELi asutuste ja muude autonoomsete asutuste sisekontrollisüsteemide kvaliteedi ja toimimise kohta.

Auditi järelevalvekomitee tagab siseaudiitori sõltumatuse ning teeb järelevalvet siseauditi kvaliteedi ja järeelmeetmete üle, mida komisjoni talitused on võtnud nii seoses sise- ja välisauditite soovitude kui ka Euroopa Kontrollikoja järeldustega eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta ja soovitud ELi konsolideeritud majandusaasta aruande usaldusväärsuse kohta. Komitee nõustav roll aitab veelgi üldiselt parandada komisjoni tõhusust ja tulemuslikkust oma eesmärkide täitmisel ning toetab kolleegiumi järelevalvetegevust komisjoni juhtimise, riskijuhtimise ja sisekontrolli tavade üle.

6.2.4. Välisaudit ja eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlus

Kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetega tuleb vahendeid hallata tulemuslikult, tõhusalt ja säästlikult. Et tagada piisav kindlus ELi vahendite nõuetekohase kulutamise kohta, on olemas põhjalikul aruandlusel, välisauditil ja poliitilisel kontrollil põhinev vastutusraamistik.

Euroopa Parlament otsustab pärast **nõukogu** soovitusi, kas anda lõplik heakskiit – mida nimetatakse eelarve täitmisele heakskiidu andmiseks – viisile, kuidas komisjon ELi eelarvet teataval aastal täitis. Iga-aastase eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlusega tagatakse, et komisjonil lasub poliitiline vastutus ELi eelarve täitmise eest.

Igal aastal kontrollib **Euroopa Kontrollikoda** raamatupidamisaruannete usaldusväärsust ning seda, kas kõik tulud on saadud ja kõik kulud on kantud seaduslikult ja korrektselt ning kas finantsjuhtimine ja eelarvestamise kvalitatiivsed aspektid, sealhulgas tulemuslikkus, on olnud usaldusväärsed. Arvestades taasterahastu „NextGenerationEU“ suurt tähtsust, täiendab Euroopa Kontrollikoja arvamust ELi tavapärase eelarve raames kantud kulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta alates 2021. aastast eraldi arvamus taaste- ja vastupidavusrahastu raames kantud kulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta. Euroopa Kontrollikoja aastaaruande avaldamine on eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluse lähtepunkt. Audiitorid koostavad ka eriaruandeid konkreetsete kulutuste või poliitikavaldkondade või eelarve- või juhtimisküsimuste kohta.

Otsus eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta põhineb ka komisjoni integreeritud finants- ja vastutusraannetel, volinike ärakuulamisel Euroopa Parlamendis ning komisjonile esitatud kirjalikele küsimustele antud vastustel.

¹⁴ https://ec.europa.eu/info/publications/integrated-financial-and-accountability-reporting_et.

RAAMATUPIDAMISE KONSOLIDEERITUD AASTAARUANDELE LISATUD DEKLARATSIOON

Euroopa Liidu 2022. aasta konsolideeritud majandusaasta aruanne on koostatud teabe alusel, mille institutsioonid ja asutused on esitanud vastavalt Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatava finantsmääruse artikli 246 lõikele 2. Käesolevaga kinnitan, et aruanne on koostatud finantsmääruse XIII jaotise ja raamatupidamisarvestuse põhimõtete, normide ja meetodite kohaselt, mida on kirjeldatud raamatupidamise aastaaruannete lisades.

Olen saanud nende institutsioonide ja asutuste peaarvepidajatelt kogu vajaliku teabe, mille õigsust nad kinnitasid ja mis oli vajalik Euroopa Liidu varasid ja kohustisi ning eelarve täitmist kajastava aruande koostamiseks.

Käesolevaga kinnitan, et nimetatud teabe ja kontrollimise alusel, mida pidasin vajalikuks enne Euroopa Komisjoni aruannete allakirjutamist teha, olen piisavalt kindel, et aruanded kajastavad Euroopa Liidu finantsseisundit, tegevustulemusi ja rahavooge kõigis olulistes aspektides õiglaselt.

Rosa ALDEA BUSQUETS

komisjoni peaarvepidaja

19. juuni 2023

RAAMATUPIDAMISE KONSOLIDEERITUD AASTAARUUNDED JA NENDE LISAD

Tuleb märkida, et arvude miljonitesse eurodesse ümardamise tõttu võib mõnes järgnevas tabelis esitatud finantsandmete liitmisel saadav summa erineda tabelis esitatud kogusummast.

SISUKORD

BILANSS.....	41
TULEMIARUANNE.....	42
RAHAVOOGUDE ARUANNE	43
NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE.....	44
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD.....	45
1. PEAMISED ARVESTUSMEETODID	46
2. BILANSI LISAD	62
3. TULEMIARUANDE LISAD	105
4. TINGIMUSLIKUD KOHUSTISED JA TINGIMUSLIKUD VARAD	115
5. EELARVELISED KULUKOHUSTUSED JA JURIIDILISED KOHUSTUSED	122
6. FINANTSRISKIDE JUHTIMINE	127
7. SEOTUD OSAPOOLI KÄSITLEVAD ANDMED.....	151
8. BILANSIPÄEVAJÄRGSED SÜNDMUSED	153
9. KONSOLIDEERIMISE ULATUS	154

BILANSS(miljonites
eurodes)

	Lisade punkt	31.12.2022	31.12.2021
PÕHIVARA			
Immateriaalne vara	2.1	900	769
Materiaalne põhivara	2.2	12 922	12 669
Kapitaliosaluse meetodil arvestatud investeeringud	2.3	1 313	1 192
Finantsvarad	2.4	226 431	181 874
Eelmaksed	2.5	47 482	60 792
Kaubanduslikud nõuded ja mittekaubanduslikud sissenõutavad summad	2.6	18 870	40 642
		307 917	297 938
KÄIBEVARA			
Finantsvarad	2.4	8 981	6 744
Eelmaksed	2.5	53 014	32 656
Kaubanduslikud nõuded ja mittekaubanduslikud	2.6	29 329	31 796
Laovaru	2.7	82	84
Raha ja raha ekvivalendid	2.8	46 544	44 860
		137 950	116 141
VARAD KOKKU		445 867	414 078
PIKAAJALISED KOHUSTISED			
Pension ja muud töötajahüvitised	2.9	(80 617)	(122 466)
Eraldised	2.10	(2 199)	(2 950)
Finantskohustised	2.11	(323 985)	(214 974)
		(406 801)	(340 391)
LÜHIAJALISED KOHUSTISED			
Eraldised	2.10	(571)	(398)
Finantskohustised	2.11	(28 316)	(31 149)
Võlgnevused	2.12	(55 341)	(46 372)
Viitvõlad ja ettemakstud tulu	2.13	(86 164)	(78 068)
		(170 392)	(155 987)
KOHUSTISED KOKKU		(577 193)	(496 377)
NETOVARA		(131 325)	(82 299)
Reservid	2.14	1 312	1 325
Liikmesriikidelt sissenõutavad summad*	2.15	(132 637)	(83 624)
NETOVARA		(131 325)	(82 299)

* Euroopa Parlament võttis 23. novembril 2022 vastu eelarve, millega on ette nähtud liidu lühiajaliste kohustiste tasumine omavahenditest, mille liikmesriigid koguvad või mis nõutakse neilt sisse järgmisel aastal. Lisaks tagavad liikmesriigid personalieeskirjade (29. veebruari 1968. aasta määruse (EMÜ, Euratom, ESTÜ) nr 259/68 muudetud redaktsioon) artikli 83 kohaselt ühiselt pensionikohustiste täitmise.

TULEMIARUANNE

(miljonites
eurodes)

	Lisade punkt	2022	2021
TULUD			
Mittekaubanduslikest tehingutest saadud tulud			
Kogurahvatulul põhinevad omavahendid	3.1	103 880	115 955
Traditsioonilised omavahendid	3.2	23 495	20 590
Käibemaksupõhised omavahendid	3.3	19 666	18 340
Plastpakendijäätmetel põhinevad omavahendid	3.4	6 337	5 831
Trahvid	3.5	915	1 990
Kulude sissenõudmine	3.6	1 219	1 794
Ühendkuningriigi väljaastumisleping	3.7	–	1 122
Muu	3.8	11 395	6 737
		166 908	172 357
Kaubanduslikest tehingutest saadud tulud			
Finantstulud	3.9	2 602	5 092
Muu	3.10	1 669	1 497
		4 271	6 589
Tulud kokku		171 179	178 946
KULUD			
Täidetud liikmesriikide poolt	3.11		
Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond		(41 031)	(40 829)
Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond ja		(16 073)	(15 451)
Euroopa Regionaalarengu Fond ja		(43 083)	(46 932)
Euroopa Sotsiaalfond		(14 649)	(16 727)
Muu		(3 482)	(4 835)
Täidetud komisjoni, rakendusametite ja	3.12	(94 027)	(63 000)
Täidetud muude ELi ametite ja asutuste poolt	3.13	(3 615)	(3 154)
Täidetud kolmandate riikide ja rahvusvaheliste	3.13	(5 281)	(4 512)
Täidetud muude üksuste poolt	3.13	(4 738)	(3 225)
Personali- ja pensionikulud	3.14	(14 209)	(12 417)
Finantskulud	3.15	(7 637)	(4 201)
Ühendkuningriigi väljaastumisleping	3.7	(6 961)	–
Muud kulud	3.16	(8 342)	(5 762)
Kulud kokku		(263 128)	(221 046)
EELARVEAASTA TULEM		(91 949)	(42 100)

RAHAVOOGUDE ARUANNE

(miljonites
eurodes)

	2022	2021
<i>Eelarveaasta tulem</i>	(91 949)	(42 100)
Põhitegevus		
<i>Amortisatsioon (finantsvara)</i>	135	116
<i>Amortisatsioon</i>	1 284	1 054
<i>Kahjum investeeringute väärtuse langusest (väärtuse languse tühistamine)</i>	–	–
<i>Laenude (suurenemine)/vähenemine</i>	(40 787)	(70 259)
<i>Eelmaksete (suurenemine)/vähenemine</i>	(7 049)	(30 699)
<i>Kaubanduslikest tehingutest tekkinud nõuete ja mittekaubanduslike tehingute sissenõutavate summade (suurenemine)/vähenemine</i>	24 239	2 055
<i>Varude (suurenemine)/vähenemine</i>	2	(4)
<i>Pensioni- ja muude töötajahüvitiste kohustiste suurenemine/(vähenemine)</i>	(41 850)	6 447
<i>Eraldiste suurenemine/(vähenemine)</i>	(578)	(2 057)
<i>Finantskohustiste suurenemine/(vähenemine) (v.a taasterahastu „NextGenerationEU“ võetud laenud)</i>	14 050	60 075
<i>Võlgnevuste suurenemine/(vähenemine)</i>	8 969	13 964
<i>Viitvõlgade ja ettemakstud tulu suurenemine/(vähenemine)</i>	8 096	13 484
<i>Mitterahalise tuluna kajastatud eelneva aasta eelarvetulem</i>	(3 227)	(1 769)
<i>Töötajahüvitiste kohustiste ümberhindamine (mitterahalised muutused tulemiaruanandes ei kajastu)</i>	46 048	(3 257)
<i>Muud mitterahalised muutused</i>	102	(1 757)
Investeermistegevus		
<i>Immateriaalse vara ja materiaalse põhivara (suurenemine)/vähenemine</i>	(1 803)	(2 307)
<i>Kapitaliosaluse meetodil arvestatud investeeringute (suurenemine)/vähenemine</i>	(121)	(604)
<i>Õiglasest väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavate finantsvarade (suurenemine)/vähenemine (mitte-tuletisinstrumendid)*</i>	(5 850)	(4 636)
<i>Õiglasest väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavate finantsvarade (suurenemine)/vähenemine (tuletisinstrumendid)</i>	(156)	(629)
Finantseerimistegevus		
<i>Taasterahastuga „NextGenerationEU“ seoses võetud laenude suurenemine/(vähenemine)</i>	92 128	91 000
NETORAHAVOOD	1 684	28 118
<i>Raha ja raha ekvivalentide netosumma suurenemine/(vähenemine)</i>	1 684	28 118
<i>Raha ja raha ekvivalendid eelarveaasta alguse seisuga</i>	44 860	16 742
<i>Raha ja raha ekvivalendid eelarveaasta lõpu seisuga</i>	46 544	44 860

NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

	Liikmesriikidelt sissenõutavad summad Kogunenud ülejääk/(puudujääk)	Muud reservid	Õiglase väärtuse reserv	Netovara
(miljonites eurodes)				
SALDO SEISUGA 31.12.2020	(38 480)	4 566	496	(33 418)
<i>Läbivaadatud ELi raamatupidamiseeskirja nr 11 mõju (vt lisade punkt 1)</i>	1 719	(3 043)	(496)	(1 820)
SALDO SEISUGA 1.1.2021	(36 761)	1 523	–	(35 238)
<i>Töötajahüvitiste kohustiste ümberhindamine</i>	(3 257)	–	–	(3 257)
<i>Muu</i>	262	(198)	–	63
<i>Liikmesriikidele tagasi makstud 2020. aasta eelarve ülejääk</i>	(1 769)	–	–	(1 769)
<i>Eelarveaasta tulem</i>	(42 100)	–	–	(42 100)
SALDO SEISUGA 31.12.2021	(83 624)	1 325	–	(82 299)
<i>Töötajahüvitiste kohustiste ümberhindamine</i>	46 048	–	–	46 048
<i>Muu</i>	115	(13)	–	102
<i>Liikmesriikidele tagasi makstud 2021. aasta eelarve ülejääk</i>	(3 227)	–	–	(3 227)
<i>Eelarveaasta tulem</i>	(91 949)	–	–	(91 949)
SALDO SEISUGA 31.12.2022	(132 637)	1 312	–	(131 325)

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

Tuleb tähele panna, et alljärgnevates tabelites on Ühendkuningriiki käsitlevad summad seoses kuni 2020. aasta lõpuni kestnud mitmeaastaste finantsraamistikega esitatud rubriigi „Liikmesriigid“ all, sest kuigi Ühendkuningriik astus liidust 1. veebruaril 2020 välja, jätkub kooskõlas väljaastumislepinguga nende perioodide puhul tema finantssuhe liiduga nii, nagu oleks ta liikmesriik.

1. PEAMISED ARVESTUSMEETODID

1.1. ÕIGUSLIK ALUS JA RAAMATUPIDAMISEESKIRJAD

Euroopa Liidu raamatupidamisarvestust peetakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrusele (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1, edaspidi „finantsmäärus“).

Finantsmääruse artikli 80 kohaselt koostab EL oma raamatupidamise aastaaruande tekkepõhise arvestuse eeskirjade kohaselt, mis põhinevad rahvusvahelistel avaliku sektori raamatupidamisstandarditel (IPSAS). Kõnealused raamatupidamiseeskirjad võtab vastu komisjoni peaarvepidaja ja neid tuleb kohaldada kõigis konsolideeritud institutsioonides ja ELi asutustes, et tagada ELi konsolideeritud raamatupidamisaruannete sisene järjepidevus.

[Uute ja muudetud Euroopa Liidu raamatupidamiseeskirjade \(EAR\) kohaldamine](#)

Läbivaadatud ELi raamatupidamiseeskiri, mis kehtib 1. jaanuaril 2022 või hiljem algavate aruandeaastate suhtes

Uusi ELi raamatupidamiseeskirju, mis kehtivad 1. jaanuaril 2022 või hiljem algavate aruandeperioodide suhtes, ei ole.

Uued vastuvõetud ELi raamatupidamiseeskirjad, mis 31. detsembril 2022 veel ei kehtinud

Uusi vastuvõetud Euroopa Liidu raamatupidamiseeskirju, mis 31. detsembril 2022 veel ei kehtinud, ei ole.

1.2. RAAMATUPIDAMISPÕHIMÕTTED

Raamatupidamise aastaaruande eesmärk on anda üksuse finantsseisundi, tegevustulemuste ja rahavoogude kohta teavet, millest on abi laiale kasutajaskonnale. Kuna ELi näol on tegemist avaliku sektori üksusega, on konkreetsem eesmärk anda teavet, millest on abi otsuste tegemisel, ja näidata, et üksus kasutab talle usaldatud vahendeid vastutustundlikult. Käesoleva dokumendi koostamisel on silmas peetud just neid eesmärke.

Üldised kaalutlused (raamatupidamispõhimõtted), millest raamatupidamise aastaaruande koostamisel lähtutakse, on sätestatud ELi raamatupidamiseeskirjas nr 1 „Raamatupidamise aastaaruanne“ ning on samad mis IPSAS 1-s kirjeldatud põhimõtted: õiglase kajastamise, tekkepõhise arvestuse, tegevuse jätkuvuse, kajastamise järjepidevuse, olulisuse, andmete koondamise, tasaarvestuse ja teabe võrreldavuse põhimõtte.

Finantsaruannete kvalitatiivsed omadused on asjakohasus, tõesus (usaldusväärsus), arusaadavus, ajakohasus, võrreldavus ja kontrollitavus.

1.3. KONSOLIDEERIMINE

[Konsolideerimise ulatus](#)

ELi raamatupidamise konsolideeritud aastaaruanne hõlmab kõiki olulisi kontrollitavaid üksusi, ühiseid ettevõtmisi ja sidusettevõtteid. Konsolideerimisega hõlmatud üksuste täielik loetelu, kuhu praegu kuulub 54 kontrollitavat üksust ja üks sidusettevõtte (2021. aastal 55 kontrollitavat üksust ja üks sidusettevõtte), on esitatud lisade punktis 9. Kontrollitavate üksuste hulka kuuluvad ELi institutsioonid (sealhulgas komisjon, kuid mitte Euroopa Keskpank) ja ELi ametid (välja arvatud ühise välis- ja julgeolekupoliitika valdkonna ametid). Kontrollitavaks üksuseks loetakse ka likvideeritavat Euroopa Söe- ja Teraseühendust (likvideeritav ESTÜ). ELi ainus sidusettevõtte on Euroopa Investeeringufond (EIF).

Üksusi, mis kuuluvad konsolideerimisele, kuid mis on ELi raamatupidamise konsolideeritud aastaaruande kui terviku seisukohalt ebaolulised, ei ole vaja konsolideerida ega arvestada kapitaliosaluse meetodil, kui see põhjustab ELile ülemäära- või rahakulu. Neid üksusi nimetatakse väiksemateks üksusteks ja need on eraldi loetletud lisade punktis 9. 2022. aastal liigitati väiksemateks üksusteks kaheksa üksust (2021. aastal kaheksa üksust).

Kontrollitavad üksused

Konsolideerimise ulatuse kindlaksmääramisel kohaldatakse kontrolli mõistet. Kontrollitavad üksused on üksused, milles ELil on osalus või millelt tal on õigus saada tänu oma osalusele mitmesuguseid hüvesid, mille olemust ja suurust ta saab muuta, kasutades oma võimu nende üksuste üle. See võim peab tal olema praegu ja seotud üksuse asjaomaste tegevusaladega. Kontrolli all olevad üksused on täielikult konsolideeritud. Konsolideerimine algab kontrolli alguse kuupäeval ja lõpeb kontrolli lõppemisel.

ELi raames on põhilised kontrolli väljendavad näitajad järgmised: üksuse loomine aluslepingu või teisese õigusakti alusel, üksuse rahastamine ELi eelarvest, hääleõigus juhtorganites, Euroopa Kontrollikoja poolne auditeerimine ning Euroopa Parlamendi poolne eelarve täitmisele heakskiidu andmine. See, kas üksuse puhul on täidetud üks või mitu kontrolli all olemise kriteeriumi, tehakse kindlaks iga üksuse puhul eraldi.

Kõik ELi kontrollitavate üksuste omavahelised olulised tehingud ja saldod elimineeritakse; sellistest tehingutest tulenev realiseerimata kasum ja kahjum ei ole aga märkimisväärsed ning seetõttu ei ole neid elimineeritud.

Ühised ettevõtmised

Ühine ettevõtmine on kokkulepe, milles EL ja üks või mitu poolt omavad ühist kontrolli. Ühine kontroll on siduva lepinguga kokkulepitud jagatud kontroll ettevõtmise üle, mis on olemas üksnes juhul, kui asjaomast tegevust käsitlevad otsused nõuavad kontrolli jagavate poolte ühehäälsel nõusolekul. Ühised ettevõtmised võivad olla kas ühisettevõtted või ühisoperatsioonid. Ühisettevõtte on eraldiseisva äriühinguna struktureeritud ühine ettevõtmine, mille puhul ühist kontrolli omavatel pooltel on õigus ettevõtmise netovarale. Osaluste üle ühisettevõtetes peetakse arvestust kapitaliosaluse meetodil (vt lisade punkt 1.5.4). Ühisoperatsioon on ühine ettevõtmine, mille puhul ühist kontrolli omavatel pooltel on õigus ettevõtmisega seotud varadele ja vastutus selle kohustiste eest. Ühisoperatsioonides osaluse arvestamiseks kajastatakse ELi raamatupidamise aastaaruannetes selle varad ja kohustised, tulud ja kulud, samuti tema osa ühistes varades, kohustistes, tuludes ja kuludes.

Sidusettevõtted

Sidusettevõtted on üksused, mille üle ELil on kas otseselt või kaudselt märkimisväärne mõju, kuid mille üle tal puudub ainu- või ühine kontroll. Eelduseks on võetud, et märkimisväärne mõju esineb juhul, kui ELile kuulub kas otseselt või kaudselt vähemalt 20 % hääleõigusest. Osaluste üle sidusettevõtetes peetakse arvestust kapitaliosaluse meetodil (vt lisade punkt 1.5.4).

Konsolideerimata üksused, mille vahendeid haldab komisjon

ELi personali ühise ravikindlustusskeemi, Euroopa Arengufondi ja osalejate tagatisfondi vahendeid haldab komisjon nimetatud üksuste eest. Kuna need üksused ei ole ELi kontrolli all, siis ei ole need ka tema raamatupidamise aastaaruandesse konsolideeritud.

1.4. ARUANDE KOOSTAMISE ALUS

Raamatupidamise aastaaruanne esitatakse igal aastal kooskõlas finantsmääruse artikliga 243. Eelarveaasta algab 1. jaanuaril ja lõpeb 31. detsembril.

1.4.1. Valuuta ja ümberarvestamise alused

Arveldus- ja aruandlusvaluuta

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud miljonites eurodes, kui ei ole märgitud teisiti, sest euro on ELi arveldusvaluuta.

Tehingud ja saldod

Välisvaluutatehingud arvestatakse eurodesse ümber tehingupäeval kehtinud vahetuskursi alusel. Vahetuskursierinevustest saadud kasum või kahjum, mis tuleneb välisvaluutas arveldatud tehingutest ning välisvaluutas nomineeritud rahaliste varade ja kohustiste ümberarvestamisest eelarveaasta lõpus kehtinud vahetuskursside alusel, kajastatakse tulemiaruaandes.

Teistsuguseid ümberarvestamise meetodeid kasutatakse materiaalse põhivara ja immateriaalse vara puhul, mille väärtust eurodes arvestatakse nende soetamise kuupäeval kehtinud vahetuskursi alusel.

Välisvaluutas nomineeritud rahaliste varade ja kohustiste eelarveaasta lõppsaldod arvestatakse eurodesse ümber 31. detsembril kehtinud Euroopa Keskpanga (EKP) vahetuskursside alusel.

Euro vahetuskursid

Valuuta	31.12.2022	31.12.2021	Valuuta	31.12.2022	31.12.2021
Bulgaaria leev (BGN)	1,9558	1,9558	Poola zlott (PLN)	4,6808	4,5969
Tšehhi kroon (CZK)	24,1160	24,8580	Rumeenia leu (RON)	4,9495	4,949
Taani kroon (DKK)	7,4365	7,4364	Rootsi kroon (SEK)	11,1218	10,2503
Naelsterling (GBP)	0,8869	0,8403	Sveitsi frank (CHF)	0,9847	1,0331
Horvaatia kuna (HRK)	7,5345	7,5156	Jaapani jeen (JPY)	140,6600	130,3800
Ungari forint (HUF)	400,8700	369,1900	USA dollar (USD)	1,0666	1,1326

1.4.2. Prognooside kasutamine

IPSASe ja üldtunnustatud raamatupidamispõhimõtete kohaselt esitatakse raamatupidamise aastaaruandes tingimata summad, mis põhinevad kõige usaldusväärsemale kättesaadavale teabele tuginevatel juhtkonna prognoosidel ja hinnangutel. Oluliste hinnangute hulka kuuluvad muu hulgas töötajahüvitiste kohustiste summad, nõuetest tuleneva finantsriski summad ja finantsinstrumente käsitlevates lisades avaldatud summad, amortiseeritud väärtuses kajastatavate finantsvarade ning finantstagatiste lepingute kohustiste, viitlaekumiste ja -võlgade ja eraldiste väärtuse languse allahindlus, immateriaalse vara ja materiaalse põhivara väärtuse languse määr ning varude ja tingimuslike varade ja kohustiste netorealiseerimisväärtus. Tegelikud tulemused võivad kõnealustest prognoosidest erineda. Muutusi kajastatakse prognoosides sellel perioodil, mil need teatavaks saavad, kui muudatus mõjutab ainult seda perioodi, või sellel ja tulevastel perioodidel, kui muudatus mõjutab mõlemat.

1.5. BILANSS

1.5.1. Immateriaalne vara

Immateriaalne vara on eristatav mitterahaline vara ilma materiaalse vormita. Vara on eristatav siis, kui see on kas eraldatav (st seda saab üksusest eraldada või lahutada, näiteks eraldi või koos seotud lepingu, eristatava vara või kohustisega müüa, üle anda, litsentseerida, rentida või vahetada, olenemata sellest, kas üksus kavatses seda teha) või kui see tuleneb siduvatest kokkulepetest (sealhulgas lepingupõhised või muud juriidilised õigused, olenemata sellest, kas neid õigusi saab üle anda või üksusest või muudest õigustest ja kohustustest eraldada).

Omandatud immateriaalne vara kajastatakse soetusmaksumuses, millest on lahutatud kumulatiivne amortisatsioon ja väärtuse langusest tekkinud kahjum. Asutusesiselt väljatöötatud immateriaalne vara kapitaliseeritakse, kui täidetud on asjaomased ELi raamatupidamiseskirjades ettenähtud kriteeriumid, ning kulud on seotud üksnes kõnealuse vara arendusjärguga. Kapitaliseeritavate kulude hulka kuuluvad kõik otseselt omistatavad kulud, mis on vajalikud vara loomiseks, tootmiseks või valmistamiseks selliselt, et see vara saaks toimida juhtkonna poolt kavandatud viisil. Teadustegevusega seotud kulud, mittekapitaliseeritavaid arenduskulud ja hoolduskulud kajastatakse kuluna kulu kandmise hetkel.

Immateriaalset vara amortiseeritakse lineaarselt eeldatava kasuliku kasutusea alusel (3–11 aastat). Immateriaalsete varade eeldatav kasulik eluiga sõltub nende konkreetsest majanduslikust kasutuseast või lepingujärgsest juriidilisest kehtivusajast.

1.5.2. Materiaalne põhivara

Kogu materiaalne põhivara on näidatud soetusmaksumuses, millest on lahutatud kumulatiivne amortisatsioon ja väärtuse langusest tekkinud kahjum. Soetusmaksumus hõlmab kulusid, mis on otseselt seotud asjaomase vara soetamise, valmistamise ja üleandmisega.

Hilisemad kulud on vastavalt vajadusele kas arvatud vara bilansilise maksumuse hulka või kajastatud eraldi varana – viimast vaid juhul, kui on tõenäoline, et varaga seotud tulevane majanduslik kasu või teenusepotentsiaal läheb ELile ja vara maksumust saab usaldusväärselt mõõta. Parandus- ja hooldustööde kulud kajastatakse kuluna tulemiaruanDES selle arvestusperioodi all, mil vastavad kulud kanti.

Maad ei amortiseerita, kuna selle kasutusega loetakse igaveseks. Ehitamisel olevat vara ei amortiseerita, kuna selline vara ei ole veel kasutamiseks valmis. Muude varade amortisatsioon arvutatakse lineaarsel meetodil, mille kohaselt nende maksumus, millest lahutatakse jääkmaksumus, jaotatakse nende eeldatava kasuliku kasutusea peale järgmiselt:

Vara liik	Lineaarne amortisatsiooninorm
<i>Hooned</i>	4 % – 10 %
<i>Kosmosevarad</i>	8 % – 25 %
<i>Seadmed</i>	10 % – 25 %
<i>Sisustus ja sõidukid</i>	10 % – 25 %
<i>Arvutiriistvara</i>	25 % – 33 %
<i>Muu</i>	10 % – 33 %

Võõrandamisest saadud kasum või kahjum leitakse tulu ja müügikulude vahe võrdlemisel võõrandatava vara bilansilise maksumusega ning seda kajastatakse tulemiaruanDES.

Rendimaksud

Rendileping on leping, mille kohaselt rendileandja annab rentnikule makse või rea maksete eest kokkulepitud ajavahemikuks üle vara kasutusõiguse. Rent liigitatakse kas kapitalirendiks või kasutusrendiks.

Kapitalirendi puhul antakse rentnikule üle kõik olulised omandiõigusega kaasnevad riskid ja hüved. Rentnikuna kapitalirendi lepingu sõlmimisel kajastatakse kapitalirendi lepingu alusel omandatud varasid varadena ja seotud rendikohustusi kohustistena alates rendiperioodi algusest. Varasid ja kohustisi kajastatakse summas, mis on võrdne renditud kinnisvara õiglase väärtusega, või kui see on väiksem, siis rendimaksete miinimumsummade nüüdisväärtusena, mis mõlemad määratakse kindlaks rendi jõustumise kuupäeval. Kapitalirendi alusel hoitavat vara amortiseeritakse rendiperioodi jooksul kas vara kasuliku kasutusea või rendiperioodi jooksul, olenevalt sellest, kumb on lühem. Rendimaksete miinimumsummad jaotatakse finantskuludeks (intressielement) ja kohustise lõppväärtuse vähendamiseks (põhiosa element). Finantskulud jaotatakse igale rendiperioodile nii, et kogu rendiperioodi vältel oleks intressimäär igal osaperioodil sama kohustise lõppväärtuse suhtes, mida kajastatakse vastavalt vajadusele lühi- või pikaajalisena. Tingimuslikku renti kajastatakse kuluna selle tekkimise perioodil.

Kasutusrent on rent, mis ei ole kapitalirent, see tähendab rent, mille puhul rendileandjale jäävad kõik olulised vara omandiõigusega kaasnevad riskid ja hüved. Rentnikuna kasutusrendi lepingu sõlmimisel kajastatakse kasutusrendi maksed tulemiaruanDES kuluna lineaarselt kogu rendiperioodi jooksul ning bilansis ei esitata ei renditud varasid ega rendiga seotud kohustisi.

1.5.3. Muude kui finantsvarade väärtuse langus

Väärtuse langus on vara tulevase majandusliku kasu või teenusepotentsiaali vähenemine suuremas ulatuses kui vara tulevase majandusliku kasu või teenusepotentsiaali süstemaatiliselt kajastatud

vähenedamine amortisatsioonile või kulumina (vastavalt vajadusele). Tähtajatu kasuliku kasutuseaga varasid ei amortiseerita; selle asemel kontrollitakse igal aastal, ega nende väärtus ei ole langenud. Amortiseeritavate varade puhul kontrollitakse alati, kas nende väärtus ei ole langenud, kui aruandepäeval on märke selle kohta, et vara väärtus võib olla langenud. Väärtuse langusest tekkinud kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara bilansiline jääkmaksumus ületab kaetavat (kasutus)väärtust. Kaetav (kasutus)väärtus on kas vara õiglase väärtus, millest on lahutatud müügikulud, või vara tarbimisväärtus, olenevalt sellest, kumb neist on suurem.

Immateriaalse vara ja materiaalse põhivara jääkmaksumus ja kasulik kasutusiga vaadatakse läbi ja vajadusel kohandatakse neid vähemalt kord aastas. Kui varasematel aastatel kajastatud väärtuse languse põhjused enam ei kehti, siis vähendatakse vastavalt sellele väärtuse langusest tekkinud kahjumit.

1.5.4. Kapitaliosaluse meetodil arvestatud investeeringud

Osalused sidus- ja ühisettevõtetes

Investeeringute üle peetakse arvestust kapitaliosaluse meetodil ja need võetakse arvele soetusmaksumuses, suurendades või vähendades hiljem bilansilist väärtust, et võtta arvesse täiendavaid osamakseid, ELi osa investeerimisobjekti üle- või puudujäägis, väärtuse võimalikku vähenemist ja dividende. Raamatupidamise aastaaruandes bilansipäeva seisuga kajastatav investeeringu bilansiline väärtus saadakse soetusmaksumuse ja kõigi muutuste liitmisel. ELi osa investeerimisobjekti üle- või puudujäägis kajastatakse tulemiaruanDES ja tema osa investeerimisobjekti omakapitali muutustes kajastatakse reservides netovaras. Investeeringult saadud jaotatud kasum vähendab vara bilansilist maksumust.

Kui ELi osa investeeringu kapitaliosaluse meetodil kajastatud puudujäägis on võrdne või ületab tema osalust investeeringus, siis EL lõpetab oma osa kajastamise edasistes kahjumites („kajastamata kahjum“). Kui ELi osalus on vähendatud nullini, kaetakse täiendavaid kahjumeid ja kajastatakse kohustist ainult selles ulatuses, milles EL on võtnud üksuse juriidilisi või faktilisi kohustusi või teinud sidusettevõtte nimel makseid.

Kui on märke väärtuse langusest, on vaja hinnata see alla madalama kaetava väärtuseni. Kaetav väärtus määratakse kindlaks vastavalt lisade punktis **1.5.3** kirjeldatule. Kui väärtuse languse põhjus hiljem enam ei kehti, siis vähendatakse väärtuse langusest tekkinud kahjumit kuni bilansilise maksumuseni, mis oleks kindlaks määratud juhul, kui väärtuse langusest tekkinud kahjumit ei oleks kajastatud.

Juhul kui ELile kuulub 20 % või rohkem investeerimiskapitalifondist, ei sea ta eesmärgiks avaldada olulist mõju. Selliseid fonde käsitletakse seetõttu finantsinstrumentidena ja need liigitatakse õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavateks finantsvaradeks.

Väiksemateks üksusteks liigitatud sidus- ja ühisettevõtete (vt lisade punkt **1.3**) üle ei peeta arvestust kapitaliosaluse meetodil. ELi osaluse üle neis üksustes peetakse arvestust perioodi kuluna.

1.5.5. Finantsvarad

Liigitus esmasel kajastamisel

Liigitus sõltub kahest kriteeriumist.

- Finantsvarade juhtimismudel. Selleks tuleb hinnata, kuidas EL haldab finantsvarasid rahavoogude tekitamiseks ja oma eesmärkide täitmiseks ning kuidas ta hindab finantsvarade tulemuslikkust.
- Varade lepingupõhiste rahavoogude tunnused. Selleks tuleb hinnata, kas lepingupõhised rahavood on üksnes põhiosa tagasimaksud ja tasumata põhisosalt nõutava intressi maksed. Intress on tasu raha ajaväärtuse, krediidiriski ja muude peamiste laenuandmisega kaasnevate põhiliste riskide ja kulude eest.

Pärast nendel kriteeriumidel põhinevat hindamist saab finantsvarad liigitada kolme kategooriasse: amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantsvarad, õiglases väärtuses netovara/omakapitalina kajastatavad finantsvarad või õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavad finantsvarad.

Selliste finantsvarade liigitamine, mille lepingupõhised rahavood kajastavad üksnes põhiosa ja intressi, sõltub üksuse juhtimismudelist. Kui juhtimismudel seisneb finantsvarade hoidmises lepingupõhiste rahavoogude kogumiseks, siis liigitatakse finantsvarad amortiseeritud väärtuses kajastatavateks finantsvaradeks. Kui juhtimismudel seisneb finantsvarade hoidmises nii lepingupõhiste rahavoogude kogumiseks kui ka finantsvarade müümiseks, siis liigitatakse need varad õiglases väärtuses netovara/omakapitalina kajastatavateks finantsvaradeks. Kui juhtimismudel erineb nendest kahest mudelist (näiteks hoitakse finantsvarasid kauplemiseks või portfellis, mida hallatakse ja hinnatakse õiglase väärtuse põhjal), siis liigitatakse finantsvarad õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavateks finantsvaradeks.

Finantsvarad, mille lepingupõhised rahavood ei kajasta üksnes põhiosa ja intressi, vaid millega kaasneb ka avatus täiendavale riskile ja volatiilsusele kui see, mis esineb põhilise laenuandmiskorralduse puhul (näiteks muudatused omakapitali hindades), liigitatakse olenemata juhtimismudelist õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavateks finantsvaradeks.

Esmasel kajastamisel liigitab EL finantsvarad järgmiselt.

(i) Amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantsvarad

Sellesse kategooriasse liigitab EL

- raha ja raha ekvivalendid;
- laenud (sealhulgas tähtajalised hoiused, mille algne tähtaeg on üle kolme kuu);
- kaubanduslikud nõuded, välja arvatud finantstagatiste lepingute laekumispool, mis liigitatakse õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavateks finantsvaradeks.

Need finantsvarad, mille hulka ei kuulu tuletisinstrumentid, vastavad kahele tingimusele: ELi juhtimismudeli kohaselt hoitakse neid lepingupõhiste rahavoogude kogumiseks. Peale selle esineb kindlaksmääratud päeval lepingupõhiseid rahavooge, mis kajastavad üksnes põhiosa ja tasumata põhisosalt nõutavat intressi.

Amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantsvarad, välja arvatud sellised finantsvarad, mille tähtaeg on rohkem kui 12 kuud pärast aruandepäeva, kuuluvad käibevara alla.

(ii) Finantsvarad, mida kajastatakse õiglases väärtuses netovara/omakapitalina

Nende mitte-tuletisinstrumentidest finantsvarade lepingupõhised rahavood kajastavad üksnes põhiosa ja tasumata põhisosalt nõutavat intressi. Peale selle seisneb juhtimismudel finantsvarade hoidmises nii lepingupõhiste rahavoogude kogumiseks kui ka finantsvarade müümiseks.

Sellesse kategooriasse kuuluvad varad liigitatakse käibevaraks, kui nende oodatav realiseerimisaeg on 12 kuu jooksul alates aruandepäevast.

31. detsembri 2022. aasta seisuga ELil selliseid varasid ei olnud.

(iii) Õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavad finantsvarad

EL liigitab õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavateks finantsvaradeks järgmised finantsvarad, sest lepingupõhised rahavood ei kajasta üksnes põhiosa ja tasumata põhisosalt nõutavat intressi:

- tuletisinstrumentid;
- omakapitaliinvesteeringud ja investeeringud rahaturufondidesse või ühise portfelliga fondidesse;
- muud omakapitaliinvesteeringud (näiteks riskikapitalitehingud).

Lisaks liigitab EL enda hoitavad võlaväärtpaberid õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavateks finantsvaradeks, sest võlaväärtpaberite portfelle hallatakse ja hinnatakse portfelli õiglase väärtuse põhjal (näiteks ühine eraldisfond finantsmääruse artikli 212 alusel).

Sellesse kategooriasse kuuluvad varad liigitatakse käibevaraks, kui nende oodatav realiseerimisaeg on 12 kuu jooksul alates aruandepäevast.

Arvelevõtmine ja väärtuse hindamine arvelevõtmisel

Õiglases väärtuses netovara/omakapitalina kajastatavate finantsvarade ja õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavate finantsvarade ostu kajastatakse kauplemispäeval, see tähendab päeval, mil EL võtab kohustuse vara ostuks. Raha ekvivalendid ja laenu kajastatakse raha finantseerimisasutuses hoiustamise või laenuvõtjatele ülekandmise hetkel.

Finantsvarasid hinnatakse arvelevõtmisel õiglases väärtuses. Kõikide finantsvarade puhul, mida ei kajastata õiglases väärtuses üle- või puudujäägina, võetakse nende arvelevõtmisel arvesse ka tehingukulud. Finantsvarade puhul, mis on kajastatud õiglases väärtuses üle- või puudujäägina, kajastatakse tehingukulud kuluna tulemiaruanDES.

Finantsvara õiglase väärtuse esmasel kajastamisel on tavaliselt tehinguhind, välja arvatud juhul, kui tegemist ei ole mitteseotud poolte vahelise tehinguga, see tähendab, kui tehing tehakse tasuta või ebaolulise tasu eest avaliku poliitika eesmärkidel. Sellisel juhul on finantsinstrumendi õiglase väärtuse ja tehinguhinna vahe näol tegemist mittekaubandusliku komponendiga, mis kajastatakse tulemiaruanDES kuluna. Sellisel juhul tuletatakse finantsvara õiglase väärtuse otseselt samaväärse instrumendi hetke turutehingute põhjal. Kui instrumendi puhul aktiivne turg puudub, siis tuletatakse õiglase väärtuse hindamismeetodi põhjal, milles kasutatakse kättesaadavaid jälgitavaid turuandmeid.

Pikaajalise intressivaba või turutingimustest madalama intressimääraga laenu andmisel saab selle õiglaseks väärtuseks lugeda kõigi tulevaste laekumiste nüüdisväärtuse, mis on diskonteeritud turuintressimäärade alusel, mis kehtib sarnase krediidi reitinguga sarnase instrumendi puhul.

Taaste- ja vastupidavusrahastust antud laene ja finantsabiks antud laene kajastatakse esmaselt nimiväärtuses ning tehinguhind loetakse laenu õiglaseks väärtuseks. Selle põhjused on järgmised.

- ELi laenuandmise turukeskkond on väga eripärane ja erinev kapitaliturust, millel emiteeritakse ettevõtete ja valitsuste võlakirju. Kuna laenuandjatel on neil turgudel võimalik valida alternatiivseid investeeringuid, siis kajastub see võimalus turuhindades. ELi jaoks aga selline alternatiivsete investeeringute võimalus puudub, sest ELil ei ole lubatud raha kapitaliturgudele investeerida; ta üksnes laenab vahendeid laenu andmiseks. See tähendab, et ELil puudub laenu andmise vahendite arvelt laenu andmiseks või investeeringute tegemiseks alternatiivne võimalus. Seega puuduvad alternatiivkulud ja seetõttu ka alus turuintressimääradega võrdlemiseks. Tegelikult kujutab ELi laenu andmise tegevus endast eraldi turgu. Kuna alternatiivkulu kriteerium ei ole kohaldatav, siis põhimõtteliselt ei kajasta turuhind õiglase ELi laenuandmise tehingute sisu. Seda silmas pidades ei ole asjakohane kasutada ELi antud laenu õiglase väärtuse kindlaksmääramisel võrdlusalusena ettevõtete või valitsuste võlakirjasid.
- Kuna sellele lisaks puuduvad ka aktiivne turg ja sarnased tehingud, mida saaks kasutada võrdlusalusena, peaks EL kasutama oma laenuandmise tehingute õiglase väärtuse leidmisel sama intressimäära, mida ta nõuab antud laenu puhul.

Järgnev väärtuse hindamine

Amortiseeritud väärtuses kajastatavaid finantsvarasid hinnatakse järgnevalt amortiseeritud väärtuses tegeliku intressimäärade meetodi kohaselt.

Õiglases väärtuses netovara/omakapitalina kajastatud finantsvarasid hinnatakse järgnevalt õiglases väärtuses. Õiglase väärtuse muutustest tulenevat tulu ja kulu kajastatakse õiglase väärtuse reservis, välja arvatud rahaliste varade välisvaluutaga seotud ümberarvestamise erinevused, mida kajastatakse tulemiaruanDES.

Õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavaid finantsvarasid hinnatakse järgnevalt õiglases väärtuses. Õiglase väärtuse (sealhulgas välisvaluuta ümberarvestamisest ja kõikidest teenitud intressidest tulenevatest) muutustest tekkiv kasum või kahjum kajastatakse tulemiaruanDES selle perioodi all, mil see on tekkinud.

Õiglase väärtuse järgneval väärtuse hindamisel

Aktiivsetel turgudel noteeritud investeeringute õiglase väärtuse põhineb jooksva pakkumishinnal. Kui finantsvara turg ei ole aktiivne (või kui tegemist on noteerimata väärtpaberite ja börsiväliste tuletisinstrumentidega), määrab EL õiglase väärtuse hindamismeetodeid kasutades. Kõnealuste meetodite hulka kuuluvad hiljutiste mitteseotud poolte vaheliste tehingute kasutamine, viitamine teistele põhimõtteliselt samasugustele instrumentidele, diskonteeritud rahavoogude analüüs, optsooni hinna mudelid ja muud turuosaliste üldkasutatavad hindamismeetodid.

Investeeringuid riskikapitalifondidesse, millel ei ole aktiivsel turul noteeritud turuhinda, kajastatakse omistatava vara puhaskväärtuse alusel, mida loetakse nende õiglase väärtusega samaväärseks.

Finantsvara väärtuse langus

EL kajastab ja hindab väärtuse langusest tekkinud kahjumit eeldatava krediidikahju puhul seoses finantsvaradega, mida kajastatakse amortiseeritud väärtuses ja õiglates väärtuses netovara/omakapitalina.

Eeldatav krediidikahju on erinevus lepingupõhiste rahavoogude ja nende rahavoogude nüüdisväärtuse vahel, mida EL eeldab saada. Eeldatava krediidikahju puhul võetakse arvesse mõistlikku ja põhjendatavat teavet, mis on liigsete kulude ja jõupingutusteta aruandepäeval kättesaadav.

Eeldatavat krediidikahju hinnatakse kolmeetapilise mudeli põhjal, milles võetakse arvesse tõenäosusega kaalutud makseviivituse juhte finantsvara kogu eluea jooksul ja krediidiriski muutumist alates finantsvara väljastamisest. Laenude puhul on väljastamine tagasivõtmatu laenuandmiskohustuse kuupäev.

Kui krediidirisk alates väljastamisest oluliselt ei suurene (1. etapp), siis on väärtuse langusest tekkinud kahjum eeldatav krediidikahju seoses aruandepäevale järgneva 12 kuu jooksul esineda võivate makseviivituse juhtudega (12 kuu eeldatav krediidikahju). Kui krediidirisk alates väljastamisest oluliselt suureneb (2. etapp) või kui on objektiivseid tõendeid väärtuse languse kohta krediidiriski tõttu (3. etapp), siis võrdub väärtuse langusest tekkinud kahjum eeldatava krediidikahjuga seoses finantsvara kogu eluea jooksul esineda võivate makseviivituse juhtudega (kogu eluea eeldatav krediidikahju) (vt lisade punkt 6.5).

Amortiseeritud väärtuses kajastatud varade puhul vähendatakse vara bilansilist jääkmaksumust väärtuse langusest tekkinud kahjumi summa võrra, mis kajastatakse tulemiaruanes. Õiglates väärtuses netovara/omakapitalina kajastatud varade puhul kajastatakse kahju allahindlus netovaras/omakapitalis ja see ei vähenda finantsvara bilansilist maksumust bilansis. Kui väärtuse langusest tekkinud kahjum järgneval perioodil väheneb, siis vähendatakse kajastatud väärtuse langusest tekkinud kahjumit tulemiaruanes kaudu.

(a) *Laenud riikidele*

EL hindab laenude väärtuse langust ELi rahastamise laadi ja tema ainulaadse institutsioonilise seisundi kontekstis.

ELi-välistele riikide antud laenude väärtuse languse puhul kasutab EL eeldatava krediidikahju arvutamiseks väliseid krediidikvaliteedi andmeid, võttes aga arvesse oma eelisvõlausaldaja staatust, mis vähendab krediidiriski. Nüüdisväärtuse arvutamisel on diskontomäär laenu algne tegelik intressimäär. Kui laen on muutuva intressimääraga, võetakse diskontomääraks lepingu kohaselt kindlaks määratud jooksev tegelik intressimäär.

Liikmesriikidele antud laenude puhul ei ole EL kunagi kandnud väärtuse langusest tekkinud kahjumit, samuti ei ole esinenud makseviivitusi. Selliste laenude puhul võtab EL lisaks eelisvõlausaldaja staatusele arvesse suhteid liikmesriikidega. Põhimõtteliselt tagavad need kaks elementi liikmesriikidele antud laenude täieliku tähtsaks tagasimaksmise. Seepärast peab EL liikmesriikidele antud laenude eeldatavat krediidikahju ebaoluliseks ja statistilise meetodi kasutamist nende laenude eeldatava krediidikahju arvutamiseks sobimatuks. Seega ei kajastata liikmesriikidele antud laenude puhul tulemiaruanes eeldatavat krediidikahju.

(b) *Nõuded*

EL hindab väärtuse langusest tekkinud kahjumit kogu eluea eeldatava krediidikahju summa ulatuses, kasutades praktilisi vahendeid (nt eraldiste maatriksit).

(c) *Raha ja raha ekvivalendid*

EL hoiab raha ja raha ekvivalente arvelduskontodel ja kuni kolmekuuliste tähtajaliste hoiustena. Raha hoitakse väga kõrge krediidireitinguga pankades (vt lisade punkt 6.5), seega on kohustuste täitmatajätmise tõenäosus väga väike. Arvestades lühikest kestust ja kohustuste täitmatajätmise väikest tõenäosust on raha ja raha ekvivalentidega seotud eeldatav krediidikahju ebaoluline. Seetõttu ei kajastata raha ekvivalentide puhul väärtuse languse allahindlust.

Kajastamise lõpetamine

Finantsinstrumentide kajastamine lõpetatakse, kui investeringust rahavoogude saamise õigus on aegunud, või kui EL on põhimõtteliselt kõik omandiõigusega kaasnevad riskid ja hüved kolmandale isikule üle andnud. Õiglasest väärtuses netovara/omakapitalina ja õiglasest väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavate finantsvarade müük kajastatakse kauplemise kuupäeval.

1.5.6. Laovaru

Varusid kajastatakse kas nende soetusmaksumuses või neto realiseerimisväärtuses olenevalt sellest, kumb neist on madalam. Soetusmaksumus määratakse lihtjärjekorra (FIFO) meetodi alusel. Valmistoodete ja lõpetamata toodangu soetusmaksumus koosneb toorainest, otsestest tööjõukuludest ja muudest otsestest kuludest ning nendega seotud tootmise üldkuludest (võttes aluseks normaalse kasutatava tootmisvõimsuse). Neto realiseerimisväärtus on tavalise äritegevuse käigus rakendatav hinnanguline müügihind, millest on lahutatud valmistus- ja müügikulud. Kui turustamiseks mõeldud varusid hoitakse tasuta või sümboolse tasu eest, hinnatakse nende väärtust kas soetusmaksumuse või jooksva asendusmaksumuse alusel olenevalt sellest, kumb neist on madalam. Jooksev asendusmaksumus on kulu, mida EL kannaks vara soetamisel aruandepäeval.

1.5.7. Eelmaksed

Eelmakse on makse, mille eesmärk on pakkuda vahendite saajale rahalist ettemakset, st käibevahendeid. Kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttega võib see olla jagatud mitmeks makseks, mis tehakse asjaomases lepingus, otsuses, kokkuleppes või alusaktis kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul. Käibevahendeid ja ettemakseid kasutatakse lepingus kindlaksmääratud perioodi jooksul sel eesmärgil, milleks need anti, või need tuleb tagasi maksta. Kui makse saaja ei kanna rahastamiskõlblikke kulusid, on ta kohustatud eelmakse ELile tagastama. Kuna EL säilitab eelmakse üle kontrolli ja tal on õigus rahastamiskõlbmatu osa eest tagasimakseid saada, esitatakse see summa varana.

Eelmakse kajastatakse bilansis esmaselt vahendite ülekandmisel saajale. Seda hinnatakse antud vahendite summas. Järgnevatel perioodidel kajastatakse eelmakset esialgselt bilansis kajastatud väärtuses, millest on lahutatud perioodi jooksul kantud rahastamiskõlblikud kulud (sh vajaduse korral eelarvestatud summad).

Eelmaksetelt arvatud intressi kajastatakse selle teenimise hetkel asjaomase lepingu sätete kohaselt. Eelarveaasta lõpu seisuga koostatakse kõige usaldusväärsema teabe põhjal kogunenud intressitulu prognoos ja kajastatakse see bilansis.

Muid liikmesriikidele tehtavaid ettemakseid, mis tulenevad liikmesriikide tehtud ettemaksete (sh „jagatud eelarve täitmise raames rakendatavad rahastamisvahendid“) tagasimaksmisest ELi poolt, kajastatakse varana eelmaksete rubriigis. Muid liikmesriikidele tehtavaid ettemakseid kajastatakse esialgselt bilansis kajastatud väärtuses, millest on lahutatud lõplike vahendite saajate rahastamiskõlblike kulude kõige tõenäolisemaks peetav hinnang, mis on arvatud mõistlike ja põhjendatud eelduste alusel.

Sissemaksed Euroopa Komisjoni poolt konsolideerimata ELi usaldusfondidesse (mis on loodud finantsmääruse artikli 234 alusel) või muudesse konsolideerimata üksustesse on liigitatud eelmakseteks, kuna nende otstarve on anda usaldusfondile käibevahendeid, et see saaks rahastada usaldusfondi eesmärkides määratletud konkreetseid meetmeid. ELi sissemakseid usaldusfondidesse kajastatakse ELi sissemakse esialgses summas, millest on lahutatud rahastamiskõlblikud kulud, sh vajaduse korral arvestuslikud summad, mis on tekkinud usaldusfondil aruandeperioodi jooksul, ja mis on pandud aluskokkuleppe kohaselt ELi toetuse arvele.

1.5.8. Kaubanduslikud nõuded ja mittekaubanduslikud sissenõutavad summad

ELi raamatupidamiseeskirjade kohaselt tuleb kaubanduslikud ja mittekaubanduslikud nõuded esitada eraldi. Nende kahe kategooria eristamiseks kasutatakse kaubanduslike tehingute puhul terminit „nõuded“ ning mittekaubanduslike tehingute puhul, st siis, kui EL saab väärtuse muult üksuselt, andmata otseselt vastu ligikaudselt võrdset väärtust (nt liikmesriikidelt sissenõutavad omavahenditega seotud summad), terminit „sissenõutavad summad“.

Kaubanduslikest tehingutest tekkinud nõuded on amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantsvarad, välja arvatud teatavad finantstagatiste lepingu laekumispoolel kajastatud summad, mis liigitatakse õiglasest väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavateks finantsvaradeks (vt lisade punkt **1.5.5**).

Mittekaubanduslike tehingute sissenõutavate summade puhul kajastatakse õiglane väärtus omandamise kuupäeva seisuga, millest on lahutatud nende väärtuse languse allahindlus. Mittekaubanduslike tehingute sissenõutavate summade väärtuse languse allahindlus kirjendatakse, kui on objektiivseid tõendeid selle kohta, et ELil ei ole võimalik kõiki mittekaubanduslike tehingute sissenõutavaid summasid esialgsete tingimuste kohaselt sisse nõuda. Allahindluse summa saadakse, lahutades vara bilansilisest jääkmaksumusest sissenõutav summa. Allahindluse summa kajastatakse tulemiaruanDES. Varasematele kogemustele tuginedes tehakse ka üldine allahindlus nende tasumata sissenõudekorralduste puhul, mille suhtes ei ole konkreetset allahindlust veel kohaldatud. Viitlaekumiste käsitlemist eelarveaasta lõpus on kirjeldatud lisade punktis **1.5.14**. Mittekaubanduslike tehingute sissenõutavate summadena näidatud ja avaldatud summad ei ole finantsinstrumendid, kuna nad ei tulene lepingust, mis tekitaks finantskohustise või omakapitaliinstrumendi. Asjakohasel juhul avaldatakse mittekaubanduslike tehingute sissenõutavad summad siiski koos mittekaubanduslikest tehingutest tekkinud nõuetega raamatupidamise aastaaruande lisades.

1.5.9. Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalendid on amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantsvarad ning nende hulka kuuluvad sularaha, pankades olevad nõudmiseni ja lühiajalised hoiused ning muud suure likviidsusega lühiajalised, kuni kolmekuulise esialgse tähtajaga investeeringud.

1.5.10. Töötajahüvitised

EL pakub töötajatele mitmeid hüvitisi (töötasud ja sotsiaalkindlustus). Raamatupidamisarvestuse otstarbel jagatakse need lühiajalisteks ja töösuhte lõppemise järgseteks hüvitisteks.

Lühiajalised töötajahüvitised

Lühiajalised töötajahüvitised on need hüvitised, mis kuuluvad väljamaksmisele enne kahe teistkümnepäeva möödumist selle aruandeperioodi lõpust, mil töötajad olid teenistuses, nagu töötasu, põhipuhkuse ja tasulise haiguspuhkuse tasu ja muud lühiajalised hüvitised. Lühiajalisi töötajahüvitisi kajastatakse selle perioodi kuluna, mil töötaja on teenistuses. Kohustis kajastatakse summas, mis tuleb tasuda, kui ELil on töötaja varasema teenistuse tagajärjel juriidiline või faktiline kohustus ja seda kohustust on võimalik usaldusväärselt hinnata.

Töösuhte lõppemise järgsed hüvitised

EL maksab töötajatele töösuhte lõppemise järgseid hüvitisi, mille hulka kuuluvad Euroopa Liidu ametnike pensioniskeemi (PSEO) alusel makstav vanadus-, invaliidsus- ja toitjakaotuspension, samuti ühise ravikindlustusskeemi (JSIS) alusel tehtavad tervisekindlustusmaksed (vt lisade punkt **2.9**). Neid hüvitisi antakse ühtse kava raames, mis on küll jagatud kaheks skeemiks, ja neid tuleb kohelda ühtemoodi, et näidata olukorda õiglaselt ja kajastada majanduslikku reaalsust.

- i. Euroopa Liidu ametnike pensioniskeem (PSEO): sellest tinglikult rahastatavast¹⁵ skeemist makstavad hüvitised on seotud tööstaži, invaliidsuse ja toitjakaotusega, samuti peretoetuste ja toetustega ELi institutsioonide, ametite ja muude ELi asutuste töötajatele või neis töötanutele surmajuhtumi korral enne pensioniea algust või surnud ametnikest või pensionäridest toitja kaotanutele. Üks kolmandik kõnealuste hüvitiste oodatavast kulust kaetakse osamaksetega töötajate palkadest.
- ii. Ühine ravikindlustusskeem (JSIS): selle skeemi raames pakub EL Euroopa Komisjoni, institutsioonide, ametite ja muude ELi asutuste töötajatele tervisekindlustust, hüvitades nende ravikulud. Aktiivses teenistuses mitteolevatele isikutele (pensionärid, orvud jt) skeemi raames antavad hüvitised liigitatakse töösuhte lõppemise järgseteks töötajahüvitisteks.

¹⁵ Euroopa Liidu ametnike pensioniskeem on kindlaksmääratud hüvitisi maksev tinglik (virtuaalne) fond, mille kaudu töötajate sissemaksete arvel rahastatakse nende tulevase pensione. Ehkki see ei ole tegelikult investeerimisfond, loetakse summa, mille selline fond võinuks koguda, investeerituks liikmesriikide pikaajalistesse võlakirjadesse ja kajastatakse Euroopa Liidu majandusaasta aruandes pensionikohustistes. Liikmesriigid tagavad ühiselt hüvitiste maksmise vastavalt personalieeskirjade artiklile 83 ja Euroopa Liidu lepingu artikli 4 lõikele 3 (vt skeemi üksikasjalikku kirjeldust dokumendis COM(2018) 829).

EL maksab töösuhte lõppemise järgseid hüvitisi ELi institutsioonide töötajatele ja endistele töötajatele ka eraldi pensioniskeemide kaudu. Neid kajastatakse pealkirja „Muud pensioniskeemid“ all. EL maksab nende skeemide kaudu pensionihüvitisi komisjoni, Euroopa Kohtu, kontrollikoja, nõukogu, Euroopa Parlamendi, Euroopa Ombudsmani ja Euroopa Andmekaitseinspektori töötajatele. EL pakub ELi institutsioonide töötajatele tervisekindlustust ühise ravikindlustusskeemi kaudu.

Eespool nimetatud töösuhte lõppemise järgseid hüvitisi võib määratleda ELi hüvitiskohustusena ja see arvutatakse iga aruandepäeva seisuga, hinnates tulevaste hüvitiste suurust, mille töötajad on aruandeperioodil ja sellele eelnenud perioodidel välja teeninud, arvutades selle nüüdisväärtuse ja arvates sellest maha skeemi varade õiglase väärtuse. Kindlaksmääratud hüvitise kohustus arvutatakse proportsionaalse osa krediteerimise meetodi (*projected unit credit method*) kohaselt. Kindlaksmääratud hüvitise kohustuse nüüdisväärtus leitakse, diskonteerides prognoositud tulevased rahavood selles valuutas nomineeritud valitsuse võlakirjade intressimääradega, milles hüvitisi tulevikus makstakse, kusjuures nimetatud võlakirjade järelejäanud tähtaeg peab ligilähedaselt vastama asjaomase pensionikohustise tingimustele.

ELi töötajatele makstavad töösuhte lõppemise järgsed hüvitised on koondatud ühtsesse kavas, mis hõlmab nii pensioniskeemi (PSEO) kui ka tervisekindlustusskeemi (JSIS), kusjuures õigus JSIS tervisekindlustusele sõltub sellest, kas on omandatud pensioniõigus PSEO skeemis. Vastavalt personalieeskirjadele omandatakse teatavad õigused, näiteks õigus edasilükatud vähendatud pensionile, nimetatud ühtse kava raames pärast 10 aastast teenistust. Kuid nagu näitavad hiljem iga aastaga kogutavad pensioniõigused, on õigused, mille töötaja saab ühtse kava raames edasise teenistuse käigus, algsetest õigustest oluliselt suuremad.

Selleks et kajastada õiglaselt finantsaruandluse aluseks oleva tehingu majanduslikku sisu, nagu on kirjeldatud nii ELi raamatupidamiseskirja nr 1 kui ka IPSASe kontseptuaalses raamistikus esitatud kvaliteedinõuetes, jaotatakse kantud teenistusega seotud kulud lineaarselt töötajate hinnangulise teenistusperioodi peale, s.o perioodile kuupäevast, mil töötaja teenib välja esimese hüvitise kava raames (sõltumata sellest, kas hüvitiste saamine eeldab teenistuse jätkumist) kuni kuupäevani, mil töötaja edasine teenistus ei tekita kava raames enam olulisi täiendavaid hüvitiselükkumisi peale palgatõusudest tulenevate. Seda lähenemisviisi kohaldatakse ühtse kava raames makstavate hüvitiste suhtes järjekindlalt.

Kindlaksmääratud netohüvitiskohustiste ümberhindamine hõlmab aktuaarset kasumit ja kahjumit ning kava vara tootlikkust, mis kajastatakse kohe netovaras.

EL kajastab netointressikulu (tulu) ja muid kindlaksmääratud hüvitiskavadega seotud kulusid tulemiaruaruande rubriigis „Personali- ja pensionikulud“.

Kui makstavaid hüvitisi muudetakse või kärbitakse, kajastatakse varasema teenistuse või kärpimisest tuleneva kasumi või kahjumiga seotud hüvitiste muutus kohe tulemiaruaruandes. Arveldustega seotud kasumid ja kahjumid kajastatakse arvelduse toimumise ajal. Varasemast teenistusest tulenevad kulud kajastatakse kohe tulemiaruaruandes, välja arvatud juhul, kui muudatused sõltuvad sellest, kas töötaja jääb teenistusse kindlaksmääratud perioodiks.

1.5.11. Eraldised

Eraldisi kajastatakse, kui ELil on kolmandate isikute ees minevikus toimunud sündmustest tulenev juriidiline või faktiline kohustus, ressursside vähenemine kohustuse tasumisel on tõenäolisem kui nende mittevähenedmine ja vähenemise summat on võimalik usaldusväärselt hinnata. Eraldisi ei kajastata tulevase tegevuskahjumi puhul. Eraldiste summa vastab kõige tõenäolisemaks peetavale hinnangule selle kohta, kui suured kulud on oodatavalt vajalikud olemasoleva kohustuse täitmiseks aruandepäeval. Kui eraldised koosnevad suurest hulgast summadest, hinnatakse kohustuse väärtust, kaaludes kõiki võimalikke tulemusi nende esinemise tõenäosusega (keskväärtuse meetod).

Eraldisi kahjulike lepingute tarbeks kajastatakse olenevalt sellest, kumb on väiksem – kas lepingu lõpetamisega seotud eeldatavate kulude või lepingu täitmise jätkamise eeldatava puhaskulu nüüdisväärtusena.

1.5.12. Finantskohustised

Finantskohustised liigitatakse kas õiglasest väärtusest üle- või puudujäägina kajastatavateks finantskohustisteks või amortiseeritud väärtusest kajastatavateks finantskohustisteks või finantstagatiste lepingutega seotud kohustisteks.

Võetud laenu jagunevad krediidiandjalt võetud laenuks ja võlgadeks, mida tõendavad sertifikaadid (ELi võlakirjad, ELi hoiused ja lühiajalised ELi võlakirjad). Võetud laenu võetakse arvele õiglasest väärtusest, milleks on nende emitteerimistulu (saadud tasu õiglasest väärtusest), millest on maha arvatud kantud tehingukulud, ja järgnevalt kajastatakse neid amortiseeritud väärtusest tegeliku intressimäära meetodi kohaselt; mis tähendab erinevust tulu (millest on maha arvatud tehingukulud) ja laenu tagastusväärtuse vahel kajastatakse tulemiaruanne laenuperioodi jooksul tegeliku intressimäära meetodi kohaselt. ELi kantud tehingukulud, mille hüvitamist seeläbi laenuajaajalt nõutakse, ei ole olulised ja need kajastatakse otse tulemiaruanne.

Õiglasest väärtusest üle- või puudujäägina kajastatud finantskohustised hõlmavad ka tuletisinstrumente, mille õiglane väärtus on negatiivne. Nende üle peetakse samasugust raamatupidamisarvestust nagu õiglasest väärtusest üle- või puudujäägina kajastatavate finantsvarade üle (vt lisade punkt **1.5.5**).

EL kajastab finantstagatiste lepingu kohustise, kui ta sõlmib lepingu, mille kohaselt EL peab tegema kindlaksmääratud makseid, et hüvitada tagatise saajale tekkinud kahju, kui kindlaksmääratud võlgne ei tee vastavalt võlainstrumenti algsetele või muudetud tingimustele tähtaegselt makseid. Kui tagatislepingu kohaselt peab EL tegema makseid finantsinstrumenti hinnamuutuste või muu alusvara muutuste tõttu, siis on tagatislepingu näol tegemist tuletisinstrumentiga, see tähendab finantskohustisega, mida kajastatakse õiglasest väärtusest üle- või puudujäägina. Kõikide muude tagatislepingute üle peetakse arvestust finantseraldistena.

Finantstagatiste lepingu kohustised kajastatakse arvele võtmisel õiglasest väärtusest. See on samaväärne saadaoleva garantiipreemia nüüdispuhasväärtusega, kui see vastab turutingimustele. Kui garantiipreemiat ei nõuta või kui tasu ei vasta õiglasele väärtusele, siis määratakse õiglane väärtus kindlaks võetud finantstagatise kohustisega otseselt samaväärsete finantstagatiste lepingute aktiivsel turul noteeritud hindade põhjal, kui need on kättesaadavad, või hindamismeetodeid kasutades. Kui aktiivse turu otsese vaatluse või mõne muu hindamismeetodi kaudu ei saa õiglast väärtust usaldusväärselt kindlaks määrata, hinnatakse finantstagatiste lepingu kohustise väärtuseks arvelevõtmisel kogu eluea eeldatava krediidikahju summa.

Järgnev väärtuse hindamine sõltub finantstagatise kaasneva krediidiriski muutumisest. Kui krediidirisk oluliselt ei suurene (1. etapp), siis hinnatakse finantstagatise kohustise väärtuseks kas 12 kuu eeldatav krediidikahju või esmaselt kajastatud väärtus, millest on lahutatud kogunenud amortisatsioon, kui see on asjakohane, sõltuvalt sellest, kumb on suurem. Kui krediidirisk oluliselt suureneb (2. etapp), siis hinnatakse finantstagatise kohustise väärtuseks kas eluea eeldatav krediidikahju või esmaselt kajastatud väärtus, millest on lahutatud kogunenud amortisatsioon, kui see on asjakohane, sõltuvalt sellest, kumb on suurem (vt lisade punkt **6.5**).

Finantskohustised liigitatakse pikaajalisteks kohustisteks, välja arvatud juhul, kui nende tähtaeg on lühem kui 12 kuud bilansipäevast arvates. Finantstagatiste lepingud liigitatakse lühiajalisteks kohustisteks, välja arvatud juhul, kui ELil on tingimusteta õigus kohustise täitmine alates aruandepäevast vähemalt 12 kuu võrra edasi lükata.

Nende ELi usaldusfondide üle, mida loetakse komisjoni tegevuse hulka kuuluvateks (st Madadi ja Colombia usaldusfondid), peetakse arvet komisjoni raamatupidamisarvestuses ja need konsolideeritakse ELi majandusaasta aruandesse. Seepärast täidavad muude rahastajate sissemaksed ELi usaldusfondidesse mittekaubanduslikest tehingutest saadava tulu tingimused ning neid kajastatakse finantskohustistena kuni sissemaksete ülekandmisega seotud tingimused on täidetud, s.o usaldusfondi kulude tekkimiseni. Usaldusfond peab rahastama konkreetseid projekte ja üle jäävad vahendid likvideerimise ajal tagastama. Ärakasutamata sissemaksetest tulenevad kohustised kajastatakse bilansipäeva seisuga saadud sissemaksete summas, millest lahutatakse usaldusfondi kulud, sh vajaduse korral hinnangulised summad. Aruandluse otstarbel jaotatakse netokulud muude rahastajate vahel vastavalt summadele, mis nad on 31. detsembriks sisse maksnud. See sissemaksete jaotus on vaid soovituslik. Kui usaldusfondi tegevus lõpetatakse, otsustab vahendite jäägi tegeliku jaotuse usaldusfondi juhatus.

Samu hindamispõhimõtteid kohaldatakse ELi programmide jaoks antavate väliste toetuste suhtes, kui selliste toetuste saamise tingimus on kasutada vahendeid rahalist toetust käsitlevates lepingutes täpsustatud viisil või vastasel korral need rahastajale tagastada.

1.5.13. Võlgnevused

Märkimisväärse osa ELi võlgnevustest moodustavad toetusesaajate ja ELi muu rahastamise saajate esitatud tasumata kulutaotlused (mittekaubanduslikud tehingud). Need kirjendatakse kulutaotluse laekumisel kreditoorse võlgnevusena taotletava summa ulatuses. Pärast rahastamiskõlblike kulude kontrollimist ja kinnitamist kajastatakse võlgnevusi rahastamiskõlblikus summas.

Kaupade ja teenuste ostmisest tekkivat võlgnevust kajastatakse arve saamisel esialgse summa ulatuses ning sellele vastavad rahastamiskõlblikud kulud kirjendatakse raamatupidamisarvestuses siis, kui tarne või teenus on Euroopa Liidule üle antud või osutatud ja ta on selle vastu võtnud.

1.5.14. Viitlaekumised ja ettemakstud tulud ning viitvõlad ja ettemakstud kulud

Tehinguid ja sündmusi kajastatakse raamatupidamise aastaaruandes sellel perioodil, millega need seonduvad. Kui eelarveaasta lõpu seisuga ei ole arvet veel välja saadetud, kuid EL on teenuse osutanud või tarne üle andnud või kui eksisteerib lepinguline kohustus (nt aluslepingus sätestatu tulemusena), kajastatakse raamatupidamise aastaaruandes viitlaekumine. Lisaks sellele, kui eelarveaasta lõpu seisuga on arve välja saadetud, kuid teenust ei ole veel osutatud või tarnitud kaupsid üle antud, loetakse tulu ettemakstuks ja see kajastatakse järgnevas arvestusperioodis.

Ka kulud kajastatakse selles perioodis, millega need on seotud. Arvestusperioodi lõpus kajastatakse viitvõlgasid perioodi ülekandekohustuse prognoositud summa alusel. Viitvõlad arvutatakse komisjoni välja antud üksikasjalike praktiliste tegevusjuhiste kohaselt, mille eesmärk on tagada, et raamatupidamise aastaaruanne annaks tõese ülevaate nendest majandus- ja muudest nähtustest, mida nad kajastavad. Samamoodi, kui enne kaupade või teenuste kättesaamist on tehtud eelmakse, on tegemist ettemakstud kuluga, mis kajastatakse järgneva arvestusperioodi all.

1.6. TULEMIARUANNE

1.6.1. Tulud

MITTEKAUBANDUSLIKEST TEHINGUTEST SAADUD TULUD

Enamik ELi tuludest tuleneb järgmistest mittekaubanduslikest tehingutest.

Kogurahvatulul põhinevad, käibemaksul põhinevad ja plastpakendijäätmetel põhinevad omavahendid

Tulu kajastatakse selles perioodis, mille kohta komisjon saadab liikmesriikidele rahastamisaotluse, milles ta nõuab neilt osamakse tasumist. Tulu hinnatakse selle sissenõutud summas. Kuna käibemaksul, kogurahvatulul ja plastpakendijäätmetel põhinevad omavahendid tuginevad asjaomase eelarveaasta andmete prognoosidele, võib neid muutuste korral korrigeerida kuni ajani, mil liikmesriigid esitavad lõplikud andmed. Prognoosis tehtud muutuse mõju kajastatakse muutuse toimumise perioodi netoülejäägi või -puudu järgi kindlaksmääramisel.

Traditsioonilised omavahendid

Mittekaubanduslike tehingute sissenõutavad summad ja nende tehingutega seotud tulu kajastatakse asjakohaste igakuiste A-raamatupidamisaruannete (mis muu hulgas käsitlevad kogutud tollimaksu ning tasumisele kuuluvaid summasid, mille kohta on antud tagatis ja mida ei ole vaidlustatud) saamisel liikmesriikidelt. Aruandepäeva seisuga hinnatakse, milline on liikmesriikide kogutud aruandeperioodi tulu, mida ei ole veel komisjonile makstud, ning kajastatakse seda viitlaekumisena. Liikmesriikidelt saadud kvartali B-raamatupidamisaruanded (mis muu hulgas käsitlevad tollimaksu, mida ei ole kogutud ja mille kohta ei ole tagatist antud, ning nõudeid, mille kohta on tagatis antud, kuid mille võlglane on vaidlustanud) kajastatakse tuluna, millest on maha arvatud sissenõudmiskulud, mis liikmesriikidel on õigus endale jätta. Lisaks sellele kajastatakse väärtuse vähenemist nende summade võrra, mida prognoosi kohaselt ei õnnestu sisse nõuda.

Trahvid

Trahvidest saadud tulu kajastatakse hetkest, mil adressaati on Euroopa Liidu trahvi määramise otsuse vastuvõtmisest ametlikult teavitatud. Pärast trahvi määramise otsust peavad üksused, kellele trahv on määratud, kahe kuu jooksul alates teavitamise kuupäevast:

- a) kas otsusega nõustuma, millisel juhul nad peavad trahvi määratud tähtjaks ära maksma ning EL nõuab summa lõplikult sisse, või
- b) otsusega mitte nõustuma, millisel juhul nad vaidlustavad selle ELi õiguse kohaselt.

Isegi kui otsus vaidlustatakse, tuleb trahv kolmekuulise tähtaja jooksul ära maksta, sest vaidlustamisel ei ole menetlust peatavat toimet (ELi toimimise lepingu artikkel 278). Laekunud summat kasutatakse sissenõutava summa kustutamiseks. Komisjoni peaarvepidaja nõusolekul võib aga ettevõtja esitada selle asemel asjaomase summa kohta pangatagatise. Sellisel juhul on trahv jätkuvalt sissenõutav summa. Kui ei saada ei raha ega tagatist ning on kahtlusi ettevõtja maksejõulisuse suhtes, siis kajastatakse nõude väärtuse vähendamine.

Kui ettevõtja vaidlustab otsuse ja on trahvi ajutiselt juba ära maksnud, kajastatakse seda summat tingimusliku kohustisena, või kui on tõenäoline, et Üldkohus võib teha otsuse ELi kahjuks, kajastatakse selle riski katteks ette nähtud eraldis. Kui selle asemel on antud tagatis, hinnatakse tasumata sissenõutav summa alla.

Kogunenud intresse, mille komisjon on saanud pangakontodelt, kus hoiustatakse laekunud maksed, kajastatakse tuluna ja võimalikke tingimuslikke kohustisi suurendatakse sellele vastavalt.

Alates 2010. aastast teostab komisjon kõigi ajutiselt makstud trahvide haldust spetsiaalse fondi (BUFI) kaudu. Vahendid investeeritakse finantsinstrumentidesse.

KAUBANDUSLIKEST TEHINGUTEST SAADUD TULUD

Kaupade ja teenuste müügist saadud tulu kajastatakse siis, kui olulised kaupade omandiõigusega kaasnevad riskid ja hüved ostjale üle lähevad. Teenuste osutamisega seotud tehingutest saadud tulu kajastamisel võetakse arvesse seda, mis täitmisetapis on tehing aruandekuupäeva seisuga.

Intressitulu ja -kulu

Intressitulu ja -kulu kajastatakse tulemiaruanDES tegeliku intressimäära meetodi kohaselt. Selle meetodi alusel arvutatakse finantsvara või -kohustise amortiseeritud väärtus ning jaotatakse intressitulu või -kulu asjaomase perioodi peale. Tegeliku intressimäära arvutamisel hindab Euroopa Liit rahavoogusid, võttes arvesse finantsinstrumendi kõiki lepingutingimusi (nt ettemakse võimalusi), kuid ei võta arvesse tulevast krediidikahju. Arvutus hõlmab kõiki lepingupoolte vahelisi makstud ja laekunud tasusid ja intressimäära punkte, mis on tegeliku intressimäära lahutamatu osa, tehingukulused ja kõiki muid hinnalisandeid ja allahindlusi.

Kui leitakse, et finantsvara või sarnaste finantsvarade rühma väärtus on krediidiriski tõttu langenud (3. etapp), kasutatakse intressitulu kajastamisel intressimäära, mida rakendatakse tulevaste rahavoogude diskonteerimisel väärtuse langusest tekkinud kahjumi hindamiseks.

Dividenditulu

Dividendi- ja samalaadsete väljamaksete tulu kajastatakse makse saamise õiguse kindlakstegemisel.

Tulu ja kulu õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatud finantsvaradest

See tähendab nende finantsvarade õiglase väärtuse suurenemist (tulu) ja õiglase väärtuse vähenemist (kulu), sealhulgas välisvaluutaga seotud ümberarvestamise tulemusel. Intressi kandvate finantsvarade puhul hõlmab see ka intressi. Vt ka lisade punkt **3.9**.

Tulu finantstagatiste lepingutest

Finantstagatiste lepingutest saadav tulu (garantiipremia) kajastatakse selle aja jooksul, mil EL on valmis finantstagatiste lepingu omanikule võimalikku krediidikahju hüvitama. Kohaldatavas amortisatsioonikavas võetakse arvesse aja möödumist ja tagatud riskipositsiooni mahtu. Tulu finantstagatiste lepingutest hõlmab ka finantstagatiste lepingute kohustise amortisatsiooni juhul, kui tagatis anti tasuta või ebaolulise tasu eest.

1.6.2. Kulud

Suurema osa ELi kuludest moodustavad mittekaubanduslike tehingute kulud. Need seonduvad makse saajatele tehtud ülekannetega ja neid võib olla kolme liiki: i) nõuded, ii) lepingupõhised ülekanded ja oma äranägemisel makstavad toetused ning iii) osamaksed ja annetused.

Ülekanne kajastatakse selle perioodi kuluna, mille jooksul toimusid ülekande aluseks olevad sündmused, tingimusel et asjaomast liiki ülekanne on lubatud õigusaktiga (finantsmäärus, personalieeskirjad või muu õigusakt) või on sõlmitud leping, mille alusel ülekanne on lubatud, abisaaja on täitnud kõik võimalikud rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid ja summa suurust saab mõistlikult hinnata.

Kajastamiskriteeriumidele vastava maksenõude või kulutaotluse saamisel kajastatakse see kuluna rahastamiskõlbliku summa ulatuses. Eelarveaasta lõpu seisuga hinnatakse kantud rahastamiskõlblikke kulusid, mis kuuluvad abisaajatele tasumisele, kuid millest ei ole veel teatatud, ning kajastatakse need viitvõlgadena.

Kaupade ostu ja teenuste osutamisega seoses kantud kaubanduslike tehingute kulud kajastatakse siis, kui tarne on Euroopa Liidule üle antud ja ta on selle vastu võtnud. Neid hinnatakse algses arvel esitatud maksumuses. Peale selle kajastatakse tulemiaruanDES bilansipäeval hinnanguliselt kulud perioodi jooksul osutatud teenustele, mille eest ei ole veel arvet saadud või seda heaks kiidetud.

1.7. TINGIMUSLIKUD VARAD JA KOHUSTISED

1.7.1. Tingimuslikud varad

Tingimuslik vara on võimalik vara, mis tuleneb minevikus toimunud sündmustest ja mille olemasolu kinnitab ainult üks või mitu tulevikus toimuvat või mittetoimuvat sündmust, mis on ebakindlad ega allu täielikult ELi kontrollile. Tingimuslik vara kajastatakse, kui majanduslik kasu või teenusepotentsiaal on tõenäoline.

1.7.2. Tingimuslikud kohustised

Tingimuslik kohustis on võimalik kohustus, mis tuleneb minevikus toimunud sündmustest ja mille olemasolu kinnitab ainult üks või mitu tulevikus toimuvat või mittetoimuvat sündmust, mis on ebakindlad ega allu täielikult ELi kontrollile, või eksisteeriv möödunud sündmustest tekkinud kohustus, mida ei ole kajastatud, sest ei ole tõenäoline, et kohustuse tasumiseks on vaja vähendada ressursse majandusliku kasu või teenusepotentsiaali näol, või on tegu harva esineva juhuga, mil kohustuse summat ei saa piisava usaldusväärsusega mõõta. Tingimuslik kohustis kajastatakse, välja arvatud juhul, kui tõenäosus, et ressursid majandusliku kasu või teenusepotentsiaali näol vähenevad, on väike.

1.8. RAHAVOOGUDE ARUANNE

Rahavoogude teabe alusel hinnatakse seda, milline on ELi raha ja raha ekvivalentide genereerimise suutlikkus ja millised on ELi vajadused nende rahavoogude kasutamisel.

Rahavoogude aruanne on koostatud kaudsel meetodil. See tähendab, et eelarveaasta tulemit korrigeeritakse mõjuga, mida avaldavad mitterahalised tehingud, varasematest või tulevastest põhitegevusega seotud maksetest või -laekumistest tulenevad viitvõlgad ja ettemaksed ning investeerimistegevuse rahavoogudega seotud tulud ja kulud.

Välisvaluutatehingutest tekkinud rahavood kirjendatakse ELi aruandlusvaluutas (eurodes), kohaldades välisvaluutas väljendatud summa suhtes rahavoo kuupäeval kehtinud euro ja välisvaluuta vahelist vahetuskurssi.

Rahavoogude aruanDES on perioodi rahavood kajastatud liigitatuna rahavoogudeks põhitegevusest, investeerimistegevusest ja finantseerimistegevusest.

Põhitegevus on ELi igasugune tegevus, välja arvatud investeerimis- ja finantseerimistegevus. See moodustab suurema osa läbiviidud tegevusest.

Investeeringustegevus on immateriaalse vara ja materiaalse põhivara soetamine ja võõrandamine ning raha ekvivalentide all kajastamata muude investeeringute soetamine ja võõrandamine. Investeeringustegevus ei hõlma abisaajatele antud laene, sest need moodustavad osa üldeesmärkidest ja seega ELi igapäevasest tegevusest. Eesmärk on kajastada ELi tehtud tegelikke investeeringuid.

Finantseeringustegevus on tegevus, mille tulemusel muutuvad võetud laenude suurus ja koosseis, välja arvatud abisaajatele antud kompensatsioonilaenude või materiaalse põhivara soetamiseks antud laenude puhul (mis kuuluvad põhitegevuse alla).

2. BILANSI LISAD

VARAD

2.1. IMMATERIAALNE VARA

(miljonites eurodes)

<i>Bilansiline brutojääkmaksumus seisuga 31.12.2021</i>	1 636
<i>Lisandumine</i>	280
<i>Võõrandamine</i>	(54)
<i>Vara liikide vahelised ümberpaigutused</i>	0
<i>Muud muutused</i>	(12)
Bilansiline brutojääkmaksumus seisuga 31.12.2022	1 849
<i>Kogunenud amortisatsioon seisuga 31.12.2021</i>	(867)
<i>Aasta amortisatsioonikulud</i>	(135)
<i>Tühistatud amortisatsioonikulud</i>	–
<i>Võõrandamine</i>	49
<i>Vara liikide vahelised ümberpaigutused</i>	0
<i>Muud muutused</i>	3
Kogunenud amortisatsioon seisuga 31.12.2022	(949)

Bilansiline netojääkmaksumus seisuga 31.12.2022	900
--	------------

<i>Bilansiline netojääkmaksumus seisuga 31.12.2021</i>	769
--	-----

Eespool esitatud summad seonduvad peamiselt arvutitarkvaraga.

2.2. MATERIAALNE PÕHIVARA

Kosmosevarade kategooria hõlmab põhivara, mis on seotud kahe ELi kosmoseprogrammiga: globaalsed satelliitnavigatsioonisüsteemid, s.o Galileo ja Euroopa Geostatsionaarne Navigatsioonilisüsteem (EGNOS), ja Maa seire Euroopa programm Copernicus. Veel mitte toimivate kosmosesüsteemide vara on kajastatud rubriigis „Ehitamisel olev vara”. Liidu kosmoseprogrammidega seotud vara ehitatakse Euroopa Kosmoseagentuuri (ESA) toel.

Galileo puhul kuulutati 2022. aasta märtsis toimivaks kaks 2021. aasta detsembris orbiidile saadetud satelliiti. Praegu kuulub kogumisse 28 satelliiti. Lõplikul kujul hakkab Galileo kogum koosnema 30 satelliidist (sh 6 varusatelliiti). Galileo põhivara (nii satelliidid kui ka maapealsed rajatised) jääkväärtus 31. detsembri 2022. aasta seisuga oli 3 056 miljonit eurot (2021. aastal 3 413 miljonit eurot). Ülejäänud ehitamisel oleva vara väärtus on kokku 1 812 miljonit eurot (2021. aastal 1 344 miljonit eurot).

Copernicuse programmi puhul järelitati 2022. aasta juulis pärast satelliidi Sentinel-1B pardal oleva radariandmeid edastava sünteesavaradariga seotud tehnilist intsidenti ja hoolimata kõikidest pingutustest satelliit uuesti käivitada, et satelliit Sentinel-1B ei suuda enam Sentinel-1 missiooni toetada. Seega kanti satelliit Sentinel-1B täielikult maha (jääkväärtuses 86 miljonit eurot). Copernicuse programmi põhivara jääkväärtus on kokku 634 miljonit eurot (2021. aastal 937 miljonit eurot). Veel 2 583 miljoni euro väärtuses on Copernicuse programmi satelliite kajastatud ehitamisel oleva varana (2021. aastal 2 115 miljonit eurot).

Kosmosevarade all on kajastatud ka EGNOSiga seotud maapealne taristu 106 miljoni euro väärtuses (2021. aastal 130 miljonit eurot). Peale selle on 292 miljoni euro väärtuses EGNOSi vara ehitamisel oleva vara hulgas (2021. aastal 189 miljonit eurot).

Materiaalne põhivara

	(miljonites eurodes)								
	Maa ja hooned	Kosmose- varad	Seadmed	Sisustus ja sõidukid	Arvutiriist- vara	Muu	Kapitali- rent	Ehitamisel olev vara	Kokku
<i>Bilansiline brutojääkmaksumus seisuga 31.12.2021</i>	6 547	7 730	568	281	781	347	2 651	3 890	22 793
<i>Lisandumine</i>	34	7	36	13	107	24	139	1 349	1 710
<i>Võõrandamine</i>	(6)	(340)	(32)	(14)	(49)	(10)	(109)	–	(561)
<i>Vara liikide vahelised ümberpaigutused</i>	32	206	0	1	0	6	–	(245)	0
<i>Muud muutused</i>	(0)	–	–	–	(0)	0	(6)	–	(6)
Bilansiline brutojääkmaksumus seisuga 31.12.2022	6 608	7 603	572	280	838	367	2 675	4 995	23 937
<i>Kogunenud amortisatsioon seisuga 31.12.2021</i>	(3 846)	(3 250)	(479)	(208)	(581)	(276)	(1 487)		(10 126)
<i>Aasta amortisatsioonikulud</i>	(172)	(811)	(42)	(15)	(96)	(21)	(133)		(1 290)
<i>Tühistatud amortisatsioonikulud</i>	0	–	–	0	(0)	–	5		6
<i>Võõrandamine</i>	2	255	27	14	47	9	62		417
<i>Vara liikide vahelised ümberpaigutused</i>	0	–	0	(0)	(0)	(0)	–		(0)
<i>Muud muutused</i>	–	–	(0)	(0)	–	0	(22)		(22)
Kogunenud amortisatsioon seisuga 31.12.2022	(4 016)	(3 807)	(494)	(209)	(630)	(288)	(1 574)		(11 015)
BILANSILINE NETOJÄÄKMAKSUMUS SEISUGA 31.12.2022	2 592	3 796	78	71	208	79	1 101	4 995	12 922
<i>BILANSILINE NETOJÄÄKMAKSUMUS SEISUGA 31.12.2021</i>	2 701	4 480	89	73	199	72	1 164	3 890	12 669

2.3. KAPITALIOSALUSE MEETODIL ARVESTATUD INVESTEERINGUD

ELi osalust Euroopa Investeeringufondis (EIF), kus ELi esindab komisjon, käsitletakse osalusena sidusettevõttes ja selle üle peetakse arvestust kapitaliosaluse meetodil. EIF on ELi finantsinstitutsioon, mis on spetsialiseerunud riskikapitali ja tagatiste andmisele väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele (VKE'd). EIF toimib avaliku ja erasektori partnerlusena. Tema liikmeteks on Euroopa Investeeringupank (EIP), EL ja rühm finantseerimisasutusi.

31. detsembril 2022 oli ELi osalus EIFis 30 % (2021. aastal 30 %) ja hääleõigus EIFis 30 % (2021. aastal 30 %). Alljärgnevas tabelis on esitatud ELi osaluse muutumine EIFis aruandeaastal.

(miljonites eurodes)	
Euroopa Investeeringufond	
Osalus seisuga 31.12.2021	1 192
Sissemaksed	–
Saadud dividendid	(4)
Osakaal netomajandustulemuses	24
Osakaal netovaras	102
Osalus seisuga 31.12.2022	1 313

Ülevaade EIFi finantsteabest.

(miljonites eurodes)		
	31.12.2022	31.12.2021
	EIF kokku	EIF kokku
Varad	5 504	5 187
Kohustised	(1 127)	(1 213)
Tulud	340	781
Kulud	(261)	(217)
Ülejääk/(puudujääk)	79	564

Eespool esitatud finantsteabe võrdlus osalusega Euroopa Investeeringufondis.

(miljonites eurodes)		
	31.12.2022	31.12.2021
Sidusettevõtte netovara	4 377	3 974
EÜ osalus EIFis	30,0 %	30,0 %
Bilansiline jääkmaksumus	1 313	1 192

EL, keda esindab komisjon, oli 31. detsembri 2022. aasta seisuga sisse maksnud 20 % oma märgitud osalusest EIFi kapitalis, sissemaksmata summa on järgmine.

(miljonites eurodes)		
	EIFi kapital kokku	ELi märgitud kapital
Aktsiakapital kokku	7 300	2 190
Sissemakstud	(1 460)	(438)
Sissemaksmata	5 840	1 752

2.4. FINANTSVARAD

(miljonites
eurodes)

	Lisade punkt	31.12.2022	31.12.2021
Pikaajalised			
Amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantsvarad	2.4.1	199 918	160 214
Õiglates väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavad finantsvarad	2.4.2	26 513	21 660
		226 431	181 874
Lühiajalised			
Amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantsvarad	2.4.1	4 437	3 353
Õiglates väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavad finantsvarad	2.4.2	4 544	3 391
		8 981	6 744
Kokku		235 412	188 618

2.4.1. Finantsvarad amortiseeritud väärtuses

(miljonites
eurodes)

	Lisade punkt	31.12.2022	31.12.2021
Taaste- ja vastupidavusrahas- tule (taasterahastu „NextGenerationEU”) ja finantsabi- ks antud laenud	2.4.1.1	204 103	163 392
Muud laenud	2.4.1.2	251	176
Kokku		204 354	163 568
<i>Pikaajalised</i>		<i>199 918</i>	<i>160 214</i>
<i>Lühiajalised</i>		<i>4 437</i>	<i>3 353</i>

2.4.1.1. Taaste- ja vastupidavusrahas- tule (taasterahastu „NextGenerationEU”) ja finantsabi- ks antud laenud

(miljonites
eurodes)

	Taaste- ja vastupidavus- rahastu (taasterahastu „NextGenerationEU”)	TERA	EFSM	Makse- bilansi toe- tamise meh- hanism	Makro- majan- duslik finants- abi	Euratom	Kokku
<i>Kokku seisuga 31.12.2021</i>	17 978	90 567	47 138	201	7 170	338	163 392
<i>Uued laenud (nimiväärtus)</i>	27 187	8 718	2 200	–	7 535	–	45 639
<i>Tagasimaksed</i>	–	–	(2 700)	–	(10)	(23)	(2 733)
<i>Bilansilise maksumuse muutused</i>	176	(155)	(51)	0	(60)	0	(90)
<i>Väärtuse languse muutused</i>	–	–	–	–	(2 023)	(82)	(2 105)
Kokku seisuga 31.12.2022	45 340	99 130	46 587	201	12 613	232	204 103
<i>Pikaajalised</i>	<i>45 156</i>	<i>99 026</i>	<i>42 666</i>	<i>200</i>	<i>12 482</i>	<i>218</i>	<i>199 749</i>
<i>Lühiajalised</i>	<i>184</i>	<i>104</i>	<i>3 921</i>	<i>1</i>	<i>130</i>	<i>14</i>	<i>4 354</i>

Laenude nimiväärtus 31. detsembri 2022. aasta seisuga oli 205 301 miljonit eurot (2021. aastal 162 394 miljonit eurot), millest 160 145 miljonit eurot moodustavad finantsabi- ks antud laenud ja 45 156 miljonit eurot taaste- ja vastupidavusrahas- tule antud laenud.

Rida „Väärtuse languse muutused” vastab eeldatava krediitkahju väärtuse ümberhindamisele 31. detsembri 2022. aasta seisuga. Rida „Bilansilise maksumuse muutused” vastab kogunenud intresside

muutustele ja hinnalisandite/allahindluste muutustele (uued hinnalisandid/allahindlused ja amortisatsioon).

Finantsabi programmid toimivad samade tingimuste põhimõtte alusel. See tähendab, et antud laene rahastatakse samaväärsete ja samadel tingimustel võetud laenudega. Laenude tähtajad on samad ning laenusaaja peab hüvitama laenu võtmisega kaasnevad hinnalisandid/allahindlused ja kulud. Tähtaja saabudes tasub laenusaaja komisjonile ja komisjon maksab võetud laenu tagasi. Taaste- ja vastupidavusraha laenude puhul sellist antud laenude ja taasterahastu „NextGenerationEU” võetud laenude samade tingimuste põhimõtet ei järgita (nende laenude rahastamise kohta vt lisade punkt **2.11.1.1**).

Taaste- ja vastupidavusraha

Taaste- ja vastupidavusraha on ajutine rahastamisvahend, mis aitab liikmesriikide majandusel taastuda koroonaviiruse pandeemiast ning tulla toime rohe- ja digipöördega. Euroopa Liidu taasterahastu „NextGenerationEU” raames võtab komisjon laenuks rahalisi vahendeid, mida kasutatakse taaste- ja vastupidavusraha liikmesriikide reformide ja investeeringute rahastamiseks. Need peavad olema kooskõlas ELi prioriteetidega ning suunatud majandus- ja sotsiaalpoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta raames esitatud riigipõhistes soovitusel kindlakstehtud probleemide lahendamisele. Rahastamine võib toimuda laenu (tagasimakstava toetuse) või toetuse (tagastamatu toetuse) vormis (vt lisade punkt **2.5**). Liikmesriigid võivad saada rahalisi vahendeid eelnevalt kokkulepitud laenude ja toetuste eraldise piires. Toetuse kasutamiseks peavad liikmesriigid esitama Euroopa Komisjonile oma riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad. Igas kavas on kehtestatud reformid ja investeeringud, mis tuleb rakendada 2026. aasta lõpuks ning mille kohta on määratletud selged eesmärgid ja sihid, mida Euroopa Komisjon peab analüüsima ja mille Euroopa Ülemkogu peab heaks kiitma. Taaste- ja vastupidavusraha laene saab välja maksta kuni 31. detsembrini 2026, kuid ainult siis, kui on saavutatud kokkulepitud eesmärgid ja sihid.

31. detsembri 2022. aasta seisuga on allkirjastatud 153,9 miljardi euro väärtuses laenulepinguid; sellest summast on juba välja makstud 45,2 miljardit eurot.

Eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu (TERA)

TERA on Euroopa rahastu, mille eesmärk on aidata säilitada inimeste tööd ja töökohti, mida koroonaviiruse pandeemia on mõjutanud. Rahastu võimaldab liikmesriikidel taotleda ELi finantsabi, et aidata rahastada järsult ja oluliselt suurenenud riiklikke avaliku sektori kulutusi seoses liikmesriikide lühendatud tööaja kavade ja samalaadsete meetmetega, muu hulgas füüsilisest isikust ettevõtjate puhul, või teatavate eelkõige töökohal kriisile reageerimiseks kohaldatavate tervisemeetmetega. Sellest võidakse anda kuni 100 miljardi euro ulatuses finantsabi mõjutatud liikmesriikidele antavate laenude näol.

31. detsembri 2022. aasta seisuga oli nõukogu heaks kiitnud ja komisjon sõlminud 98,4 miljardi euro ulatuses finantsabiga seotud laenulepinguid. Rahastu kasutamise võimalus lõppes 31. detsembril 2022 ja väljamaksmata summasid ei ole.

Euroopa finantsstabiilsusmehhanism (EFSM)

Euroopa finantsstabiilsusmehhanism võimaldas anda finantsabi liikmesriigile, kes on raskustes või kellel on tõsine oht sattuda suurtesse raskustesse, mida põhjustavad temast olenemata erandlikud asjaolud. Abi võidi anda laenu või krediidiini vormis. Programm on lõppenud, kuid selle raames täidetakse jätkuvalt konkreetseid ülesandeid, näiteks pikendatakse laenude tähtaegu. 2021. aasta detsembris taotles Portugal pikendust 2022. aastal maksmisele kuulunud kokku 2,7 miljardi euro suurusest laenust 2,2 miljardi euro maksmisele. Komisjon võttis 2,2 miljardit eurot laenu, et pikendada laenu, mille maksetähtaega on pikendatud 4,5 aasta võrra. Ülejäänud 0,5 miljardit eurot maksti tagasi.

Maksebilansi toetamise mehhanism

Tegemist on poliitilise finantsinstrumendiga, millest antakse keskpika tähtajaga finantsabi nendele liikmesriikidele, kus ei ole käibel euro. See võimaldab anda laene liikmesriikidele, kelle maksebilanss või kapitali liikumine on sattunud raskustesse või kelle puhul selline oht on suur. Rahastamisvahendist antavate laenude jäägi ülempiir on 50 miljardit eurot. Sõlmitud laenulepingute alusel väljavõtmata summasid ei ole.

Makromajanduslik finantsabi

Makromajanduslik finantsabi on ELi rahaline abi partnerriikidele, kellel on maksebilansi kriis. Makromajanduslik finantsabi võib olla keskmise või pika tähtajaga laen või toetus või mõlema asjakohane kombinatsioon ja tavaliselt lisandub see rahastamisele, mida pakutakse IMFi toetatavate kohandamis- ja reformiprogrammide raames.

2022. aasta jooksul maksti välja 7,5 miljardi euro ulatuses täiendavaid laene, sealhulgas 7,2 miljardi euro ulatuses uusi laene Ukrainale, mille eesmärk oli toetada Ukraina majanduslikku stabiliseerimist ning tugevdada riigi vahetut vastupanuvõimet pärast seda, kui Venemaa oli alustanud provotseerimata ja põhjendamatut agressioonisõda. Aasta lõpu seisuga maksmisele kuuluvate makromajandusliku finantsabi laenude kogu nominaalne riskipositsioon oli 15 miljardit eurot, millest 11,6 miljardit eurot oli antud Ukrainale.

Makromajandusliku finantsabi raames antud laenud ja nendega seoses võetud laenud on tagatud ühisest eraldisfondist ja seejärel vajaduse korral ELi eelarvest. Peale selle on Ukrainale erakorralise makromajandusliku finantsabi programmi raames 2022. aastal antud laenud (kokku 6 miljardit eurot) 61 % ulatuses riskipositsioonist hõlmatud ka liikmesriikide antud tagatiste süsteemiga, lisaks esimesele 9 %-le kahjumist, mis kaetakse ühisest eraldisfondist. 2022. aasta lõpuks oli neid tagatise allkirjastatud 1,6 miljardi euro väärtuses ning veel 1,6 miljardi euro väärtuses tagatise allkirjastati 31. maiks 2023. Ülejäänud tagatiste suhtes kohaldatakse veel liikmesriikide haldusmenetlusi, mis eelduste kohaselt viiakse lõpule 2023. aasta jooksul.

31. detsembri 2022. aasta seisuga oli makromajandusliku finantsabi laenude väärtuse allahindlus 2,3 miljardit eurot (2021. aastal 293 miljonit eurot), millest 2,2 miljardit eurot on seotud Ukrainale antud laenudega. Kuigi summad, mille Ukraina pidi 2022. aastal tasuma, maksti õigeaegselt ja majandusaasta aruande koostamise ajal ei ole Ukrainale antud laenudelt tasumata viiviseid, kajastab väärtuse allahindlus ELi poolt Ukrainale antud laenude kogu eluea eeldatavat krediitkahju, mida märkimisväärse ebakindluse tõttu hinnatakse eriti konservatiivselt.

Tagatised, mille liikmesriigid erakorralise makromajandusliku finantsabi jaoks andsid, parandavad ELi eelarve krediitkvaliteeti ja vähendavad seega nende laenude eeldatava krediitkahju 0,3 miljardile eurole (kogu 2,2 miljardi euro suurusest väärtuse allahindlusest, mis hõlmab kõiki Ukrainale antud makromajandusliku finantsabi laene). Vt ka lisade punkt 6.5.

31. detsembri 2022. aasta seisuga moodustavad tingimuslikud väljavõtmata summad sõlmitud makromajandusliku finantsabi laenulepingute alusel 285 miljonit eurot (2021. aastal 625 miljonit eurot).

Euroopa Aatomienergiaühenduse (Euratom) laenud

Euroopa Aatomienergiaühendus (Euratom), keda esindab komisjon, annab laenusid nii liikmesriikidele kui ka kolmandatele riikidele ja nende üksustele energeetikaajastega seonduvate projektide rahastamiseks. Euratomi kõikidest 31. detsembri 2022. aasta seisuga tasumata laenudest on 300 miljonit eurot (nimiväärtuses) seotud Ukraina tagatud laenudega Energoatomile. Nende laenude kohta on kajastatud 95 miljoni euro suurune väärtuse languse allahindlus.

31. detsembri 2022. aasta seisuga oli komisjon saanud Euratomi laenude katteks kolmandatelt isikutelt tagatise 327 miljoni euro ulatuses (2021. aastal 350 miljonit eurot). Sõlmitud laenulepingute alusel väljavõtmata summasid ei ole.

Laenude tegelikud intressimäärad (väljendatud intressimäärade vahemikuna)

	31.12.2022	31.12.2021
Taaste- ja vastupidavusrahastu (taasterahastu „NextGenerationEU“)	0,14 % – 2,54 %	0,11 % – 0,12 %
TERA	(0,48) % – 2,78 %	(0,48) % – 0,77 %
EFSM	(0,03) % – 3,79 %	(0,03) % – 3,79 %
Maksebilansi toetamise mehhanism	2,95 %	2,95 %
Makromajanduslik finantsabi	(0,14) % – 3,70 %	(0,14) % – 3,70 %
Euratom	(0,08) % – 1,53 %	(0,08) % – 1,66 %

ELi eelarvelised tagatised

ELi eelarvest on tagatud laenud, mida komisjon võtab taaste- ja vastupidavusrahastu ning finantsabi programmide alusel antavate laenude rahastamiseks. Kui tulevikus tekib tasumata laenusummasid, siis võib olla vaja maksta vastavad võetud laenusummad tagasi ELi eelarvest.

- Taasterahastu „NextGenerationEU“ võetud laenud ning laenud, mis on võetud seoses Euroopa finantsstabiilsusmehhanismi ja maksebilansi toetamise mehhanismi laenudega liikmesriikidele, on tagatud üksnes ELi eelarvega;
- seoses TERAgaga võetud laenud on tagatud ELi eelarvega ja seda toetavad liikmesriikide tagatised 25 miljardi euro ulatuses ning
- makromajandusliku finantsabi raames võetud laenud kolmandatele riikidele laenu andmiseks on esmalt tagatud ühisest eraldisfondist (vt lisade punkt **2.4.2**) ja seejärel ELi eelarvest, välja arvatud Ukrainale antud erakorralised makromajandusliku finantsabi laenud summas 6 miljardit eurot, mida pärast esimest 9 % kahjust, mis on tagatud ühisest eraldisfondist, tagavad liikmesriigid;
- Euratomi raames võetud laenud on esmalt tagatud kolmandate isikute tagatistega, seejärel ühisest eraldisfondist (vt lisade punkt **2.4.2**) ja siis ELi eelarvest.

Täpsemad üksikasjad on esitatud lisade punktis **6.6**.

Ühendkuningriigi kohustused seoses EList lahkumisega

Kooskõlas väljaastumislepingu artikliga 143 vastutab Ühendkuningriik liidu ees oma osa eest tingimuslikes finantskohustistes, mis on seotud finantsabiks antud laenudega (EFSM, makromajanduslik finantsabi, maksebilansi toetamise mehhanism ja Euratom), mis kiideti heaks või mille kohta tehti otsus väljaastumise kuupäevaks (31. jaanuar 2020). Artikli 143 kohaselt on Ühendkuningriik enne väljaastumise kuupäeva heakskiidetud finantsabiks antud laenu makseviivituste korral liidu ees vastutav oma osa eest maksetes, mille liit on makseviivitusega toimingutega seoses teinud, välja arvatud juhul, kui selle summa saab katta Ühendkuningriigi osaga ühise eraldisfondi välistegevuse tagatisfondi osas hoitavates eraldistes, kui see on asjakohane (st makromajanduslik finantsabi ja Euratomi laenud kolmandates riikides) (vt lisade punkt **4.1.1**).

ELi täitmata tingimuslik kohustus seoses eespool nimetatud finantsabiks antud laenudega oli väljaastumiskuupäeval 53,9 miljardit eurot. Pärast seda kuupäeva tehtud tagasimaksete tulemusel on ELi tagatisega kaetud laenude väärtus 31. detsembri 2022. aasta seisuga 52,4 miljardit eurot, milles Ühendkuningriigi osa on 6,5 miljardit eurot.

2.4.1.2. Muud laenud

Need hõlmavad kolme liiki laene.

- ELi eelarveprogrammidest (nt Euroopa-Vahemere partnerluse programmi MEDA ning ELi tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programmi alusel) antud laenud. 31. detsembri 2022. aasta seisuga oli selliseid laene antud kokku 79 miljoni euro väärtuses (2021. aastal 74 miljonit eurot).
- Üleantud laenud. Need laenud maksab välja EIP ning need tagatakse EFSI ja EIP välislaenude andmise volituse programmidest. Need laenud olid makseviivitusega; komisjon maksis sissenõutud tagatise välja ja seega on tal neile sissenõudeõigus. Seetõttu kajastatakse neid laene nüüd ELi bilansis. 31. detsembri 2022. aasta seisuga on komisjonil seoses selliste laenudega sissenõudeõigus 1,0 miljardi euro ulatuses, mis hõlmab kogunenud intressi (2021. aastal 855 miljonit eurot). Eeldatavat krediidikahju arvesse võttes on bilansis kajastatud summa aga 126 miljonit eurot (2021. aastal 48 miljonit eurot).
- 46 miljoni euro ulatuses tähtajalisi hoiuseid (2021. aastal 54 miljonit eurot), mille tähtaeg on üle kolme kuu ja mis ei vasta raha ekvivalendi määratlusele.

2.4.2. Õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavad finantsvarad

(miljonites
eurodes)

	Lisade punkt	31.12.2022	31.12.2021
Finantsvarad õiglases väärtuses üle- või puudujäägina (mitte-tuletisinstrumentid)	2.4.2.1	30 073	24 223
Finantsvarad õiglases väärtuses üle- või puudujäägina (tuletisinstrumentid)	2.4.2.2	984	828

Kokku	31 057	25 051
<i>Pikaajalised</i>	<i>26 513</i>	<i>21 660</i>
<i>Lühiajalised</i>	<i>4 544</i>	<i>3 391</i>

2.4.2.1. Finantsvarad õiglasest väärtuses üle- või puudujäägina (mitte-tuletisinstrumendid)

Õiglasest väärtuses üle- või puudujäägina kajastatud finantsvarad (mitte-tuletisinstrumendid) liigi kaupa

(miljonites eurodes)

	31.12.2022	31.12.2021
<i>Võlaväärtpaberid</i>	<i>24 647</i>	<i>19 326</i>
<i>Rahaturufondid, börsil kaubeldavad fondid ja investeringud ühistesse portfellidesse</i>	<i>2 895</i>	<i>2 513</i>
<i>Muud omakapitaliinvesteringud</i>	<i>2 532</i>	<i>2 384</i>
Kokku	30 073	24 223
<i>Pikaajalised</i>	<i>25 534</i>	<i>20 834</i>
<i>Lühiajalised</i>	<i>4 539</i>	<i>3 390</i>

Võlaväärtpaberid on peamiselt riikide ja äriühingute võlakirjad. Neid hoitakse fondides (portfellides), mida haldab komisjon (peamiselt ühine eraldisfond ja BUFI) või ELi nimel EIP (peamiselt programm „Horisont 2020” ja innovatsioonifond). Portfelli tulemuslikkust hinnatakse õiglase väärtuse (turuväärtuse) alusel.

Rahaturufondid on usaldusfondid, mis investeerivad lühiajalistesse võlaväärtpaberitesse (nt EIP ühtne fond). Börsil kaubeldavad fondid on investeerimisfondid, millega kaubeldakse väärtpaberibörsidel. Need jälgivad indekseid ning hoiavad selliseid varasid nagu aktsiad, võlakirjad, valuutad ja futuurlepingud. Investeringud ühistesse portfellidesse on ELi vahendid Euroopa ühendamise rahastu ja programmi „Horisont 2020” raames, mis on ühendatud liikmesriikide vahenditega programmist „NER300”. Neid kasutatakse tagatiste andmiseks EIP rahastamis- ja investeerimistegevusele.

Muud omakapitaliinvesteringud osutavad peamiselt ELi eelarvevahendite rakenduspartnerite kaudu investeerimisele riskikapitalifondidesse või muud liiki investeerimisfondidesse ELi poliitikaeesmärkide täitmiseks, näiteks selleks, et parandada juurdepääsu rahalistele vahenditele VKEde loomiseks, teadusuuringuteks ja innovatsiooniks ning taristu tarbeks nii ELis kui ka mujal.

Õiglasest väärtuses üle- või puudujäägina kajastatud finantsvarad (mitte-tuletisinstrumendid) programmi kaupa

(miljonites eurodes)

	31.12.2022	31.12.2021
<i>Innovatsioonifond</i>	<i>6 476</i>	<i>4 195</i>
<i>BUFI investeringud</i>	<i>2 015</i>	<i>1 257</i>
<i>Likvideeritav ESTÜ</i>	<i>1 222</i>	<i>1 382</i>
<i>Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank</i>	<i>188</i>	<i>188</i>
<i>Euroopa välisteenistuse kohaliku personali pensionikava</i>	<i>84</i>	<i>69</i>
	9 985	7 091
<i>Eelarveliste tagatiste fondid:</i>		
<i>ühine eraldisfond</i>	<i>14 057</i>	<i>11 272</i>
	14 057	11 272
<i>ELi eelarvest rahastatavad finantsinstrumendid:</i>		
<i>programmid „Horisont 2020” ja „Euroopa horisont”</i>	<i>3 766</i>	<i>3 342</i>
<i>Euroopa ühendamise rahastu</i>	<i>697</i>	<i>762</i>
<i>ELi VKEde omakapitalirahastud</i>	<i>512</i>	<i>684</i>
<i>Euroopa Kagu-Euroopa Fond</i>	<i>214</i>	<i>213</i>
<i>Loodussäästliku Majanduskasvu Fond</i>	<i>107</i>	<i>146</i>
<i>energiatõhususe rahastamist vahend</i>	<i>109</i>	<i>107</i>
<i>Muu</i>	<i>628</i>	<i>606</i>
	6 031	5 861
Kokku	30 073	24 223

Pikaajalised	25 534	20 834
Lühiajalised	4 539	3 390

Innovatsioonifond

Innovatsioonifond loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2018/410 ning sellega luuakse liidus lubatud heitkoguste ühikutega kauplemise süsteem. Eesmärk on kasutada saadud tulu, et toetada innovatsiooni teatavates sektorites vähese CO₂ heitega tehnoloogia ja protsesside valdkonnas. Innovatsioonifond saab tulu 450 miljoni lubatud heitkoguste ühiku järkjärgulisest monetariseerimisest ja programmi „NER300” raames kasutatavast 300 miljoni lubatud heitkoguste ühikust saadavatest võimalikest kulutamata vahenditest (vt lisade punkt 3.8). Kuni vahendite kavandatud otstarbel kasutamiseni haldab neid EIP, investeerides need võlaväärtpaberitesse.

BUFI investeeringud

Komisjon lõi eelarvetrahvide fondi („Budget Fines” – BUFI) vaidlustatud konkurentsitrahvidest ajutiselt saadud raha haldamiseks. Kuni lõpliku kohtuotsuse tegemiseni investeerib komisjon selle raha võlainstrumentidesse. 2022. aastal maksis trahvisaaja ajutiselt 0,9 miljardit eurot, mis sellesse fondi investeeriti, ning see on kõnealuste investeeringute suurenemise peamine põhjus.

Likvideeritav ESTÜ

ESTÜ asutamisleping aegus 23. juulil 2002 ning kõik ESTÜ varad anti üle Euroopa Liidule ja määrati sihtotstarbeliselt teadusuuringuteks söe- ja terasetööstusega seotud sektorites, näiteks murranguliste tehnoloogiate jaoks, mille tulemusel oleks võimalik toota terast peaaegu süsinikdioksiidiheiteteta. Kuni vahendite teadusuuringuteks eraldamiseni investeerib komisjon need võlaväärtpaberitesse.

Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank

ELil on finantsinvesteering Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga (EBRD) kapitalis. 31. detsembri 2022. aasta seisuga kuulus ELile 90 044 osakut (2021. aastal 90 044 osakut), mis on 3 % kogu märgitud aktsiakapitalist. EL märkis kokku 900 miljoni euro ulatuses aktsiakapitali, millest 713 miljonit eurot on praegu sisse maksmata. Vastavalt EBRD asutamislepingule kehtivad aktsionäride suhtes teatavad lepingulised piirangud, näiteks ei ole osakud võõrandatavad ja neid ostetakse tagasi maksimaalselt algse ostumaksumusega. EL kajastab oma investeeringut EBRDsse õiglases väärtuses. Alget ostumaksumust loetakse õiglase väärtuse parimaks hinnanguks, eelkõige eespool nimetatud lepinguliste piirangute tõttu. Ehkki EBRD aktsiad ei ole noteeritud ühelgi börsil, näitasid hiljutised investeerimisobjekti omakapitalitehingud (kapitali emissioon nimiväärtuses), et praeguses olukorras on maksumus õiglase väärtuse parim hinnang.

Ühine eraldisfond

EL tagab rakenduspartnerite omakapitaliinvesteeringud ja laenu riikidele ja äriühingutele. Makseviivitustest või muust kahjumist tulenevate nõuete maksmiseks eraldatakse ELi eelarvest kooskõlas õigusaktidega järkjärguliselt raha kapitalipuhvri, see tähendab ühise eraldisfondi loomiseks. Ühisest eraldisfondist kaetakse ka laenu, mida komisjon võtab kolmandatele riikidele suunatud makromajandusliku finantsabi ja Euratomi laenude rahastamiseks.

Kooskõlas finantsmäärusega lõi komisjon ühise eraldisfondi, et hallata kõikide eelarveliste tagatiste ja kolmandatele riikidele finantsabiks antavate laenude kapitalipuhvrit (eraldisi) ühes ühisest portfellis. Lisaks ELi eelarve eraldistele saab ühine eraldisfond makseviivitusega toimingutest sissenõutud vahendeid, tulu oma investeeringutelt ja ELi eelarveliste tagatiste eest makstavaid tasusid. Ühine eraldisfond võib vastu võtta ka vabatahtlikke sissemakseid liikmesriikidelt ja teistelt rahastajatelt, kes seeläbi suurendavad kasutatavaid ELi eelarvelisi tagatisi.

Tehtavad sissemaksed jagatakse ühisest eraldisfondis sõltuvalt rahastamises osalevale programmile osadesse. Antud tagatiste jaoks vajalike eraldiste tegemine on kehtestatud neid programme käsitlevates õigusaktides. ELi eelarvega koondatakse need individuaalselt eraldatud vahendid ühisest eraldisfondi, et optimeerida varade haldamist.

31. detsembri 2022. aasta seisuga moodustasid ühise eraldisfondi varad 14,4 miljardit eurot, millest 14,1 miljardit eurot oli investeeritud õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavatesse finantsvaradesse (mitte-tuletisinstrumendid) (võlaväärtpaberitesse).

Programmid „Horisont 2020” ja „Euroopa horisont”

Vastavalt ELi määrusele, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Horisont 2020“ aastateks 2014–2020, on loodud uued rahastamisvahendid, et parandada teadustöö ja innovatsiooniga tegelevate üksuste rahastamisvõimalusi. Need rahastamisvahendid on:

- *InnovFin teadustöö ja innovatsiooni laenu- ja garantiiteenus*, mille abil komisjon jagab EIP uute rahastamistehingute portfelliga seotud finantsriske,
- *InnovFin VKEde tagatissüsteem, sealhulgas VKEsid käsitleva algatuse piiristamata garantii vahend (SIUGI)* – EIP hallatavad tagatisrahastud, mis pakuvad finantsvahendajatele uute laenuportfellide jaoks garantiisid ja edasigarantiisid (SIUGI raames jagab komisjon koos liikmesriikide, EIFi ja EIPga antud garantiiga seotud finantsriski),
- EIFi hallatav *InnovFin teadustöö ja innovatsiooni omakapitalirahastu*, mis pakub investeringuid riskikapitalifondidesse, ja
- Euroopa Innovatsiooninõukogu fond, mis pakub omakapitali kaudu rahastamist innovatsiooni ja turuleviimisega seotud tegevuse kiirendamiseks. Euroopa Innovatsiooninõukogu fondi rahastatakse programmide „Euroopa horisont“ ja „Horisont 2020“. Seni on investeringud olnud peamiselt seotud programmiga „Horisont 2020“.

Euroopa ühendamise rahastu

Vastavalt määrusele (EL) nr 1316/2013 on Euroopa ühendamise rahastu võlainstrument loodud eesmärgiga lihtsustada transpordi-, telekommunikatsiooni- ja energiaspektori taristuprojektide juurdepääsu rahastamisele. Seda haldab ELiga sõlmitud lepingu alusel EIP. Euroopa ühendamise rahastu pakub võimalikele rahastamisele kõrgema nõudeõiguse järguga ja allutatud laenu kujul riskijagamise instrumenti, toetades samuti ELi tagatud projektivõlakirju.

ELi VKEde omakapitalirahastud

Need on omakapitaliinstrumendid, mida rahastati EIFi halduses olevast COSME programmist, konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogrammist, mitmeaastastest programmide ning majanduskasvu ja tööhõive algatusest. Kõigi nende programmidega toetatakse käivitumis- ja kasvuetapis ELi VKEde loomist ja rahastamist, tehes selleks investeringuid sobivatesse spetsialiseerunud riskikapitali fondidesse.

Õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavate finantsvarade (mitte-tuletisinstrumentid) õiglase väärtuse hierarhia

(miljonites eurodes)		
Finantsvara liik	31.12.2022	31.12.2021
1. tase. Aktiivsetel turgudel noteeritud hinnad	24 677	19 336
2. tase. Muud jälgitavad sisendid kui noteeritud hinnad	3 061	2 698
3. tase. Hindamismeetodid, mille sisendid ei põhine jälgitavatel turuandmetel	2 335	2 190
Kokku	30 073	24 223

Aruandeperioodil ei tehtud ümberpaigutusi õiglase väärtuse hierarhia 1. ja 2. taseme vahel.

Finantsvarad (mitte-tuletisinstrumentid), mille puhul kasutatakse hindamismeetodeid, mille sisendid ei põhine jälgitavatel turuandmetel (3. tase) – kooskõlastav võrdlus

(miljonites eurodes)	
Õiglase väärtuse muutused	
Algsaldo seisuga 1.1.2022	2 190
Perioodi jooksul tehtud investeringud	383
Põhiosa tagasimaksed	(143)
Arveldatud tulud	(115)
Perioodi kasum või kahjum üle- või puudujäägina	19
Ümberpaigutused 3. tasemesse	–
Ümberpaigutused 3. tasemest	–
Muu	–
Lõppsaldo seisuga 31.12.2022	2 335

2022. aasta lõpu seisuga oli hoitavate 3. taseme mitte-tuletisinstrumentidest varade netokahjum 87 miljonit eurot (2021. aastal oli netokasum 295 miljonit eurot). Need hõlmatakse finantstuluna rubriiki „Kasum õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatud finantsvaradest või -kohustistest (mitte-tuletisinstrumentid)“ (vt lisade punkt 3.9) ja finantskuluna rubriiki „Kahjum õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatud finantsvaradest või -kohustistest (mitte-tuletisinstrumentid)“ (vt lisade punkt 3.15).

2.4.2.2. Finantsvarad ja -kohustised õiglases väärtuses üle- või puudujäägina (tuletisinstrumentid)

Õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatud finantsvarad (tuletisinstrumentid) liigi kaupa

(miljonites eurodes)						
Tuletisinstrumenti liik	31.12.2022			31.12.2021		
	Tinglik väärtus	Õiglases väärtuses vara	Õiglases väärtuses kohustis	Tinglik väärtus	Õiglases väärtuses vara	Õiglases väärtuses kohustis
Välisvaluuta forvardleping	488	5	–	646	2	–
Tagatis omakapitali investeringute portfellile	4 694	979	(17)	4 148	826	(1)
Valuutariskiga seoses antud tagatised	87	–	(8)	28	–	(4)
Kokku	5 269	984	(25)	4 822	828	(5)
Pikaajalised		979	(9)		826	(5)
Lühiajalised		5	(15)		2	–

Välisvaluuta forvardleping

EL sõlmib välisvaluuta forvardlepinguid, et maandada EFSI tagatisfondis olevate USA dollarites võlaväärtpaberitega seotud välisvaluutariski. Välisvaluuta forvardlepingute raames maksab EL lepingus kokku lepitud tingliku välisvaluutaväärtuse (maksepool, vt eelmine tabel) ja saab lunastustähtpäeval tingliku eurosumma (laekumispool). Selliseid tuletislepinguid mõõdetakse bilansipäeval õiglases

väärtuses ning liigitatakse õiglasest väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavaks finantsvaraks või finantskohustisteks sõltuvalt sellest, kas õiglane väärtus on positiivne või negatiivne.

Tagatised omakapitali investeeringute portfellele

Rubriik „Tagatis omakapitali investeeringute portfellele“ hõlmab tagatise, mille EL on andnud finantseerimisasutuste omakapitali investeeringute portfellele. Need tagatised on liigitatud tuletisinstrumentideks ja kajastatud finantsvara või finantskohustisena õiglasest väärtuses üle- või puudujäägina, sest need ei vasta finantstagatise kohustise määratlusele (vt lisade punkt 1.5.12). ELi finantskohustist hinnatakse alusinvesteeringute väärtuse alusel.

Kogusumma kajastab peamiselt EFSI tagatist, mille EL on andnud EIP gruppidele, ning asjaomased EIP ja EIFi väljamakstud omakapitaliinvesteeringud moodustasid 3,5 miljardit eurot (2021. aastal 3,1 miljardit eurot). EFSI omakapitaliinvesteeringute portfellele antud ELi tagatise õiglane väärtus oli kokku 967 miljonit eurot (2021. aastal 763 miljonit eurot).

Valuutariskiga seoses antud tagatis

EL annab valuutariskiga seoses tagatise EFSI tagatise alusel, tagades vahetus- ja forvardlepingud, mille eesmärk on maandada valuutariski seoses investeerimistegevusega tekkivatel turgudel. Samuti katab EL välisvaluuta (UAH – Ukraina grivna) väärtuse languse seoses laenuvõttega, mille finantseerimisasutused on andnud Ukraina VKEdele idapartnerluse VKEde rahastamisvahendi raames.

Finantsvarade ja -kohustiste (tuletisinstrumentid) õiglase väärtuse hierarhia

(miljonites eurodes)

Tuletisinstrumenti liik	31.12.2022		31.12.2021	
	Õiglasest väärtuses vara	Õiglasest väärtuses kohustis	Õiglasest väärtuses vara	Õiglasest väärtuses kohustis
1. tase. Aktivsetel turgudel noteeritud hinnad	–	–	–	–
2. tase. Muud jälgitavad sisendid kui noteeritud hinnad	5	(3)	2	(2)
3. tase. Hindamismeetodid, mille sisendid ei põhine jälgitavatel turuandmetel	979	(21)	826	(2)
Kokku	984	(25)	828	(5)

Aruandeperioodil ei tehtud ümberpaigutusi 1. ja 2. taseme vahel. Õiglase väärtuse 3. taseme alla kuuluvad tuletisinstrumentid hõlmavad peamiselt tagatise omakapitaliportfellele.

Finantsvarad ja -kohustised (tuletisinstrumentid), mille puhul kasutatakse hindamismeetodeid, mille sisendid ei põhine jälgitavatel turuandmetel (3. tase) – kooskõlastav võrdlus

(miljonites eurodes)

Õiglase väärtuse muutused	
Vara/(kohustise) algsaldo seisuga 1.1.2022	824
Makstud sissenõutud tagatised	51
Tagastatud sissenõutud tagatised	–
Tulud väljamakstud tagatistest	(98)
Perioodi kasum või kahjum üle- või puudujäägina	181
Ümberpaigutused 3. tasemesse	–
Ümberpaigutused 3. tasemest	–
Muu	–
Lõppsaldo seisuga 31.12.2022	958

2022. aasta lõpu seisuga oli hoitavate 3. taseme tuletisinstrumentidest varade netokasum 181 miljonit eurot (2021. aastal oli netokasum 777 miljonit eurot). See summa esitatakse finantstulu all rubriigis „Kasum õiglasest väärtuses üle- või puudujäägina kajastatud finantsvaradest või -kohustistest (tuletisinstrumentid)“ (vt lisade punkt 3.9).

2.5. EELMAKSED

		(miljonites eurodes)	
	Lisade punkt	31.12.2022	31.12.2021
Pikaajalised			
Eelmaksed	2.5.1	47 179	57 764
Muud ettemaksed liikmesriikidele	2.5.2	216	2 901
Osalus usaldusfondides		86	126
		47 482	60 792
Lühiajalised			
Eelmaksed	2.5.1	46 927	28 427
Muud ettemaksed liikmesriikidele	2.5.2	6 087	4 229
		53 014	32 656
Kokku		100 496	93 447

Eelmaksete tase eri programmides peab olema piisav, et tagada makse saajale projekti käivitamiseks ja edendamiseks vajalik rahastus, kaitstes samal aja ka ELi finantshuve ja võttes arvesse juriidilisi, tegevusega seotud ja kulutasuvuse piiranguid.

2.5.1. Eelmaksed

						(miljonites eurodes)
	Bruto- summa	Kliiritud viit- võlgadega	Netosumma seisuga 31.12.2022	Bruto- summa	Kliiritud viit- võlgadega	Netosumma seisuga 31.12.2021
Jagatud eelarve täitmine						
EAFRD ja muud maaelu arengu vahendid	3 051	(527)	2 525	3 172	(208)	2 965
ERF ja ÜF	29 812	(4 932)	24 880	23 531	(4 571)	18 960
ESF	11 621	(1 974)	9 647	9 085	(1 823)	7 263
Muu	8 063	(4 498)	3 565	4 836	(2 263)	2 572
	52 548	(11 931)	40 617	40 624	(8 865)	31 760
Otsene eelarve täitmine						
Täitja:						
Komisjon	41 722	(13 695)	28 027	46 494	(11 970)	34 525
millest taaste- ja vastupidavusraha (taasterahastu „NextGenerationEU“)	28 347	(5 389)	22 958	34 879	(4 065)	30 814
ELi rakendusametid	29 566	(17 104)	12 462	23 931	(15 030)	8 901
Usaldusfondid	738	(582)	156	1 140	(847)	293
	72 026	(31 381)	40 645	71 565	(27 847)	43 718
Kaudne eelarve täitmine						
Täitja:						
Muud ELi ametid ja asutused	2 892	(1 262)	1 631	1 657	(687)	971
Kolmandad riigid	1 797	(1 275)	522	1 874	(1 261)	614
Rahvusvahelised organisatsioonid	12 488	(7 491)	4 997	9 545	(5 955)	3 590
Muud üksused	15 208	(9 513)	5 695	12 992	(7 453)	5 539
	32 385	(19 540)	12 845	26 069	(15 356)	10 713
Kokku	156 958	(62 852)	94 106	138 258	(52 068)	86 191
Pikaajalised	47 179	–	47 179	57 764	–	57 764
Lühiajalised	109 778	(62 852)	46 927	80 494	(52 068)	28 427

Eelmaksed tähendavad välja makstud raha, seega maksete assigneeringute kasutamist. Nagu on selgitatud lisade punktis **1.5.7**, on need ettemaksed, mistõttu need ei ole veel kuludesse kantud. Seega, ehkki eelmaksed vähendavad täitmata kulukohustusi (vt lisade punkt **5.1**), kujutavad need endast veel heaks kiitmata ja tulemiaruanne kajastamata kulusid.

Jagatud eelarve täitmise puhul on suurim osa eelmakseid seotud programmitöö perioodiga 2014–2020. Ühtekuuluvuse valdkonnas on tehtud uusi eelmakseid, mis on peamiselt seotud REACT-EUga (3,5 miljardit eurot) ja programmitöö perioodiga 2021–2027 (5,4 miljardit eurot).

Perioodi 2014–2020 puhul on tehtud algseid eelmakseid, mille saab tasaarvestada (see tähendab kajastada tulemiaruanDES) alles siis, kui programmitöö perioodi hakatakse sulgema, ja mis kajastatakse pikaajaliste eelmaksetena. Eelmise mitmeaastase finantsraamistiku rakendusperioodi lõpu lähenedes ja üha suuremate summade 12 kuu jooksul tasumise tähtaja saabudes liigitatakse need algsed eelmaksed järk-järgult ümber lühiajalisteks eelmakseteks ning samuti on alanud nende tasaarvestamine. See olukord on pikaajaliste eelmaksete vähenemise peamine põhjus ja oluline tegur, mis mõjutab lühiajaliste eelmaksete summa suurenemist.

Suurim osa otsese eelarve täitmise eelmaksetest on seotud 2021. aastal tegevust alustanud taaste- ja vastupidavusrahastu tagastamatu toetusega, mille netosumma oli aasta lõpu seisuga 23 miljardit eurot (2021. aastal 30,8 miljardit eurot). Need eelmaksed on vähenenud, sest kuna liikmesriigid täitsid 2022. aasta jooksul eesmärgid, on summasid tasaarvestatud. Muud olulised summad – kokku 13 miljardit eurot – (2021. aastal 8,5 miljardit eurot) on seotud teadusuuringute valdkonnaga (peamiselt programmid „Horisont 2020” ja „Euroopa horisont”, mida rakendavad ELi rakendusametid ja komisjon), sest uue mitmeaastase finantsraamistiku rakendamise hoogustudes on antud rohkem toetusi ja sellest tulenevalt tehtud rohkem eelmakseid.

Kaudse eelarve täitmise eelmaksed hõlmavad peamiselt sisepoliitika programme, nagu Galileo ja EGNOS (kosmoseprogrammid), aga ka instrumendiga „Globaalne Euroopa” seotud rahastamisvahendeid (sealhulgas naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendid). Suurim eelmaksete kasv selles rubriigis – 1,1 miljardit eurot – on seotud naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi ning selle eelkäijatega. Sarnaselt otsese eelarve täitmise alusel tehtud eelmaksetega on kasv peamiselt seotud uute maksetega programmitöö perioodi 2021–2027 raames, mille rakendamine hoogustub.

Eelmaksetega seoses saadud tagatised

Need on tagatised, mida komisjon teatavatel juhtudel nõuab ettemaksete (eelmaksete) tegemisel vahendite saajatelt, kes ei ole liikmesriigid. Seda liiki tagatiste puhul tuleb avaldada kaks väärtust – nimiväärtus ja jooksev väärtus. Nimiväärtuse puhul on aluseks olev sündmus seotud tagatise olemasoluga. Jooksva väärtuse puhul on tagatise aluseks olev sündmus tagatise vastu tehtud eelmakse ja seejärel vähendatakse seda järgnevate tasaarvestustega. 31. detsembri 2022. aasta seisuga moodustas eelmaksetega seoses saadud tagatiste nimiväärtus 518 miljonit eurot, samal ajal kui nende tagatiste jooksev väärtus oli 464 miljonit eurot (2021. aastal vastavalt 433 miljonit eurot ja 383 miljonit eurot).

Teatavad teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse seitsmenda raamprogrammi (FP7) ning programmide „Horisont 2020” ja „Euroopa horisont” raames tehtud eelmaksed on tegelikult kaetud vastastikuse kindlustusmehhanismiga (varem: osalejate tagatisfond). Vastastikune kindlustusmehhanism on vastastikust tagatist pakkuv rahastamisvahend, mille eesmärk on katta riske seoses sellega, et vahendite saajad jätaavad nende programmide kaudsete meetmete rakendamisel summasid maksmata. Kõik kaudsetes meetmetes osalejad, kes saavad ELi toetust, maksavad 5 % ELi maksimaalsest toetusest sisse vastastikuse kindlustusmehhanismi kapitali ja komisjon investeerib selle finantsturgudel intressi teenimiseks. Intressi võib kasutada võlgade katmiseks, mida makseviivituses olev osaleja ei ole liidule tasunud. Kaudse meetme lõppedes makstakse sissemaksed osalejatele tagasi. Vastastikune kindlustusmehhanism kuulub selles osalejatele ning EL (keda esindab komisjon) tegutseb viimaste huvides fondi haldajana. Seega on vastastikune kindlustusmehhanism eraldi üksus, mis ei ole käesolevasse ELi majandusaasta aruandesse konsolideeritud.

31. detsembri 2022. aasta seisuga moodustasid vastastikusest kindlustusmehhanismist kaetud eelmaksete summad kokku 2,7 miljardit eurot (2021. aastal 2,4 miljardit eurot). Vastastikuse kindlustusmehhanismi varad, sealhulgas komisjoni hallatavad finantsvarad, moodustasid kokku 2,6 miljardit eurot (2021. aastal 2,5 miljardit eurot).

2.5.2. Muud ettemaksed liikmesriikidele

	(miljonites eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
<i>Liikmesriikidele rahastamisvahenditest tehtud ettemaksed (jagatud eelarve täitmine)</i>	3 390	3 647
<i>Abikavad</i>	2 914	3 483
Kokku	6 303	7 130
<i>Pikaajalised</i>	216	2 901
<i>Lühiajalised</i>	6 087	4 229

Liikmesriikidele rahastamisvahenditest tehtud ettemaksed (jagatud eelarve täitmine)

Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide programmide raames on võimalik teha liikmesriikidele ELi eelarvest ettemakseid, et võimaldada neil anda oma panus rahastamisvahenditesse (näiteks laenude, omakapitaliinvesteeringute või tagatistena). Rahastamisvahendid on loodud ja nende haldamine kuulub liikmesriikide, mitte komisjoni vastutusalasse. Nende vahendite raames eelarveaasta lõpu seisuga kasutamata jäänud summad kuuluvad sellegipoolest ELi omandisse (nagu ka kõik eelmaksed) ja seega käsitletakse neid ELi bilansis varana.

Perioodil 2014–2020 ühtekuuluvuspoliitika raames tasutud 17 181 miljonist eurost oli 31. detsembriks 2022 kasutamata hinnanguliselt 3 303 miljonit eurot. See hõlmab liikmesriikide sissemakset VKEde algatusse – rahastamisvahendisse, mille eesmärk on stimuleerida pangandussektorit andma rohkem laene VKEdele (sisse on makstud 1 449 miljonit eurot, mis ei hõlma jätkuvalt eelmaksete all olevaid summasid ja millest hinnanguliselt 292 miljonit eurot on kasutamata).

Maaelu arengu vahenditest jäi aasta lõpuks kasutamata 86 miljonit eurot.

Abikavad

Sarnaselt eespool kirjeldatuga kajastatakse ELi bilansis varana (ettemaksetena) hüvitatud summasid, mis vastavad liikmesriikide makstud ja aasta lõpuks kasutamata jäänud ettemaksetele erinevatele abikavadele (riigiabi, EAGFi turumeetmed ja EAFRD investeeringumeetmed). Komisjon on hinnanud nende ettemaksete väärtust liikmesriikide esitatud teabe alusel; selle tulemusena saadud summasid on kajastatud eespool abikavade alamrubriikides.

Mitmeaastase finantsraamistiku 2014–2020 puhul jäi aasta lõpu seisuga kasutamata hinnanguliselt 1 198 miljonit eurot ühtekuuluvuspoliitika ning 1 670 miljonit eurot põllumajanduse ja maaelu arengu vahendeid.

2.6. KAUBANDUSLIKUD NÕUDED JA MITTEKAUBANDUSLIKUD SISSENÕUTAVAD SUMMAD

		(miljonites eurodes)	
	Lisade punkt	31.12.2022	31.12.2021
Pikaajalised			
Mittekaubanduslike tehingute sissenõutavad summad	2.6.1	16 339	34 892
Kaubanduslikest tehingutest tekkinud nõuded	2.6.2	2 532	5 750
		18 870	40 642
Lühiajalised			
Mittekaubanduslike tehingute sissenõutavad summad	2.6.1	25 832	29 473
Kaubanduslikest tehingutest tekkinud nõuded	2.6.2	3 497	2 323
		29 329	31 796
Kokku		48 199	72 438

2.6.1. Mittekaubanduslike tehingute sissenõutavad summad

		(miljonites eurodes)	
	Lisade punkt	31.12.2022	31.12.2021
Pikaajalised			
Liikmesriigid	2.6.1.1	503	2 497
Ühendkuningriigi väljaastumisleping	2.6.1.2	14 810	30 839
Viitlaekumised ja ettemakstud kulud	2.6.1.4	1 011	1 556
Muud sissenõutavad summad		15	–
		16 339	34 892
Lühiajalised			
Liikmesriigid	2.6.1.1	6 036	5 682
Ühendkuningriigi väljaastumisleping	2.6.1.2	9 061	10 913
Konkurentsitrahvid	2.6.1.3	9 420	11 698
Viitlaekumised ja ettemakstud kulud	2.6.1.4	1 239	1 097
Muud sissenõutavad summad		75	83
		25 832	29 473
Kokku		42 170	64 365

2.6.1.1. Liikmesriikidelt sissenõutavad summad

		(miljonites eurodes)	
		31.12.2022	31.12.2021
Traditsiooniliste omavahendite A-raamatupidamisarvestus		4 397	6 137
Traditsiooniliste omavahendite eraldi raamatupidamisarvestus		1 356	1 405
Omavahendite nõuded		7	15
Väärtuse langus		(686)	(875)
Muu		–	–
Omavahendite sissenõutavad summad		5 073	6 683
Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond (EAGF)		1 621	1 525
Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD) ja teised maaelu arengu vahendid		189	668
Väärtuse langus		(591)	(843)
EAGFi ja maaelu arengu sissenõutavad summad		1 219	1 350
Eelmaksete tagasimaksmine		13	26
Makstud ja sissenõutav käibemaks		54	45
Muud liikmesriikidelt sissenõutavad summad		180	73
Kokku		6 539	8 178
<i>Pikaajalised</i>		<i>503</i>	<i>2 497</i>
<i>Lühiajalised</i>		<i>6 036</i>	<i>5 682</i>

Pikaajalised nõuded liikmesriikide vastu on seotud peamiselt Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) täitmata vastavuskontrolli otsustega. Nende otsustega seotud summad nõutakse sisse iga-aastaste osamaksetena.

Omavahendite sissenõutavad summad

„A-raamatupidamisarvestuses“ on esitatud liikmesriikide igakuised aruanded, milles nad teatavad kindlaksmääratud traditsiooniliste omavahendite summad, mis kuuluvad tasumisele. Tabelis on loetletud „A-raamatupidamisarvestuse“ summad, mida ei ole komisjonile veel makstud. Traditsioonilised omavahendid koosnevad peamiselt tollimaksudest, mida koguvad komisjoni nimel liikmesriigid.

„A-raamatupidamisarvestuse“ puhul on aasta lõpu tase jäänud üldiselt vahemikku 3–4 miljardit eurot. 2021. aastal olid need summad aga märkimisväärselt suuremad, sest need hõlmasid alahindamise juhtumiga seotud traditsiooniliste omavahendite summasid. 2022. aastal toimunud muutused on peamiselt selgitatavad nii nende juhtumitega seoses laekunud maksete kui ka võlgade korrigeerimisega Euroopa Kohtu otsuse tagajärjel.

Ühendkuningriigi rikkumisjuhtum (rikkumisjuhtum 2018/2008) tegi kohus 8. märtsil 2022 vastava otsuse ja kinnitas, et Ühendkuningriik oli rikkunud oma kohustust kaitsta liidu eelarvet. Juhtum sai alguse OLAFi 2017. aasta aruandest, kus leiti, et Ühendkuningriigis asuvad importijad olid kõrvale hoidnud suure summa tollimaksude maksmisest, kasutades importimise ajal fiktiivseid ja valearveid ning valesid tolliväärtuse deklaratsioone. Vastavalt OLAFi ja Teadusuuringute Ühiskeskuse väljatöötatud metoodikale ning kättesaadavale teabele põhjustas Ühendkuningriigi rikkumine, mis kestis 2011. aasta novembrist kuni 2017. aasta oktoobrini, komisjoni hinnangul ELi eelarvele 2,1 miljardi euro suuruse kahju (neto, s.o ilma 20 % sissenõudmiskuludeta, mille Ühendkuningriik oleks 2,7 miljardi euro suurusest brutosummast endale jätnud). Kohus toetas oma otsuses üldjoontes komisjoni väidet, kuid palus komisjonil nõutav summa ümber arvutada, võttes tollimaksudega seotud kahjumi mõõtmisel arvesse täiendavaid elemente. 2022. aasta juunis maksis Ühendkuningriik komisjonile esialgse summa.

Komisjon on hinnanud kohtuotsust ja eelkõige kohtu märkusi nõutavate summade kindlaksmääramise kohta. Pärast üksikasjalikku analüüsi määrati lõplikuks põhisummaks 1,6 miljardit eurot (netosumma, millest on maha arvatud 20 % sissenõudmiskulud). Ühendkuningriik maksis tasumata summa 2023. aasta jaanuaris. Sellest tulenevalt arvutati ümber ka viivis, mille summa oli 1,4 miljardit eurot ja mille Ühendkuningriik maksis veebruaris 2023. Mõlemad maksed tehti pärast seda, kui neist oli maha arvatud Ühendkuningriigi osa väljaastumislepingu sätete alusel (vt lisade punkt **2.6.1.2**).

Pärast maksete tegemist lõpetas komisjon juhtumi 15. veebruaril 2023.

Kohaldades samu parameetreid hinnangulise kahjumi ümberarvutamise suhtes seoses traditsiooniliste omavahenditega, mille 27 liikmesriiki peavad maksma Hiinast pärit tekstiili ja jalanõude märkimisväärselt allahinnatud väärtuses impordi eest, tehti 31. detsembril 2022 sissenõutavates summates 0,6 miljardi euro suurune negatiivne korrigeerimine. Selleks et teha kindlaks lõplikud sissenõutavad summad, selgitatakse praegu koos liikmesriikidega täiendavalt asjaolusid. Hetkeseisuga on nende juhtumitega seotud viivis hinnanguliselt 0,6 miljardit eurot.

„Eraldi raamatupidamisarvestuses“ on esitatud kindlakstehtud nõuded, mis ei ole A-raamatupidamisarvestusse kaasatud, sest liikmesriigid ei ole neid veel sisse nõudnud ja mingit tagatist (st garantiid) ei ole esitatud (või tagatis on esitatud, kuid summad on vaidlustatud). Nõuete väärtust vähendatakse teabe alusel, mida liikmesriigid igal aastal esitavad. Väärtuse languse summad moodustavad iga aasta lõpus põhisummast üldiselt sarnase protsendi.

EAGFi ja maaelu arengu sissenõutavad summad

Sellesse punkti kuuluvad peamiselt liikmesriikide 31. detsembri 2022. aasta seisuga võlgnetavad summad, mille liikmesriigid deklareerisid ja tõendasid 15. oktoobriks 2022. Pärast asjaomaste summade deklareerimist kuni 31. detsembrini 2022 tekkinud sissenõutavate summade kohta on esitatud hinnanguline väärtus. Komisjon arvutab ka nende makse saajate võlgnetavate summade hinnangulise allahindluse, mille sissenõudmine on ebatõenäoline. Kõnealune korrigeerimine ei tähenda komisjoni loobumist asjaomaste summade tulevase sissenõudmisest. Korrigeerimine sisaldab ka 20 % allahindlust, sest liikmesriikidel on õigus kõnealune osa halduskulude katteks kinni pidada.

2.6.1.2. Ühendkuningriigi väljaastumisleping

ELi ja Ühendkuningriigi vahel sõlmitud Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepinguga (2019/C 384 I/01) (edaspidi „väljaastumisleping“) kehtestatakse kummalegi poolele mitmesuguseid rahalisi kohustusi. 31. detsembri 2022. aasta seisuga oli Ühendkuningriigi vastu olevate nõuete netosumma nende kohustuste põhjal 23 871 miljonit eurot (2021. aastal 41 753 miljonit eurot), millest 9 061 miljonit eurot tuleb maksta 12 kuu jooksul alates aruandepäevast (2021. aastal 10 913 miljonit eurot).

(miljonites eurodes)

	Artikkel 140	Artikkel 142	Muu	31.12.2022	31.12.2021
Ühendkuningriigi makstavad summad	17 029	9 587	68	26 683	43 982
Ühendkuningriigile makstavad summad	–	–	(2 812)	(2 812)	(2 229)
Kokku	17 029	9 587	(2 744)	23 871	41 753
Pikaajalised	8 465	9 298	(2 953)	14 810	30 839
Lühiajalised	8 563	288	209	9 061	10 913

Ühendkuningriigi osa (artikkel 139)

Artikli 139 kohaselt on Ühendkuningriigi osa väljaastumislepingust tulenevates finantskohustustes protsent, mille arvutamiseks jagatakse aastatel 2014–2020 Ühendkuningriigi kättesaadavaks tehtud omavahendid nende omavahenditega, mille kõik liikmesriigid ja Ühendkuningriik on sel perioodil kättesaadavaks teinud, korrigeerituna summaga, millest liikmesriike teavitati enne 1. veebruari 2022. Ühendkuningriigi lõplikuks osaks on arvutatud 12,431681219587700 %.

Maksed väljaastumislepingu alusel

Maksete mehhanism, mida kahe lepinguosalise vahel ette nähtud kohustuste suhtes kohaldatakse, on sätestatud artiklis 148. Kokkuvõttes esitab EL iga aasta aprillis ja septembris arve netosummade kohta, mis Ühendkuningriik peab tasuma, ja Ühendkuningriik maksab neid summasid kuupõhiselt. Mis tahes aasta aprillis teatatud summad tuleb maksta neljas võrdses igakuises osas kõnealuse aasta juunist kuni septembrini. Septembris teatatud summad tuleb maksta kaheksas võrdses igakuises osas kõnealuse aasta oktoobrist kuni järgmise aasta maini. Kuna osad teatatud summad põhinevad paratamatult prognoosidel ja hinnangutel, siis ajakohastatakse aruandlust igal aastal tegelike andmete põhjal.

2022. aastal oli Ühendkuningriigile artikli 136 ja artiklite 140–147 alusel teatatud summa kokku 9 815 miljonit eurot (2021. aastal 11 930 miljonit eurot), millest 3 418 miljonit eurot oli seotud 2022. aasta aprillis ja 6 397 miljonit eurot 2022. aasta septembris (2021. aastal vastavalt 3 763 miljonit eurot ja 8 166 miljonit eurot).

2022. aastal laekus makseid kokku 10 921 miljonit eurot (2021. aastal 6 826 miljonit eurot). Sellest summast 5 104 miljonit eurot oli seotud tasumata osaga 2021. aasta septembri aruandest ja see maksti viies võrdses osas jaanuarist maini 2022 (2021. aastal null), 3 418 miljonit eurot oli seotud 2022. aasta aprilli aruandega ja see maksti neljas võrdses igakuises osas juunist septembrini 2022 (2021. aastal 3 763 miljonit eurot) ning 2 399 miljonit eurot oli seotud 2022. aasta septembri aruandega ja see maksti kolmes võrdses osas oktoobrist detsembrini (2021. aastal 3 062 miljonit eurot).

(miljonites
eurodes)

	Tasumata osa 2021. aasta septembri aruandest (tasumisele kuuluvad ja makstud jaanuarist maini 2022)	2022. aasta aprilli aruanne (tasumisele kuuluvad ja makstud juunist septembrini 2022)	2022. aasta septembri aruanne (tasumisele kuuluvad ja makstud oktoobrist detsembrini 2022)	2022. aastal tehtud maksed kokku
Artikkel 140	5 090	4 029	2 437	11 556
Artikkel 142	18	236	11	265
Artikkel 136	29	–	7	37
Artikkel 147	–	6	–	6
	5 138	4 271	2 455	11 864
Artikkel 136	–	(573)	–	(573)
Artikkel 141	(34)	(0)	(56)	(90)
Artikkel 143	–	(163)	–	(163)
Artikkel 144	–	(73)	–	(73)
Artikkel 145	–	(37)	–	(37)
Artikkel 146	–	(7)	–	(7)
	(34)	(853)	(56)	(943)
Kokku	5 104	3 418	2 399	10 921

2022. aasta septembri arve aasta lõpu seisuga tasumata saldo, 3 998 miljonit eurot, maksti viie võrdse igakuise osana jaanuarist maini 2023 (2022. aastal 5 104 miljonit eurot).

Artikkel 140 – täitmata kulukohustused

Ühendkuningriik on kohustunud maksma ELile oma osa täitmata eelarvelistes kulukohustustes 31. detsembri 2020. aasta seisuga (nn Brexitiga seotud täitmata kulukohustused), mida on korrigeeritud vastavalt artiklis 140 täpsustatud nõuetele. 31. detsembri 2022. aasta seisuga oli nõuetena kajastatud kogusumma 17 029 miljonit eurot (2021. aastal 28 620 miljonit eurot), millest 8 563 miljonit eurot tuleb maksta 12 kuu jooksul alates aasta lõpust. Alljärgnevas tabelis on esitatud peamised muutused 31. detsembri 2021. aasta seisuga nõuetena kajastatud kogusumma ja 31. detsembri 2022. aasta seisuga nõuetena kajastatud kogusumma vahel.

(miljonites eurodes)

Ühendkuningriigi võlgnetav summa seisuga 31.12.2021	28 620
<i>Programmitöö perioodiga 2014–2020 või varasemate programmitöö perioodidega seotud netofinantskorrektsioonid (sealhulgas 2021. aasta mahaarvamistega seotud korrigeerimine)</i>	(123)
<i>2020. aasta traditsioonilised omavahendid, mis tehti liidule kättesaadavaks 2022. aastal</i>	–
<i>(sealhulgas 2021. aasta mahaarvamistega seotud korrigeerimine)</i>	
Ühendkuningriigilt 2022. aastal laekunud netomaksed	(11 556)
Hinnangulise täitmata jätmisega seotud korrigeerimine	88
Kokku	17 029
<i>Pikaajalised</i>	8 465
<i>Lühiajalised</i>	8 563

Nõuetena kajastatud kogusumma vähenes aastate võrdluses 11 591 miljonit eurot, peamiselt tulenevalt Ühendkuningriigilt 2022. aastal laekunud maksetest (11 556 miljonit eurot).

Programmitöö perioodiga 2014–2020 või varasemate programmitöö perioodidega seotud netofinantskorrektsioonidest tuleneva mahaarvamise kogusumma 123,5 miljonit eurot koosneb summadest, mille kohta esitati arve 2022. aasta septembris ja mis ei olnud 2021. majandusaasta aruandes veel lisatud (39,1 miljonit eurot, mis tuleb maksta jaanuarist maini 2023), ning summadest, mille kohta esitatakse arve 2023. aasta septembris ja mis tuleb maksta oktoobrist 2023 maini 2024 (84,4 miljonit eurot).

2020. aastat käsitlevate ja liidule 2022. aastal kättesaadavaks tehtud traditsioonilistest omavahenditest tuleneva mahaarvamise kogusumma oli null, sest summast, mille kohta oli arve juba esitatud, ei korrigeeritud ja teadaolevaid summast, mis tuleks 2023. aasta aprilli või 2023. aasta septembri arvele lisada, ei ole.

Aruandepäevast 12 kuu jooksul maksmisele kuuluv summa (8 563 miljonit eurot) koosneb 2022. aasta septembri arve tasumata saldost (4 061 miljonit eurot), summast, mille kohta esitatakse arve 2023. aasta aprillis (2 647 miljonit eurot), ning summast, mille kohta esitatakse arve 2023. aasta septembris ja mis tuleb maksta oktoobrist detsembrini 2023 (1 855 miljonit eurot). Summa, mille kohta esitati arve 2023. aasta aprillis, hõlmab 2 515 miljonit eurot seoses Ühendkuningriigi osaga täitmata kulukohustuste hinnangulises täitmisel 2023. aastal ja 132 miljonit eurot seoses korrigeerimisega, mis tehti Ühendkuningriigi osa suhtes täitmata kulukohustustes tulenevalt nende täitmisest 2022. aastal. Summa, mille kohta esitatakse arve 2023. aasta septembris ja mis tuleb maksta oktoobrist detsembrini 2023, koosneb 1 887 miljonit eurost seoses Ühendkuningriigi osaga täitmata kulukohustuste hinnangulises täitmisel 2023. aastal ja 32 miljonit eurost seoses netofinantskorrigeerimisest tulenevate mahaarvamistega.

Hinnangulist täitmata jätmist korrigeeriti 88 miljoni euro võrra, et kajastada nii 2021. ja 2022. aastal tegelikult vabastatud täitmata kulukohustusi kui ka Brexitiga seotud ülejäänud täitmata kulukohustuste hinnangulist vabastamist 2022. aasta lõpus.

Artikkel 142 – liidu kohustused 2020. aasta lõpu seisuga

Ühendkuningriik on võtnud kohustuse maksta ELile oma osa liidu kohustustes 2020. aasta lõpu seisuga, välja arvatud kohustused, mis on seotud a) vastavate varadega ja b) eelarve toimimise ja omavahendite haldamisega (sealhulgas summad, mis juba sisalduvad täitmata kulukohustustes; vt artikkel 140 eespool). Põhisumma on seotud ELi töösuhetjargsete hüvitiste kohustistega (pensionid ja tervisekindlustus) 31. detsembri 2020. aasta seisuga.

Artikli 142 lõikest 6 tulenevad täitmata kohustised 2020. aastal

(miljonites eurodes)

	Euroopa Liidu ametnike pensioniskeem	Ühine ravikindlustusskeem	31.12.2022	31.12.2021
<i>Täitmata kohustised 2020. aastal</i>	67 840	5 168	73 008	114 507
Ühendkuningriigi osa	8 434	642	9 076	14 235
Maksed Euroopa Liidu ametnike pensioniskeemi / ühisesse ravikindlustusskeemi	250	9	259	236
Kokku	8 684	651	9 335	14 471
<i>Pikaajalised</i>	8 434	642	9 076	14 235
<i>Lühiajalised</i>	250	9	259	236

Artikli 142 lõikes 6 sätestatud vaikimisi maksemeetodi kohaselt osaleb Ühendkuningriik aastapõhiselt liidu eelarvest Euroopa Liidu ametnike pensioniskeemi igale hüvitisajaajale eelmisel aastal tehtud netomaksetes ja nendega seotud liidu eelarvest ühisesse ravikindlustusskeemi tehtud sissemaksetes iga kindlustatu eest või isiku eest, kellel on kindlustatu kaudu kindlustuskaitse. Maksed tuleb teha nelja igakuise osana asjaomase aasta juunist septembrini.

Ühendkuningriigi osa liidu eelarvest 2022. aastal Euroopa Liidu ametnike pensioniskeemis osalejatele ja ühisesse ravikindlustusskeemi tehtud netomaksetes oli vastavalt 250 miljonit eurot ja 9 miljonit eurot. Need summad teatati Ühendkuningriigile osana 2023. aasta aprilli arvest (ja seega tuleb need maksta nelja võrdse igakuise osana juunist septembrini 2023).

Peale selle olid Ühendkuningriigi artikli 142 lõike 6 kohased 2020. aasta täitmata kohustised seoses Euroopa Liidu ametnike pensioniskeemiga ja ühise ravikindlustusskeemiga 31. detsembril 2022 vastavalt 8 434 miljonit eurot ja 642 miljonit eurot (2021. aastal 13 032 miljonit eurot ja 1 203 miljonit eurot). Euroopa Liidu ametnike pensioniskeemi ja ühise ravikindlustusskeemi puhul toimunud vähenemine oli tingitud finantseelduste muutusest tulenevast aktuaarsest kasumist (üksikasjalik teave on esitatud lisade punktis 2.9). Tuleb tähele panna, et kuigi finantseelduste muutustest tulenev aktuaarne kasum (või kahjum) mõjutab IPSAS 39 / ELi raamatupidamiseskirja nr 12 alusel arvutatud 2020. aasta täitmata kohustiste nüüdisväärtust, ei muuda see hüvitiste summat, mille EL peab tegelikult maksma, ega seega ka Ühendkuningriigi panust nendesse maksetesse, mis tuleb artikli 142 lõike 6 kohase vaikimisi arveldusmehhanismi alusel tasuda.

31. detsembri 2022. aasta seisuga ei olnud Ühendkuningriik kasutanud IPSAS 39 / ELi raamatupidamiseskirja nr 12 kohaselt tehtud aktuaarsete hinnangute põhjal arvutatud Euroopa Liidu ametnike pensioniskeemi ja ühise ravikindlustusskeemi 2020. aasta täitmata kohustiste maksmiseks varase arveldamise võimalust, makstes need vastavalt artikli 142 lõike 6 viimases lõigus sätestatud menetlusele viie võrdse osamaksena.

Artikli 142 lõikest 5 tulenevad täitmata kohustised 2020. aastal

Artikli 142 lõike 5 kohaselt osaleb Ühendkuningriik muude pensioniskeemidega seotud kohustistes, nagu need on esitatud liidu 2020. majandusaasta konsolideeritud aruandes, kümne osamaksuga alates 31. oktoobrist 2021 (iga aastane osamakse tuleb maksta kaheksa igakuise osamaksena oktoobrist kuni järgmise aasta maini). Need liidu 2020. majandusaasta konsolideeritud aastaaruandes sisalduvad kohustised moodustasid 2 344 miljardit eurot, seega oli Ühendkuningriigi osa 31. detsembri 2020. aasta seisuga 291 miljonit eurot. Võttes arvesse Ühendkuningriigilt kuni 2022. aasta lõpuni laekunud summasid (kokku 40 miljonit eurot), oli Ühendkuningriigi tasumata osa muudes pensioniskeemides 31. detsembriks 2022 vähenenud 251 miljonile eurole, millest 29 miljonit eurot tuleb maksta 12 kuu jooksul alates aasta lõpust.

Lisateavet töötajahüvitiste kavade kohta on esitatud lisade punktides **1.5.10** ja **2.9**.

Muud artiklid

	(miljonites eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
Ühendkuningriigi makstavad summad		
Artikkel 136	–	557
Artikkel 147	68	53
	68	610
Ühendkuningriigile makstavad summad		
Artikkel 136	(678)	–
Artikkel 141	(1 637)	(1 818)
Artikkel 143	(313)	(163)
Artikkel 144	(54)	(73)
Artikkel 145	(111)	(148)
Artikkel 146	(20)	(27)
	(2 812)	(2 229)
Kokku	(2 744)	(1 618)
Pikaajalised	(2 953)	(711)
Lühiajalised	209	(908)

Artikkel 136 – omavahendite suhtes kohaldatavad sätted

Artiklis 136 on kehtestatud sätted, mida kohaldatakse omavahendite suhtes pärast 31. detsembrit 2020. Ühendkuningriigil on õigus saada (või kohustus maksta, vastavalt olukorrale) oma osa omavahendites, mis on tulnud teha kättesaadavaks seoses eelarveaastatega kuni 2020. aastani (k.a), mida on korrigeeritud või mida korrigeeritakse pärast 31. detsembrit 2020. Seega kehtivad Ühendkuningriigi suhtes kõik kuni 2020. eelarveaastaga (k.a) seotud käibemaksupõhiste ja kogurahvatulul põhinevate omavahendite korrektsioonid. Nimetatud käibemaksupõhiste ja kogurahvatulul põhinevate omavahendite korrektsioonid tehakse aga ainult siis, kui nende kohta tehakse otsus hiljemalt 31. detsembril 2028. Arvesse tuleb võtta ka Ühendkuningriigi aastate 2018–2019 korrektsioonidega seoses tehtud ajakohastusi.

Lisaks peab Ühendkuningriik maksma traditsioonilised omavahendid, mida ta kogub pärast 28. veebruari 2021, kuid mis on seotud 2020. aasta ja varasemate aastatega. Seejärel lahutatakse sellest summast tema osa kättesaadavaks tehtud kogusummas. Traditsiooniliste omavahendite kohta eraldi raamatupidamisarvestuse pidamine lõpetatakse täielikult 31. detsembril 2025.

2023. aasta jaanuarist veebruarini maksis Ühendkuningriik tasumata võla, mis tulenes juhtumist, mille puhul Ühendkuningriigis asuvad importijad olid kõrvale hoidunud suure summa tollimaksude maksmisest,

kasutades importimisel fiktiivseid ja valearveid ning valesid tolliväärtuse deklaratsioone. Põhisumma ja seotud viivis olid kokku vastavalt 1,6 miljardit eurot ja 1,4 miljardit eurot (vt lisade punkt **2.6.1.1**). Väljaastumislepingu artiklis 139 määratletud Ühendkuningriigi osa moodustas kokku 370 miljonit eurot ja see tasaarvestati Ühendkuningriigilt 2023. aastal saadud summadega.

31. detsembri 2022. aasta seisuga on tasumata netosumma, mille EL peab Ühendkuningriigile maksma, 678 miljonit eurot – Ühendkuningriik peab maksma 699 miljonit eurot 12 kuu jooksul alates aasta lõpust ja edaspidi peab EL maksma Ühendkuningriigile 1 377 miljonit eurot.

(miljonites eurodes)

Ühendkuningriigi makstav summa seisuga 31.12.2021	557
<i>Summa, mille kohta esitati Ühendkuningriigile arve septembris 2022</i>	20
<i>Ühendkuningriigi osa alahindamisjuhtumis</i>	(370)
<i>Ühendkuningriigile 2022. aastal tehtud maksed</i>	536
<i>Ühendkuningriigi korrektsioon, sh Ühendkuningriigi 2018–2019. aasta korrektsioonide 2022. aastal tehtud ajakohastamise tulemusel parandatud summa (3,7 miljonit eurot)</i>	11
<i>Käibemaksupõhiste ja kogurahvatulul põhinevate omavahendite korrektsioonide ajakohastamine (2021. aasta saldo)</i>	(64)
<i>Käibemaksupõhiste ja kogurahvatulul põhinevate omavahendite korrektsioonid (2022. aasta saldo)</i>	(1 377)
<i>Ühendkuningriigi traditsioonilised omavahendid pärast 28. veebruari 2021 (netosumma)</i>	8
Ühendkuningriigile makstav summa seisuga 31.12.2022	(678)
<i>Pikaajalised</i>	(1 377)
<i>Lühiajalised</i>	699

Tuleb tähele panna, et 699 miljoni euro suurune summa, mille Ühendkuningriik peab 12 kuu jooksul alates aasta lõpust maksma, hõlmab eespool nimetatud tollijuhtumiga seotud 370 miljoni euro suurust mahaarvamist. Kuna see summa arveldati arvete esitamise mehhanismist lahus, siis 2023. aasta aprilli arve seda ei sisaldanud.

Artikkel 141 – trahvid

Ühendkuningriigil on õigus oma osale trahvides, mis on määratud enne 31. detsembrit 2020 ja mille liit määrab pärast 31. detsembrit 2020 artikli 92 lõikes 1 osutatud korra kohaselt, kui need trahvid muutuvad lõplikuks. Ühendkuningriigi asjaomaste tasumisele kuuluvate trahvide summa 31. detsembri 2022. aasta seisuga oli 12,4 miljardit eurot (2020. aastal 13,8 miljardit eurot). 1,4 miljardi euro suurune vähenemine tuleneb peamiselt trahvide vähenemisest netosummas 1,3 miljardit eurot (2022. aastal määrati trahve 0,2 miljardi euro ulatuses, millest on maha arvatud 2022. aastal kohtuotsustega 1,5 miljardi euro ulatuses kinnitatud ja makstud, vähendatud või tühistatud trahve) ja trahvide väärtuse languse suurenemisest 0,1 miljardi euro võrra. 31. detsembri 2022. aasta seisuga oli Ühendkuningriigi osa asjaomastes tasumisele kuuluvates trahvides 1,5 miljardit eurot (2021. aastal 1,7 miljardit eurot), millest 5,4 miljonit eurot lisatakse 2023. aasta septembri arvele ja makstakse Ühendkuningriigile 2023. aasta oktoobrist 2024. aasta maini. Peale selle on Ühendkuningriigil õigus oma osale lõplikes trahvides, mis olid 31. detsembri 2022. aasta seisuga tasutud (7,5 miljonit eurot, mis samuti lisatakse 2023. aasta septembri arvele ja makstakse Ühendkuningriigile 2023. aasta oktoobrist 2024. aasta maini), ning oma osale lõplikes trahvides, mille kohta esitati arve septembris 2022, kuid mida ei ole aasta lõpu seisuga veel makstud (93,7 miljonit eurot, mis makstakse Ühendkuningriigile jaanuarist maini 2023). Ühendkuningriigi osa trahvides on seega kokku 1,6 miljardit eurot (2021. aastal 1,8 miljardit eurot), millest 98,6 miljonit eurot tuleb maksta 12 kuu jooksul alates aruandepäevast (2021. aastal 90,2 miljonit eurot).

Artikkel 143 – tingimuslikud finantskohustised: finantsabiks antud laenud, EFSI, EFSD ja välislaenude andmise volitus

Selle artikli kohaselt peab Ühendkuningriik rahastama oma osa ELi tingimuslikes kohustistes seoses tema laenuvõtmis-, laenuandmis- ja tagatiste andmise alase tegevusega, kui need peaksid realiseeruma ja kui neid ei kaeta olemasolevatest tagatisfondidest (seotud tingimuslikke kohustusi on käsitletud lisade punktis 4.1). EL maksab Ühendkuningriigile tagasi summad, mille Ühendkuningriik on tagatisfondidesse juba sisse maksnud ja mis ei ole enam vajalikud. Samuti on Ühendkuningriigil õigus sellistest toimingutest tagasisaadavatele vahenditele, mille kohustustes ta osaleb. 31. detsembri 2022. aasta seisuga oli Ühendkuningriigile makstav summa 313 miljonit eurot, mis tuleb täielikult maksta järgmise 12 kuu jooksul (2021. aastal 163 miljonit eurot). See summa hõlmab Ühendkuningriigi osa 2022. aastal sissenõutud vahendites ja kogutud netotuludes (79,5 miljonit eurot), eraldiste ülejäägis (216,2 miljonit eurot), varahalduse kahjumi muutunud käsitlemisest tuleneva korrektsiooni mõjus (16,9 miljonit eurot) ning veel ühes korrektsioonis seoses 2021. aastal välislaenude andmise volituse raames sissenõutud summadega, mis tehti kindlaks kokkulepitud läbivaatamismenetluse käigus (7 011 eurot).

Artikkel 144 – rahastamisvahendid

Selle artikli kohaselt on EL võtnud kohustuse maksta Ühendkuningriigile tagasi tema osa tagasisaadavates vahendites, mis tulenevad väljaastumise kuupäevaks heaks kiidetud finantstehingutest, samuti tema osa pärast väljaastumise kuupäeva heaks kiidetud finantstehingutega seoses tehtud väljamaksetes. 31. detsembri 2022. aasta seisuga oli Ühendkuningriigile makstav summa 54 miljonit eurot, mis tuleb täielikult maksta järgmise 12 kuu jooksul (2021. aastal 73 miljonit eurot). See summa hõlmab 215 euro suurust mahaarvamist, mis tuleneb 2021. aastaga seotud vahetuskursi korrigeerimisest.

Artikkel 145 – likvideeritav Euroopa Sõe- ja Teraseühendus (likvideeritav ESTÜ)

Ühendkuningriigil on õigus oma osale likvideeritava ESTÜ netovaras 31. detsembri 2020. aasta seisuga, mis makstakse tagasi viie osamaksena iga aasta 30. juunil alates 2021. aastast. 31. detsembri 2020. aasta seisuga oli likvideeritava ESTÜ netovara 1,5 miljardit eurot, milles Ühendkuningriigi osa on 184 miljonit eurot. Pärast teise, 37 miljoni euro suuruse osamakse tasumist 2022. aastal on maksmisele kuuluv summa 31. detsembri 2022. aasta seisuga 111 miljonit eurot (2021. aastal 148 miljonit eurot), millest 37 miljonit eurot tuleb maksta 12 kuu jooksul alates aruandepäevast.

Artikkel 146 – investeringud Euroopa Investeerimisfondis (EIF)

Ühendkuningriigil on õigus oma osale ELi investeringutes EIFi sissemakstud aktsiakapitali 31. detsembri 2020. aasta seisuga, mis makstakse tagasi viie osamaksena iga aasta 30. juunil alates 2021. aastast. 31. detsembri 2020. aasta seisuga oli ELi investering EIFi sissemakstud kapitali 267 miljonit eurot, millest Ühendkuningriigi osa on 33 miljonit eurot. Pärast teise, 7 miljoni euro suuruse osamakse tasumist on maksmisele kuuluv summa 31. detsembri 2022. aasta seisuga 20 miljonit eurot (2021. aastal 27 miljonit eurot), millest 7 miljonit eurot tuleb maksta 12 kuu jooksul alates aruandepäevast.

Artikkel 147 – kohtuasjad

Ühendkuningriik on võtnud kohustuse maksta oma osa ELi maksetes, mis tulenevad liidu finantshuve käsitlevatest kohtuasjadest ja mille tähtpäev saabub, tingimusel et nende kohtuasjade aluseks olevad faktilised asjaolud toimusid hiljemalt 31. detsembril 2020. Võttes arvesse nii eraldisi ja viitvõlgu aasta lõpu seisuga kui ka tegelikke makseid, mille EL 2022. aastal seoses kohtuasjadega tegi, on hinnanguline summa, mille Ühendkuningriik peab maksma, 68 miljonit eurot (2021. aastal 53 miljonit eurot), millest 18 miljonit eurot tuleb maksta 12 kuu jooksul alates aruandepäevast.

2.6.1.3. Konkurentsitrahvidest tulenevad sissenõutavad summad

	(miljonites eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
<i>Trahvinõuete brutosumma</i>	13 635	14 922
<i>Ajutised maksed</i>	(2 980)	(2 100)
<i>Väärtuse langus</i>	(1 235)	(1 125)
Kokku	9 420	11 698
<i>Pikaajalised</i>	–	–
<i>Lühiajalised</i>	9 420	11 698

Trahvitud äriühingutel, kes on otsuse edasi kaevanud või kavatsevad seda teha, on võimalus kas teha ajutised maksed või anda komisjonile pangatagatis. Aasta lõpu seisuga oli kõikidest tasumisele kuuluvatest trahvidest ajutiste maksetena laekunud 2 980 miljonit eurot (2021. aastal 2 100 miljonit eurot), samal ajal kui tagatise oli saadud 9 066 miljoni euro ulatuses (2021. aastal 11 067 miljonit eurot).

Väärtuse languse tõttu maha kantud summad kajastavad komisjoni juhtumikohast hinnangut tasumata või tagatisega katmata trahvisummadele, mille sissenõudmisesse komisjon ei usu.

Kajastatud on tingimuslik kohustis, sest on võimalik, et ajutiselt makstud summad tuleb trahvitud äriühingutele tagasi maksta (vt lisade punkt 4.2.1).

2.6.1.4. Viitlaekumised ja ettemakstud kulud

	(miljonites eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
<i>Viitlaekumised</i>	1 936	2 313
<i>Mittekaubanduslike tehingutega seotud ettemakstud kulud</i>	315	340
Kokku	2 250	2 653
<i>Pikaajalised</i>	1 011	1 556
<i>Lühiajalised</i>	1 239	1 097

Viitlaekumised hõlmavad 1,8 miljardi euro ulatuses ühtekuuluvusvaldkonna vahendeid (2021. aastal 2 miljardit eurot), mille komisjon liikmesriikide esitatud majandusaasta aruannete läbivaatamise ja heakskiitmise tulemusel eelduste kohaselt sisse nõuab. Suurim osa sellest summast (1 miljard eurot)

nõutakse eeldatavalt sisse alles selle aluseks olevate programmide sulgemisel (koroona viirusele reageerimise investeerimisalgatuse meetmete tagajärjel) ja seega liigitatakse see pikaajaliste nõuete alla.

2.6.2. Kaubanduslikest tehingutest tekkinud nõuded

	(miljonites eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
Pikaajalised		
<i>Finantstagatiste nõuded</i>	1 832	2 630
<i>Viivis</i>	597	3 052
<i>Muud nõuded</i>	103	68
	2 532	5 750
Lühiajalised		
<i>Finantstagatiste nõuded</i>	369	485
<i>Kliendid</i>	288	302
<i>Klientidele esitatud nõuete väärtuse langus</i>	(171)	(172)
<i>Kaubanduslike tehingutega seotud ettemakstud kulud</i>	291	236
<i>Viivis</i>	2 554	1 127
<i>Muu</i>	167	345
	3 497	2 323
Kokku	6 029	8 073

Viivis on peamiselt seotud omavahendite juhtumite ja trahvi saanud ettevõtjatele antud tagatistelt kogunenud intressidega. Viivise vähenemine on peamiselt seotud ümberarvutustega, mis tehti pärast kohtu otsust lisade punktis **2.6.1.1** nimetatud alahindamise juhtumis. Ühendkuningriigiga seotud summa kõnealuses alahindamise juhtumis on esitatud lühiajalise nõudena (1,4 miljardit eurot), samal ajal kui viivise pikaajaline summa (0,6 miljardit eurot) on seotud üksnes liikmesriikidega.

Finantstagatiste lepingutega seotud nõuded kajastavad tulevast tasu, mida EL antud tagatistelt eelduste kohaselt saab. Enamiku ELi antud tagatiste eest ei maksta tasu või see on turuhinnast väiksem. Seepärast on finantstagatiste lepingute nõuded kohustisest oluliselt väiksemad (vt lisade punkt **2.11.2**). Finantstagatiste lepingute nõuete kogusummast, mis 31. detsembri 2022. aasta seisuga oli 2 201 miljonit eurot, liigitatakse 2 198 miljonit eurot õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavateks finantsvaradeks (õiglase väärtuse 3. tase). Võrreldes algsaldoga 1. jaanuaril 2022 (3 115 miljonit eurot) on finantstagatiste lepingute nõuete kogusumma vähenenud 914 miljoni euro võrra, millest 344 miljonit eurot tulenes 2022. aastal saadud garantiipreemiast ja 571 miljonit eurot tulevikus eeldatavalt saadavatest väiksematest garantiipreemiast.

2.7. LAOVARU

	(miljonites eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
<i>Teadusotstarbelised materjalid</i>	54	58
<i>Muu</i>	28	26
Kokku	82	84

2.8. RAHA JA RAHA EKVIVALENDID

(miljonites
eurodes)

	Lisade punkt	31.12.2022	31.12.2021
Kontod riigikassades ja keskpankades		21 413	20 121
Arvelduskontod		178	453
Avansikontod		8	8
Ülekanded (ülekandmisel olev raha)		–	–
Eelarve täitmisega seotud pangakontod	2.8.1	21 598	20 582
Taasterahastu „NextGenerationEU“	2.8.2	19 929	18 027
Rahastamisvahendid	2.8.3	2 713	2 838
Trahvid	2.8.4	914	1 953
Muud institutsioonid, ametid ja asutused		1 344	1 396
Usaldusfondid		47	65
Kokku		46 544	44 860

2.8.1. Eelarve täitmisega seotud pangakontod

Sellesse rubriiki kuuluvad vahendid, mida komisjon hoiab oma kontodel kõigis liikmesriikides ja EFTA riikides (riigikassas või keskpangas), ning arveldusarved kommertsbankades, avansikontod ja sularahakontod. Rahaliste vahendite saldo 2022. aasta lõpus tuleneb peamiselt järgmistest asjaoludest:

- 10,9 miljardi euro suurused eelarveassigneeringud, mis ei olnud aasta lõpu seisuga veel rakendatud ja millest 8 miljardit eurot on seotud sihtotstarbelise tuluga, 0,6 miljardit eurot taasterahastu „NextGenerationEU“ krediidiga ja 2,3 miljardit eurot maksete assigneeringutega (sealhulgas 0,6 miljardit eurot EAGFigas);
- ametite kassasse kuuluv 3,2 miljardi euro suurune summa, mida haldab komisjon ja mis ei olnud aasta lõpu seisuga kulutatud;
- 5,2 miljardi euro ulatuses täiendavaid traditsioonilisi omavahendeid, mis olid makstud, kuid mitte eelarvesse kantud, ja
- 0,5 miljardi euro ulatuses lõplikke trahve, mis ei olnud veel eelarvesse kantud.

2.8.2. Taasterahastu „NextGenerationEU“

Taasterahastul „NextGenerationEU“ on pangakonto Euroopa Keskpangas (EKP). Taasterahastu „NextGenerationEU“ mitmekesise rahastamisstrateegia rakendamise tulemusel (vt lisade punkt **2.11**) on taasterahastu rahasaldo märkimisväärne, moodustades 31. detsembri 2022. aasta seisuga 19,9 miljardit eurot (2021. aastal 18 miljardit eurot). Suure rahasaldo eesmärk on tagada, et taasterahastu „NextGenerationEU“ pangakontol hoitakse piisavaid summasid kõikide eelseisvate väljamaksevajaduste täitmiseks ja kindlaksmääratud ohutusvaru säilitamiseks, vältides samal ajal ülemääraseid saldosid.

2.8.3. Rahastamisvahendid

Käesolevas rubriigis kajastatud summad seonduvad peamiselt raha ekvivalentidega, mida haldavad komisjoni eest usaldusisikud teatavate ELi eelarvest rahastatavate rahastamisvahendite programmide rakendamise eesmärgil: 31. detsembri 2022. aasta seisuga moodustasid need 1,9 miljardit eurot, millest 0,6 miljardit eurot on seotud COSME laenu tagamisrahastuga (vt lisade punkt **4.1.2**). Samuti hõlmavad need 0,3 miljardi euro väärtuses raha ja raha ekvivalente, mida hoitakse ühises eraldisfondis ja mida ei olnud aasta lõpu seisuga väärtpaberitesse investeeritud, ning 0,4 miljardi euro väärtuses innovatsioonifondile kuuluvaid raha ekvivalente (lühiajalisi kommertsväärtpabereid), mida haldab EIP (vt lisade punkt **2.4.2.1**). See rubriik ei hõlma ühise eraldisfondiga seotud likviidsuspuhvrit (31. detsembri 2022. aasta seisuga 0,3 miljardit eurot), mida hoitakse komisjoni keskkassas. Finantsinstrumentide raha saab kasutada ainult asjaomastes programmides.

2.8.4. Trahvid

Tegemist on peamiselt rahaga, mis on laekunud seoses komisjoni määratud trahvidega, kui juhtumi menetlemine on veel pooleli. Neid summasid hoitakse spetsiaalsetel hoiukontodel, mida muudeks tehinguteks ei kasutata. Juhul kui trahv on vaidlustatud või kui ei ole teada, kas trahvi saanud äriühing trahvi vaidlustab või mitte, kajastatakse aluseks olev summa tingimusliku kohustisena lisade punktis **4.2.1**. Alates 2010. aastast haldab komisjon kõiki järgnevaid ajutiselt makstud trahve BUFI fondi abil ning need investeeritakse õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavateks finantsvaradeks (mitte-tuletisinstrumentid) liigitatud finantsinstrumentidesse (vt lisade punkt **2.4.2**). Trahvidega seotud raha vähenemine 2022. aasta lõpu seisuga tuleneb sellest, et pärast Euroopa Liidu Üldkohtu otsust kohtuasjas Intel Corporation vs. komisjon hüvitati Intelile 2022. aasta veebruaris esialgselt makstud 1 060 miljoni euro suurune trahv.

KOHUSTISED

2.9. PENSION JA MUUD TÖÖTAJAHÜVITISED

2.9.1. Neto töötajahüvitiste kohustised

(miljonites eurodes)

	Euroopa Liidu ametnike pensioniskeem	Muud pensioniskeemid	Ühine ravi-kindlustus-skeem	Kokku seisuga 31.12.2022	Kokku seisuga 31.12.2021
<i>Kindlaksmääratud hüvitise kohustus</i>	73 126	1 880	6 064	81 070	122 926
<i>Skeemi varad</i>	–	(63)	(390)	(453)	(460)
Netokohustised	73 126	1 817	5 674	80 617	122 466

Töötajahüvitiste kohustiste kogusumma märkimisväärne vähenemine on tingitud peamiselt suurima olemasoleva skeemi, Euroopa Liidu ametnike pensioniskeemi netokohustiste vähenemisest. Kõnealuse Euroopa Liidu ametnike pensioniskeemi kohustise vähenemise peamine põhjus oli finantseelduste muutustest tulenev aktuaarne kasum (vt lisade punkt **2.9.4**). See oli tingitud asjaolust, et aasta jooksul tõusis järsult reaalne diskontomäär, mis muutus uuesti positiivseks, olles olnud negatiivne kolmel järjestikusel aastal. Tuleb aga tähele panna, et kuigi reaalse diskontomäära tõus või langus mõjutab kohustise suurust aasta lõpu seisuga, siis ei muuda see hüvitiste summat, mis tuleb skeemis osalejatele ELi eelarvest tulevastel aastatel tegelikult maksta.

Selle tagajärjel toimunud kohustiste vähenemist tasakaalustas osaliselt suurenemine, mis oli tingitud asjaolust, et aasta jooksul teenistuse tulemusel kogunenud õigused on suuremad kui aasta jooksul välja makstud hüvitised. Samuti on suurenemine tingitud aasta intressikuludest (kohustiste diskonteerimise korrigeerimine).

Euroopa Liidu ametnike pensioniskeem

See kindlaksmääratud hüvitiste kohustus kujutab endast nende tulevaste eeldatavate maksete nüüdsväärtust, mida EL peab tegema, et täita töötajate käesoleva ja eelnevate perioodide teenistusest tulenevaid pensionikohustusi. Kuna skeem toimib pidevalt, kaasatakse igal aastal ELi eelarvesse kõik maksed, mis tuleb skeemist aasta jooksul teha.

Personalieeskirjade artikli 83 kohaselt kujutab töötajate pensioniskeemis ettenähtud hüvitiste maksmine endast ELi eelarve kulu. Skeemi rahastatakse tinglikult ja liikmesriigid garanteerivad nende hüvitiste maksmise kollektiivselt. Kohustuslik pensionimakse (praegu 10,1 %) lahutatakse teenistuses olevate liikmete põhipalgast. Neid makseid käsitletakse aasta eelarvetuluna ja kasutatakse ELi üldkulude rahastamiseks (vt ka lisade punkt **3.8**).

Pensioniskeemist tulenevaid kohustusi hinnati 31. detsembri 2022. aasta seisuga Euroopa Liidu ametnike pensioniskeemiga hõlmatud töötajate arvu (teenistuses olevad töötajad, pensionärid, praegu invaliidsushüvitist saavad varem teenistuses olnud töötajad ja surnud töötajate ülalpeetavad) ning nimetatud kuupäeval kohaldatavate personalieeskirjadest tulenevate eeskirjade alusel. Kõnealune hindamine teostati vastavalt IPSAS 39 kohastele raamatupidamissätetele (ja seega ka ELi raamatupidamiseskirjale nr 12).

Muud pensioniskeemid

Selles punktis on kajastatud kohustised seoses pensionikohustustega komisjoni, Euroopa Kohtu, kontrollikoja, nõukogu, Euroopa Ombudsmani ja Euroopa Andmekaitseinspektori praeguste ja endiste töötajate ees. Siin on kajastatud ka Euroopa Parlamendi liikmetega seotud pensionikohustised.

Ühine ravikindlustusskeem

Lisaks eespool kirjeldatud pensioniskeemidele on hinnatud kohustisi, mis on ELil ühise ravikindlustusskeemi ees seoses tervishoiukuludega, mis tuleb tasuda pärast töösuhte lõpetamist (millest

on lahutatud nende oma panus). Nagu on märgitud lisade punktis **1.5.10**, võetakse selle kohustise arvutamisel arvesse tervet teenistusperioodi, tagades, et töötajate töösuhte lõppemise järgse kava pensioni- ja tervisekindlustuse skeemide raamatupidamisarvestus oleks järjepidev.

Võttes arvesse kohustust kajastada tõeselt olukorra majanduslikku sisu, nagu on nõutud nii ELi raamatupidamiseeskirjade kui ka IPSASega, ei ole hüvitiste seostamisel teenistusperioodidega tõlgendatud IPSAS 39 rangemas tähenduses. Kui jaotada kõigi ametnike teenistuskulud ühise ravikindlustusskeemi puhul kümnele aastale, mitte iga töötaja teenistusperioodile, suurendaks see aasta lõpu kindlaksmääratud hüvitiste kohustust 1,2 miljardi euro võrra. Sellegipoolest ei oleks rangem lähenemisviis, nagu juba märgitud, kokkusobiv kvaliteedile esitatava õiglase kajastamise nõudega ega annaks seega usaldusväärset teavet kooskõlas ELi raamatupidamiseeskirja nr 1 ja IPSASe kontseptuaalse raamistikuga. See hinnang on väga tundlik praeguste töötajate teenistussuhte arengu (eelkõige tulevikus eeldatavasti alaliseks ametnikuks saavate tähtajalise töölepinguga töötajate arvu) suhtes.

2.9.2. Kindlaksmääratud hüvitisega skeemist tulenev töötajahüvitiste nüüdisväärtuse muutus

Kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtus on töötajate käesoleva perioodi ja eelnevate perioodide teenistusega seotud kohustuste täitmiseks vajalikud diskonteeritud tulevased eeldatavad maksed.

Kindlaksmääratud hüvitiste kohustuste aruandeaasta muutuse analüüs on esitatud allpool.

	Euroopa Liidu ametnike pensioniskeem	Muud pensioniskeemid	Ühine ravikindlustusskeem	(miljonites eurodes) Kokku
Nüüdisväärtus seisuga 31.12.2021	109 679	2 600	10 647	122 926
Kajastatud tulemiaruan				
<i>Jooksvad teenistuskulud</i>	4 575	118	310	5 003
<i>Intressikulu</i>	1 096	18	106	1 220
<i>Varasemast teenistusest tulenevad kulud</i>	–	28	–	28
Kajastatud netovaras				
<i>Töötajahüvitiste kohustiste ümberhindamine</i>				
<i>Kogemusepõhised aktuaarsed (kasumid)/kahjumid</i>	1 226	54	(267)	1 014
<i>Demograafiliste eelduste põhised aktuaarsed (kasumid)/kahjumid</i>	78	1	11	91
<i>Finantseeldustepõhised aktuaarsed (kasumid)/kahjumid</i>	(41 533)	(862)	(4 642)	(47 036)
Muu				
<i>Makstud hüvitised</i>	(1 996)	(78)	(102)	(2 176)
Nüüdisväärtus seisuga 31.12.2022	73 126	1 880	6 064	81 070

Jooksvad teenistuskulud on kindlaksmääratud hüvitiste kohustuste nüüdisväärtuse kasv, mis tuleneb praeguste liikmete teenistusest aruandeaastal.

Intressikulud suurendavad kindlaksmääratud hüvitiste kohustuse nüüdisväärtust perioodi vältel, sest hüvitiste maksmine on ühe perioodi võrra lähemal.

Kogemusepõhine aktuaarne kasum ja kahjum on 2022. aasta kohta eelmisel aastal tehtud eelduste ja 2022. aasta tegelikkuse erinevuste mõju.

Aktuaarsetest eelduste (demograafilised muutujad, nagu tööjõu volavus ja suremus, ning finantsilised muutujad, nagu diskontomäärad ja eeldatavad palgatõusud) väärtuste muutustest tulenev kasum ja kahjum tekib nende eelduste ajakohastamisel eesmärgiga kajastada alustingimuste muutusi.

Hüvitisi (näiteks pensione ja tervishoiukulude tagasimakseid) makstakse aasta jooksul skeemi eeskirjade kohaselt. Hüvitiste maksmine vähendab kindlaksmääratud hüvitiste kohustusi.

2.9.3. Skeemi varad

	Muud pensioniskeemid	Ühine ravikindlustus-skeem	(miljonites eurodes) Kokku
Nüüdisväärtus seisuga 31.12.2021	74	386	460
<i>Kava vara netomuutus</i>	<i>(11)</i>	<i>5</i>	<i>(7)</i>
Nüüdisväärtus seisuga 31.12.2022	63	390	453

2.9.4. Aktuaarsed eeldused – töötajahüvitised

Allpool on esitatud peamised aktuaarsed eeldused, mida kasutatakse ELi kahe peamise töötajahüvitiste skeemi hindamiseks.

	2022	2021
Euroopa Liidu ametnike pensioniskeem		
<i>Nominaalne diskontomäär</i>	<i>3,6 %</i>	<i>1,0 %</i>
<i>Oodatav inflatsioonimäär</i>	<i>2,4 %</i>	<i>2,0 %</i>
<i>Tegelik diskontomäär</i>	<i>1,1 %</i>	<i>(1,0) %</i>
<i>Tulevase palgatõusu eeldatav määr</i>	<i>1,5 %</i>	<i>1,8 %</i>
<i>Pensioniiga</i>	<i>63/64/66</i>	<i>63/64/66</i>
Ühine ravikindlustusskeem		
<i>Nominaalne diskontomäär</i>	<i>3,6 %</i>	<i>1,0 %</i>
<i>Oodatav inflatsioonimäär</i>	<i>2,4 %</i>	<i>2,0 %</i>
<i>Tegelik diskontomäär</i>	<i>1,1 %</i>	<i>(1,0) %</i>
<i>Tulevase palgatõusu eeldatav määr</i>	<i>1,6 %</i>	<i>1,9 %</i>
<i>Suundumused arstiabi maksumuses</i>	<i>2,3 %</i>	<i>2,5 %</i>
<i>Pensioniiga</i>	<i>63/64/66</i>	<i>63/64/66</i>

2022. aasta suremusnäitajad põhinevad ELi avalike teenistujate keskmise eluea tabelil EULT 2018, mis kajastab dünaamilist suundumust 20 aasta lõikes.

Nominaalne diskontomäär määratakse kindlaks nullkupongiga eurovõlakirja tootlikkuse väärtusena (alates 2022. aasta detsembrist Euroopa Liidu ametnike pensioniskeemi puhul tähtajaga 18 aastat ja ühise ravikindlustusskeemi puhul tähtajaga 20 aastat). Inflatsioonimäärana kasutatakse sama perioodi oodatavat inflatsioonimäära. See tuleb määrata empiirilisel – see tähendab, et see peab põhinema Euroopa finantsturgudel kaubeldavad indeksivõlakirjade prognoositud väärtustel. Reaalne diskontomäär arvutatakse nominaalsest diskontomäärast ja oodatavast pikaajalisest inflatsioonimäärast.

Nominaalsete määrade järsk tõus 2022. aastal tõi kaasa reaalse diskontomäära üldise tõusu, muutes seega varem täheldatud negatiivset suundumust ja panustades aasta jooksul finantseeldustest saadud märkimisväärsesse aktuaarsesse kasumisse.

2.9.5. Tundlikkusanalüüs

Tundlikkusanalüüs põhineb simulatsioonidel, mille käigus muudetakse muude tegurite samaks jäädes asjaomaste eelduste väärtusi.

Euroopa Liidu ametnike pensioniskeemi tundlikkus

Eeldatava diskontomäära kümne baaspunktilisel (0,1 %) muutusel oleks järgmine mõju.

	2022		2021	
	0,1 % suurenemine	0,1 % vähenemine	0,1 % suurenemine	0,1 % vähenemine
<i>Kindlaksmääratud hüvitise kohustus</i>	(1 316)	1 352	(2 464)	2 544

(miljonites eurodes)

Eeldatavate palgatõusude kümne baaspunktilisel (0,1 %) muutusel oleks järgmine mõju.

	2022		2021	
	0,1 % suurenemine	0,1 % vähenemine	0,1 % suurenemine	0,1 % vähenemine
<i>Kindlaksmääratud hüvitise kohustus</i>	1 312	(1 280)	2 414	(2 345)

(miljonites eurodes)

Eeldatava pensioniea üheaastasel muutusel oleks järgmine mõju.

	2022		2021	
	Ühe aasta suurenemine	Ühe aasta vähenemine	Ühe aasta suurenemine	Ühe aasta vähenemine
<i>Kindlaksmääratud hüvitise kohustus</i>	(727)	988	(1 155)	1 527

(miljonites eurodes)

Ühise ravikindlustusskeemi tundlikkus muutuste suhtes

Arstiabi maksumuse suundumuste kümne baaspunktilisel muutusel oleks järgmine mõju.

	2022		2021	
	0,1 % suurenemine	0,1 % vähenemine	0,1 % suurenemine	0,1 % vähenemine
<i>Jooksvate teenistuskulude ja töösuhtejärgse arstabi perioodilise netomaksumuse intressikulude komponentide kogusumma</i>	10	(10)	13	(12)
<i>Kindlaksmääratud hüvitise kohustus</i>	148	(144)	317	(307)

(miljonites eurodes)

Eeldatava diskontomäära kümne baaspunktilisel (0,1 %) muutusel oleks järgmine mõju.

	2022		2021	
	0,1 % suurenemine	0,1 % vähenemine	0,1 % suurenemine	0,1 % vähenemine
<i>Kindlaksmääratud hüvitise</i>	(118)	121	(265)	274

(miljonites eurodes)

kohustus

Eeldatavate palgatõusude kümne baaspunktsel (0,1 %) muutusel oleks järgmine mõju.

(miljonites
eurodes)

	2022		2021	
	0,1 % suurenemine	0,1 % vähenemine	0,1 % suurenemine	0,1 % vähenemine
<i>Kindlaksmääratud hüvitise kohustus</i>	(23)	22	(42)	41

Eeldatava pensioniea üheaastaselt muutusel oleks järgmine mõju.

(miljonites eurodes)

	2022		2021	
	Ühe aasta suurenemine	Ühe aasta vähenemine	Ühe aasta suurenemine	Ühe aasta vähenemine
<i>Kindlaksmääratud hüvitise kohustus</i>	(173)	184	(317)	334

2.10. ERALDISED

(miljonites eurodes)

	Summa 31. detsembri 2021. aasta seisuga	Täiendavad eraldised	Kasutatud a summade tühistamine	Kasutatud summad	Liikide vahelised ümberpaigutused	Hinnangu muutus	Summa 31. detsembri 2022. aasta seisuga
<i>Kohtuasjad:</i>							
<i>Põllu- majandus</i>	354	222	(83)	(216)	–	–	277
<i>Muu</i>	22	54	(3)	(2)	(0)	0	71
<i>Tuumarajatiste likvideerimine</i>	2 440	–	–	(38)	–	(657)	1 745
<i>Finants- küsimused</i>	1	–	–	–	–	0	1
<i>Muu</i>	530	494	(249)	(100)	0	2	677
Kokku	3 348	770	(336)	(356)	0	(654)	2 771
Pikaajalised	2 950	242	(85)	(218)	(36)	(654)	2 199
Lühiajalised	398	527	(251)	(138)	36	(0)	571

Eraldised on möödunud sündmustest tulenevad usaldusväärselt hinnatud summad, mis tuleb tõenäoliselt ELi eelarvest tulevikus tasuda.

Kohtuasjad

Tegemist on prognoositud summadega, mis tuleb pärast aasta lõppu seoses mitme poolelioлева kohtuasjaga tõenäoliselt välja maksta. Põllumajandust käsitlevad summad on seotud liikmesriikide algatatud kohtumenetlustega EAGFi ja EAFRD vastavuskontrolli otsuste vastu.

Tuumarajatiste likvideerimine

2017. aastal ajakohastati Teadusuuringute Ühiskeskuse dekomisjoneerimise ja jäätmekehtluse programmi strateegiat (D&WMP), mis on eraldise tegemiste aluseks. Strateegia koos eelarve ja personalivajadusega vaadati läbi koos sõltumatu D&WMP eksperdirühmaga. Strateegia on parim olemasolev hinnang selle kohta, kui palju vahendeid ja personali on vaja Teadusuuringute Ühiskeskuse tegevuskohtade dekomisjoneerimiseks Ispras, Geelis, Karlsruhe ja Pettenis.

Kooskõlas ELi raamatupidamiseeskirjadega on see eraldis seotud inflatsioonindeksiga ja seejärel diskonteeritud nüüdispuhasväärtusesse (kasutades euroala vahetuskursi kõverat). 31. detsembri 2022. aasta seisuga andis see tulemuseks 1 745 miljoni euro suuruse eraldise, mis jagunes summadeks, mida eeldatavalt kasutatakse 2023. aastal (35 miljonit eurot), ja summadeks, mida kasutatakse hiljem (1 710 miljonit eurot). Vähenemine võrreldes 2021. aastaga tulenes peamiselt hinnanguliste tulevaste kulude suhtes kohaldatavate diskontomäärade järsust tõusust.

Tuleb märkida, et dekomisjoneerimise pikaajalise kavandamisega kaasnevad suured ebakindlused võivad seda hinnangut mõjutada ja dekomisjoneerimiseks kuluv aeg võib tulevikus märkimisväärselt pikeneda. Peamised ebakindluse allikad on seotud dekomisjoneeritud tegevuskoha lõppseisundi, tuumamaterjalide, jäätmete käitlemise ja kõrvaldamise aspektide, riikliku regulatiivraamistiku ebatäielikkuse või puudumisega, keerukate ja aeganõudvate litsentsimisprotsesside ning dekomisjoneerimistööstuse turu arenguga tulevikus.

2.11. FINANTSKOHUSTISED

(miljonites
eurodes)

	Lisade punkt	31.12.2022	31.12.2021
Pikaajalised			
Amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantskohustised	2.11.1	323 798	214 824
Finantskohustised õiglasel väärtuses üle- või puudujäägina	2.4.2.2	9	5
Finantstagatise kohustised	2.11.2	177	146
		323 985	214 974
Lühiajalised			
Amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantskohustised	2.11.1	22 022	23 501
Finantskohustised õiglasel väärtuses üle- või puudujäägina	2.4.2.2	15	–
Finantstagatise kohustised	2.11.2	6 279	7 648
		28 316	31 149
Kokku		352 301	246 123

2.11.1. Amortiseeritud väärtuses kajastatud finantskohustised

(miljonites
eurodes)

	Lisade punkt	31.12.2022	31.12.2021
Taasterahastu „NextGenerationEU” ja finantsabi jaoks võetud laenud	2.11.1.1	344 303	236 720
Muud finantskohustised	2.11.1.2	1 517	1 605
Kokku		345 820	238 325
<i>Pikaajalised</i>		<i>323 798</i>	<i>214 824</i>
<i>Lühiajalised</i>		<i>22 022</i>	<i>23 501</i>

2.11.1.1. Taasterahastu „NextGenerationEU” ja finantsabi jaoks võetud laenud

(miljonites
eurodes)

	Taaste-rahastu „NextGenerationEU”	TERA	EFSM	Makse- bilansi toetamise mehha- nism	Makrom ajandus- lik finants- abi	Euratom	Kokku
Kokku seisuga 31.12.2021	91 000	90 567	47 138	201	7 464	351	236 720
Uued võetud laenud (nimiväärtus)	150 267	8 718	2 200	–	7 535	–	168 720
Tagasimaksed	(53 381)	–	(2 700)	–	(10)	(23)	(56 114)
Bilansilise maksumuse muutused	(4 758)	(155)	(51)	0	(60)	0	(5 023)
Kokku seisuga 31.12.2022	183 129	99 130	46 587	201	14 929	327	344 303
<i>Pikaajalised</i>	<i>165 546</i>	<i>99 026</i>	<i>42 666</i>	<i>200</i>	<i>14 798</i>	<i>314</i>	<i>322 549</i>
<i>Lühiajalised</i>	<i>17 583</i>	<i>104</i>	<i>3 921</i>	<i>1</i>	<i>131</i>	<i>14</i>	<i>21 754</i>

Võetud laenud on peamiselt seotud pikaajaliste võlakirjadega, välja arvatud taasterahastu „NextGenerationEU” puhul, mille jaoks kasutatakse 17 miljardi euro väärtuses lühiajalisi ELi võlakirju (2021. aastal 20 miljardit eurot). Peale taasterahastu „NextGenerationEU” jaoks võetavate laenude (vt

allpool) võetakse kõiki laene samade tingimuste põhimõttel, mis tähendab seda, et olemas on vastavad samaväärsed antavad laenud (samad tingimused, intressid, tähtajad jne) (vt lisade punkt **2.4.1.1**).

Taasterahastu „NextGenerationEU“ võetud laenudest rahastatakse taaste- ja vastupidavusrahastust antavaid laene ja tagastamatuid toetusi ning muid mitmeaastase finantsraamistiku programme. Koostatud on kaheaastane laenuvõtmiskava, mis põhineb laenude ja tagastamatu toetuse prognoositud väljavoolul. Komisjon järgib mitmekesist rahastamisstrateegiat ning kasutab erinevaid pika- ja lühiajalisi rahastamisvahendeid, mis võimaldab tal pakkuda laene saavatele liikmesriikidele soodsatel tingimustel pikaajalisi laene. Seejärel jaotatakse laenuvõtmise kulud ühe ühtlustatud meetodi kohaselt laenu saajate vahel ja ELi eelarvesse (tagastamatu toetuse puhul).

Taasterahastu „NextGenerationEU“ mitmekesise rahastamisstrateegia raames emiteerib komisjon lühiajalisi (kolme- või kuuekuulise tähtajaga) väärtpapereid, mille tagasimaksmine võib toimuda samal või järgmisel aastal. 53,4 miljardit eurot real „Tagasimaksed“ taaste- ja vastupidavusrahastu all on seotud selliste lühiajaliste võetud laenudega. Taasterahastu „NextGenerationEU“ jaoks 2022. aastal võetud täiendavate laenude netosumma oli 96,9 miljardit eurot.

Rida „Bilansilise jääkmaksumuse muutused“ vastab kogunenud intresside muutustele ja hinnalisandite/allahindluste muutustele (uued hinnalisandid/allahindlused ja amortisatsioon).

Taasterahastu „NextGenerationEU“ puhul on rida „Bilansilise jääkmaksumuse muutused“ peamiselt seotud 2022. aastal emiteeritud võlakirjade allahindlustega. Kui kupongimäärad on turumääradest madalamad, siis saab laenuvõtja võetud laenude nimiväärtusest väiksema summa. See vahe on allahindluse summa. Seda amortiseeritakse järk-järgult kui finantskulu ja võetakse arvesse võetud laenu tegeliku intressimäära arvutamisel.

Eelnimetatud laenude tagasimaksmise tagab lõppkokkuvõttes ELi eelarve (vt lisade punkt **2.4.1.1**) ja sellest tulenevalt iga liikmesriik.

Võetud laenude tegelikud intressimäärad (väljendatud intressimäärade vahemikuna)

	31.12.2022	31.12.2021
Taasterahastu „NextGenerationEU“	(0,49) % – 3,41 %	(0,95) % – 0,74 %
TERA	(0,48) % – 2,78 %	(0,48) % – 0,77 %
EFSM	(0,03) % – 3,79 %	(0,03) % – 3,79 %
Maksebilansi toetamise mehhanism	2,95 %	2,95 %
Makromajanduslik finantsabi	(0,14) % – 3,70 %	(0,14) % – 3,70 %
Euratom	(0,08) % – 1,53 %	(0,08) % – 1,58 %

2.11.1.2. Muud finantskohustised

	(miljonites eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
Pikaajalised		
Kapitalirendi kohustised	847	1 017
Hooned, mille eest makstakse osamaksetena	296	291
Muu	106	133
	1 249	1 441
Lühiajalised		
Kapitalirendi kohustised	103	103
Hooned, mille eest makstakse osamaksetena	48	54
Hüvitamisele kuuluvad trahvid	–	–
Muu	117	6
	268	164
Kokku	1 517	1 605

Kapitalirendi kohustised

(miljonites
eurodes)

	Tulevikus tasumisele kuuluvad summad			Kohustised kokku
	< 1 aasta	1–5 aastat	> 5 aasta	
Maa ja hooned	97	393	447	938
Muu põhivara	6	7	–	13
Kokku seisuga 31.12.2022	103	400	447	951
Intressid	39	124	74	237
Tulevased minimaalsed rendimaksed kokku seisuga 31.12.2022	143	524	521	1 188
Tulevased minimaalsed rendimaksed kokku seisuga 31.12.2021	145	619	631	1 395

Eespool esitatud rendi ja hoonetega seotud summasid tuleb rahastada tulevaste eelarvete kaudu.

2.11.2. Finantstagatise kohustised

(miljonites
eurodes)

	31.12.2022		31.12.2021	
	Finantstagatiste nõuded (lisade punkt 2.6.2)	Finantstagatiste kohustis	Finantstagatiste nõuded (lisade punkt 2.6.2)	Finants- tagatiste kohustis
<i>ELi eelarveliste tagatiste programmid</i>				
EFSI tagatis	2 039	2 178	2 917	3 618
EIP välislaenu andmise volituse tagatised	47	2 358	106	2 569
EFSD tagatis	3	180	2	139
Programmi „InvestEU“ tagatis	46	332	–	–
Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi ELi tagatis	0	203	–	4
	2 134	5 252	3 024	6 330
<i>ELi rahastamisvahendite programmid</i>				
COSME	0	617	0	780
Programm „Horisont 2020“	37	422	59	410
Kultuuri- ja loomesektorite tagatisrahastu	–	60	–	110
Muu	29	106	32	165
	66	1 204	90	1 464
Kokku	2 201	6 456	3 115	7 794
<i>Pikaajalised</i>	<i>1 832</i>	<i>177</i>	<i>2 630</i>	<i>146</i>
<i>Lühiajalised</i>	<i>369</i>	<i>6 279</i>	<i>485</i>	<i>7 648</i>

EL kohaldab finantstagatiste lepingute brutosummas kajastamist, mille puhul tagatise raames saadaolevad summad kajastatakse finantstagatiste lepingu laekumispoolel (mis kajastatakse kaubanduslike nõuete rubriigis, vt lisade punkt 2.6.2) ja finantstagatiste lepingu kohustis kajastatakse ELi kohustisena seoses tagatiste tulevase realiseerimise katmisega.

Finantstagatiste programmidest on rahalisest seisukohast jätkuvalt kõige olulisemad EFSi tagatis ja välislaenude andmise volitusega seotud tagatis, mille finantstagatise kohustised on vastavalt 2 178 miljonit ja 2 358 miljonit eurot. Kui EFSI tagatise eest on ELil õigus saada eeldatavalt tasu 2 039 miljonit eurot, mis on kajastatud finantstagatiste nõudena ja mis katab suurel määral kohustise, siis välislaenude andmise volitusega seotud tagatise puhul moodustavad eeldatavad tulud vaid 47 miljonit eurot, mis seega katab tagatisest üksnes väikese osa. See on tingitud asjaolust, et EL subsideerib suure osa välislaenude andmise volitusest. 2022. aastal sõlmiti uued tagatislepingud programmi „InvestEU“ ning naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi programmide alusel, mille tulemusel kajastati uued finantstagatiste kohustised (vt ka lisade punkt **4.1.1**).

Enamiku ELi ülejäänud tagatisprogrammide, eelkõige VKEdele või innovatsioonisektorile suunatud suurema riskiga rahastamist pakkuvate programmide eest tasu ei maksta. Programmi „Horisont 2020“ raames antavate tagatiste kohta on lisateavet esitatud lisade punktis **2.4.2.1** ja COSME programmi kohta lisade punktis **4.1.2**.

2.12. VÕLGNEVUSED

(miljonites
eurodes)

	Brutosumma	Kohandused	Netosumma seisuga 31.12.2022	Brutosumma	Kohandused	Netosumma seisuga 31.12.2021
Kulutaotlused ja arved, saadud:						
<i>liikmesriikidelt</i>						
EAFRD ja muud maaelu arengu vahendid	80	(0)	80	30	(0)	30
ERF ja ÜF	6 258	(1 614)	4 644	6 484	(1 878)	4 606
ESF	2 796	(368)	2 428	3 311	(596)	2 715
Taaste- ja vastupidavusrahastu (taasterahastu „NextGenerationEU“)	24 629		24 629	19 118		19 118
Muu	1 075	(170)	904	663	(58)	605
<i>Era- ja avalik-õiguslikelt juriidilistelt isikutelt</i>	1 527	(467)	1 060	1 563	(320)	1 244
Saadud kulutaotlused ja arved kokku	36 366	(2 620)	33 745	31 169	(2 851)	28 318
EAGF	15 795	–	15 795	15 650	–	15 650
Omavahenditega seotud võlgnevused	3 764	–	3 764	38	–	38
Mitmesugused võlgnevused	1 679	–	1 679	2 030	–	2 030
Muu	357	–	357	335	–	335
Kokku	57 961	(2 620)	55 341	49 223	(2 851)	46 372

Võlgnevused hõlmavad laekunud, kuid aasta lõpuks tasumata arveid ja kulutaotlusi. Need on esmaselt kajastatud arvete/kulutaotluste laekumise ajal taotletud summade väärtuses. Hiljem on võlgnevusi kohandatud, et kajastada üksnes kulude läbivaatamise järel heakskiidetud summasid ning summasid, mida hinnatakse rahastamiskõlblikuks. Summad, mida loetakse rahastamiskõlbmatuks, sisalduvad veerus „Kohandused“. Suurimad summad seonduvad struktuurimeetmetega.

Oluline kasv võrreldes eelmise aasta lõpuga on peamiselt tingitud 2021. aastal tegevust alustanud taaste- ja vastupidavusrahastust (taasterahastu „NextGenerationEU“), mille võlgnevused moodustasid 31. detsembri 2022. aasta seisuga kokku 24,6 miljardit eurot. Need summad kajastavad aasta lõpus saadud maksetaotlusi, millega seotud eesmärkide ja sihtide hindamine oli veel pooleli.

Programmitöö perioodil 2014–2020 on struktuurifondide (ERF ja ESF), Ühtekuuluvusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi ühissätete määrusega (EL) nr 1303/2013 ette nähtud, et ELi eelarvet kaitstakse, pidades süstemaatiliselt kinni 10 % tehtud vahemaksetest. Ühissätete määruse kohasele eelarveaastale (1. juuli kuni 30. juuni) järgnevas veebruariks on kontrollitsükkel lõppenud – lõpule on jõudnud nii korraldusasutuste halduskontroll kui ka auditeerimisasutuste auditid. Komisjon vaatab läbi liikmesriikide asjaomaste ametiasutuste esitatud kinnitavad dokumendid ja raamatupidamisaruanded. Lõppjäägi maksmine/sissenõudmine toimub alles pärast selle läbivaatamise lõpuleviimist ja raamatupidamisaruannete kinnitamist. Kõnealuse korralduse alusel kinni peetud summa oli 2022. aasta lõpul kokku 8,8 miljardit eurot. Osa sellest summast (1,3 miljardit eurot) hinnatakse liikmesriikide raamatupidamisaruannetes esitatud teabe alusel rahastamiskõlbmatuks ja sisaldub samuti veerus „Kohandused“.

Eelmaksetaotlused

Lisaks eespool nimetatud summadele saadi 2022. aasta lõpuks 3 miljardi euro eest eelmaksetaotlusi, mis ei olnud aasta lõpu seisuga veel välja makstud. ELi raamatupidamiseskirjade kohaselt ei kirjendata neid summasid võlgnevusena.

Omavahenditega seotud võlgnevused

Omavahenditega seotud võlgnevused on liikmesriikide osamaksud ELi eelarvesse, mis tuleb tasuda aasta lõpus. Paranduseelarveid täidetakse vastavalt määruse (EL, Euratom) nr 609/2014 artikli 10a lõikele 3. Suur saldo 31. detsembri 2022. aasta seisuga oli tingitud paranduseelarve nr 5/2022 vastuvõtmisest

23. novembril 2022. Selle õigusnormi kohaselt tagastati tulenevad summad liikmesriikidele 2023. aasta jaanuari esimesel tööpäeval.

2.13. VIITVÕLAD JA ETTEMAKSTUD TULU

	(miljonites eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
<i>Viitvõlad</i>	85 870	77 819
<i>Ettemakstud tulu</i>	127	126
<i>Muu</i>	167	123
Kokku	86 164	78 068

Viitvõlad jaotuvad järgmiselt.

	(miljonites eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
<i>Taaste- ja vastupidavusrahastu (taasterahastu</i>	17 188	8 263
<i>EAGF</i>	25 316	25 241
<i>EAFRD ja muud maaelu arengu rahastamisvahendid</i>	19 625	19 245
<i>ERF ja ÜF</i>	8 741	10 710
<i>ESF</i>	3 366	3 499
<i>Muu</i>	11 633	10 859
Kokku	85 870	77 819

Viitvõlad on kajastatud kulutused, mille kohta liidule ei ole kulutaotlusi veel esitatud. Ühtekuuluvuspoliitika puhul on vähenemine peamiselt seotud asjaoluga, et periood 2014–2020 on lõpetamisetapis. Peale selle toimub praeguse programmitöö perioodi rakendamine suhteliselt aeglaselt ja seetõttu perioodi 2021–2027 puhul viitvõlgu ei kajastatud. Seevastu suurenesid taaste- ja vastupidavusrahastu viitvõlad, sest liikmesriikide tegevus reformide elluviimisel edeneb ning investeeringud on tehtud ja eesmärgid täidetud.

NETOVARA

2.14. RESERVID

(miljonites eurodes)			
	Lisade punkt	31.12.2022	31.12.2021
Muud reservid		1 312	1 325
Kokku		1 312	1 325

See summa seondub peamiselt likvideeritava ESTÜ söe ja terase teadusfondi varade reserviga (865 miljonit eurot), mis moodustati ESTÜ likvideerimise raames, ning Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ameti reservfondiga (293 miljonit eurot).

2.15. LIIKMESRIIKIDELT SISSENÕUTAVAD SUMMAD

(miljonites eurodes)	
Liikmesriikidelt sissenõutavad summad seisuga 31.12.2021	83 624
Liikmesriikidele tagasi makstud 2021. aasta eelarve ülejääk	3 227
Töötajahüvitiste kohustiste ümberhindamine	(46 048)
Muu	(115)
Eelarveaasta tulem	91 949
Liikmesriikidelt sissenõutavad summad seisuga 31.12.2022 kokku	132 637

Kõnealune summa kajastab seda osa ELi kuni 31. detsembrini kantud kuludest, mida tuleb rahastada tulevastest eelarvetest. Tekkepõhise raamatupidamisarvestuse põhimõtte kohaselt kajastatakse aastal N paljusid kulusid, mis tegelikult võidakse tasuda alles aastal N+1 (või hiljem) ning seetõttu rahastada aasta N+1 (või hilisema aasta) eelarvest. Kuna sellised kulud arvatakse raamatupidamisarvestuses kohustiste hulka ning asjaomaseid summasid rahastatakse tulevastest eelarvetest, ületavad kohustised aasta lõpu seisuga märkimisväärselt varasid. Kõige enam esiletõstmist väärivad summad on seotud taasterahastu „NextGenerationEU“ raames väljavõetud tagastamatu toetuse jaoks võetud laenude, EAGFi tegevuse ja töötajahüvitiste kohustistega.

Tuleb aga märkida, et eespool kirjeldatu ei mõjuta eelarve täitmise tulemust – eelarve tulud peaksid alati võrduma eelarve kuludega või neid ületama ning võimalik tulude ülejääk tagastatakse liikmesriikidele.

Töötajahüvitiste kohustiste ümberhindamine on seotud nende kohustiste aktuaarsest hindamisest tuleneva aktuaarse kasumi ja kahjumiga.

Liikmesriikidelt sissenõutavate summade oluline suurenemine viimasel kahel aastal on peamiselt tingitud sellel perioodil taasterahastu „NextGenerationEU“ raames tagastamatu toetusega seoses võetud laenudest.

3. TULEMIARUANDE LISAD

TULUD

MITTEKAUBANDUSLIKEST TEHINGUTEST SAADUD TULUD: OMAVAHENDID

3.1. KOGURAHVATULUL PÕHINEVAD OMAVAHENDID

Tulu omavahenditest on ELi tegevustulude peamine osa. Omavahendite neljast kategooriast kõige olulisem on kogurahvatulul põhinevatest omavahenditest saadav tulu, mis moodustas 2022. aastal 103 880 miljonit eurot (2021. aastal 115 955 miljonit eurot). Igalt liikmesriigilt kogutakse tema kogurahvatulust sama protsendimäär. Kogurahvatulul põhinevad omavahendid tasakaalustavad tulusid ja kulusid, st nendega rahastatakse eelarve seda osa, mis ei ole kaetud muude tuluallikatega. Kogurahvatulul põhinevatest omavahenditest saadud tulu vähenemine 2022. aastal võrreldes 2021. aastaga on selgitatav mitme teguriga: 1,5 miljardi euro võrra suurema ülejäägi eelarvesse kandmine, tollimaksude prognoosi suurendamine 6,4 miljardi euro võrra, 1,8 miljardi euro võrra suuremad käibemaksul põhinevad osamaksud ja Ühendkuningriigi suurem osamaks seoses väljaastumislepinguga (3,9 miljardit eurot).

3.2. TRADITSIOONILISED OMAVAHENDID

Traditsioonilised omavahendid on peamiselt seotud tollimaksudega, millest liikmesriigid jätavad endale sissenõudmiskuludena 25 %, seega on eespool esitatud summad näidatud kõnealuse mahaarvamise võrra väiksemana. Majanduse taastumise tulemusel on tollimaksude kogumine oluliselt suurenenud.

3.3. KÄIBEMAKSUPÕHISED OMAVAHENDID

Käibemaksupõhiseid omavahendeid arvutatakse liikmesriikide käibemaksubaaside alusel, mis on selleks otstarbeks vastavalt ELi eeskirjadele ühtlustatud. Iga liikmesriigi laekunud käibemaksu kogusumma suhtes, mis on kogutud kõikidelt maksustatavatelt kaubatarnetelt või teenuste osutamisel, jagatuna kaalutud keskmise käibemaksumääraga, kohaldatakse ühtset 0,3 % sissenõudmismäära. Käibemaksubaas on piiratud 50 %ga iga liikmesriigi kogurahvatulust.

3.4. PLASTPAKENDIJÄÄTMETEL PÕHINEVAD OMAVAHENDID

Liikmesriigis tekkinud, kuid ringlusse võtmata plastpakendijäätmete massi suhtes kohaldatakse ühtset sissenõudmismäära 0,80 eurot kilogrammi kohta. Asjaomasel aastal ringlusse võtmata plastpakendijäätmete mass arvutatakse liikmesriigis kõnealusel aastal tekkinud plastpakendijäätmete massi ja kõnealusel aastal ringlusse võetud plastpakendijäätmete massi vahena. Bulgaarial, Tšehhil, Eestil, Kreekal, Hispaanial, Horvaatial, Itaalia, Küprosel, Lätil, Leedul, Ungaril, Maltal, Poolal, Portugalil, Rumeenial, Sloveenial ja Slovakkial on õigus oma vastava plastpakendijäätmetel põhinevate omavahenditega seotud osamakse iga-aastasele kindlasummalisele vähendusele. See suhteliselt uus omavahend kehtestati 2021. aastal uue omavahendite otsuse (EL, Euratom) 2020/2053 jõustumisega.

MITTEKAUBANDUSLIKEST TEHINGUTEST SAADUD TULUD: ÜMBERPAIGUTAMISED

3.5. TRAHVID

915 miljoni euro suurune tulu (2021. aastal 1 990 miljonit eurot) seondub peamiselt trahvidega, mille komisjon on määranud liikmesriikidele ELi õiguse rikkumise eest (640 miljonit eurot), ja ettevõtjatele ELi konkurentsieeskirjade rikkumise eest määratud trahvidega (272 miljonit eurot).

3.6. KULUDE SISSENÕUDMINE

	(miljonites eurodes)	
	2022	2021
Jagatud eelarve täitmine	1 110	1 682
Otsene eelarve täitmine	90	61
Kaudne eelarve täitmine	19	51
Kokku	1 219	1 794

Selles rubriigis on esitatud peamiselt komisjoni väljastatud sissenõudekorraldused, mis on ära makstud või tasaarvestatud (st maha arvatud) järgmistest komisjoni raamatupidamissüsteemis kirjendatud maksetest. Sissenõudekorraldused esitatakse eesmärgiga nõuda sisse ELi eelarvest varem väljamakstud kulusid. Sissenõudmised põhinevad kontrollide, auditite või rahastamiskõlblikkuse analüüside tulemustel ja seega kaitsevad need toimingud ELi eelarvet õigusnormidevastaselt tehtud kulutuste eest.

Lisaks on arvesse võetud EAGFi kuludest abisaajatele liikmesriikide poolt väljastatud sissenõudekorraldusi ning alates eelmise aasta lõpust kuni aruandeaasta lõpuni tehtud viitlaekumiste prognooside muutusi.

Eelmise tabeli summad kajastavad tulusid sissenõudekorralduste väljastamisest. Sel põhjusel ei kajasta esitatud väärtused (ega saagi kajastada) kõiki ELi eelarve kaitseks võetud meetmeid eelkõige ühtekuuluvuspoliitika valdkonnas, kus rahastamiskõlbmatute kulude korrigeerimiseks rakendatakse erikorda, mis enamikul juhtudel ei hõlma sissenõudekorralduse väljaandmist. Samuti on ELi eelarve kaitstud kulude tühistamise ja eelmaksete sissenõudmisega.

Suurem osa kogusummast tuleneb jagatud eelarve täitmisest.

Põllumajandus: EAGF ja maaelu areng

Selles rubriigis kajastatud EAGFi ja EAFRD eelarveaasta tulud koosnevad eelarveaasta jooksul otsustatud finantskorrektsioonidest ning liikmesriikide deklareeritud ja eelarveaasta jooksul sisse nõutud tagasimaksetest, millele lisandub selliste summade netosuurenemine, mis liikmesriigid on deklareerinud, kuid mis kuuluvad seoses pettuse ja õigusnormide rikkumisega eelarveaasta lõpu seisuga sissenõudmisele.

Ühtekuuluvuspoliitika

Ühtekuuluvuspoliitika puhul on peamised summad need, mille komisjon eelduste kohaselt liikmesriikidelt sisse nõuab. Sissenõudmine toimub pärast liikmesriikide 2023. aasta alguses esitatud majandusaasta aruannete läbivaatamist ja heakskiitmist. Sissenõutavad summad kujutavad endast sisuliselt eelarveaasta jooksul algselt rahastamiskõlblikeks loetud ja liikmesriikide majandusaasta aruannetes rahastamiskõlblikena kinnitatud summade vahet. Väike summa tähendab seda, et tänu liikmesriikide tasandil kehtestatud kontrollidele oli võimalik rahastamiskõlbmatud summad varakult kindlaks teha.

3.7. ÜHENDKUNINGRIIGI VÄLJAASTUMISLEPING

Tegemist on netosummaga, mis Ühendkuningriik sõlmitud väljaastumislepingu kohaselt pärast 2020. aastal liidust lahkumist võlgneb (vt lisade punkt **2.6.1.2**) ja mida kooskõlas väljaastumislepingus kehtestatud nõuetega igal aastal korrigeeritakse. 2022. aastal olid tulud null ja nende asemel kajastati kulusid, mis on peamiselt tingitud Ühendkuningriigi tasumata nõuete suurest vähenemisest seoses pensionide ja muude töötajahüvitistega (artikkel 142) ning Ühendkuningriigile seoses omavahenditega makstavatest täiendavatest summadest (artikkel 136).

3.8. MITTEKAUBANDUSLIKEST TEHINGUTEST SAADUD MUUD TULUD

	(miljonites eurodes)	
	2022	2021
<i>Liikmesriikide osamaksud innovatsioonifondi</i>	3 192	2 187
<i>Töötajate maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed</i>	1 439	1 367
<i>Toetused kolmandatelt riikidelt</i>	1 307	1 056
<i>Liikmesriikide osamaksud erakorralise toetuse</i>	204	199
<i>Varade üleandmine</i>	321	356
<i>Eelarve korrigeerimine</i>	3 246	1 245
<i>Eraldiste korrigeerimine</i>	991	65
<i>Muu</i>	695	261
Kokku	11 395	6 737

Liikmesriikide osamaksud innovatsioonifondi on peamiselt saastekvootide müügiga seotud tulu, mida kasutatakse vähese CO₂ heitega tehnoloogiate innovatsiooni toetamiseks.

Tulu töötajate maksudest ja sotsiaalkindlustusmaksetest tuleneb peamiselt mahaarvamistest töötajate palkadest. Olulise osa selles kategoorias moodustavad sissemaksud pensionifondi ja tulumaks.

Osamaksud kolmandatelt riikidelt on peamiselt EFTA riikide osamaksud (646 miljonit eurot), samuti kolmandate riikide rahalised osamaksud programmidesse „Euroopa horisont“ (427 miljonit eurot) ja „Erasmus+“ (145 miljonit eurot).

Liikmesriikide osamaksud on peamiselt seotud 165 miljoni euroga Türgi pagulasrahastu rahastamiseks.

Eelarvelised korrektsioonid kajastavad peamiselt eelmise aasta eelarveülejääki, mis oli 3 227 miljonit eurot (2021. aastal 1 769 miljonit eurot).

Eraldistega seotud tulude suurenemine tuleneb peamiselt tuumarajatiste likvideerimise eraldise vähenemisest (vt lisade punkt **2.10**).

Muud tulud mittekaubanduslikest tehingutest hõlmavad ITERi asukohariigi ja liikmete osamakse ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühissettevõttesse Fusion for Energy (155,5 miljonit eurot) ja traditsiooniliste omavahenditega seotud sissenõutavate summade allahindamise korrektsioonist (189 miljonit eurot).

KAUBANDUSLIKEST TEHINGUTEST SAADUD TULUD

3.9. FINANTSTULUD

(miljonites
eurodes)

	2022	2021
<i>Intressid:</i>		
<i>Hilinenud maksed</i>	(927)	1 529
<i>Antud laenud</i>	1 238	1 160
<i>Võetud laenud</i>	325	220
<i>Muu</i>	127	10
<i>Tulu finantstagatiste lepingutest</i>	1 282	987
<i>Kasum õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatud finantsvaradest</i>		
<i>mitte-tuletisinstrumentid</i>	128	324
<i>tuletisinstrumentid</i>	294	815
<i>Dividendid</i>	114	30
<i>Muu</i>	20	16
Kokku	2 602	5 092

Intressitulu hilinenud maksetelt tuleneb peamiselt maksmisele kuuluvatest ja õigeaegselt tasumata trahvidest ja omavahendite osamaksudest. Negatiivne summa on selgitatav lisade punktis **2.6.1.1** osutatud alahindamise juhtumiga seoses kogunenud viiviselt saadud tulu olulise vähenemisega 2021. aastal kajastatud 1,4 miljardilt eurolt 0,4 miljardile eurole 2022. aastal. See 1 miljardi euro suurune vähenemine tuleneb Euroopa Kohtu 2022. aasta märtsis tehtud kohtuotsusest ja seega kajastatakse see 2022. eelarveaastal.

Antud laenudelt saadud intress on peamiselt seotud EFSMiga (0,8 miljardit eurot), mille puhul tasumata summade tegelik intressimäär on üldjuhul kõrge. Veel 0,2 miljardi euro suurune summa on seotud taaste- ja vastupidavusrahastu laenudega, mille puhul 2022. aastal tehtud uute väljamaksete tegelik intressimäär oli kõrgem kui aasta varem tehtud väljamaksetel. TERA laenude intress (0,2 miljardit eurot) on tasumata laenusummaga võrreldes väike, sest suure osa varasemate tehingute intressimäärad olid madalad või negatiivsed. Vt ka lisade punkt **2.4.1**.

Võetud laenudelt saadud intressitulu osutab peamiselt taasterahastule „NextGenerationEU“ ja TERA-le ning on tingitud teatavate varasemate tehingute negatiivsest tegelikust intressimäärast.

Tulu finantstagatiste lepingutest on peamiselt seotud finantstagatiste lepingute kohustiste amortisatsiooniga. Seda võib tõlgendada ELi vabastamisena selle perioodi tagatistega seotud kohustistest, mil EL oli valmis hüvitama tagatiste omanikele nende krediidikahjumi. Seega väljendab finantstagatistest saadud tulu kajastamine aja möödumist ja antud tagatiste mahtu. Amortiseerimist kohaldatakse mõlemat liiki tagatiste suhtes, see tähendab nii tagatiste suhtes, mille eest makstakse tasu, kui ka nende suhtes, mida EL annab tasuta või ebaolulise tasu eest (vt lisade punkt **2.11.2**). Tasu eest antavatest tagatistest on kõige olulisem EIP-le taristu- ja innovatsioonikomponendi võlaportfelliga seoses antud EFSI tagatis koos programmi „InvestEU“ võlaportfellidega (alates 2022. aastast) (vt lisade punkt **4.1.1**). 2022. aastal moodustas nende kahe kombineeritud võlaportfelliga seoses antud EFSI tagatiselt teenitud tulu 313 miljonit eurot.

1 282 miljoni euro suurust finantstagatise lepingutega seotud tulu tasakaalustab finantstagatise kohustiste väärtuse langusest tekkinud 362 miljoni euro suurune kahjum, mis on seotud tagatiste realiseerimisega ning millest on maha arvatud sissenõutud summad (360 miljonit eurot) ja väärtuse langusest tekkinud realiseerumata kahjum 1 miljon eurot (vt lisade punktid **3.15** ja **6.5**). Peale selle on Euroopa Komisjon subsideerinud finantstagatiste programme (514 miljonit eurot), nõudmata garantiipreemiaid või nõudes neid turumäärast madalamal tasemel (lisade punkt **3.15**). Kokkuvõttes on finantstagatiste programmide netotulemus 406 miljoni euro suurune ülejääk.

3.10. KAUBANDUSLIKEST TEHINGUTEST SAADUD MUU TULU

	(miljonites eurodes)	
	2022	2021
<i>Tulu tasudest osutatud teenuste eest (asutused)</i>	694	689
<i>Kasum vahetuskursi erinevustest</i>	330	299
<i>Kaupade müük</i>	121	53
<i>Osakaal Euroopa Investeeringufondi netomajandustulemuses</i>	24	169
<i>Põhivaraga seotud tulu</i>	26	2
<i>Muu</i>	475	285
Kokku	1 669	1 497

Tulu teenuste osutamisest koosneb peamiselt Euroopa Raviameti kogutavatest müügiloatasudest ja Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ameti kogutavatest kaubamärgitasudest.

KULUD

3.11. JAGATUD EELARVE TÄITMINE

(miljonites eurodes)

	2022	2021
Täidetud liikmesriikide poolt		
<i>Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond</i>	41 031	40 829
<i>Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond ja teised maaelu arengu vahendid</i>	16 073	15 451
<i>Euroopa Regionaalarengu Fond ja Ühtekuuluvusfond</i>	43 083	46 932
<i>Euroopa Sotsiaalfond</i>	14 649	16 727
<i>Muu</i>	3 482	4 835
Kokku	118 318	124 774

Ühtekuuluvusvaldkonna (ERF, Ühtekuuluvusfond, ESF) kulude vähenemine on selgitatav üleminekuga eelmiselt mitmeaastaselt finantsraamistikult 2014–2020 praegusele mitmeaastasele finantsraamistikule 2021–2027: eelmise perioodi kohta deklareeritud kulud vähenevad, samal ajal kui praeguse perioodiga seotud kulud on väikesed, peamiselt seetõttu, et perioodi rakendamine on alanud aeglaselt.

Muude kulude hulka kuuluvad peamiselt Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi (0,8 miljardit eurot), Euroopa Liidu Solidaarsusfondi (0,9 miljardit eurot), Brexitiga kohanemise reservi (0,4 miljardit eurot), varjupaiga ja rände valdkonna (0,6 miljardit eurot), sisejulgeoleku valdkonna (0,4 miljardit eurot) ning Euroopa enim puudust kannatavate isikute abifondi (0,4 miljardit eurot) kulud.

3.12. OTSENE EELARVE TÄITMINE

(miljonites eurodes)

	2022	2021
Täidetud komisjoni poolt		
<i>millest taaste- ja vastupidavusrahastu (taasterahastu „NextGenerationEU“)</i>	78 497	48 265
<i>Täidetud ELi rakendusametite poolt</i>	69 461	42 940
<i>Täidetud usaldusfondide poolt</i>	14 962	14 232
<i>Täidetud usaldusfondide poolt</i>	568	503
Kokku	94 027	63 000

Komisjoni poolt otsese eelarve täitmise raames kantud kulude suurenemine on peamiselt seotud taaste- ja vastupidavusrahastu, teaduspoliitika ja välistegevuse rakendamisega. Peamised kulud on seotud taaste- ja vastupidavusrahastuga (69,5 miljonit eurot) – eelmise aastaga võrreldes on need oluliselt kasvanud, sest liikmesriigid kasutavad antud vahendeid ja eesmärgi täidetakse. Ülejäänud otsese eelarve täitmisega hõlmatud summad on esmajoones seotud teaduspoliitika (7,4 miljardit eurot) ja välistegevuse (sealhulgas naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument ja selle eelkäijad (3,7 miljardit eurot)) ning humanitaarabioperatsioonide (1 miljard eurot) rakendamisega.

Veel 3,1 miljardit eurot on seotud Euroopa ühendamise rahastuga, mis on transpordi, energia ja telekommunikatsiooni valdkonnas tarkvõrkude kasutuselevõtmiseks ette nähtud ühine taristufond.

3.13. KAUDNE EELARVE TÄITMINE

(miljonites eurodes)

	2022	2021
<i>Täidetud muude ELi asutuste ja ametite poolt</i>	3 615	3 154
<i>Täidetud kolmandate riikide poolt</i>	630	890
<i>Täidetud rahvusvaheliste organisatsioonide poolt</i>	4 650	3 622
<i>Täidetud muude üksuste poolt</i>	4 738	3 225

Kokku	13 634	10 891
--------------	---------------	---------------

Kaudse eelarve täitmise kuludest on 6 miljardit eurot seotud välistegevusega (peamiselt ühinemiseelse abi, humanitaarabi, rahvusvahelise koostöö ja naabruspoliitika valdkondades). Veel 3,5 miljardit eurot on seotud Euroopa konkurentsivõime suurendamisega (näiteks teadusuuringute, kosmoseprogrammide ja hariduse valdkondades).

3.14. PERSONALI- JA PENSIONIKULUD

	<i>(miljonites eurodes)</i>	
	2022	2021
<i>Personalikulud</i>	7 957	7 377
<i>Pensionikulud</i>	6 251	5 040
Kokku	14 209	12 417

Pensionikulud kujutavad endast muudatusi, mis on tekkinud töötajahüvitiste kohustiste aktuaarse hindamise tulemusena (välja arvatud need, mis on kajastatud netovaras). Seepärast ei ole tegemist tegelike aastaste pensionikuludega, mis on oluliselt väiksemad (2,2 miljardit eurot).

3.15. FINANTSKULUD

	<i>(miljonites eurodes)</i>	
	2022	2021
<i>Intressikulud:</i>		
<i>võetud laenud</i>	1 912	1 209
<i>antud laenud</i>	161	146
<i>kapitalirent</i>	50	56
<i>muu</i>	31	103
<i>Finantstagatiste lepingud – subsideeritud tasu</i>	514	233
<i>Väärtuse langusest tekkinud netokahjum</i>		
<i>finantstagatiste lepingutest</i>	362	947
<i>laenudest ja nõuetest</i>	2 108	1 244
<i>Kahjum õiglasest väärtuses üle- või puudujäägina kajastatud</i>		
<i>mitte-tuletisinstrumendid</i>	2 344	210
<i>tuletisinstrumendid</i>	126	40
<i>Muu</i>	29	13
Kokku	7 637	4 201

Võetud laenude intressikulud tulenevad peamiselt EFSMist (0,8 miljardit eurot), taasterahastust „NextGenerationEU“ (0,9 miljardit eurot) ja TERAst (0,2 miljardit eurot). TERAgas seoses võetud laenude intress on muude programmide jaoks võetud laenude omast oluliselt väiksem, sest märkimisväärse osa puhul nendest laenudest on intressimäärad madalamad või negatiivsed. Teatavate varasemate TERA tehingute negatiivsed tegelikud intressimäärad selgitavad ka laenude intressikulusid (samadel tingimustel negatiivsete intressimääradega laenude andmine).

Üksikasjalikumad teavet finantstagatistega seotud kulude kohta on esitatud lisade punktis 3.9.

Laenude ja nõuete väärtuse langusest tekkinud netokahjum on peamiselt seotud makromajandusliku finantsabi ja Euratomi raames Ukrainale antud laenude 2022. aastal kajastatud täiendavast 2,1 miljardi euro suurusest väärtuse langusest (vt lisade punktid 2.4.1.1 ja 6.5).

Peamine kahjum õiglasest väärtuses üle- või puudujäägina kajastatud finantsvaradest või -kohustistest (mitte-tuletisinstrumendid) tuleneb ühise eraldisfondi (1,1 miljardit eurot) ja innovatsioonifondi (0,5 miljardit eurot) võlaväärtpaberitest. 2022. aastal langesid intressimäärade tõusu tõttu võlakirjade turuhinnad. See mõjutas negatiivselt ELi portfelliges hoitavate võlakirjade õiglast väärtust, mille tulemusel kajastati enamjaolt realiseerimata õiglase väärtuse vähenemine.

3.16. MUUD KULUD

(miljonites
eurodes)

	2022	2021
<i>Haldus- ja IT-kulud</i>	2 321	2 105
<i>Eraldiste korrigeerimine</i>	769	583
<i>Põhivaraga seotud kulud</i>	1 518	1 205
<i>Maa ja hoonete haldamise kulud</i>	686	591
<i>Vahetuskursside muutustest tulenev kahjum</i>	427	171
<i>Kasutusrendi kulud</i>	411	447
<i>Trahvide vähendamine kohtuotsusega</i>	1 378	15
<i>Muu</i>	832	645
Kokku	8 342	5 762

Eespool real „Trahvide vähendamine kohtuotsusega“ esitatud summa hõlmab 997 miljonit eurot, mis on seotud 2018. aasta jaanuaris Qualcommile turgu valitseva seisundi kuritarvitamise eest määratud trahvi tühistamisega. Euroopa Liidu Üldkohus tühistas kõnealuse trahvi 2022. aasta juunis ja komisjon ei kaevanud kohtu otsust edasi, mille tulemusel kanti trahviga seotud nõue 2022. majandusaasta aruandes maha.

2022. aastal kuludena kajastatud teadus- ja arendustegevuse kulude kogusumma on järgmine.

(miljonites
eurodes)

	2022	2021
<i>Teadustegevuse kulud</i>	430	401
<i>Kapitaliseerimata arendustegevuse kulud</i>	133	122
Kokku	563	523

3.17. SEGMENTIARUANDLUS MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU RUBRIIKIDE KAUPA

(miljonites
eurodes)

	Ühtne turg, innovatsioon ja digitaal- valdkond	Ühtekuuluvus ja väärtused	Loodusvarad ja keskkond	Ränne ja piirihaldus	Vastupidavus, julgeolek ja kaitse	Naabrus ja maailm	Euroopa avalik haldus	Ilma mitmeaastase finants- raamistiku rubriigita*	Kokku
Kogurahvatulul põhinevad omavahendid	–	–	–	–	–	–	–	103 880	103 880
Traditsioonilised omavahendid	–	–	–	–	–	–	–	23 495	23 495
Käibemaksupõhised omavahendid	–	–	–	–	–	–	–	19 666	19 666
Uued omavahendid	–	–	–	–	–	–	–	6 337	6 337
Trahvid	–	–	–	–	–	–	–	915	915
Kulude sissenõudmine	62	620	468	4	0	63	0	2	1 219
Ühendkuningriigi väljaastumisleping	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Muu	1 173	140	345	0	657	206	1 896	6 977	11 395
Mittekaubanduslikest tehingutest saadud tulud	1 236	761	813	4	657	269	1 896	161 271	166 908
Finantstulud	1 471	18	1	–	0	362	6	743	2 602
Muu	111	(25)	(12)	(0)	(3)	67	480	1 052	1 669
Kaubanduslikest tehingutest saadud tulud	1 582	(7)	(11)	(0)	(3)	429	486	1 795	4 271
Tulud kokku	2 817	754	802	4	654	699	2 382	163 067	171 179
Täidetud liikmesriikide poolt:									
EAGF	–	–	(41 031)	–	–	–	–	–	(41 031)
EAFRD ja muud maaelu arengu vahendid	–	–	(16 073)	–	–	–	–	–	(16 073)
ERF ja ÜF	–	(43 083)	–	–	–	–	–	–	(43 083)
ESF	–	(14 649)	–	–	–	–	–	–	(14 649)
Muu	–	(764)	(755)	(862)	(72)	(132)	–	(898)	(3 482)
Täidetud komisjoni, rakendusametite ja usaldusfondide poolt	(12 765)	(73 573)	(906)	(459)	(303)	(5 802)	(12)	(208)	(94 027)
Täidetud muude ELi ametite ja asutuste poolt	(2 848)	(494)	(90)	(1 018)	(210)	(25)	(111)	1 180	(3 615)
Täidetud kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonide poolt	(418)	(114)	(5)	(241)	(163)	(4 334)	(1)	(5)	(5 281)
Täidetud muude üksuste poolt	(225)	(2 799)	(1)	(6)	(57)	(1 653)	(0)	2	(4 738)
Personali- ja pensionikulud	(493)	(15)	(2)	(0)	(3)	(157)	(12 006)	(1 531)	(14 209)
Finantskulud	(882)	(11)	(6)	(0)	(0)	(574)	(210)	(5 953)	(7 637)
Ühendkuningriigi väljaastumisleping								(6 961)	(6 961)
Muud kulud	(2 195)	(168)	(305)	(19)	(8)	(281)	(3 421)	(1 946)	(8 342)
Kulud kokku	(19 825)	(135 670)	(59 174)	(2 604)	(816)	(12 957)	(15 761)	(16 321)	(263 128)

Eelarveaasta tulem	(17 008)	(134 916)	(58 372)	(2 600)	(163)	(12 258)	(13 379)	146 746	(91 949)
---------------------------	-----------------	------------------	-----------------	----------------	--------------	-----------------	-----------------	----------------	-----------------

** „Ilma mitmeaastase finantsraamistiku rubriigita“ hõlmab konsolideeritud üksuste eelarve täitmist ja konsolideerimisest tulenevaid elimineerimisi, eelarveväliseid tehinguid ja programme, mis ei ole seotud ühegi rubriigiga ja mille summad on eraldi võetuna ebaolulised.*

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide kaupa esitatud tulud ja kulud on hinnangulised, kuna kõik kohustused ei ole seotud mitmeaastase finantsraamistiku kindla rubriigiga.

4. TINGIMUSLIKUD KOHUSTISED JA TINGIMUSLIKUD VARAD

Tingimuslikud kohustised on ELi võimalikud tulevased maksekohustused, mis võivad tekkida möödunud sündmustest või võetud õiguslikult siduvatest kohustustest, mis sõltuvad tulevastest sündmustest, mis ei ole täielikult ELi kontrolli all. Need on seotud peamiselt antud tagatistega ja õiguslike riskidega. **Kõiki tingimuslikke kohustisi, v.a neid, mis on seotud trahvide, tagatiste ja rahastamisvahenditega sel määral, mil need on fondidest kaetud (vt lisade punkt 2.4.2.1), rahastatakse vajaduse tekkimisel ELi (ja seega ELi liikmesriikide) eelarvest tulevastel aastatel.**

Teavet taasterahastu „NextGenerationEU“ ja finantsabi jaoks võetud laenude katmiseks ELi eelarvest antud tagatiste kohta on esitatud lisade punktides 2.4.1.1 ja 2.11.1.1. Varem avaldati see teave käesolevas punktis, aga kuna kõnealuste tagatiste mis tahes sissenõudmine sõltub antud laenude makseviivitustest, mida on üksikasjalikumalt kirjeldatud lisade punktis 2.4.1.1, peetakse asjakohasemaks esitada see teave kõnealustes lisade punktides.

4.1. ELi eelarvest antud tagatised

4.1.1. ELi eelarveliste tagatiste programmide raames antud tagatised (nimiväärtus)

(miljonites
eurodes)

31.12.2022				eurades
	Antud tagatised			Eraldatud varad*
	Ülemmäär	Allkirjas- tatud	Väljamaksed	
EIP välislaenude andmise volituse tagatised	30 599	30 599	20 909	2 710
EFSD tagatis	25 793	24 615	21 084	8 571
EFSD tagatis	1 176	522	446	728
Programmi „InvestEU“ tagatis	21 280	2 108	324	1 722
Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise	27 020	4 515	156	1 067
Kokku	105 869	62 359	42 919	14 798

* EIP välislaenude andmise volituse tagatiste jaoks eraldatud varad (2,7 miljardit eurot) hõlmavad ka varasema makromajandusliku finantsabi ja Euratomi raames võetud laene (vt lisade punkt 4.1.2).

	31.12.2021			Eraldatud varad*
	Antud tagatised			
	Ülemmäär	Allkirjas- tatud	Väljamaksed	
<i>EIP välislaenude andmise volituse tagatised</i>	33 026	33 026	20 835	2 700
<i>EFSD tagatis</i>	25 826	24 730	20 358	8 602
<i>EFSD tagatis</i>	1 391	611	535	796
<i>Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi välistegevuse tagatis</i>	200	200	200	–
Kokku	60 442	58 566	41 928	12 098

* EIP välislaenude andmise volituse tagatiste jaoks eraldatud varad (2,7 miljardit eurot) hõlmavad ka varasema makromajandusliku finantsabi ja Euratomi raames võetud laene (vt lisade punkt 4.1.2).

Tabelites on esitatud ELi eelarve võimalikud tulevased maksed seoses EIP gruppide või muudele finantseerimisasutustele antud tagatistega. Väljamakstud summad on lõplikele vahendite saajatele juba makstud summad. Lepingukohased summad sisaldavad seda väljamakstud raha pluss summasid, mille kohta on vahendite saajate või finantsevahendajatega sõlmitud lepingud, kuid mida ei ole aasta lõpu seisuga veel välja makstud (19 440 miljonit eurot). Ülemmäär kujutab endast kogutagatist, mille katmise kohustus lasub ELi eelarvel ja seega liikmesriikidel, sest selleks, et avaldada ELi maksimaalne positsioon 31. detsembri 2022. aasta seisuga, tuleb hõlmata ka heakskiidetud toimingud, mille leping on veel alla kirjutamata (43 510 miljonit eurot).

Eelarveliste tagatiste programme tagatakse eelarvest järk-järgult tehtavate eraldistega, mida hoitakse ühises eraldisfondis likviidsuspuhvrina tagatiste tulevase realiseerimise katmiseks (vt lisade

punkt **2.4.2.1**). 31. detsembri 2022. aasta seisuga moodustasid eraldatud summad 14 798 miljonit eurot (2021. aastal 12 098 miljonit eurot). Meetmeid selle tagamiseks, et eraldised oleksid piisavad tagatiste realiseerimise katmiseks keskpikas perspektiivis, on kirjeldatud lisade punktis **6.2**. Igal juhul tuleb eelarveliste tagatiste programmide raames kantud võimalik kahjum, mis ületab tehtud eraldisi, katta tulevastest eelarvetest.

EIP välislaenu andmise volituse tagatised

ELi eelarvest on tagatud laenu, millele EIP on alla kirjutanud ja mille ta on andnud oma omavahenditest kolmandatele riikidele. 31. detsembri 2022. aasta seisuga moodustas ELi tagatisega laenujääk kokku 20 909 miljonit eurot. ELi eelarvetagatised on järgmised:

- 20 482 miljonit eurot ühise eraldisfondi välistegevuse tagatisfondi osa kaudu ja
- 427 miljonit eurot otse liikmesriikidele enne ühinemist antud laenu jaoks.

31. detsembri 2022. aasta seisuga hõlmasid antud tagatised 2,1 miljardi euro ulatuses alla kirjutatud, kuid välja maksmata laene, mille tulevane väljamaksmine sõltub ELi heakskiidust.

EIP antud laenudega seotud ELi välislaenu andmise volituse tagatis piirdub pärast 2007. aastat allakirjutatud lepingute laenujäägi puhul 65 %ga (2007.–2013. ja 2014.–2021. aasta volitused). Enne 2007. aastat allakirjutatud lepingute puhul piirdub ELi tagatis protsendimääraga heakskiidetud krediidiliinide ülemmäärast, mis on enamikul juhtudel 65 %, kuid võib olla ka 70 %, 75 % või 100 %. Kui ülemmäär ei ole saavutatud, katab ELi tagatis kogu summa.

Otsusega (EL) 2018/412 loodi EIP vastupanuvõime ja taastuvuse algatuse raames uus erasektorile laenuandmise volitus projektide jaoks, mille eesmärk on saavutada pagulaste ja rändajate ning vastuvõtivate ja transiidikogukondade pikaajaline majanduslik vastupidavus. Liidu eelarvesse tehakse tagasimakset seoses riskidega, mis vastupanuvõime ja taastuvuse algatuse erasektorile laenuandmise volitusega hõlmatud EIP rahastamistoimingutele antud tagatisega kaetakse; see selgitab preemiat välislaenu andmise volituse tagatiselt, mille eest muudel juhtudel tasu ei nõuta (vt lisade punkt **2.11.2**).

Perioodi 2014–2020 välislaenu andmise volitus, mille kehtivus lõppes 2021. aastal, oli viimane volitus välistegevuse tagatisfondi raames. EIP uus volitus on kaetud naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi määрусega loodud välistegevuse tagatisega.

ELi tagatisega seotud maksed tehakse ühise eraldisfondi välistegevuse tagatisfondi osast. 2022. aastal realiseeriti tagatisi 190 miljoni euro eest, millest on maha arvatud sissenõutud summad (2021. aastal 93 miljonit eurot).

Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi (EFSI) tagatis

EFSI on algatus, mille eesmärk on EIP grupi riskivõtmisvõime suurendamine, võimaldades EIP-l suurendada oma investeeringuid ELis. EFSI eesmärk on toetada täiendavaid investeeringuid ELis ja väikeettevõtjate rahastamisvõimalusi. ELi ja EIP vahelise lepingu alusel antakse ELi eelarvest kuni 26 miljardi euro suurune tagatis (EFSI ELi tagatis) (edaspidi „EFSI leping“), et kaitsta EIPd võimalike kahjude eest, mida ta võib oma rahastamis- ja investeerimistoimingute tulemusel kanda.

EFSI tegevusel on kaks komponenti: taristud ja innovatsioon (19 250 miljoni euro suurune EFSI ELi tagatis) ja VKEd (6 750 miljoni euro suurune EFSI ELi tagatis). Esimest komponenti rakendab EIP ja teist Euroopa Investeeringufond ning kummalgi komponendil on võlaportfell ja omakapitaliportfell. Kokkuleppel EIPga tegutseb Euroopa Investeeringufond EIP tagatise alusel, millel on EFSI lepingu alusel edasigarantii EFSI ELi tagatise näol. 2022. aastal hakati kasutama kahte EFSI võlaportfelli koos programmiga „InvestEU“, et suurendada ELi tagatise tõhusust ja sellega seotud riskivõtmisvõimet. Kõik sissenõutavad tagatised ja sissenõutavad vahendid jaotatakse EFSI ja programmi „InvestEU“ tagatise vahel, lähtudes tegelikest tagatud eraldistest.

ELil ja EIP-l on EFSI raames erinevad rollid. Tehinguid (võla- ja omakapitaliinvesteeringuid) rahastab EIP, kelle koosseisu EFSI kuulub ning kes laenab selleks vajalikud vahendid kapitaliturgudelt. EIP grupp teeb investeerimisotsused sõltumatult ning haldab tehinguid kooskõlas oma eeskirjade ja menetlustega. EL annab nendele tehingutele tagatise ja katab selle tagatise ülemmäär ulatuses EIP kantud kahjud.

Et tagada EFSI raames tehtavate investeeringute jätkuv suunatus erieesmärgile kõrvaldada turutõrkeid ja garanteerida nende vastavus ELi tagatisega antava kaitse saamise tingimustele, on loodud sihtotstarbeline juhtimisstruktuur: see hõlmab sõltumatutest ekspertidest koosnevat investeeringute komiteed, mis vaatab läbi kõikide taristu ja innovatsiooni tegevussuuna raames EIP väljapakutud projektide vastavuse ELi tagatise saamise tingimustele, ja EFSI juhatust, mis tagab programmi järelevalve.

Kuna kontrollikriteeriumid ning ELi raamatupidamiseeskirjadest (ja rahvusvahelistest avaliku sektori raamatupidamise standarditest) tulenevad raamatupidamislikud nõuded konsolideerimisele ei ole täidetud, ei kajastu asjaomased tagatud varad ELi konsolideeritud majandusaasta aruandes.

EFSI raames EIP grupile antud ELi tagatis on kajastatud taristu ja innovatsiooni tegevussuunal ja VKEde tegevussuunal võlaportfelli finantstagatise kohustisena (vt lisade punkt **2.11.2**) ning mõlema omakapitali investeringute portfelli puhul tuletisinstrumentina (finantsvara või finantskohustisena õiglases väärtuses üle- või puudujäägina) (vt lisade punkt **2.4.2.2**). Antud EFSI tagatis hõlmab programmide COSME ja „Horisont 2020“, kultuuri- ja loomesektorite tagatisrahastu ning Euroopa tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programmi tehingute seda osa, mis on tagatud EFSI ELi tagatisega VKEde tegevussuuna võlaportfelli raames.

2022. aastal maksti ühise eraldisfondi EFSI tagatisfondi osast sissenõutud tagatistena netosummas välja 21 miljonit eurot (2021. aastal null).

Euroopa Kestliku Arengu Fond (EFSD)

EFSD määrusega loodud Euroopa Kestliku Arengu Fond on algatus, mille eesmärk on toetada investeringuid Aafrikas ja Euroopa naabruses asuvates riikides, et aidata saavutada kestlikku arengut ja tegeleda rände konkreetsete sotsiaal-majanduslike algpõhjustega. EFSD määruse kohaselt lubati ELil teha rakenduspartneritele seoses nende investeerimis- ja rahastamistoimingutega kättesaadavaks 1,5 miljardi euro ulatuses tagatise (seda summat suurendavad veelgi välised toetused), et vähendada nende investeerimiskrisise. EFSD tagatised tagatakse ühisest eraldisfondist (vt lisade punkt **2.4.2.1**). 31. detsembri 2022. aasta seisuga kehtis 17 EFSD tagatislepingut, mis käsitlesid tagatise, mille ülemmäär oli kokku 1 176 miljonit eurot, ning vastaspoolte allkirjastatud ja ELi poolt nende lepingute alusel tagatud toimingute summa oli kokku 522 miljonit eurot. Ühe EFSD tagatislepingu puhul, mille tagatise ülemmäär on 145 miljonit eurot ja millega EL tagab valuutaga tegeleva riskifondi kapitali adekvaatsuse, on ELil tagatise sissenõudmise korral õigus saada hüvitiseks makstud summa väärtuses fondi aktsiaid.

Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi välistegevuse tagatis

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuni 2021. aasta määrusega (EL) 2021/947 loodi mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 kestusajaks naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“ (edaspidi „instrument“), mis hõlmab Euroopa Kestliku Arengu Fond+-i (edaspidi „EFSD+“) ja välistegevuse tagatist. Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi määruse eesmärk on suurendada ELi välistegevuse sidusust ja tulemuslikkust, parandades sel viisil erinevate välistegevuse poliitikameetmete rakendamist.

Välistegevuse tagatisega toetatakse EFSD+-i toiminguid, mis on kaetud eelarveliste tagatistega, makromajanduslikku finantsabi ja kolmandatele riikidele antavaid laene. See on tagatud ühisest eraldisfondist (vt lisade punkt **2.4.2.1**).

31. detsembri 2022. aasta seisuga oli allkirjastatud ja kuulus tasumisele kuus eelarveliste tagatiste lepingut, mille ülemmäär on kokku 27,0 miljardit eurot, sealhulgas EIPga aprillis 2022 sõlmitud tagatisleping (välislaenu andmise volituse programmi jätkuleping), mille ülemmäär on kokku kuni 26,7 miljardit eurot. 31. detsembriks 2022 oli selle lepingu alusel allkirjastatud toiminguid 4,5 miljardi euro väärtuses, millest oli välja makstud 156 miljonit eurot.

Programmi „InvestEU“ tagatis

Programmi „InvestEU“ määrusega (EL) 2021/523 lubatakse komisjonil anda finantseerimisasutuste rahastamis- ja investeerimistoimingute toetamiseks tagatistena kuni 26,2 miljardit eurot. Eesmärk on aidata täita liidu eesmarke neljas sisepoliitika valdkonnas: kestlik taristu; teadusuuringud, innovatsioon ja digiteerimine; väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad ning sotsiaalvaldkonna investeringud ja oskused. Komisjon eraldab programmi „InvestEU“ eelarvest järkjärguliselt raha (teeb eraldisi) ühisesse eraldisfondi, et luua tagatiste realiseerimiseks kapitalipuhver. Programmi „InvestEU“ määrusega on kehtestatud eraldiste määraks 40 % ELi tagatisest 31. detsembri 2022. aasta seisuga.

Märtsis 2022 sõlmis komisjon EIP grupiga esimese programmi „InvestEU“ tagatislepingu, mille ülemmäär oli kokku 19,6 miljardit eurot, mida hiljem suurendati 0,3 miljardi euro võrra, mis saadakse mitmest ELi programmist ja programmi „InvestEU“ tagatisest (segarahastamistoimingud). 31. detsembri 2022. aasta seisuga hõlmas ELi tagatis allkirjastatud toiminguid kogusummas 2,1 miljardit eurot, millest 324 miljonit eurot oli välja makstud. Peale selle on teiste rakenduspartneritega sõlmitud viis tagatislepingut, mille kogusumma on 1,4 miljardit eurot ja mille puhul tagatud toiminguid ei ole veel tehtud.

Lisaks ELi eelarvele võivad liikmesriigid ja EMP riigid teha programmi „InvestEU“ sissemakseid oma ühtekuuluvuspoliitika, taaste- ja vastupidavusrahastu või riiklikest vahenditest. See on ELi tagatise täiendav summa, millega seotud eraldiste määr kehtestatakse iga juhtumi puhul eraldi. Kõigepealt sõlmib komisjon rahalist toetust käsitleva lepingu liikmesriigi või EMP riigiga ja seejärel tagatislepingu rakenduspartneriga. 31. detsembri 2022. aasta seisuga oli komisjon allkirjastanud viie liikmesriigiga 1,7 miljardi euro väärtuses rahalise toetuse lepinguid (millest 0,3 miljardit eurot moodustavad kompensatsioonitagatised), kuid rakenduspartneritega ei olnud ta veel tagatislepinguid sõlminud.

Ühendkuningriigi kohustused seoses EList lahkumisega

Kooskõlas väljaastumislepingu artikliga 143 vastutab Ühendkuningriik liidu ees oma osa eest tingimuslikes finantskohustistes, mis on seotud EFSI, EFSD ja EIP välislaenude andmise volituse raames tehtavate toimingutega, mis olid heaks kiidetud väljaastumise kuupäevaks (31. jaanuar 2020). Artikli 143 kohaselt on Ühendkuningriik enne väljaastumise kuupäeva heakskiidetud toimingute tagatise sissenõudmise korral liidu ees vastutav oma osa eest maksetes, mille liit on nende toimingutega seoses teinud, välja arvatud juhul, kui selle summa saab katta Ühendkuningriigi osaga tagatisfondis hoitavates eraldistes, kui see on asjakohane.

EIP välislaenude andmise volituse raames antud laenude puhul oli enne väljaastumise kuupäeva heakskiidetud toimingutele antud ELi eelarveliste tagatiste väärtus väljaastumise kuupäeva seisuga 33,7 miljardit eurot. 31. detsembri 2022. aasta seisuga oli see summa muutunud ja moodustas 24,6 miljardit eurot (2021. aastal 27,6 miljardit eurot). Ühendkuningriigi osa selles tingimuslikus kohustises on 31. detsembri 2022. aasta seisuga seega 3,1 miljardit eurot (31. detsembri 2021. aasta seisuga 3,4 miljardit eurot). Nagu eespool aga märgitud, kaetakse nende laenude võimalik makseviivitus esmalt ühise eraldisfondi välistegevuse tagatisfondi osast ja summad nõutakse Ühendkuningriigilt sisse ainult siis, kui Ühendkuningriigi eraldised selles fondis, mis moodustasid 31. detsembri 2022. aasta seisuga 305 miljonit eurot, ei ole piisavad.

EFSI tegevuse puhul oli enne väljaastumise kuupäeva heakskiidetud toimingutele antud ELi eelarveliste tagatiste väärtus väljaastumise kuupäeva seisuga 23,5 miljardit eurot. 31. detsembri 2022. aasta seisuga oli see summa muutunud ja moodustas 18,6 miljardit eurot (2021. aastal 18,8 miljardit eurot). Ühendkuningriigi osa selles tingimuslikus kohustises on 31. detsembri 2022. aasta seisuga seega 2,3 miljardit eurot. Kõik EFSI raames sissenõutavad tagatised kaetakse esmalt ühise eraldisfondi EFSI tagatisfondi osast ja summad nõutakse Ühendkuningriigilt sisse ainult siis, kui Ühendkuningriigi eraldised selles fondis, mis moodustasid 31. detsembri 2022. aasta seisuga 1,0 miljardit eurot, ei ole piisavad.

Kuna rakenduspartnerid ei olnud seoses EFSD tagatisega enne väljaastumiskuupäeva mingeid toiminguid heaks kiitnud, siis selle puhul Ühendkuningriigil kohustused puuduvad.

Ühendkuningriigi osa maksetes, mis tehti 2022. aastal seoses väljaastumiskuupäeval või enne seda ja kuni 31. detsembrini 2022 heakskiidetud toimingutega, oli 51 miljonit eurot (EFSI puhul 34 miljonit eurot ja välislaenude andmise volituse puhul 17 miljonit eurot), vastavalt millele vähendatakse Ühendkuningriigi eraldisi. Ühendkuningriigile 2023. aastal makstav summa on 313 miljonit eurot (vt lisade punkt 2.6.1.2).

4.1.2. ELi rahastamisvahendite programmide alusel antud tagatised (nimiväärtus)

(miljonites eurodes)

	31.12.2022	31.12.2021
Programm „Horisont 2020“	2 649	2 590
Euroopa ühendamise rahastu	648	568
COSME	674	782
Muu	604	653
Kokku	4 576	4 593

Eelnevas tabelis esitatud summad kajastavad ELi rahastamisvahendite programmide alusel antud tagatiste tasumata nimiväärtuses summasid.

Nagu on sätestatud finantsmääruse artikli 210 lõikes 1, **ei tohi** rahastamisvahendiga seotud eelarvelised kulud ja ELi finantskohustis **ühelgi juhul ületada selle jaoks võetud asjaomase eelarvelise kulukohustuse summat**, mis läbi välistatakse tingimuslikud kohustised eelarvele. Praktikas tähendab see, et neil kohustistel on kas vastaskirje bilansi varade poolel või nad on tagatud täitmata eelarveliste kulukohustusega, millele vastavaid kulusid ei ole veel tekkinud.

COSME laenu tagamisrahastu koosneb peamiselt piiristatud tagatistest finantsvahendajate poolt VKEdele pakutava suurema riskiga võlapõhise rahastamise portfelliidele (põhiliselt laenu). COSME laenu tagamisrahastut rakendab ELi nimel EIF.

Täpsemad üksikasjad programmi „Horisont 2020“ ja Euroopa ühendamise rahastu kohta on esitatud lisade punktis 2.4.2.1.

Ühendkuningriigi kohustused seoses EList lahkumisega

Mis puudutab ELi tingimuslikke kohustisi seoses enne väljaastumiskuupäeva heaks kiidetud summadega, mis käsitlevad ELi rahastamisvahendeid, sealhulgas eespool nimetatud tingimuslike kohustistega, siis kaetakse need realiseerumise korral ELi eelarvest, kasutades usalduskontodel hoitavat raha. Seega ei nõuta Ühendkuningriigilt põhimõtteliselt sisse muid summasid peale tema osa eelarvelistes täitmata kulukohustustes, nagu on kirjeldatud väljaastumislepingu artiklis 140 (vt lisade punkt **2.6.1.2**).

4.2. Kohtuasjadega seotud tingimuslikud kohustised

4.2.1. Kohtuasjad trahvide valdkonnas

31. detsembri 2022. aasta seisuga moodustasid trahvidega seotud tingimuslikud kohustised 2 990 miljonit eurot (2021. aastal 2 111 miljonit eurot). Kõnealused summad seonduvad peamiselt trahvidega, mille komisjon on määranud konkurentsieeskirjade rikkumise eest ja mille trahvitud äriühingud on ajutiselt tasunud, kuid mis on edasi kaevatud või võidakse edasi kaevata. Asjaomast summat kajastatakse tingimusliku kohustisena seni, kuni juhtumi kohta on vastu võetud lõplik Euroopa Kohtu otsus, või kuni apellatsiooniperioodi lõpuni. Ajutistelt maksetelt kogunenud intressid kuuluvad eelarveaasta tulemi hulka ja on samuti kajastatud tingimusliku kohustisena, et peegeldada ebakindlust seoses nimetatud summade kuuluvusega komisjonile.

Kui EL peaks mõne määratud trahvidega seotud kohtuasjadest kaotama, tagastatakse ajutiselt saadud summad äriühingutele, ilma et see eelarvet mõjutaks. Trahvide summa kajastatakse tuluna alles siis, kui need muutuvad lõplikuks (finantsmääruse artikkel 107).

1,2 miljardi euro suurune kasv tuleneb peamiselt esialgse makse laekumisest trahvi saanud ettevõtjalt (0,9 miljardit eurot), kes võttis 2022. aastal oma tagatise tagasi ja tegi selle asemel rahalise makse.

4.2.2. Muud kohtuasjad

(miljonites
eurodes)

	31.12.2022	31.12.2021
Põllumajandus	194	79
Ühtekuuluvus	–	210
Muu	2 909	1 153
Kokku	3 103	1 443

Põllumajandus

Siin on kajastatud sellised tingimuslikud kohustised liikmesriikide ees, mis on seotud EAGFi ja maaelu arengu vastavusotsustega, mille suhtes Euroopa Kohus ei ole veel kohtuotsust teinud. Kohustise lõplik summa ja aasta, mil rahuldatud kaebuse mõju kantakse eelarvesse, oleneb Euroopa Kohtu toimiva menetluse kestusest.

Ühtekuuluvus

Siin on kajastatud sellised tingimuslikud kohustised liikmesriikide ees, mis on seotud ühtekuuluvuspoliitika meetmetega, mille puhul oodatakse suulise ärakuulamise kuupäeva määramist või Euroopa Kohtu kohtuotsust.

Muud kohtuasjad

See rubriik seonduv kahjude hüvitamiseks ELi vastu esitatud hagidega, mis on praegu menetlemisel, ning muude kohtuvaidluste ja prognoositud kohtukuludega. Tuleb märkida, et ELi toimimise lepingu artikli 340 kohases kahjude hüvitamise hagi peab hageja tõendama, et institutsioon on toime pannud üksikisikute õigusi käsitleva õigussätte piisavalt raske rikkumise, ning näitama, millised on hageja tegelikult kantud kahjud ning milline on otsene põhjuslik seos õigusvastase akti ja kahjude vahel. Märkimisväärne suurenemine võrreldes eelmise aasta lõpuga on peamiselt seotud komisjoni vastu ühinemise keelamise otsuse pärast esitatud tagasilükatud kahjunõude edasikaebamisega, mille puhul on avaldatud summa usaldusväärse hinnangu puudumise tõttu seotud nõude summaga.

Ühendkuningriigi kohustused seoses EList lahkumisega

Väljaastumislepingu artikli 147 kohaselt vastutab Ühendkuningriik oma osa eest maksetes, mis tehakse liidu tingimuslike kohustiste täitmiseks ja mille tähtpäev saabub seoses kohtuasjadega, mis käsitlevad liidu finantshuve, tingimusel et nende aluseks olevad faktilised asjaolud toimusid hiljemalt 31. detsembril 2020. Ühendkuningriigi maksimaalne riskipositsioon selles valdkonnas on hinnanguliselt 384 miljonit eurot (2021. aastal 179 miljonit eurot). Kohtuasjades, mille puhul peetakse ELi eelarvest summade maksmist tõenäoliseks (vt lisade punkt **2.10**), on Ühendkuningriigi osa hõlmatud kogusummasse, mis Ühendkuningriik peab maksma (üksikasjalikud andmed on esitatud lisade punktis **2.6.1.2**).

4.3. TINGIMUSLIKUD VARAD

	(miljonites eurodes)	
	31.12.2022	31.12.2021
<i>Saadud tagatised:</i>		
<i>Täitmistagatised</i>	282	287
<i>Muud tagatised</i>	6	8
<i>Muud tingimuslikud varad</i>	19	98
Kokku	307	393

Täitmistagatise nõutakse tagamaks, et ELi toetuse saajad täidavad oma kohustusi, mis tulenevad ELiga sõlmitud lepingutest.

5. EELARVELISED KULUKOHUSTUSED JA JURIIDILISED KOHUSTUSED

Käesolevas lisas ei anta teavet mitte 31. detsembri 2022. aasta seisuga eksisteerinud kohustiste, vaid eelarvemenetluse ja tulevaste rahastamisvajaduste kohta.

Liikmesriikide vahel kokku lepitud mitmeaastases finantsraamistikus määratletakse programmid ning sätestatakse rubriikide kulukohustuste assigneeringute ülemmäärad ja maksete assigneeringute kogusummad, mille ulatuses EL võib võtta eelarvelisi ja juriidilisi kohustusi ja seega teha makseid seitsme aasta jooksul (vt eelarve täitmise aruannete lisade tabel 1.1).

Juriidilised kohustused vastavad kinnitatud programmidele, projektidele, kokkulepetele ja lepingutele ning on seega ELi jaoks juriidiliselt siduvad. Juriidilise kohustuse võtmine on toiming, mille kaudu eelarvevahendite käsutaja võtab (ELi nimel) kohustuse, millest tuleneb eelarve kulu (finantsmääruse artikli 2 lõige 37).

Eelarveline kulukohustus võetakse põhimõtteliselt enne juriidilist kohustust, kuid mõnede mitmeaastaste programmide/projektide puhul on see vastupidi – kui alusakt näeb nii ette, jaotatakse asjaomased eelarvelised kulukohustused mitme aasta peale. Näiteks ühtekuuluvuspoliitika puhul on ühissätete määruse (määrus (EL) 2021/1060) artikliga 86 ette nähtud, et komisjoni otsus, millega programm vastu võetakse, kujutab endast juriidilist kulukohustust finantsmääruse tähenduses, kuid liidu eelarvelised kulukohustused iga programmi suhtes määratakse iga fondi iga-aastaste osamaksetena ajavahemikuks 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2027. Muud õiguslikud alused võivad sisaldada samalaadseid sätteid. Sel põhjusel võib olla summasid, mille EL on juriidiliselt kohustunud maksma, kuid mille puhul ei ole eelarvelist kulukohustust veel võetud (vt lisade punkt 5.2 allpool).

Eelarvelisi kulukohustusi, mis on võetud, kuid mille alusel makseid ei ole veel tehtud, nimetatakse täitmata kulukohustusteks (pr k *Reste à Liquider*, RAL). Need võivad olla seotud (sageli mitmeaastaste) programmide või projektidega, mille kohta on lepingud sõlmitud ja mille maksed tehakse alles järgnevatel aastatel. Need kujutavad endast tulevaste aastate maksekohustusi. Kuna raamatupidamise aastaaruanne koostatakse tekkepõhiselt, kuid eelarve täitmise aruanded koostatakse kassapõhiselt, siis vastavad osale täitmata kulukohustuste kogusummast juba tekkinud kulud. Need on kajastatud bilansis kohustisena (vt lisade punktid 2.12 ja 2.13). Nende kulude arvutus põhineb laekunud kulutaotlustel/arvetel või selle programmi või projekti prognoositaval täitmisel, mille kuludest ei ole ELi aruandepäevaks veel teavitatud. Kui täitmata kulukohustustega seotud maksed tehakse, lõpetatakse kohustise kajastamine bilansis. Veel kuluna arvestamata täitmata kulukohustuste osa ei sisaldu kohustistes, vaid on eraldi avaldatud allpool (vt lisade punkt 5.1).

Allpool esitatu kujutab endast seega 31. detsembri 2022. aasta seisuga summasid, mille EL on kohustunud tasuma vastavalt lepinguliste kohustuste täitmisele ja mis kuuluvad seepärast rahastamisele tulevatest ELi eelarvetest.

(miljonites
eurodes)

	Lisade punkt	31.12.2022	31.12.2021
Täitmata eelarvelised kulukohustused, millele vastavaid kulusid ei ole veel tekkinud	5.1	364 503	266 526
Olulised juriidilised kohustused	5.2	406 284	135 181
Kokku		770 787	401 707

5.1. TÄITMATA EELARVELISED KULUKOHUSTUSED, MILLELE VASTAVAID KULUSID EI OLE VEEL TEKKNUD

(miljonites eurodes)

	31.12.2022	31.12.2021
Täitmata eelarvelised kulukohustused, millele vastavaid kulusid ei ole veel tekkinud	364 503	266 526

Eespool avaldatud summa (452 821 miljonit eurot) moodustavad kõnealused eelarvelised täitmata kulukohustused (vt eelarve täitmise aruannete tabel 6.4), millest on lahutatud need seonduvad summad, mis on kajastatud bilansis kohustistena ja tulemiaruanandes kuluna. Eelarvelised täitmata kulukohustused kujutavad endast võetud kulukohustusi, millele vastavad makseid ei ole veel tehtud ja/või mida ei ole veel vabastatud. Need on mitmeaastaste programmide loomulik tagajärg. Märkimisväärne suurenemine võrreldes 2021. aastaga on seotud taaste- ja vastupidavusraha viimaste eelarveliste kulukohustuste lisamisega (vt ka lisade punkt 5.2 allpool).

Tuleb märkida, et tasaarvestamata eelmakseks olevad ettemaksed moodustasid 31. detsembri 2022. aasta seisuga kokku 100,5 miljardit eurot (vt lisade punkt 2.5). Need on makstud eelarvelised kulukohustused, mis vähendavad täitmata kulukohustusi, kuid mille puhul loetakse makstud summasid kuni vastavate lepinguliste kohustuste täitmiseni ikka veel ELi ja mitte saaja omaks. Seega on need nagu eespool loetletud täitmata kulukohustused, millele vastavaid kulusid ei ole veel tekkinud.

5.2. OLULISED JURIIDILISED KOHUSTUSED

(miljonites eurodes)

	31.12.2022	31.12.2021
Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus	298 948	–
Loodusvarad ja keskkond	82 372	17 662
Ränne ja piirihaldus	8 368	–
Taaste- ja vastupidavusraha (taasterahastu)	–	99 530
ITER	5 855	6 121
Kosmoseprogrammid	3 548	4 189
Kalanduskokkulepped	265	412
Programm „Euroopa horisont“	322	382
Euratom	362	445
Brexitiga kohanemise reserv	296	3 072
Euroopa ühendamise rahastu	1 811	–
Euroopa Liidu Solidaarsusfond	700	–
Kasutusrendi kulukohustused	2 539	2 492
Muud lepingulised kohustused	896	876
Kokku	406 284	135 181

Need summad kajastavad pikaajalisi juriidilisi kohustusi, mis ei olnud aasta lõpuks veel eelarves kulukohustuste assigneeringutega kaetud. Need siduvad kohustused kantakse eelarvesse ja tasutakse tulevastel aastatel.

Teatavate oluliste programmide (vt allpool) rakendamine võidakse vastavalt finantsmääruse artikli 112 lõikele 2 jaotada mitme aasta peale. See võimaldab ELil võtta juriidilisi kohustusi (kirjutada alla toetuslepingutele, rahalist toetust käsitlevatele lepingutele ja hankelepingutele), mis ületavad konkreetse aasta olemasolevaid kulukohustuste assigneeringuid. Seepärast võib suur osa käesoleva mitmeaastase finantsraamistiku kohastest üldistest eraldistest olla juba kulukohustustega seotud. See kehtib eelkõige järgmiste programmide suhtes.

Jagatud eelarve täitmise korras hallatavad fondid

Need on juriidilised kohustused, mille maksmiseks EL võttis kohustuse jagatud eelarve täitmisega seotud rakenduskavade vastuvõtmisel. Komisjoni otsus, millega rakenduskava vastu võetakse, kujutab endast

rahastamisotsust finantsmääruse artikli 110 tähenduses, ning kui see on asjaomasele liikmesriigile teatavaks tehtud, siis ka juriidilist kohustust finantsmääruse tähenduses.

Ühissätete määruse artikli 86 lõikes 2 on seoses jagatud eelarve täitmise korras hallatavate fondidega sätestatud järgmine:

„Liidu eelarvelised kulukohustused iga programmi puhul määrab komisjon iga fondi iga-aastaste osamaksetena ajavahemikus 1. jaanuarist 2021 kuni 31. detsembrini 2027“.

Eelmise tabeli kolmel esimesel real avaldatud summad on seotud mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 rubriigiga 2a („Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus“), rubriigiga 3 („Loodusvarad ja keskkond“) ning rubriigiga 4 („Ränne ja piirihaldus“). Kajastatud on tasumata summad, mille kohta EL võtab eelarves kulukohustusi ja seejärel maksab need pärast 31. detsembrit 2022.

Taasterahastust „NextGenerationEU“ (taaste- ja vastupidavusrahastu) antava tagastamatu toetusega seotud kohustused

Taaste- ja vastupidavusrahastu on ELi taasterahastu „NextGenerationEU“ keskne programm. See loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrusega (EL) 2021/241. Sellest rahastatakse liikmesriikides reforme ja investeeringuid alates koroonaviiruse pandeemia algusest 2020. aasta veebruaris kuni 2026. aastani. Määruse (EL) 2021/241 artikliga 23 lubatakse kasutada iga-aastasi osamakseid. Vastavalt määruse artiklile 11 moodustavad selle programmi raames kuni 31. detsembrini 2022 allkirjastatud juriidilised kohustused ligikaudu 70 % taaste- ja vastupidavusrahastu alusel antava tagastamatu toetuse kogusummast. 31. detsembri 2022. aasta seisuga on need eelarveliste kulukohustustega täielikult kaetud.

ITER – Rahvusvaheline katsetermotuumareaktor

Need kulukohustused on mõeldud ITERi rajatiste tulevase rahastamisvajaduse katmiseks kuni 2027. aastani. EL (Euratom) maksab oma osamakse ITERi rahvusvahelises organisatsioonis tuumasünteesienergeetika agentuuri (Fusion for Energy) kaudu, millele maksavad osamakseid ka liikmesriigid ja Šveits. See summa kajastab mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 alusel toimuvat võimalikku rahastamist, mis kehtestati nõukogu 22. veebruari 2021. aasta otsuse (Euratom) 2021/281 (millega muudetakse otsust 2007/198/Euratom, millega luuakse ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisettevõtte) alusel, millega lubatakse kasutada iga-aastasi osamakseid. ITER loodi selleks, et hallata ja soodustada ITERi rajatiste kasutamist ning edendada termotuumaenergeetika mõistmist ja vastuvõttu üldsuse poolt ning korraldada muud tegevust, mis on ITERi organisatsiooni eesmärgi saavutamiseks vajalik. ITER hõlmab ELi ja mitut teist riiki.

Kosmoseprogrammid

Kosmoseprogramm koosneb järgmistest osadest: Galileo, EGNOS, Copernicus, riiklik satelliitside ja kosmose olukorrast ülevaate saamine. Neist olulisimad on Galileo, mille raames arendatakse Euroopa ülemaailmset satelliitnavigatsioonisüsteemi, ja Copernicus, mis on seotud Euroopa Maa seirega. Need kohustused on tehtud ajavahemikuks kuni 2027. aastani. Komisjon kirjutas vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrusele (EL) 2021/696 (ELT L 170, 12.5.2021, lk 69) alla rahalist toetust käsitlevatele lepingutele Euroopa Kosmoseagentuuri (ESA), EUMETSATi, Mercatori ja Euroopa Keskpika Ilmaennustuse Keskusega. Määruse (EL) 2021/696 artikli 11 lõikega 6 lubatakse kasutada iga-aastasi osamakseid.

Kalanduskokkulepped

Need kujutavad kolmandate riikidega sõlmitud rahvusvaheliste kalanduslepingute alusel võetud kohustusi aastani 2026. Need kohustused on tehtud nõukogu otsuste põhjal iga kolmanda riigi kohta (nt Euroopa Liidu ja Seišelli Vabariigi vaheline leping ja selle rakendamise protokoll, ELT L 60, 28.2.2020) ning neid käsitatakse mitmeaastaste õiguste ja kohustustega rahvusvaheliste lepingutena.

Programm „Euroopa horisont“

Need on programmi „Euroopa horisont“ jaoks ette nähtud summad kosmoseprogrammi mitmesuguste osade tootmis- ja tarbimistegevuseks. Need kohustused on tehtud ajavahemikuks kuni 2027. aastani. Komisjon kirjutas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määruse (EL) 2021/695 (ELT L 170, 12.5.2021, lk 1) alusel alla rahalise toetuse lepingule Euroopa Kosmoseagentuuriga (ESA). Määruse (EL) 2021/695 artikli 12 lõikega 8 lubatakse kasutada iga-aastasi osamakseid.

Euratom

Euratori programm põhineb nõukogu 10. mai 2021. aasta määrusel (Euratom) 2021/765, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ täiendav Euroopa Aatomienergiaühenduse teadus- ja koolitusprogramm aastateks 2021–2025 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (Euratom) 2018/1563 (ELT L 167I, 12.5.2021, lk 81). Määruse artikliga 4 on ette nähtud iga-aastaste osamaksete kasutamine.

Programmi üldeesmärk on viia ellu tuumavaldkonna teadus- ja koolitustegevust, rõhuasetusega tuumaohutuse ja -julgeoleku ning kiirguskaitse pideval parandamisel, ning samuti täiendada raamprogrammi „Euroopa horisont“ eesmärkide saavutamist muu hulgas energiasüsteemi ümberkujundamise kontekstis. Euratori programm pakub teadustoetusi konkurentsipõhiste projektikonkursside kaudu ja määratud toetusesaajatele.

Brexitiga kohanemise reserv

Brexitiga kohanemise reservi eesmärk on tulla toime majanduslike ja sotsiaalsete tagajärgedega, mis kaasnevad Ühendkuningriigi Euroopa Liidust (EL) väljaastumisega 2020. aasta veebruaris. Reserv loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1755 6. oktoobril 2021. Esitatud summa kajastab juriidilisi kohustusi, mis tuleb Brexitiga kohanemise reservist toetatavate meetmete osana veel täita. Kajastatud on ainult see osa juriidilistest kohustustest, mis ei ole eelarveliste kulukohustustega veel kaetud.

Euroopa Liidu Solidaarsusfond (ELSF)

Euroopa Liidu Solidaarsusfond (ELSF) loodi eesmärgiga reageerida suurtele looduskatastroofidele ja näidata üles Euroopa solidaarsust katastroofi tõttu kannatanud Euroopa piirkondadega. ELSF loodi nõukogu 11. novembri 2002. aasta määrusega (EÜ) nr 1024/2002, mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta määrusega (EL) nr 661/2014 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. märtsi 2020. aasta määrusega (EL) 2020/461. Avaldatud summa kajastab juriidilisi kohustusi, mis ei ole eelarveliste kulukohustustega veel kaetud.

Euroopa ühendamise rahastu teine etapp (CEF2)

Euroopa ühendamise rahastu teise etapi raames antakse finantsabi üleeuroopalistele võrkudele, et toetada ühishuviprojekte transpordi-, telekommunikatsiooni- ja energiataristusektoris. Energeetikavaldkonna puhul hõlmavad Euroopa ühendamise rahastu programmi juriidilised kohustused rakendusperioodi 2021. aastast kuni 2027. aastani (mida on võimalik pikendada). Nende kohustuste õiguslik alus on Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1153, millega luuakse Euroopa ühendamise rahastu ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1316/2013 ja (EL) nr 283/2014 (EMP kohaldatav tekst), mille artikli 4 lõikes 5 on sätestatud järgmine: „Pikemalt kui ühe eelarveaasta vältel toimuva meetmega kaasnevad eelarvelised kulukohustused võib jagada aastaste osamaksetena kahele või enamale aastale“.

Kasutusrendi kulukohustused

Rendilepingute järelejäanud tähtaja jooksul vastavalt asjaomastele lepingutele tasumisele kuuluvad minimaalsed summad on järgmised:

(miljonites
eurodes)

	Minimaalsed rendimaksed			Kokku
	< 1 aasta	1–5 aastat	> 5 aasta	
<i>Hooned</i>	449	1 040	1 005	2 493
<i>IT ja muud seadmed</i>	12	27	7	46
Kokku	461	1 067	1 012	2 539

Seoses Ühendkuningriigi teatega tema kavatsusest Euroopa Liidust välja astuda ning vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrusele (EL) 2018/1718 (millega muudetakse määrust (EÜ) nr 726/2004) paigutati Euroopa Raviamet 2019. aasta märtsis Londonist ümber Amsterdamis. 2. juulil 2019 jõudis amet oma rendileandjaga kokkuleppele ja on sellest ajast saadik andnud oma ruumid allüürnikule allüürile tingimustel, mis vastavad peamise rendilepingu tingimustele, muu hulgas allüürilepingu kehtivusaeg, mis kestab EMA peamise rendilepingu lõpuni 2039. aasta juunis.

Eelmises tabelis esitatud summad hõlmavad peamise rendilepingu kohaselt veel võlgnetavat 366 miljonit eurot. Ootuste kohaselt saadakse allüürnikult tühistamatu allüürilepingu alusel samas summas makseid.

Muud lepingulised kohustused

Siin kajastatud summad on summad, mis tuleb lepingute tähtaja jooksul veel välja maksta. Suurim siin sisalduv summa (505 miljonit eurot) on seotud komisjoni ehituslepinguga Luksemburgis (Jean Monnet' teine hoone).

6. FINANTSRISKIDE JUHTIMINE

ELi finantsriskide juhtimise kohta allpool esitatud andmed seonduvad järgnevalt:

- laenu tegevus finantsabi andmiseks, mida komisjon teostab taasterahastu „NextGenerationEU“, Euroopa finantsstabiilsusmehhanismi (EFSM), maksebilansi toetamise mehhanismi, makromajandusliku finantsabi, TERA ja Euratomi meetmete kaudu;
- komisjoni poolt eelarve täitmise käigus tehtavad rahavoogude juhtimise toimingud, sealhulgas laekunud trahvid;
- eelarveliste tagatiste jaoks ühises eraldisfondis hoitavad varad ning likvideeritavas ESTÜs ja BUFI portfellis hoitavad varad;
- ELi eelarvest rahastatud rahastamisvahendid ja
- ELi eelarveliste tagatiste programmid.

6.1. FINANTSRISKI LIIGID

Oma rahastamisvahenditest tulenevalt puutub EL kokku järgmiste peamiste finantsriskidega, mida ta juhib.

Tururisk on oht, et finantsinstrumendi õiglane väärtus või tulevased rahavood kõiguvad turuhindade muutuste tõttu. Tururisk ei hõlma endas üksnes kahjumi, vaid ka kasumi võimalust. See hõlmab *valuutariski*, *intressiriski* ja *muud hinnariski* (näiteks aktsiarisk):

- *valuutarisk* on oht, et ELi tehingute või investeeringute väärtust mõjutavad vahetuskursi muutused. Risk tuleneb erinevate valuutade hinnamuutustest üksteise suhtes;
- *intressirisk* on oht, et väärtpaberi (eelkõige võlakirja) väärtus langeb intressimäärade tõusu tõttu. Üldiselt toob intressimäärade tõus kaasa fikseeritud intressimääraga võlakirjade hindade languse ja vastupidi ning
- *muu hinnarisk* on oht, et finantsinstrumendi õiglane väärtus või tulevased rahavood kõiguvad turuhindade muutuste tõttu (välja arvatud intressiriskist või valuutariskist tulenev oht), olenemata sellest, kas need muutused on tingitud konkreetset individuaalse finantsinstrumendi või selle emitendiga seotud teguritest või teguritest, mis mõjutavad kõiki sarnaseid finantsinstrumente, millega turul kaubeldakse.

Krediidirisk on kahjumi oht, mis tuleneb võlgniku/laenusaaaja poolsest laenu või muu krediidiini (põhisumma või intressi või nende mõlema) tagasimakse tegematajätmisest või muust lepingulise kohustuse täitmata jätmisest. Maksekohustuse täitmata jätmise sündmused on muu hulgas tagasimakse hilinemine, laenusaaaja tagasimaksete ümberstruktureerimine ja pankrot.

Likviidsusrisk on oht, et ELi üksusel tekib raskusi selliste finantskohustistega seotud kohustuste täitmisel, mille arveldamiseks kasutatakse raha või muid finantsvarasid.

6.2. RISKIJUHTIMISE POLIITIKA

Finantsinstrumentide väärtuse kajastamine

Järgmisi finantsvarade ja -kohustiste klasse ei kajastata õiglases väärtuses: raha ja raha ekvivalendid, laenud, muud kaubanduslikud nõuded peale finantstagatiste lepinguga seotud nõuete, mis on liigitatud õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavateks finantsvaradeks, võlad, finantstagatiste lepingud ja muud kohustised, mida kajastatakse amortiseeritud väärtuses. Nende finantsvarade ja -kohustiste bilansilise jääkmaksumuse suhtes ollakse seisukohal, et see on piisavalt lähedal nende õiglasele väärtusele.

Laenutegevus finantsabi andmiseks ja taasterahastu „NextGenerationEU“ jaoks

Euroopa Liit teostab laenutehinguid vastavalt asjaomastele nõukogu määrustele, nõukogu ja Euroopa Parlamendi otsustele ning – kui need on olemas – sisesuunistele. Koostatud on konkreetseid valdkondi, näiteks laenude võtmist ja andmist käsitlevad käsiraamatud, mida kasutavad asjaomased üksused. Finants- ja operatsiooniriskid tehakse kindlaks, neid hinnatakse ja nende vastavust sisesuunistele ja menetluskorrale kontrollitakse regulaarselt.

Laenude andmist (välja arvatud taasterahastu „NextGenerationEU“ puhul) rahastatakse tavaliselt samadel tingimustel laenude võtmisega, millest seega ei tulene avatud intressimäärade ega valuutaposisitsioone. Taasterahastu „NextGenerationEU“ raames antavate laenude puhul ei järgita samade tingimuste põhimõtet nagu muude finantsabi vahendite puhul. Selle asemel on taasterahastu „NextGenerationEU“ jaoks välja töötatud mitmekesine rahastamisstrateegia, mis koondab mitmesuguseid rahastamisvahendeid. Mitmekesise rahastamisstrateegia tõttu oli vaja töötada taasterahastu „NextGenerationEU“ jaoks välja tõhusad riskijuhtimissuunised ja -menetlused, millega aktiivselt ja igapäevaselt käsitletakse seotud riske, ning neid rakendada.

Taasterahastu „NextGenerationEU“ riskijuhtimine

Taasterahastu „NextGenerationEU“ tegevuse alustamisel 2021. aastal nimetas komisjon ametisse riskijuhi, lõi asjakohase juhtimisstruktuuri ning võttis vastu kõrgetasemelise riski- ja vastavuspoliitika, mis hõlmab taasterahastu laenuvõtmistehinguid, võlahaldustoiminguid ja laenuandmistehinguid (edaspidi „taasterahastu „NextGenerationEU“ toimingud“). Kõrgetasemeline riski- ja vastavuspoliitika hõlmab asjakohast riskijuhtimis- ja vastavusraamistikku, et teha järelevalvet taasterahastu „NextGenerationEU“ laenuvõtmistehingutest, võlahaldustoimingutest ja laenuandmistehingutest tulenevate riski- ja vastavusküsimuste üle¹⁶. Selle näol on tegemist taasterahastu „NextGenerationEU“ toimingute suhtes kohaldatavate riskijuhtimissuuniste üldise raamistikuga, milles on kindlaks tehtud kõik taasterahastu toimingute elluviimisest tulenevad olulised riskid. Kõrgetasemelise riski- ja vastavuspoliitika kohaldamisala piirdub järelevalve tegemisega üksnes taasterahastu „NextGenerationEU“ toimingutest tulenevate riski- ja vastavusküsimuste üle.

Otsusega C(2021) 2502 kehtestati riskijuhi ning riski- ja vastavuskomitee ülesanded. Nii riskijuhi kui ka riski- ja vastavuskomitee ülesandeid täpsustati täiendavalt kõrgetasemelises riski- ja vastavuspoliitikas. Viimati nimetatut toetab taasterahastu „NextGenerationEU“ otsuses C(2021) 2502¹⁷ sätestatud juhtimisraamistikku ning selles on täiendavalt täpsustatud taasterahastu toiminguid käsitleva riskijuhtimis- ja vastavusraamistikuga seotud peamisi ülesandeid ja kohustusi.

Riskijuhi ülesanne on tagada, et taasterahastu „NextGenerationEU“ toimingute rakendamiseks kasutatavad süsteemid ja protsessid töötatakse välja sellisel viisil, mis tagab liidu finantshuvide kaitse ja toimingute usaldusväärse finantsjuhtimise. Riskijuht koostab kõrgetasemelise riski- ja vastavuspoliitika ning tagab, et taasterahastu „NextGenerationEU“ toimingutega seotud riskid tehakse nõuetekohaselt kindlaks ja neid juhitakse ja kontrollitakse ning et kõrgetasemelist riski- ja vastavuspoliitikat rakendatakse terviklikul ja järjepideval viisil.

Riskijuht, keda toetab riski- ja vastavuskomitee, rakendab riskijuhtimisraamistikku organisatsioonisiseste riskijuhtimispõhimõtete ja -menetluste kaudu. Riski- ja vastavuskomitee on komisjoni sisekomitee, kelle ülesanne on toetada riskijuhti tema kohustuste täitmisel. Riski- ja vastavuskomitee võtab vastu seisukohad taasterahastu „NextGenerationEU“ toimingute riskijuhtimisraamistikuga seotud küsimuste kohta.

Samuti annab riskijuht otsuse C(2022) 9700 4. peatükis sätestatud kohustuste täitmisest aru eelarve eest vastutavale kolleegiumi liikmele. Riskijuht täidab oma ülesandeid sõltumatult ning on talle antud ülesannete ja kohustuste täitmisel iseseisev.

Seoses taasterahastu „NextGenerationEU“ toimingutega kohaldatai kolmest nn kaitseliinist koosnevat riskijuhtimismudelit eesmärgiga i) tagada volituste ja ülesannete asjakohane lahusus, ii) selgelt määratleda juhtimisliinid ning iii) tagada eraldiseisvad ülesanded ja kohustused riskide juhtimisel ja kontrollimisel.

¹⁶ https://commission.europa.eu/system/files/2022-01/high_level_risk_and_compliance_policy_hlrcp_formatted.pdf.

¹⁷ Otsus C(2021) 2502 tunnistati kehtetuks ja asendati otsusega C(2022) 9700.

Rahavoogude juhtimine

Komisjoni rahavoogude juhtimise toimingute haldamist käsitlevad eeskirjad on sätestatud nõukogu määruses (EL, Euratom) nr 609/2014 (muudetud nõukogu määrusega (EL, Euratom) 2016/804) ning finantsmääruses.

Eespool nimetatud määrustest tulenevalt kohaldatakse järgmisi peamisi põhimõtteid:

- liikmesriigid maksavad omavahendid kontodele, mis on selleks otstarbeks komisjoni nimel avatud liikmesriigi riigikassas või keskpangas. Komisjon võib eespool nimetatud kontosid kasutada üksnes oma rahanõudluse katmiseks;
- liikmesriigid maksavad omavahendeid oma riigi valuutas, samal ajal kui komisjoni maksed on enamasti nomineeritud eurodes;
- komisjoni nimel avatud pangakontode jääk ei või olla negatiivne. Seda piirangut ei kohaldata komisjoni omavahendite kontode suhtes juhul, kui aset on leidnud makseviivitus seoses laenudega, mis on antud või tagatud kooskõlas Euroopa Liidu Nõukogu määruste ja otsustega, samuti teatavatel tingimustel, kui rahavajadus on suurem nendel kontodel oleva raha summast, ja
- kontodel muus valuutas kui eurodes hoitavaid vahendeid kasutatakse kas samas valuutas tehtavateks makseteks või arvestatakse need perioodiliselt eurodesse ümber.

Lisaks omavahendite kontodele on komisjon avanud nii keskpankades kui ka kommertspankades ka muid pangakontosid, mida kasutatakse maksete tegemiseks ja muude tulude saamiseks kui eelarvesse tehtavad liikmesriikide osamaksud.

Rahavoogude juhtimise ja maksetoimingud on suures osas automatiseeritud ning tuginevad tänapäevastele infosüsteemidele. Süsteemi turvalisuse ja ametiülesannete lahususe tagamiseks kohaldatakse vastavalt finantsmäärusele, komisjoni sisekontrollistandarditele ja auditeerimis põhimõtetele eritoiminguid.

Komisjoni rahavoogude juhtimise toimingute ja maksetoimingute juhtimine on reguleeritud kirjalike suuniste ja menetluskorraga, mis piiravad tegevus- ja finantsriski ning tagavad piisava kontrollitaseme. Suunised ja menetluskord käsitlevad mitmesuguseid toiminguid (näiteks maksete tegemine ja likviidsuse juhtimine, rahavoogude prognoosimine, talitluspidetus jms) ning neile vastavust kontrollitakse regulaarselt.

Varahaldus

Varahaldusala tegevusega seotud eri riskide kontrollimine põhineb sihipärastel juhtimis- ja tööprotsessidel, mis võetakse vastu pärast nende võrdlemist sarnaste rahvusvaheliste asutuste vastuvõetud kõrgeimate standarditega. Nende protsessidega, mille suhtes tehakse mitmesuguseid sise- ja välisauditeid, tagatakse usaldusväärne varahaldus.

Komisjon on kehtestanud asjakohase juhtimise, et vaadata läbi ja kiita heaks varahaldustoimingutega seotud tehnilised ja strateegilised otsused. Varahaldustoimingute üle teevad järelevalvet kaks komiteed – eelarve peadirektoraadi esindajatest koosnev riskikomitee ning eelarve peadirektoraadi, majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi ja finantsstabiilsuse, finantsteenuste ja kapitaliturgude liidu peadirektoraadi esindajatest koosnev varahaldusnõukogu. Tehnilisi otsuseid arutatakse ja need kiidetakse heaks riskikomitees, samal ajal kui strateegilised otsused kinnitavad riskikomitee ja varahaldusnõukogu, enne kui eelarve peadirektoraadi peadirektor need peaarvpidaja nõusolekul heaks kiidab.

Varahalduse juhtimisega tagatakse otsuste tegemise selge delegeerimine ja vastutusala, *front office*'i, riskijuhtimise ja *back office*'i ülesannete piisav lahusus, selgelt määratletud rollid ning täpselt sõnastatud ja dokumenteeritud menetlused ja protsessid ning kontrolli- ja tasakaalustussüsteem igal tasandil. Vastavusmenetlused loovad raamistiku piisavate eeskirjade jaoks, mis käsitlevad käitumisjuhendeid võimalike isiklike huvide konfliktide lahendamiseks, samuti siseteabe alusel kauplemise riskide juhtimise eeskirjade jaoks.

Varahalduse suuniste ja sisemiste investeerimispiirangutega on kehtestatud usaldusväärne sisekontrolli raamistik, et tagada varade kaitse. Eeskätt hoitakse väärtpaberite vormis varasid kooskõlas turul kehtiva parima tavaga kontohalduri juures, samal ajal kui raha ja hoiused paigutatakse kõrge reitinguga finantseerimisasutustesse. Samuti on finantsvarade kaitse tagatud väärtpaberitehinguid algatava rühma ja nende arveldamise eest vastutava *back office*'i rühma ülesannete lahususe ning pangakontode ja raamatupidamisarvestuse kooskõlastava võrdlemisega. Täiendava kontrollitasandi tagab raamatupidamisrühm igakuise sulgemise raames läbiviidava kooskõlastava võrdlemise protsessiga, mille käigus väärtpaberiportfelli võrreldakse väärtpaberikonto halduri avaldusega. Arveldustes esinevaid võimalikke lahknevusi ja vastaspoolte põhjustatud hilinevad makseid jälgitakse igapäevaselt pangakontode ja raamatupidamisarvestuse kooskõlastava võrdlemisega ning *back office*'i rühma poolt.

Kontrolliraamistikust kinnipidamise jälgimiseks teavitatakse korrapäraselt asjaomaseid sidusrühmi hallatavate varade ammendavatest tulemus- ja riskiparameetritest.

Varahaldussuuniste, riski ja investeerimisstrateegiatega määratletakse teatavad piirid ja piirangud, et piirata portfelli krediidiriski positsiooni, mis on piiratud investeerimisjärgu krediidireitinguga, välja arvatud ELi liikmesriikide positsiooni puhul.

Ühine eraldisfond

Komisjoni 25. märtsi 2020. aasta otsusega C(2020) 1896 ühise eraldisfondi varahalduse suuniste kohta delegeeriti ühise eraldisfondi valitseja kohustused ja ülesanded eelarve peadirektoraadi peadirektorile. Ühist eraldisfondi hoitakse lahus muudest eelarve peadirektoraadi hallatavatest portfellidest. Fond ei ole eraldiseisev juriidiline isik.

Fondi hallatakse vastavalt varahalduse suunistele. Eesmärk on tagada vajalik likviidsus kogu nõutava vahendite väljavoolu, näiteks sissenõutavate tagatiste täielikuks ja koheseks katmiseks ning usaldusväärne kapitali säilitamine fondi investeerimisperioodi jooksul.

Eespool kirjeldatud üldeesmärkide täitmiseks haldab ühise eraldisfondi valitseja varasid kooskõlas usaldatavusnõuete ja usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetega ning vastavalt komisjoni peaarvepidaja kehtestatud eeskirjadele ja menetlustele. Koostatud on konkreetseid valdkondi, näiteks rahavoogude juhtimist käsitlevad kirjalikud menetluskorrad käsiraamatud, mida kasutavad asjaomased tegevüksused. Finants- ja operatsiooniriskid tehakse kindlaks, neid hinnatakse ja nende vastavust sisesuunistele ja menetluskorrale kontrollitakse regulaarselt.

Ühise eraldisfondi portfell moodustatakse nii, et tagatud oleks kõlblike varaklasside, geograafiliste piirkondade, emitentide ja tähtaegade mitmekesisus eesmärgiga hallata portfelli väärtuse kõikumisi.

31. detsembri 2022. aasta seisuga on Prantsusmaa keskpank kõigi realiseerimata valuutaforvardite ainus vastaspool ja selle kuupäeva seisuga ei ole mingeid krediitkvaliteeti parandavaid kokkuleppeid – tagatise, tasaarvestuslepinguid ega garantiisid. Aruandeperioodi lõpu seisuga on positiivse õiglase väärtusega välisvaluuta tuletisinstrumentide maksimaalne krediidiriski positsioon võrdne bilansilise jääkmaksumusega.

Trahvid

Ajutiselt makstud trahvid: hoiused

Enne 2010. aastat laekunud summad jäävad kontodele pankades, mis on valitud spetsiaalselt välja ajutiselt makstavate trahvide hoiustamiseks. Panga valimine toimub vastavalt finantsmääruses ettenähtud hankemenetlusele. Vahendite hoiustamist konkreetsetes pankades tingib sisemine riskijuhtimispoliitika, mille raames on kehtestatud krediidireitingule esitatavad nõuded ja kindlaks määratud summad, mida võib hoiustada vastavalt vastaspoole omakapitali suurusele. Finants- ja operatsiooniriskid tehakse kindlaks, neid hinnatakse ja nende vastavust sisesuunistele ja menetluskorrale kontrollitakse regulaarselt.

Ajutiselt makstud trahvid: BUFI portfell

Alates 2010. aastast investeeritakse määratud ja ajutiselt makstud trahvide summad spetsiaalselt selle jaoks loodud portfelli BUFI. Portfelli peamised eesmärgid on vähendada finantsturgudega seotud riske ja kohelda kõiki üksusi võrdselt, kohaldades trahvi algsumma suhtes samal alusel arvutatud tagatud tulu. Enne uue finantsmääruse jõustumist 2018. aasta augustis trahvitud üksuste suhtes kohaldatava tagatud tulu määr on aga null. Ajutiselt makstud trahvide varahaldust teostab komisjon kooskõlas sisemiste varahaldussuunistega. Koostatud on konkreetseid valdkondi, näiteks rahavoogude juhtimist käsitlevad menetluskorrad käsiraamatud, mida kasutavad asjaomased üksused. Finants- ja operatsiooniriskid tehakse kindlaks, neid hinnatakse ja nende vastavust sisesuunistele ja menetluskorrale kontrollitakse regulaarselt.

Varahaldusala tegevuse eesmärk on investeerida komisjonile ajutiselt makstud trahvid selliselt, et

- tagada, et vahendid oleksid vajaduse korral hõlpsasti kättesaadavad, ja samal ajal
- saada tavapärasel asjaoludel tootlust, mis vastab keskmiselt BUFI võrdlusaluse tootluse ja kantud kulude vahele, säilitades samal ajal trahvide algsumma.

Investeeringud piirduvad põhimõtteliselt järgmiste kategooriatega: tähtajalised hoiused liikmesriikide keskpankades, riikide võlakohustuste haldamise ametites, täielikult riigile kuuluvates või riigi tagatud pankades või riigiülestes asutustes; võlakirjad, lühiajalised võlakirjad ja hoiusesertifikaadid, mille on emiteerinud riiklikud või riigiüleised asutused.

Saadud finantstagatised

Komisjon hoiab märkimisväärses summas finantseerimisasutuste antud tagatise seoses trahvidega, mida ta määrab äriühingutele ELi konkurentsieeskirjade rikkumise eest (vt lisade punkt **2.6.1.3**). Tagatiste andmine on trahvi saanud äriühingute jaoks alternatiiviks ajutise makse tegemisele. Tagatise hallatakse sisemise riskijuhtimise poliitika raames. Finants- ja operatsiooniriskid tehakse kindlaks, neid hinnatakse ja nende vastavust sisesuunistele ja menetluskorrale kontrollitakse regulaarselt.

ELi eelarveliste tagatiste programmid

Finantsmääruse X jaotises on sätestatud mitu kaitsemeedet ELi eelarve kaitsmiseks eelarveliste tagatiste kasutamisest tulenevate finantsriskide eest. Need võib rühmitada nelja põhikategooriasse.

1. Meetmed tingimusliku kohustiste summa piiramiseks

Esiteks on üldreeglina ELi tagatise suurus selgelt määratletud viisil piiratud. Finantsmääruses on sätestatud, et finantskohustis ja eelarvest tehtavate netomaksete koondsumma ei tohi ületada eelarvelise tagatise summat, mis on heaks kiidetud tagatise alusaktiga. Eelarvelise tagatisega kaasnev tingimuslik kohustis võib ületada ELi finantskohustise katmiseks ette nähtud finantsvarasid ainult siis, kui see on ette nähtud selle aluseks oleva alusaktiga ja selles kehtestatud eritingimustel.

Teiseks määratakse ELi tagatud toimingute/finantstoodete soovitud riskiprofiil võimaluse korral kindlaks eelnevalt, see tähendab enne tagatislepingu allkirjastamist.

2. Rakenduspartnerite valimist käsitlevad meetmed

Eelarveliste tagatiste programme rakendatakse koos usaldusväärsete finantspartneritega, keda on sambapõhiselt hinnatud. Sellega tagatakse muu hulgas nende rakenduspartnerite raamatupidamis-, finants- ja riskijuhtimissüsteemide usaldusväärsus. Peale selle võtavad kõnealused rakenduspartnerid kohustuse kasutada oma vahendeid, millega tagatakse sobilik kooskõla liidu huvidega.

3. Meetmed, millega eelnevalt tagatakse, et eelarvest on võimalik sissenõutavaid tagatise piisavalt katta

Eelarveliste tagatiste programmid on tagatud eraldatud varadega, mida hoitakse ühises eraldisfondis. Iga programmi alusaktis on eraldiste määr kehtestatud tasemel, mis võimaldab eelarveassigneeringute kavandamist nii, et eraldis võimaldab katta kahjumi, tekitamata eelarves häireid. Seega on tehtud eraldised piisavad, et tulla toime nende eelarveliste tagatistega kaasneva oodatava – ja teataval määral ka ettenägematu – kahjumiga.

Selle tulemusel tagab komisjon (aastapõhiselt) alusaktis määratletud eraldiste määra piisavuse ning selle kooskõla finantsmääruse põhimõtete ja finantsplaneeringuga.

4. Meetmed eelnevalt prognoositud kahjumit ületava realiseerunud kahjumiga toimetulekuks

Finantsmäärusega on kehtestatud kaks varajase hoiatamise künnist (see tähendab olukorrad, kus kasutada on jäänud 50 % ja 30 % eraldiste määrast). Need hoiatavad künnised võimaldavad komisjonil prognoosida eraldiste potentsiaalset ammendumist enne eelarvelise tagatise lõppemist ja hinnata, kas ta peaks esitama ettepaneku täiendavate eraldiste tegemiseks.

Juhuks, kui ajutiselt on vaja täiendavat likviidsust, on kehtestatud sellised menetlused nagu ülekanded ühise eraldisfondi osade vahel ja keskkassa likviidsuse kasutamine, samuti eelarves olemasoleva manööverdamisruumi (kulukohustuste ja maksete assigneeringud) kasutamine.

Lisaks loodi 2020. aastal eelarvevoliniku volitusel eelarvelistest tagatistest tulenevate tingimuslike kohustiste juhtkomitee. Komitee sekkub küsimustesse, mis käsitlevad eelarvelisi tagatise ja finantsabi, mille tulemusel tekib eelarvele finantsmääruse X jaotise, sealhulgas liidu üldelarve täitmise sise-eeskirjade sätete rakendamise tulemusel tingimuslikke kohustise. See hõlmab riskijuhtimisraamistikku,

standardlepingute asjaomaseid ühiseid horisontaalseid sätteid ja integreeritud aruandlust tingimuslike kohustiste kestlikku haldamist käsitlevate institutsiooni nõuete kehtestamiseks.

Rahastamisvahendite programmid

ELi eelarve täitmisel on palju aastaid tuginetud rahastamisvahendite programmide kasutamisele. Lisateavet kõnealuste summade kohta on esitatud lisade punktis **2.4.2**.

Enamiku rahastamisvahendite rakendamine on Euroopa Komisjoni ja finantseerimisasutuse vahelise kokkuleppe alusel delegeeritud kas Euroopa Investeeringupanga grupile (sealhulgas EIF) või teistele finantseerimisasutustele. Kõnealuste finantseerimisasutustega sõlmitud kokkulepped hõlmavad vahendajate suhtes kohaldatavaid rangeid tingimusi ja kohustusi eesmärgiga tagada ELi vahendite nõuetekohane haldamine ja aruandlus. Pärast seda, kui osamaks teatavasse rahastamisvahendisse on kindlaks määratud, kantakse summad üle pangakontole, mille finantseerimisasutus on oma nimel komisjoni eest spetsiaalselt loonud (st usalduskonto). Finantseerimisasutused võivad sõltuvalt asjaomasest rahastamisvahendist kasutada usalduskontol olevaid vahendeid laenude andmiseks, emiteerida võlainstrumente, investeerida omakapitaliinstrumentidesse või katta sissenõutud tagatisi. Rahastamisvahenditest saadav tulu tuleb üldiselt ELi eelarvesse tagasi maksta.

Kõnealuste rahastamisvahenditega seotud risk piirdub nende aluseks olevate lepingute kohaselt ülemmääraga, mis on rahastamisvahendile ette nähtud eelarvestatud summa. Kuna komisjon kannab sageli nn esimese järjekoha kahju ning rahastamisvahendite eesmärk on rahastada kõrgema riskiga abisaajaid (kellel on raskusi rahastamise saamisega kommertspankadelt), on tõenäoline, et ELi eelarve jaoks tekib mingis ulatuses kahjusid.

6.3. VALUUTARISK

ELi rahastamisvahendite valuutariskid aasta lõpu seisuga – netopositsioon

(miljonites
eurodes)

	31.12.2022						
	USA dollar (USD)	Naelster ling (GBP)	Poola zlott (PLN)	Rootsi kroon (SEK)	Muu	EUR	Kokku
Finantsvarad							
<i>Amortiseeritud väärtuses kajastatud finantsvarad*</i>	83	6	–	–	12	151	251
<i>Finantsvarad õiglasel väärtuses üle- või puudujäägina</i>							
<i>Mitte-tuletisinstrumentid</i>	843	25	–	20	98	29 088	30 073
<i>Tuletisinstrumentid</i>	(483)	–	–	–	–	1 467	984
<i>Nõuded**</i>	89	111	14	0	17	5 453	5 684
<i>Raha ja raha ekvivalendid</i>	84	13	1 031	473	1 421	43 522	46 544
	616	155	1 045	493	1 548	79 681	83 537
Finantskohustised							
<i>Finantstagatise kohustis</i>	(793)	(0)	(37)	(12)	(164)	(5 450)	(6 456)
<i>Finantskohustised õiglasel väärtuses üle- või puudujäägina</i>	(1)	–	–	8	19	(50)	(25)
	(795)	(0)	(37)	(4)	(146)	(5 500)	(6 481)
Kokku	(179)	154	1 008	489	1 403	74 181	77 056

(miljonites
eurodes)

	31.12.2021						
	USA dollar (USD)	Naelsterling (GBP)	Poola zlott (PLN)	Rootsi kroon (SEK)	Muu	EUR	Kokku
Finantsvarad							
Amortiseeritud väärtuses kajastatud finantsvarad*	63	18	–	–	7	88	176
Finantsvarad õiglases väärtuses üle- või puudujäägina							
Mitte-tuletisinstrumendid	934	51	–	23	75	23 141	24 223
Tuletisinstrumendid	(646)	–	–	–	–	1 474	828
Nõuded**	109	98	108	4	88	7 372	7 780
Raha ja raha ekvivalendid	85	24	1 014	591	1 692	41 455	44 860
	545	192	1 121	618	1 862	73 529	77 866
Finantskohustised							
Finantstagatise kohustis	(1 047)	(0)	(62)	(19)	(248)	(6 418)	(7 794)
Finantskohustised õiglases väärtuses üle- või puudujäägina	(1)	–	–	–	(4)	–	(5)
	(1 048)	(0)	(62)	(19)	(251)	(6 418)	(7 798)
Kokku	(503)	192	1 059	599	1 611	67 111	70 068

* Välja arvatud taaste- ja vastupidavusraha (taasterahastu „NextGenerationEU”) ja finantsabi antud laenud.

** Välja arvatud ettemakstud kulud.

Kui euro oleks teiste valuutade suhtes 10 % võrra tugevnenud või nõrgenenud, oleks selle mõju eelarveaasta tulemile olnud järgmine.

(miljonites
eurodes)

	2022			
Vahetuskursi suurenemine (+) / vähenemine (–)	USA dollar (USD)	Naelsterling (GBP)	Poola zlott (PLN)	Rootsi kroon (SEK)
+10 %	16	(14)	(92)	(44)
–10 %	(20)	17	112	54

(miljonites
eurodes)

	2021			
Vahetuskursi suurenemine (+) / vähenemine (–)	USA dollar (USD)	Naelsterling (GBP)	Poola zlott (PLN)	Rootsi kroon (SEK)
+10 %	46	(17)	(96)	(54)
–10 %	(56)	21	118	67

Laenutegevus taasterahastu „NextGenerationEU” jaoks ja finantsabi andmiseks

Finantsvarasid ja -kohustisi hoitakse praegu ainult eurodes, mistõttu ELil välisvaluutarisk puudub.

Rahavoogude juhtimine

Kooskõlas nõukogu määrusega (EL, Euratom) nr 609/2014 (muudetud nõukogu määrusega (EL, Euratom) 2016/804) hoitakse omavahendeid, mille liikmesriigid on maksnud muudes valuutades kui eurodes, omavahendite kontodel. Need arvestatakse eurodesse ümber, kui neid on vaja kasutada maksete tegemiseks. Kõnealuste vahendite haldamisel kohaldatavad menetlused on sätestatud eespool nimetatud määruses. Piiratud arvul juhtudel kasutatakse neid vahendeid otse samades valuutades maksete tegemiseks.

Komisjonil on kommertspankades mitmed USA dollarites ning muudes ELi valuutades kui eurodes, sealhulgas naelsterlingites ja Šveitsi frankides hoitavad kontod, mida ta kasutab maksete tegemiseks neis valuutades. Neile kontodele kantakse täiendavaid vahendeid olenevalt sellest, millises summas makseid neilt teha tuleb, ja selle tulemusena ei kajasta nende saldod valuutariski positsiooni.

Mitmesuguste tulude (muud tulud peale omavahendid) laekumisel muus valuutas kui eurodes kantakse need üle komisjoni samas valuutas hoitavatele kontodele, kui neid on vaja maksete tegemiseks, või arvestatakse ümber eurodesse ja kantakse eurodes hoitavatele kontodele. Muus valuutas kui eurodes hoitavatele avansikontodele kantakse täiendavaid vahendeid olenevalt prognoositud lühiajalisest vajadusest teha samas valuutas kohalikke makseid. Kõnealuste kontode saldode puhul jälgitakse, et need ei ületaks neile seatud ülemmäära.

Trahvid

Kõik trahvid määratakse, makstakse ja kaetakse esialgselt eurodes, seega puudub nende puhul valuutarisk, kui neid hoitakse BUFI fondis.

Eelarvelised tagatised

Reeglina pakutakse eelarvelisi tagatise eurodes kindlaksmääratud ülemmäära piires. Mõned aluseks olevad toimingud võivad aga olla nomineeritud ka muudes vääringutes (USA dollarites või muus kohalikus vääringus).

Eraldistega seotud vajaduste kindlaksmääramisel on valuutarisk üks kaalutlus, mida arvesse võetakse.

Ühine eraldisfond

Ühine eraldisfond arveldab praegu nii eurodes kui ka USA dollarites. Valuutariski hallatakse tuletislepingute (valuutaforvardlepingud) sõlmimisega, millega kaitstakse USA dollarites investeringuportfelli turuväärtust. Maandamata riskiga valuutapositsiooni ülempiiriks on määratud 1 % portfelli koguväärtusest sihttaseme ja vahendite iga-aastaste strateegiliste jaotuste raames. Nii käivitaks USA dollarites investeringute turuväärtuse kõikumine üle 1 % piiri tasakaalustamismüügi (uue sama- või vastassuunalise forvardlepingu), et kaitstavat positsiooni vastavalt kohandada või taastada.

Laenud, mis anti ELile üle fondile esitatud taotluste tõttu, kuna laenusaja olid jätnud maksekohustused täitmata (vt lisade punkt 2.4.1.2), makstakse välja nende esialgses valuutas ja seetõttu kujutab see ELi jaoks valuutariski. Üleantud laenude tagasimaksete ajastamisest tuleneva ebakindluse tõttu vahetuskursierinevuste kompenseerimisega (riskimaandamistegevus) ei tegeleta.

6.4. INTRESSIRISK

Järgmises tabelis on esitatud teave võlaväärtpaberite ja börsil kaubeldavate fondide intressimäära tundlikkuse näitaja kohta, näidates intressimäära +/- 100 baaspunkti (1 %) muutuse mõju ELi eelarveaasta tulemile.

	Suurenemine (+) / vähenemine (-) baaspunktides	(miljonites eurodes) Eelarveaasta tulem
2022: Finantsvarad õiglasel väärtuses üle- või puudujäägina	+100 -100	(741) 784
2021: Finantsvarad õiglasel väärtuses üle- või puudujäägina	+100 -100	(622) 660

Teatava võlakirjade portfelli tundlikkus intressimäära muutuste suhtes kasvab vastavalt sellele, mida kauem see kestab. Komisjoni hallatavate peamiste varade portfelli kestust on kirjeldatud allpool.

Laenutegevus taasterahastu „NextGenerationEU” jaoks ja finantsabi andmiseks

ELil on oma laenutegevuse laadi tõttu märkimisväärsed intressi kandvad varad ja kohustised. Muude finantsabi vahendite kui taasterahastu „NextGenerationEU” puhul puudub aga intressirisk, sest võetud laene tasakaalustavad samasuguste lepingutingimustega antud laenud (kompensatsioonitehingud).

Taasterahastu „NextGenerationEU” puhul ei kohaldata samade tingimuste meetodit ning seepärast tuleb intressirisk katta intressiriski leevendavate menetluste ja mehhanismide rakendamisega. Taasterahastu „NextGenerationEU” mitmekesise rahastamisstrateegia aluseks on põhimõte, et rahastamiskulud ja kõik muud taasterahastuga seotud kulud jaotatakse läbipaistval viisil maksete saajate (laenude puhul) ja ELi eelarve (tagastamatu toetuse puhul) vahel. Taasterahastu „NextGenerationEU” programmi puhul juhindutakse kulude täieliku sissenõudmise ja mittetulundusliku tegevuse põhimõtetest. Seepärast annab EL turult saadud rahalised vahendid üle kõige kulutõhusamal ja õiglasemal viisil, lähtudes igapäevasest intressi arvutamisest. Sellega tagatakse, et liikmesriigid kannavad kõik kulud, mida liit on seoses antud ja võetud laenuga kandnud.

Taasterahastu „NextGenerationEU” hoiab sularaha, et säilitada mitmekesise rahastamise strateegia raames kindlaksmääratud ohutusvaru, vältides samal ajal ülemääraseid saldosid. Taasterahastu

„NextGenerationEU“ raha hoitakse Euroopa Keskpangas. Alates 4. aprillist 2022 kohaldatakse mis tahes rahasaldo suhtes euro rahaturu lühiajalist intressimäära. Varem kohaldati rahasaldo suhtes EKP hoiustamise püsivõimaluse intressimäära, mis oli –0,5 %. Vastastikuse kokkuleppe põhjal kohaldati EKP negatiivset intressi üksnes üle 20 miljardi euro suuruse rahasaldo suhtes. Taasterahastu „NextGenerationEU“ kulude jaotamise meetodika põhjal esitatakse arved intresside eest, mida ei jaotata laenudele ega tagastamatule toetusele, laenusaaajatele ja ELi eelarvele likviidsusjuhtimise kuludena, mis võivad sõltuvalt rahasaldo suhtes kohaldatavate intressimäärade muutumisest olla positiivsed või negatiivsed.

Rahavoogude juhtimine

Komisjon ei laena raha oma tegevuskulude rahastamiseks, välja arvatud taasterahastu „NextGenerationEU“ programmiga seotud laenamine. Kui jätta kõrvale taasterahastuga „NextGenerationEU“ kaasnev intressirisk, arvutatakse intress eri pangakontode saldode alusel. Komisjon on seepärast kehtestanud meetmed, et tema pangakontodelt regulaarselt teenitav (positiivne või negatiivne) intress kajastaks nii turuintressimäärasid kui ka nende võimalikku kõikumist.

Kontod, mis on avatud liikmesriikide riigikassades omavahendite laekumiseks, intressi ei teeni ja teenustasusid nende puhul ei kohaldata. Liikmesriikide keskpankades olevad kontod (omavahendid ja muud) võib välja maksta iga institutsiooni kohaldatava ametliku kursi alusel. Perioodil, mil intress oli negatiivne (kuni septembrini 2022), olid teatavad väljamaksed nendelt kontodelt negatiivsed. Nende kontode saldode minimeerimiseks ajal, mil kohaldatakse negatiivset intressi, kohandatakse likviidsuse juhtimise menetlusi vastavalt turuintressi tingimustele ja kooskõlas pankade tingimustega järgitakse asjakohaseid ülemmäärasid. Omavahendite kontod on vastavalt nõukogu määrusele (EL, Euratom) nr 609/2014 (muudetud nõukogu määrusega (EL, Euratom) 2016/804) kaitstud negatiivse intressi mõju eest.

Kommertspankade kontodel hoitavatelt üleöösaldodelt teenitakse intressi igapäevaselt. See intress põhineb muutuvatel turuintressimääradel, mille suhtes kohaldatakse lepingulist (positiivset või negatiivset) piirmäära. Allapoole kindlaksmääratud ülempiiri jäävate tegevussaldode puhul on kommertspankade kohaldatav kurss tavaliselt null.

Trahvid

Ajutiselt makstud trahvid on investeeritud pikaajaliste võlakirjade portfelli, mille keskmine kestus on 1,33 aastat.

Ühine eraldisfond

Ühise eraldisfondi vahendid on investeeritud pikaajaliste võlakirjade portfelli ja börsil kaubeldavatesse ettevõtlussektori fondidesse ning kogu portfelli keskmine kestus on 3,17 aastat.

Likvideeritav ESTÜ

Likvideeritava ESTÜ summad on investeeritud pikaajaliste võlakirjade portfelli, mille keskmine kestus on 3,17 aastat.

6.5. KREDIIDIRISK

Maksimaalne krediidiriski positsioon

	(miljonites eurodes)	(miljonites eurodes)
	31.12.2022	31.12.2021
Finantsvarad		
<i>Antud laenu</i>	204 354	163 568
<i>Raha ja raha ekvivalendid</i>	46 544	44 860
<i>Kaubanduslikud nõuded*</i>	5 684	7 780
<i>Finantsvarad õiglases väärtuses üle- või puudujäägina (võlaväärtpaberid)</i>	24 647	19 326
<i>Finantsvarad õiglases väärtuses üle- või puudujäägina (tuletisinstrumendid)</i>	984	828
Antud tagatised ja siduvad laenuandmiskohustused		
<i>Finantstagatiste lepingud</i>	55 502	55 267

<i>Siduvad laenuandmiskohustused</i>	8	–
Kokku seisuga 31.12.2022	337 723	291 628

* Välja arvatud ettemakstud kulud.

Lisaks on ELil kaudne krediidiriskipositsioon seoses tema investeringutega rahaturufondidesse, börsil kaubeldavatesse ettevõtlussektori fondidesse ja ühistesse võlaväärtpaberite portfelliges (vt lisade punkt **2.4.2.1**), mis võivad mõjutada nende hindu (vt lisade punkt **6.7**).

Antud laenud: krediitkvaliteet

(miljonites
eurodes)

31.12.2022					
	1. etapp	2. etapp	3. etapp	Krediidiriski tõttu langenud väärtusega	Kokku
Krediidireiting					
<i>Kõrgeima ja kõrge kvaliteediga</i>	12 849	–	–	–	12 849
<i>Üle keskmise kvaliteediga</i>	62 240	–	–	–	62 240
<i>Alla keskmise kvaliteediga</i>	106 537	–	–	–	106 537
<i>Muud kui investeerimisjärgu võlakirjad (sealhulgas makseviivitusega)</i>	11 923	13 094	29	114	25 160
Bilansiline brutojääkmaksumus	193 549	13 094	29	114	206 786
<i>Miinus kahju allahindlus</i>	(55)	(2 361)	(27)	13	(2 431)
Bilansiline netojääkmaksumus	193 494	10 732	2	126	204 354

(miljonites
eurodes)

31.12.2021					
	1. etapp	2. etapp	3. etapp	Krediidiriski tõttu langenud väärtusega	Kokku
Krediidireiting					
<i>Kõrgeima ja kõrge kvaliteediga</i>	10 379	–	–	–	10 379
<i>Üle keskmise kvaliteediga</i>	58 991	–	–	–	58 991
<i>Alla keskmise kvaliteediga</i>	79 672	–	–	–	79 672
<i>Muud kui investeerimisjärgu võlakirjad (sealhulgas makseviivitusega)</i>	8 819	5 965	29	48	14 860
Bilansiline brutojääkmaksumus	157 861	5 965	29	48	163 903
<i>Miinus kahju allahindlus</i>	(10)	(299)	(26)	–	(336)
Bilansiline netojääkmaksumus	157 851	5 665	3	48	163 568

Eespool nimetatud nelja riskikategooria aluseks on põhimõtteliselt väliste reitinguagentuuride reitingukategooriad, mis on järgmised:

- Kõrgeima ja kõrge kvaliteediga: Moody's P-1, Aaa – Aa3; S&P A-1+, A-1, AAA – AA–; Fitch F1+, F1, AAA – AA– ja samaväärsed
- Üle keskmise kvaliteediga: Moody's P-2, A1 – A3; S&P A-2, A+ – A–; Fitch F2, A+ – A– ja samaväärsed
- Alla keskmise kvaliteediga: Moody's P-3, Baa1 – Baa3, S&P A-3, BBB+ – BBB–; Fitch F3, BBB+ – BBB– ja samaväärsed
- Muud kui investeerimisjärgu võlakirjad: Moody's mitte kõrgeim, Ba1 – C; S&P B, C, D, BB+ – D; Fitch B, C, D, BB+ – D ja samaväärsed

- EL kasutab nimetatud välise reitinguagentuuride kategooriaid eelkõige finantsinstrumentide ja kommertspankade võrdlusvahendina, kuid võib üksikjuhtumite analüüsimise järel hoida vahendeid mõnes eespool nimetatud riskikategoorias isegi siis, kui üks või enam eespool nimetatud reitinguagentuuridest on asjaomase vastaspoole reitingut alandanud.

Muud kui investeerimisjärgu laenud on peamiselt finantsabi laenud finantsraskustes olevatele partnerriikidele ja ka teatavatele liikmesriikidele, kelle reiting jääb selle järgu ülemise piiri lähedale. Kõik liikmesriikidele antud laenud kuuluvad 1. etappi. 2. etapp hõlmab 11,9 miljardi euro väärtuses makromajandusliku finantsabi ja Euratomi laene Ukrainale. Krediidiriski tõttu langenud väärtusega laenud on EFSI ja välislaenude andmise volituse programmidest üleantud laenud.

Laenutegevus taasterahastu „NextGenerationEU“ jaoks ja finantsabi andmiseks

Euratori puhul maandatakse krediidiriski riikidelt tagatiste saamisega (vt lisade punkt **2.4.1.1**).

Ukrainale erakorralise makromajandusliku finantsabi programmi raames antud laenud (2022. aastal maksti välja 6 miljardit eurot) on esmajoones kaetud nende vastava osaga ühises eraldisfondis ja seejärel ka liikmesriikide täiendavate tagatistega.

Liikmesriikidele TERA alusel antud laenud põhinevad liikmesriikide vabatahtlikel tagatistel, mis moodustavad finantsabi kogusumma ülemmäärast 25 %.

Võlgnike makseviivituse korral ja võimalike seotud võlgnevuste tasumiseks võib komisjon kasutada ühises eraldisfondis (makromajanduslikuks finantsabiks ja kolmandatele riikidele antavateks Euratori laenudeks) hoitavaid varasid ja nõuda need sisse liikmesriikidelt, järgides omavahendite ülemmäärasid (vt lisade punkt **6.6**).

Antud laenud: väärtuse langusest tekkinud kahjumi allahindluse muutumine

(miljonites eurodes)

	1. etapp	2. etapp	3. etapp	Krediidiriski tõttu langenud väärtusega	Kokku
Kahju allahindlus seisuga 1.1.2022	10	299	26	–	336
Ülekandmine 1. etappi	–	–	–	–	–
Ülekandmine 2. etappi	(0)	1	(1)	–	0
Ülekandmine 3. etappi	(1)	(0)	1	–	–
Uued laenud	9	763	–	–	772
Kajastamise lõpetamine – tagasimaksed	(0)	–	–	–	(0)
Kajastamise lõpetamine – mahakandmised	–	–	(2)	–	(2)
Kahju allahindluse ümberhindamine	37	1 298	3	(13)	1 326
Muu	–	–	–	–	–
Kahju allahindlus seisuga 31.12.2022	55	2 361	27	(13)	2 431

2. etapi laenude täiendav kahju allahindlus väärtuse languse tõttu on peamiselt seotud makromajandusliku finantsabi ja Euratori laenudega Ukrainale (vt lisade punkt **2.4.1.1**).

Antud laenud: etapipõhine hindamine

Nagu on osutatud peamiste arvestusmeetodite puhul, sõltub amortiseeritud väärtuses kajastatud muude finantsvarade kui nõuete väärtuse languse allahindlus etapist, millesse finantsvara on liigitatud.

Etappidesse jaotamine sõltub peamiselt vastaspoole krediidi reitingust. Etappideks jagamise mudeli puhul tuginetakse krediidiriski suhtelisele hindamisele, mis tähendab seda, et sõltuvalt vastaspoole krediidiriskist laenu andmise ajal võib EL olla andnud samale vastaspoolele eri etappidesse kuuluvaid laene. EL, kellel on ainulaadne institutsiooniline seisund, laenab raha liikmesriikidele või raskustes olevatele riikidele. Selle tulemusel hindab EL krediidiriski ka kvalitatiivselt, jälgides raskustes olevate laenuvõtjate majanduslikku olukorda.

1. etapp – krediidirisk ei ole oluliselt suurenenud

Laene vastaspooltele, kellel on aruandepäeval investeerimisjärgu krediidi reiting (see tähendab vahemikus AAA (Aaa) ja BBB– (Baa3) S&P/Fitchi (Moody'se) reitinguskaala või samaväärse välise või sisereitingu järgi), käsitatakse väikese krediidiriskiga laenudena ja seega hoitakse neid 1. etapis, välja arvatud juhul, kui nende tagasimaksimisel esineb rohkem kui 30päevane viivitus (vt 2. etapp). Peale selle liigitatakse 1. etappi kõik laenud, mille puhul ei ole krediidirisk oluliselt suurenenud, nagu on määratletud allpool. 1. etapi finantsvarade puhul mõõdetakse väärtuse languse allahindlust 12 kuu eeldatava krediidikahju tasandil.

2. etapp – krediidirisk on oluliselt suurenenud

Et teha kindlaks, kas krediidirisk on alates laenu andmisest oluliselt suurenenud ja seega kas see on üle viidud 2. etappi, kasutab EL kombinatsiooni kvantitatiivsest ja kvalitatiivsest hindamisest.

Kõik laenud, mille lepingujärgsete maksete viivitus jääb vahemikku 31–90 päeva, viiakse üle 2. etappi.

Vastaspooled, kelle krediidireiting jääb esmase kajastamise kuupäeval vahemikku AAA (Aaa) ja BB– (Ba3): kui ei ole tegemist väikese riskiga juhtumiga (1. etapp eespool), käsitatakse reitingu langemist olulisena siis, kui laenu andmise ajal kehtinud reitingu ja aruandepäeval kehtiva reitingu vahe on vähemalt kolm astet.

Vastaspooled, kelle krediidireiting on esmase kajastamise kuupäeval B+ (B1) või B (B2): reitingu langemist käsitatakse olulisena siis, kui algse reitingu ja praeguse reitingu vahe on vähemalt kaks astet.

Vastaspooled, kelle krediidireiting on B– (B3) või madalam (vahemikus CCC/Caa): reitingu langemist käsitatakse olulisena siis, kui algse reitingu ja praeguse, aruandepäeva reitingu vahe on vähemalt üks aste.

Laenud, mis anti enne läbivaadatud ELi raamatupidamiseeskirjale nr 11 üleminekut (see tähendab 1. jaanuar 2021) ja mille krediidiriski kohta esmasel kajastamisel ei ole teave liigsete kulude ja jõupingutusteta kättesaadav, liigitatakse 2. etappi.

2. etapi laenude puhul mõõdetakse väärtuse languse allahindlust kogu eluea eeldatava krediidikahju tasandil.

3. etapp – krediidiriski tõttu langenud väärtusega laenud

Laenud liigitatakse 3. etappi siis, kui viivitus nende tagasimaksmisel on üle 90 päeva või kui pärast laenu andmist toimub üks või mitu sündmust, millel on kahjulik mõju asjaomase finantsvara hinnangulistele tulevastele rahavoogudele. Näiteks liigitatakse laen 3. etappi järgmistel juhtudel:

- muutub tõenäoliseks, et laenuvõtjat ootab ees pankrot või muu rahaline ümberkorraldamine;
- laenuvõtja reitinguklass, mille on avaldanud väline reitinguagentuur, on D, ja
- laenuvõtjal esineb makseviivitusi seoses mis tahes rahaliste kohustustega ELi ees või finantsabiks antud laenude puhul esineb laenuvõtjal makseviivitusi mis tahes muu programmi rahastava rahvusvahelise organisatsiooni ees.

3. etapi laenude puhul mõõdetakse väärtuse languse allahindlust kogu eluea eeldatava krediidikahju tasandil.

Krediidiriski tõttu langenud väärtusega ostetud või tekkinud laenud

ELil on ka krediidiriski tõttu langenud väärtusega ostetud või tekkinud laene. Need on makseviivitusega laenud, mille puhul EL on sissenõutud tagatise rakenduspartnerile välja maksnud. Selliste laenude puhul on kõik õigused ELile üle antud. EL kajastab neid oma bilansis esmasel kajastamisel õiglasel väärtusel. EL liigitab need laenud krediidiriski tõttu langenud väärtusega ostetud või tekkinud laenudeks ning arvutab väärtuse languse allahindluse kogu eluea eeldatava krediidikahju põhjal. Vastavalt ELi ja rakenduspartnerite asjaomastele kokkulepetele viiakse sissenõudmine läbi ELi nimel eesmärgiga saada tagasi kõik võlgnetavad summad.

Antud laenud: eeldatava krediidikahju mõõtmine

Eeldatava krediidikahju mõõtmise näol on tegemist tõenäosusega kaalutud hinnanguga lepingupõhiste rahavoogude ja eeldatavate rahavoogude erinevuse kohta. Selle hinnangu tegemiseks kasutab EL järgmisi krediidiriski parameetreid:

- makseviivituse tõenäosus,
- makseviivitusest tingitud kahjumäär ja
- makseviivituses olev riskipositsioon.

Makseviivituse tõenäosus on protsendimäär, mis kajastab tõenäosust, et vastaspoolle tekib makseviivitus kas järgmise 12 kuu jooksul (seda kasutatakse 12 kuu eeldatava krediidikahju puhul) või kohustuse ülejäänud eluea jooksul (seda kasutatakse kogu eluea eeldatava krediidikahju puhul).

Makseviivitusest tingitud kahjumäär on protsendimäär, mis näitab raha eeldatavat puudujääki, see tähendab seda osa riskipositsioonist, mis pärast makseviivitust eelduste kohaselt kaotatakse, võttes arvesse sissenõutud summasid ja tagatise. Makseviivitustest tingitud kahjumäära arvutamiseks seoses riiginõuetega võtab EL arvesse oma *de facto* eelisvõlausaldaja staatust.

Makseviivituses olev riskipositsioon tähendab tagasimaksmata nõudeid (summat) makseviivituse ajal.

Hinnangulised rahavood kogu finantsvara eeldatava eluea jooksul diskonteeritakse tegeliku intressimääraga.

EL võtab arvesse tulevikku suunatud mõistlikku ja põhjendatud teavet, mis on liigsete kulude ja jõupingutusteta kättesaadav, ning kohandab vajaduse korral mudeli parameetreid.

Raha ja raha ekvivalendid: krediitkvaliteet

(miljonites
eurodes)

	31.12.2022	31.12.2021
Krediidireiting		
<i>Kõrgeima ja kõrge kvaliteediga</i>	40 769	40 716
<i>Üle keskmise kvaliteediga</i>	3 675	3 650
<i>Alla keskmise kvaliteediga</i>	1 343	306
<i>Muud kui investeerimisjärgu võlakirjad</i>	757	189
Bilansiline brutojääkmaksumus	46 544	44 860
<i>Miinus kahju allahindlus</i>	–	–
Bilansiline netojääkmaksumus	46 544	44 860

Rahavoogude juhtimine

Eelmises tabelis esitatud raha ja raha ekvivalentide summad on peamiselt seotud komisjoni kassa hallatava rahaga. Enamikku komisjoni rahalistest vahenditest hoitakse omavahendeid käsitleva nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 609/2014 (muudetud nõukogu määrusega nr 804/2016) kohaselt omavahendite kontodel, mille liikmesriigid on avanud oma omavahendite (peamiselt kogurahvatulul põhinevate, käibemaksupõhiste ja traditsiooniliste omavahendite) osamaksete maksmiseks. Kõiki selliseid kontosid hoitakse liikmesriikide riigikassades või keskpankades. Nende institutsioonide krediidirisk (ja vastaspoole risk) on komisjoni jaoks madalaim, sest riskipositsioon seondub liikmesriikidega. Mis puudutab maksete tegemiseks kommertspankades hoitavaid komisjoni rahalisi vahendeid, siis neile kontodele täiendavate vahendite kandmisel juhendatakse täppisajastamise põhimõttest ja seda haldab rahavoogude juhtimise süsteem automaatselt. Igal kontol hoitakse minimaalsel tasemel rahavarusid, võttes arvesse kontolt päeva jooksul tehtavate maksete keskmist summat. Selle tulemusel on neil kontodel üleöö hoitav kogusumma pidevalt väga väike (kokku keskmiselt alla 54 miljoni euro, mis jaguneb umbes 25 konto peale), millega tagatakse, et komisjoni riskipositsioon on piiratud. Kõnealuseid summasid tuleks vaadata koos sularahahalduse vahendite igapäevaste kogusaldodega, mis kõikusid 2022. aastal vahemikus 7–38 miljardit eurot, ning 2022. aastal komisjoni pangakontodelt tehtud maksete kogusummaga, mis ületas 175 miljardit eurot.

Lisaks sellele kohaldatakse kommertspankade valiku suhtes erisuuniseid, et komisjoni vastaspoole riski veelgi minimeerida:

- kõik kommertspangad valitakse välja pakkumismenetluse teel. Pakkumismenetluses osalemiseks nõutav minimaalne pikaajaline krediidireiting on A– (S&P) või sellega samaväärne. Teatavate nõuetekohaselt põhjendatud asjaolude korral võidakse aktsepteerida ka madalamat reitingut;
- lisaks pakkumismenetluses täpsustatud krediidireitingu miimumnõuetele jälgitakse reitinguid kohaldatava vastaspoole riski juhtimise poliitika abil, milles on määratletud maksimaalne riskipositsioon iga finantseerimisasutuse puhul. See ülemmäär – maksimaalne üldine riskipositsioon seoses raha, hoiuste ja finantstagatistega iga vastaspoole puhul – arvutatakse, võttes arvesse finantssektori üksuse krediitvõimelisust (pikaajalist krediidireitingut) ja kapitaliseeritust. Euroopa Komisjoni vastaspoole riske jälgitakse ja neist antakse korrapäraselt aru ja
- kolmandates riikides olevate delegatsioonide avansikontosid hoitakse kohalikes pankades, mis valitakse välja lihtsustatud pakkumismenetluse teel. Reitingunõuded olenevad kohalikust

olukorrast ja võivad riikide lõikes märkimisväärselt erineda. Riskipositsiooni piiramiseks hoitakse nende kontode saldosisid võimalikult madalal tasemel (võttes arvesse tegevusvajadusi), neile kantakse regulaarselt täiendavaid vahendeid ja kohaldatavad ülemmäärad vaadatakse igal aastal läbi.

Taasterahastu „NextGenerationEU“

Üldjuhul ei hoita finantsabiks laenude andmise ja võtmise vahendite puhul rahasaldot, sest finantsabiks antavate laenude aluseks on samade tingimuste põhimõte. Taasterahastu „NextGenerationEU“ puhul rakendatakse aga mitmekesise rahastamise strateegiat, mille tõttu hoiab taasterahastu raha eesmärgiga tagada, et tema pangakontol hoitavad summad on piisavad kõikide eelseisvate väljamaksevajaduste täitmiseks ja kindlaksmääratud ohutusvaru säilitamiseks, vältides samal ajal ülemääraseid saldosisid. Raha paigutatakse pangakontole EKPs, seega on krediidirisk väga väike.

Ajutiselt makstud trahvid: hoiused

Kommertspankades seoses enne 2010. aastat ajutiselt makstud trahvidega hoitavad hoiused vähenesid 2022. aastal oluliselt. Need hoiused valitakse välja hankemenetluse teel ja nende suhtes kohaldatakse eespool kirjeldatud vastaspoole riski poliitikat.

Nõuded: krediitkvaliteet

	Tähtaeg ei ole saabunud	Tähtajaks tasumata 0– 30 päeva	Tähtajaks tasumata 31– 90 päeva	Tähtajaks tasumata 91 päeva kuni 1 aasta	Tähtajaks tasumata > 1 aasta	Kokku (miljonites eurodes)
Bilansiline brutojääkmaksumus	1 613	18	14	21	1 992	3 658
<i>Miinus kahju allahindlus</i>	(2)	(2)	(5)	(13)	(150)	(172)
Bilansiline netojääkmaksumus seisuga 31.12.2022	1 611	16	9	8	1 842	3 486
Bilansiline brutojääkmaksumus	2 785	15	9	578	1 453	4 840
<i>Miinus kahju allahindlus</i>	(2)	(1)	(4)	(18)	(147)	(173)
Bilansiline netojääkmaksumus seisuga 31.12.2021	2 783	14	5	560	1 305	4 667

Tabelis esitatud summad ei hõlma ettemakstud kulusid ega õiglasest väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavate finantstagatiste lepingute nõuete poolt (vt lisade punkt 2.6.2), sest nende suhtes ei kehti väärtuse langust käsitlevad nõuded.

Finantsvarad õiglasest väärtuses üle- või puudujäägina (võlaväärtpaberid): krediitkvaliteet

Ühine eraldisfond

Ühise eraldisfondi portfelli kaalutud keskmine krediidireiting on A (S&P või samaväärne).

Ajutiselt makstud trahvid: BUFI portfelli

Ajutiselt makstud (alates 2010. aastast määratud) trahvidest tehtavate investeeringutega riigi võlakohustustesse võtab komisjon endale krediidiriski. Portfelli kaalutud keskmine krediidireiting on AA– (S&P või samaväärne).

Saadud finantstagatised

Selliste tagatiste aktsepteerimise suhtes kohaldatav riskijuhtimispoliitika tagab komisjonile kõrge krediitkvaliteedi. Selle poliitika raames määratletakse maksimaalne avatus krediidiriskile seoses konkreetse finantssektori üksusega, lähtuvalt selle krediidireitingust ja üksuse rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite (IFRS) kohastes raamatupidamise aastaaruannetes arvestatud kapitali tasemest. Kehtivate tagatiste vastavust neist põhimõtetest tulenevalt kohaldatavatele nõuetele kontrollitakse regulaarselt.

Likvideeritav ESTÜ

Portfelli kaalutud keskmine krediidireiting on A- (S&P või samaväärne).

Finantsvarad õiglasel väärtusel üle- või puudujäägina (tuletisinstrumentid): krediidikvaliteet

Tuletisinstrumentide varad on peamiselt seotud omakapitali investeeringute portfelliga ja valuuta forvardlepingutega. Seega piirdub krediidirisk vastaspoole riskiga. Omakapitali investeeringute portfelli tagatised tasaarveldatakse ELi rakenduspartneri EIP grupiga, kelle reiting on AAA. 31. detsembri 2022. aasta seisuga on Prantsusmaa keskpank kõigi realiseerimata valuutaforvardite ainus vastaspool ja seega ei ole selle kuupäeva seisuga mingeid krediidikvaliteeti parandavaid kokkuleppeid – tagatisi, tasaarvestuslepinguid ega garantiisid.

Finantstagatiste lepingud: krediitkvaliteet

(miljonites eurodes)

	31.12.2022			31.12.2021		
	1. etapp	2. etapp	Kokku	1. etapp	2. etapp	Kokku
Pikaajaline krediitdireiting						
Kõrgeima ja kõrge kvaliteediga	0	4	4	0	1	1
Üle keskmise kvaliteediga	3	–	3	2	–	2
Alla keskmise kvaliteediga	23	–	23	219	–	219
Muud kui investeerimisjärgu võlakirjad	24 124	31 339	55 463	3 964	51 079	55 043
Kollektiivselt hallatavad / reitinguta	7	2	9	2	–	2
Kokku	24 157	31 345	55 502	4 187	51 080	55 267

Finantstagatiste lepingud: kahju allahindluse muutumine

(miljonites eurodes)

	1. etapp	2. etapp	Kokku
Kahju allahindlus seisuga 1.1.2022	485	7 048	7 533
Ülekandmine 2. etappi	(3)	3	–
Ülekandmine 1. etappi	2 855	(2 855)	–
Lisandumine	170	45	215
Tagatiste vabastamine	(9)	(1)	(10)
Ümberhindamine	(2 298)	(1 110)	(3 409)
Kahju allahindlus seisuga 31.12.2022	1 199	3 130	4 330
Finantstagatise kohustise bilansiline jääkmaksumus seisuga 31.12.2022	3 194	3 263	6 456

* Ülekandmise 1. etapist / 2. etapist või 1. etappi / 2. etappi hinnatakse väärtuse languse allahindluse algsaldona, samal ajal kui etapi muutumisest tulenevad summa muutused (see tähendab hindamist 12 kuu või kogu eluea eeldatava krediitkahjuna) moodustavad osa ümberhindamisest.

Finantstagatiste lepingud: etappideks jagamise põhimõtted

Peamine riskinäitaja finantstagatiste lepingute etappideks jagamisel on tagatud võla krediitdireiting. Etappideks jagamise mudelis võrreldakse krediitdireitingut laenu andmise ajal ja krediitdireitingut aruandepäeval. Portfellidele antud tagatiste puhul võetakse arvesse tagatud portfelli kaalutud keskmist krediitdireitingut.

1. etapp – krediitrisk ei ole oluliselt suurenenud

Finantstagatiste lepinguid, millel on aruandepäeval investeerimisjärgu krediitdireiting (see tähendab vahemikus AAA (Aaa) ja BBB– (Baa3) S&P/Fitchi (Moody'se) reitinguskaala või samaväärse välise või sisereitingu järgi), käsitatakse olenemata nende algsest reitingust väikese krediitriskiga lepingutena ja neid hoitakse 1. etapis. Peale selle liigitatakse 1. etappi kõik finantstagatiste lepingud, mille puhul ei ole krediitrisk oluliselt suurenenud, nagu on määratletud allpool. 1. etapi finantstagatiste lepingute puhul hinnatakse väärtuse languse allahindlust 12 kuu eeldatava krediitkahju tasandil.

2. etapp – krediitrisk on oluliselt suurenenud

Järgmisi krediitdireitingu langusi käsitatakse olulisena ja nende tulemusel liigitatakse finantstagatiste leping ümber 2. etappi:

- tagatiste puhul, mille krediitdireiting oli esmasel kajastamisel vahemikus AAA (Aa1) ja BB– (Ba3) S&P/Fitchi (Moody'se) reitinguskaala või samaväärse välise või sisereitingu järgi, käsitatakse reitingu langust olulisena, kui algse reitingu ja aruandepäeva reitingu vahe on ühe võlainstrumendiga seotud tagatiste puhul vähemalt kolm astet ja võlaportfelliga seotud tagatiste puhul vähemalt kaks astet;

- tagatiste puhul, mille krediidireiting oli esmasel kajastamisel vahemikus B+ (B1) ja B (B2), käsitatakse reitingu langust olulisena, kui algse reitingu ja aruandepäeva reitingu vahe on ühe võlainstrumendiga seotud tagatiste puhul vähemalt kaks astet ja võlaportfelliga seotud tagatiste puhul vähemalt üks aste, ja
- tagatiste puhul, mille krediidireiting oli esmasel kajastamisel B– (B3) või madalam, käsitatakse reitingu langust olulisena, kui algse reitingu ja aruandepäeva reitingu vahe on vähemalt üks aste (nii ühe võla kui ka portfelli puhul).

Kui teave krediidireitingu kohta ei ole kättesaadav, kuid esmasel kajastamisel on hinnatud eeldatavaid aastaseid nõudeid, peetakse krediidiriski olulise suurenemise hindamisel mõistlikuks riskinäitajaks ka nõuete tegelikku taset võrreldes algselt kavandatuga.

Lisaks eespool nimetatud kriteeriumidele võib EL hinnata krediidiriski olulist suurenemist kvalitatiivselt, tuginedes täiendavale mõistlikule ja põhjendatud kättesaadavale teabele.

Finantstagatiste lepingud, mis sõlmiti enne läbivaadatud ELi raamatupidamiseeskirjale nr 11 üleminekut (see tähendab enne 1. jaanuari 2021) ja mille krediidiriski kohta esmasel kajastamisel ei ole teave liigsete kulude ja jõupingutusteta kättesaadav, liigitatakse 2. etappi.

2. etapi finantstagatiste lepingute puhul hinnatakse väärtuse languse allahindlust kogu eluea eeldatava krediidikahju tasandil.

Finantstagatiste lepinguid ei liigitata 3. etappi ega krediidiriski tõttu langenud väärtusega lepinguteks.

2022. aastal viidi 2,8 miljardi euro väärtuses EFSI tagatise 2. etapist üle 1. etappi, sest tagatud portfelli keskmine krediidirisk (võttes arvesse ka programmi „InvestEU“ võlaportfelliidega ühendamise mõju, vt lisade punkt **4.1.1**) oli vähenenud. Selle tulemusel tekkis ümberhindamise mõju ja EFSI tagatise eeldatav krediidikahju vähenes, sest kui 2022. aasta lõpus mõõdeti väärtuse languse allahindlust 12 kuu eeldatava krediidikahjuna, siis 2021. aasta lõpus mõõdeti seda kogu eluea eeldatava krediidikahjuna. 1,1 miljardi euro suurusest ümberhindamisest, mille tagajärjel 2. etapi tagatiste eeldatav krediidikahju vähenes, on 0,6 miljardit eurot seotud EFSI VKEda komponendiga. 2. etapi tagatiste ülejäänud eeldatavast krediidikahjust, mis 31. detsembri 2022. aasta seisuga oli 3,1 miljardit eurot, on 2,4 miljardit eurot seotud välislaenu andmise volituse raames antud tagatistega (vt lisade punkt **4.1.1**). See hõlmab 1,1 miljardi euro ulatuses kogu eluea eeldatavat krediidikahju seoses ELi tagatud EIP riskipositsiooniga Ukrainas (4,1 miljardit eurot, millest 0,5 miljardi euro väärtuses laene ei ole veel välja makstud).

Eelarvelised tagatised

Liit on krediidiriskile avatud peamiselt nende toimingute kaudu, mida ta tagab. Kui aluseks olevate toimingute krediidikvaliteet langeb, suureneb makseviivituste ja seega ka ELi tagatiste realiseerimise tõenäosus.

Selle riski jälgimiseks ja juhtimiseks tugineb komisjon krediidiriski mudelile, et hinnata võimalikku kahju, kasutades muu hulgas rakenduspartnerite esitatud teavet. Nende mudelite kaudu saadud andmeid tõlgendatakse ja kombineeritakse eksperdi hinnangutega, et koostada riskihinnang, mis oleks vastavuses tehingu sisu ja asjaomaste majanduslike asjaoludega.

6.6. LIKVIIDSUSRISK

Finantskohustiste (mitte-tuletisinstrumendid) jaotumine lepingulise lõpptähtajani jäänud tähtaegade kaupa

(miljonites
eurodes)

	Diskonteerimata lepingupõhised rahavood				Bilansiline
	< 1 aasta	1–5 aastat	> 5 aasta	Kokku	
<i>Võetud laenud</i>	(23 204)	(80 495)	(280 075)	(383 774)	(344 303)
<i>Võlgnevused</i>	(55 341)	–	–	(55 341)	(55 341)
<i>Muu</i>	(318)	(711)	(771)	(1 800)	(1 517)
Kokku seisuga	(78 862)	(81 206)	(280 846)	(440 914)	(401 161)
<i>Võetud laenud</i>	(23 769)	(45 030)	(180 660)	(249 459)	(236 720)
<i>Võlgnevused</i>	(46 372)	–	–	(46 372)	(46 372)
<i>Muu</i>	(218)	(830)	(890)	(1 938)	(1 605)
Kokku seisuga	(70 358)	(45 860)	(181 550)	(297 769)	(284 697)

Finantskohustiste (tuletisinstrumentid) jaotumine lepingulise lõpptähtajani jäänud tähtaegade kaupa

(miljonites
eurodes)

	Diskonteerimata lepingupõhised rahavood				Bilansiline jääkmaksumus
	< 1 aasta	1–5 aastat	> 5 aasta	Kokku	
<i>Tuletisinstrumenti maksepool</i>	(504)	(8)	–	(512)	
<i>Tuletisinstrumenti laekumispool</i>	487	–	–	487	
Netorahavood seisuga 31.12.2022	(17)	(8)	–	(25)	(20)
<i>Tuletisinstrumenti maksepool</i>	(646)	(5)	–	(651)	
<i>Tuletisinstrumenti laekumispool</i>	648	–	–	648	
Netorahavood seisuga 31.12.2021	2	(5)	–	(3)	(3)

Sõlmitud finantstagatiste lepingute jaotumine tagatise realiseerimise varaseima võimaliku aja kaupa

(miljonites
eurodes)

	Tagatise maksimaalne summa				Bilansiline jääkmaksumus
	< 1 aasta	1–5 aastat	> 5 aasta	Kokku	
<i>Finantstagatiste lepingud seisuga 31.12.2022</i>	(65 109)	(13 332)	(4 902)	(83 343)	(6 456)
<i>Finantstagatiste lepingud seisuga 31.12.2021</i>	(55 381)	(878)	(1)	(56 259)	(7 794)

Laenude võtmine taasterahastu „NextGenerationEU“ jaoks ja finantsabi andmiseks

Esimene abinõu finantsabiks võetud laenude tagasimaksmise tagamisel on asjaomase finantsabi ja taasterahastu „NextGenerationEU“ raames antud seotud laenude tagasimaksete õigeaegne kogumine. Laenuvõtjate kohustuste täitmatajätmise või makseviivituse korral saab aga kohaldada täiendavaid kaitsemeetmeid.

Kolmandatele riikidele antavate makromajandusliku finantsabi ja Euratomi laenude puhul on ühise eraldisfondi välistegevuse tagatisfondi osaga ette nähtud likviidsusreserv. Seepärast kasutatakse asjaomaste võetud laenude tagasimaksmiseks kõigepealt selle fondi kasutatavaid varasid (kuid üksnes pärast seda, kui esimese abinõuna on pööratud kolmandatest isikutest tagatise andjate poole, kes on andnud tagatise Euratomile, vt lisade punkt 6.4). Kui mis tahes ajal peaksid kasutatavad varad osutama tegelike kahjude katmiseks ebapiisavaks, võtab komisjon meetmed lisavahendite pakkumiseks (näiteks komisjoni kassa likviidsete vahendite ajutine kasutamine, ELi eelarvest ajutiste ülekannete ja/või lisakulutuste tegemine). Erakorralise makromajandusliku finantsabi programmi raames Ukrainale antud laenud (2022. aastal maksti välja 6 miljardit eurot) on lisaks ühise eraldisfondi asjaomasele osale kaetud ka liikmesriikide täiendavate tagatistega juhaks, kui ühises eraldisfondis olevast summast ei piisa (vt lisade punkt 2.4.1.1).

Taasterahastu „NextGenerationEU“ puhul võib komisjon kasutada ELi võlgade teenindamiseks ka aktiivset likviidsuse juhtimist ja võtta lühiajalisi laene.

Nii kõikide finantsabi andmiseks võetavate laenude kui ka taasterahastu „NextGenerationEU“ jaoks võetavate laenude puhul võib komisjon nõuda ELi võlgade teenindamiseks vahendeid kasutatava omavahendite varu ulatuses. Omavahendeid käsitlevate õigusaktidega on iga-aastaste maksete assigneeringute katmiseks kasutatavate omavahendite ülemmääraks kehtestatud 1,40 % liikmesriikide kogurahvatulust, mida on ajutiselt täiendavalt suurendatud 0,6 protsendipunkti võrra taasterahastu „NextGenerationEU“ jaoks. 2022. aasta eelarve sisaldas kulude katmiseks omavahendeid kokku 1,01 % kogurahvatulust. See tähendab, et 31. detsembri 2022. aasta seisuga jäi liidu kohustiste täitmiseks 0,99 % varu. Sel eesmärgil on ELil õigus nõuda liikmesriikidelt, et nad tagaksid ELi juriidiliste kohustuste täieliku täitmise laenuandjate ees.

Liikmesriikidele TERA alusel antud laenud põhinevad liikmesriikide vabatahtlikel tagatistel, mis moodustavad asjaomase finantsabi jaoks kättesaadavast ülemmäärast 25 %. Enne liikmesriikide antud tagatiste sissenõudmist peab komisjon uurima maksete assigneeringute omavahendite ülemmäär kohase varu kasutamise võimalusi sel määral, mil ta peab seda kestlikuks, võttes muu hulgas arvesse liidu tingimuslike kohustiste kogusummat ja liidu üldeelarve kestlikkust. Kõnealune uurimine ei mõjuta antud tagatiste tagasivõetamatut, tingimusteta ja nõudmisel realiseeritavat laadi.

Rahavoogude juhtimine

ELi eelarvepõhimõtted tagavad, et asjaomase eelarveaasta jaoks ettenähtud raha koguvarud on alati piisavad kõigi maksete tegemiseks. Liikmesriikide osamaksude kogusumma koos mitmesuguste tuludega on seega võrdne eelarveaasta maksete assigneeringute summaga. Liikmesriikide osamaksud laekuvad aga 12 igakuise maksena, mis on jaotatud kogu aasta peale ja põhinevad vastuvõetud eelarvel, samal ajal kui maksete puhul esineb teatav hooajalisus. Lisaks muutuvad vastavalt nõukogu määrusele (EL, Euratom) nr 609/2014 (omavahendite kättesaadavaks tegemise meetodite ja menetluste kohta; muudetud nõukogu määrusega (EL, Euratom) 2016/804) liikmesriikide osamaksud, mis tulenevad paranduseelarvetest, mis kiidetakse heaks pärast asjaomasel kuul (N), kasutatavaks kas N+1 kuu esimesel tööpäeval (kui heakskiit saadakse enne asjaomase kuu 16. kuupäeva) või N+2 kuu esimesel tööpäeval (kui heakskiit saadakse pärast asjaomase kuu 16. kuupäeva), kuid nendega seotud maksete assigneeringuid saab kohe kasutada.

Selleks et kättesaadavad rahavarud oleksid alati piisavad mis tahes asjaomase kuu jooksul tehtavate maksete katmiseks, on kehtestatud regulaarsed rahavoogude prognoosimise menetlused. Vajaduse korral saab liikmesriikidelt ettemaksena nõuda omavahendite või täiendavate vahendite tasumist teatava piirini ja teataval tingimustel, mis on ette nähtud nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 609/2014 (muudetud nõukogu määrusega (EL, Euratom) 2016/804) alusel. Tegevusvajaduste ja üldiste eelarveliste piirangute tõttu viimastel aastatel on tekkinud vajadus maksete sagedust aasta jooksul tihedamini kontrollida. Lisaks eelnevale tagavad komisjoni igapäevastes rahavoogude juhtimise toimingutes kasutatavad automatiseeritud likviidsusjuhtimise töövahendid, et igal komisjoni pangakontol oleks iga päev piisavalt likviidsed vahendid.

Trahvid

BUFI fondi, kuhu esialgselt makstud trahvid investeeritakse, juhitakse põhimõttel, et varad peavad olema asjaomaste kohustuste täitmiseks piisavalt likviidsed ja kättesaadavad. Portfell koosneb peamiselt kõrge likviidsusega väärtpaberitest, mida saab lühiajaliste sularaha väljamaksete katteks ära müüa. Peale selle on raha, raha ekvivalentide ja kuni üheaastase lõpptähtajaga väärtpaberite osakaal 56 %.

Eelarvelised tagatised

Finantstagatiste tähtaegade analüüsi esitamisel on lähtutud mõistlikkuse põhimõttest, mille kohaselt antud tagatise maksimaalne summa eraldatakse varaseimale perioodile, mil tagatise saab realiseerida. Kuna enamik ELi tagatise on nõudmisel realiseeritavad tagatised, eraldatakse oluline summa esimesele ajavahemikule. Tõenäosus, et ELilt kõikide tagatiste alusel kogu summa esimesel ajavahemikul sisse nõutakse, on aga väga väike. Peale selle on summa, mille EL eelduste kohaselt kaotab, tagatise ülemmäärast sageli palju väiksem, seega tuleb likviidsusriski puhul võtta arvesse ka tagatisega seotud kohustiste bilansilist maksumust.

Tingimuslike kohustiste riskijuhtimisraamistiku põhieesmärk on tagada, et ELi eelarvest on igal ajal võimalik täita liidu kohustused, häirimata seejuures eelarve tavapärase täitmist. See hõlmab ka eelarveliste tagatistega seotud likviidsusriski, see tähendab riski, et liidul on ebapiisavad vahendid kõikide oma tagatistega seotud maksekohustuste õigeaegseks täitmiseks (mille tulemuseks võib olla näiteks muude kulude tagaplaanile tõrjumine ja maksete edasilükkamine järgmistesse eelarveaastatesse), maandamist.

Sellega seoses on iga eelarveline tagatis tagatud ühisesse eraldisfondi makstavate piisavate eraldistega, et tagada igal ajal piisav likviidsus sissenõutavate tagatiste õigeaegseks maksmiseks.

EL jälgib regulaarselt iga eelarveliste tagatiste programmi eraldiste määra ja esitab igal aastal aruande¹⁸ oma hinnangu kohta sellele, kas kindlaksmääratud kindlustundega võib väita, et need summad on piisavad riski katmiseks järgmise viie aasta jooksul.

Lisaks on piisavate likviidsuste vahendite kättesaadavuse tagamiseks kehtestatud täiendavad kaitsemenetlused (ajutised ülekanded ühise eraldisfondi osade vahel ja keskkassa likviidsuste vahendite kasutamine).

Ühine eraldisfond

¹⁸ Näiteks eelarveprojektile lisatud XI töödokument, milles on vastavalt finantsmääruse artikli 41 lõikele 5 esitatud teavet eelarveliste tagatiste ja ühise eraldisfondi kohta ning hinnang eelarvelistest tagatistest ja finantsabist tulenevate tingimuslike kohustiste kestlikkuse kohta.

Ühise eraldisfondi juhtimisel lähtutakse põhimõttest, et varad peavad olema asjaomaste kohustuste täitmiseks piisavalt likviidsed ja kättesaadavad. Portfell koosneb likviidsest varast, mida saab vajaduse korral lühiajaliste sularaha väljamaksete katteks ära müüa. Peale selle on raha, raha ekvivalentide ja kuni üheaastase lõpptähtajaga väärtpaberite osakaal 18 %.

Tuletislepingutega arveldamine on kajastatud brutona ja põhineb nende lepingulisel lõpptähtajal. Kohustusi täidetakse USA dollarites nomineeritud varade müümise ja/või vahetustehingute abil, mille juures on võimalik raha väljamaksete tekkimine valuutakursi vahede tõttu. Seoses tagatisenõuetega ei ole likviidsusjuhtimist vaja, sest praegune valuutariski maandamise tehingute vastaspool on nõus töötama koos komisjoniga ilma lisatagatisi nõudmata.

6.7. MUU HINNARISK

31. detsembri 2022. aasta seisuga oli ELil riskipositsioon seoses muu hinnariskiga (aktsiariskiga), mis tulenes noteerimata omakapitaliinvesteeringutest (näiteks riskikapital ja muud investeerimisfondid), rahaturufondidest (näiteks EIP ühtne fond) ja investeeringutest ühistesse portfellidesse (vt lisade punkt 2.4.2.1), samuti tagatistest, millega kaetakse noteerimata omakapitali ja kvaasiomakapitali investeeringuid, mida käsitletakse õiglaselt väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavate tuletisinstrumentidena (vt lisade punkt 2.4.2.2).

Omakapitali hinnarisk on risk, et omakapitaliinvesteeringu õiglane väärtus muutub aktsiahindade taseme ja/või tagatud omakapitaliinvesteeringute väärtuse kõikumise tõttu. Eespool nimetatud instrumentide väärtuse 10 % suurenemise või vähenemise mõju ülejäägile või puudujäägile oleks järgmine.

	(miljonites eurodes)	
	10 %	(10) %
<i>Omakapitaliinvesteeringud</i>	253	(253)
<i>Rahaturufondid, börsil kaubeldavad fondid ja investeeringud ühistesse portfellidesse</i>	290	(290)
<i>Tagatised omakapitali investeeringute portfellile*</i>	469	(469)
Kokku seisuga 31.12.2022	1 012	(1 012)
<i>Omakapitaliinvesteeringud</i>	238	(238)
<i>Rahaturufondid, börsil kaubeldavad fondid ja investeeringud ühistesse portfellidesse</i>	251	(251)
<i>Tagatised omakapitali investeeringute portfellile*</i>	415	(415)
Kokku seisuga 31.12.2021	905	(905)

* Omakapitali investeeringute portfelli tagatistega kaasnev risk põhineb tagatisega kaetud tinglikul väärtusel.

EL investeerib noteerimata varadesse, mille väärtused ei ole avalikult kättesaadavad, või tagab neid. Enamikku neist finantsinstrumentidest rakendavad volitatud üksused, kes on oma valdkonna eksperdid ning hindavad ja jälgivad neid varasid regulaarselt.

7. SEOTUD OSAPOOLI KÄSITLEVAD ANDMED

7.1. SEOTUD OSAPOOLED

ELi seotud osapooled on ELi konsolideeritud üksused, sidusettevõtted ja nende üksuste juhtivtöötajad. Kõnealuste üksuste vahelised tehingud on osa ELi tavapärasest toimimisest ning seetõttu ei ole ELi raamatupidamiseeskirjade kohaselt nende tehingute puhul vaja kohaldada spetsiaalseid avalikustamisnõudeid.

7.2. JUHTIVTÖÖTAJATE PEAMISED RAHALISED ÕIGUSED

Kõrgematel juhtivatel ametikohtadel töötavaid ELi ametnikke käsitleva teabe esitamise eesmärgil on seotud osapooled jaotatud käesolevas aruandes viide kategooriasse:

kattegoria 1: Euroopa Ülemkogu eesistuja, komisjoni president ja Euroopa Kohtu president;

kattegoria 2: komisjoni asepresident ja ELi välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ning komisjoni teised asepresidendid;

kattegoria 3: nõukogu peasekretär, komisjoni liikmed, Euroopa Liidu Kohtu kohtunikud ja kohtujuristid, Üldkohtu president ja liikmed, ombudsman ja Euroopa andmekaitseinspektor;

kattegoria 4: Euroopa Kontrollikoja president ja liikmed;

kattegoria 5: institutsioonide ja ametite kõrgeima astme avalikud teenistujad.

Allpool on esitatud kokkuvõte nende rahalistest õigustest. Täiendavat teavet saab ka Europa veebisaidil avaldatud personalieeskirjadest, mis on ametlik ELi ametnike õigusi ja kohustusi kirjeldav dokument. Juhtivtöötajad ei ole saanud ELilt ühtegi soodustingimustel laenu.

JUHTIVTÖÖTAJATE PEAMISED RAHALISED ÕIGUSED

EUR

Rahaline õigus (töötaja kohta)	Kategooria 1	Kategooria 2	Kategooria 3	Kategooria 4	Kategooria 5
Põhipalk (kuupalk)	31 251,88	28 307,86 – 29 440,18	22 646,29 – 25 477,07	24 458,00 – 26 043,24	14 399,72 – 22 646,29
Eluasemetoetus / kodumaalt eemalviibimise toetus	15 %	15 %	15 %	15 %	0–4 % – 16 %
Peretoetused:					
Majapidamistoetus (% palgast)	2 % + 210,21	2 % + 210,21	2 % + 210,21	2 % + 210,21	2 % + 210,21
Ülalpeetava lapse toetus	459,32	459,32	459,32	459,32	459,32
Eelkoolialise lapse toetus	112,21	112,21	112,21	112,21	112,21
Õppetoetus	311,65	311,65	311,65	311,65	311,65
Töökohavälise koolituse toetus	623,30	623,30	623,30	623,30	623,30
Kohtu eesistuja toetus	–	–	715,05	–	–
Esindustasud	1 693,58	1 088,45	715,05	–	–
Iga-aastased sõidukulud	–	–	–	–	Hüvitatud
Ülekanded liikmesriikidesse:					
Õppetoetus*	jah	jah	jah	jah	jah
% palgast*	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %
% palgast ilma paranduskoefitsiendita	kuni 25 %	kuni 25 %	kuni 25 %	kuni 25 %	kuni 25 %
Esinduskulud	Hüvitatud	Hüvitatud	Hüvitatud	–	–
Ametisse asumine:					
Sisseseadmiskulud (Kategooriad 1–4: kahe kuu põhipalk)	62 503,76	56 615,72 – 58 880,36	45 292,58 – 50 954,15	48 915,99 – 52 086,47	Hüvitatud
Perekonna sõidukulud	Hüvitatud	Hüvitatud	Hüvitatud	Hüvitatud	Hüvitatud
Kolimiskulud	Hüvitatud	Hüvitatud	Hüvitatud	Hüvitatud	Hüvitatud
Ametist lahkumine:					
Ümberasumiskulud (Kategooriad 1–4: ühe kuu põhipalk)	31 251,88	28 307,86 – 29 440,18	22 646,29 – 25 477,07	24 458,00 – 26 043,24	Hüvitatud
Perekonna sõidukulud	Hüvitatud	Hüvitatud	Hüvitatud	Hüvitatud	Hüvitatud
Kolimiskulud	Hüvitatud	Hüvitatud	Hüvitatud	Hüvitatud	Hüvitatud
Üleminekutoetus (% palgast)**	40 % – 65 %	40 % – 65 %	40 % – 65 %	40 % – 65 %	–
Ravikindlustus	Kaetud	Kaetud	Kaetud	Kaetud	Kaetud
Pension (% palgast, maksueelne)	kuni 70 %	kuni 70 %	kuni 70 %	kuni 70 %	kuni 70 %
Mahaarvamised:					
Ühenduse maks	8 % – 45 %	8 % – 45 %	8 % – 45 %	8 % – 45 %	8 % – 45 %
Ravikindlustus (% palgast)	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %
Palkadele rakendatav erimaks	7 %	7 %	7 %	7 %	6–7 %
Pensioni mahaarvamine	–	–	–	–	10,1 %
Inimeste arv aastalõpu seisuga	3	8	93	27	112

* Kohaldatakse paranduskoefitsienti.

** Makstakse lahkumisele järgneva kolme aasta jooksul.

8. BILANSIPÄEVAJÄRGSED SÜNDMUSED

Käesoleva raamatupidamise aastaaruande allakirjutamise kuupäeva seisuga ei olnud komisjoni peaarvepidaja teadlik ega olnud talle teada antud ühestki olulisest sündmusest, mille avaldamine oleks käesoleva punkti all nõutav. Raamatupidamisaruanne ja selle lisad on koostatud kõige hiljutisema kättesaadava teabe alusel ja see kajastub esitatud teabes.

9. KONSOLIDEERIMISE ULATUS

A. KONTROLLITAVAD ÜKSUSED (54)

1. Institutsioonid ja nõuandeorganid (11)

Euroopa Parlament
Euroopa Ülemkogu
Euroopa Komisjon
Euroopa Kontrollikoda
Euroopa Liidu Kohus
Euroopa välisteenistus

Euroopa Andmekaitseinspektor
Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
Euroopa Ombudsman
Euroopa Regioonide Komitee
Euroopa Liidu Nõukogu

2. ELi ametid (41)

2.1 Rakendusametid (6)

Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet (EACEA)
Euroopa Tervishoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusamet (HADEA)
Euroopa Teadusuuringute Rakendusamet (REA)

Euroopa Innovatsiooninõukogu ja VKEd
Rakendusamet (Eismea)

Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet (ERCEA)

Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusamet (CINEA)

2.2 Detsentraliseeritud asutused (35)

Euroopa Meresõiduohutuse Amet (EMSA)
Euroopa Ravimiamet (EMA)
Euroopa Kemikaaliamet (ECHA)
Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut (EIGE)
Euroopa Keskkonnaamet (EEA)
Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA)
Euroopa Liidu Varjupaigaamet (EUAA)
Euroopa Liidu Küberturvalisuse Amet (ENISA)
Euroopa Liidu Õiguskaitsekoolituse Amet (CEPOL)

Euroopa Toiduohutusamet (EFSA)
Euroopa Liidu Raudteeamet (ERA)
Ühenduse Sordiamet (CVPO)
Euroopa Kalanduskontrolli Amet (EFCA)
Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Amet (EUIPO)
Euroopa Liidu Lennundusohutusamet (EASA)
Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA)
Euroopa Koolitusfond (ETF)
Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Sihtasutus (Eurofound)

Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Amet (EUSPA)

Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskus (EMCDDA)

Euroopa Liidu Kriminaalõiguslase Koostöö Amet (Eurojust)

Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Amet (Europol)

Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Amet (EU-OSHA)

Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet (FRA)

Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus (ECDC)

Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve (EIOPA)

Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus (Cedefop)

Euroopa Liidu Asutuste Tõlkekeskus (CdT)

Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Amet (ACER)

ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisettevõtte (ühisettevõtte Fusion for Energy)

Elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste ameti tugiamet (BERECi Büroo)

Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Amet (eu-LISA)

Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet (Frontex)

Euroopa Prokuratuur (EPPO)

Euroopa Tööjõuamet (ELA)

3. Muud kontrollitavad üksused (2)

Likvideeritav Euroopa Sõe- ja Teraseühendus (likvideeritav ESTÜ)

Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut (EIT)

B. SIDUSETTEVÕTTED (1)

Euroopa Investeerimisfond (EIF)

VÄIKSEMAD ÜKSUSED

Allpool loetletud üksusi ei ole ELi 2022. aasta raamatupidamise konsolideeritud aastaaruandes kapitaliosaluse meetodil konsolideeritud nende ebaolulisuse tõttu.

VÄIKSEMAD ÜKSUSED (8)

Bioressursipõhise Ringmajandusega Euroopa Ühisettevõtte (CBE JU)

Keskkonnahoidliku Lennunduse Ühisettevõtte (CAJU)

Saastevaba Vesiniku Ühisettevõtte (Clean H2 JU)

Euroopa Raudtee Ühisettevõtte

Innovatiivse Tervishoiu Algatuse Ühisettevõtte (IHI JU)

Peamiste Digitehnoloogiate Ühisettevõtte (KDT JU)

Euroopa Lennuliikluse Uue Põlvkonna Juhtimissüsteemi (SESAR) Arendav Kolmas Ühisettevõtte (SESAR 3 JU)

Euroopa kõrgjõudlusega andmetöötluse ühisettevõtte (EuroHPC)

Eelnimetatud üksuste majandusaasta aruanded on avaldatud nende vastavatel veebisaitidel.

EELARVE TÄITMISE ARUANDED JA NENDE LISAD

Tuleb märkida, et arvude miljonitesse eurodesse ümardamise tõttu võib mõnes järgnevas tabelis esitatud finantsandmete liitmisel saadav summa erineda tabelis esitatud kogusummast.

SISUKORD

1.	ELI EELARVE TÄITMISE TULEMUS	159
2.	EELARVE- JA TEGELIKE SUMMADE VÕRDLUSE ARUANNE	160
3.	EELARVE TÄITMISE ARUANNETE LISAD	163
3.1.	ELI EELARVERAAMISTIK	163
3.2.	MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK 2021–2027	163
3.3.	MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU RUBRIIKIDE ÜKSIKASJAD (PROGRAMMID)	167
3.4.	Taasterahastu „NextGenerationEU“	167
3.5.	AASTAEELARVE	168
3.6.	TULUD	170
3.7.	EELARVE TÄITMISE TULEMUSE ARVUTAMINE	171
3.8.	EELARVEAASTA TULEMI JA EELARVE TÄITMISE TULEMUSE VÕRDLUS	173
4.	ELI 2022. AASTA EELARVE TÄITMINE	175
5.	ELI EELARVE TULUDE LAEKUMINE	176
5.1.	KOONDARUANNE ELI EELARVE TULUDE LAEKUMISE KOHTA	176
6.	ELI EELARVEST KANTUD KULUD	177
6.1.	MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK: KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE JA MAKSETE ASSIGNEERINGUTE JAOTUMINE JA MUUTUSED	177
6.2.	MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK: KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE	178
6.3.	MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK: MAKSETE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE	179
6.4.	MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK: TÄITMATA KULUKOHUSTUSTE MUUTUSED	180
6.5.	MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK: TÄITMATA KULUKOHUSTUSED NENDE TEKKIMISE AASTATE LÕIKES	181
6.6.	MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK: TÄITMATA KULUKOHUSTUSED ASSIGNEERINGUTE LIIGI KAUPA	183
6.7.	MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU ÜKSIKASJAD: KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE JA MAKSETE ASSIGNEERINGUTE JAOTUMINE JA MUUTUSED	184
6.8.	MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU ÜKSIKASJAD: KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE	191
6.9.	MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU ÜKSIKASJAD: MAKSETE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE	198
6.10.	MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU ÜKSIKASJAD: TÄITMATA KULUKOHUSTUSTE MUUTUSED	207
6.11.	MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU ÜKSIKASJAD: TÄITMATA KULUKOHUSTUSED NENDE TEKKIMISE AASTATE LÕIKES	214
6.12.	MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU ÜKSIKASJAD: TÄITMATA KULUKOHUSTUSED ASSIGNEERINGUTE LIIGI KAUPA	219

7.	EELARVE TÄITMINE INSTITUTSIOONIDE LÕIKES	226
7.1.	EELARVE TULUDE LAEKUMINE	226
7.2.	KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE	227
7.3.	MAKSETE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE	228
8.	AMETITE EELARVETE TÄITMINE.....	229
8.1.	EELARVE TULUD	230
8.2.	KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE JA MAKSETE ASSIGNEERINGUTE JAOTUMINE AMETITE LÕIKES	231

1. ELI EELARVE TÄITMISE TULEMUS

(miljonites eurodes)

Lisade punkt	2022	2021
a Eelarveaasta tulud	245 265	239 596
b Aruandeaasta assigneeringute alusel tehtud maksed	(239 157)	(226 175)
c Eelarveaastasse N+1 üle kantud maksete assigneeringud	(2 452)	(4 244)
d Eelarveaastast N-1 ülekantud kasutamata assigneeringute tühistamine	80	265
e Sihtotstarbelise tulu muutused (B)-(A)	(1 121)	(6 338)
<i>Kasutamata assigneeringud aruandeaasta lõpus (A)</i>	15 152	14 032
<i>Kasutamata assigneeringud eelmise aasta lõpus (B)</i>	14 032	7 694
f Aastased vahetuskursi erinevused	(97)	126
Eelarve täitmise tulemus	2 519	3 230

ELi eelarve täitmise tulemus tagastatakse liikmesriikidele 2023. aastal nende poolt tasumisele kuuluvate summade vähendamise kaudu. See arvutatakse vastavalt nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 608/2014 (millega kehtestatakse omavahendite süsteemi rakendusmeetmed) artikli 1 lõikele 1. Lisateavet on esitatud punktis 3.7 „Eelarve täitmise tulemuse arvutamine“.

- Eelarveaasta tulud on esitatud tabeli 5.1 „Koondaruanne ELi eelarve tulude laekumise kohta“ veerus 8 „Tulud kokku“.
- Aruandeaasta assigneeringute alusel tehtud maksed on esitatud tabeli 6.3 „Mitmeaastane finantsraamistik – Maksete assigneeringute kasutamine“ veerus 2 „Vastuvõetud eelarvest tehtud maksed“ ja veerus 4 „Sihtotstarbelisest tulust tehtud maksed“.
- Eelarveaastasse N+1 üle kantud maksete assigneeringud on esitatud tabeli 6.3 „Mitmeaastane finantsraamistik – Maksete assigneeringute kasutamine“ veerus 7 „Automaatsed ülekandmised“ ja veerus 8 „Otsuse alusel ülekandmised“ kokku.
- Eelarveaastast N-1 ülekantud kasutamata maksete assigneeringute tühistamisel võetakse arvesse ülekantud maksete assigneeringute summat (automaatselt ja otsuse alusel) eelmise aasta lõpus ja aruandeaasta „Ülekandmistest tehtud makseid“, nagu need on tabeli 6.3 „Mitmeaastane finantsraamistik – maksete assigneeringute kasutamine“ veerus 3.
- Sihtotstarbelise tulu koguassigneeringute arengus aasta lõpu seisuga on arvutatud sihtotstarbelise tulu assigneeringute eelmise aasta lõpu (pluss) ja aruandeaasta lõpu summa (nagu see on tabeli 6.3 „Mitmeaastane finantsraamistik – maksete assigneeringute kasutamine“ veerus 9 – miinus) erinevus, et saada sihtotstarbelise tulu netomuutus aruandeaastal.
- Valuutakursi erinevused hõlmavad nii realiseerunud kui ka realiseerumata valuutakursi erinevusi.

2. EELARVE- JA TEGELIKE SUMMADE VÕRDLOSE ARUANNE

Eelarve tulud

(miljonites eurodes)

	Algne vastuvõetud eelarve	Lõplik vastuvõetud eelarve	Kindlaks-määratud nõuded	Tulud
1 Omavahendid	157 701	153 928	157 320	155 758
11 – Suhkrumaksupõhised	0	0	(1)	(1)
12 – Tollimaksupõhised	17 913	23 765	27 419	25 857
13 – Käibemaksupõhised	19 071	19 714	19 666	19 666
14 – Kogurahvatulupõhised	114 719	104 088	103 880	103 880
16 – Teatavatele liikmesriikidele võimaldatud kogurahvatulupõhise osamaksu vähendamine	–	–	19	19
17 – Plastpakendijäätmete põhised	5 997	6 361	6 337	6 337
2 Ülejäägid, saldod ja kohandused	0	2 980	3 233	3 227
3 Haldustulu	1 791	1 791	2 656	2 607
4 Finantstulu, viivised ja trahvid	115	454	16 635	596
5 Eelarvelised tagatised ja laenu tehingud	0	0	62 203	62 203
6 Liidu poliitikaga seotud tulu, sisse- ja tagasimaksed	10 997	10 884	26 689	20 874
Kokku	170 603	170 038	268 736	245 265
millest taasterahastu „NextGenerationEU“	–	–	62 409	62 409

Eelarvekulud: kulukohustused mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide lõikes

(miljonites eurodes)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Algne vastu-võetud eelarve	Lõplik vastu-võetud eelarve	Kasutada olevad assigneeringud kokku	Võetud kulukohustused
1 Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	21 775	21 845	33 071	27 330
2 Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	56 039	67 805	325 372	218 907
2a. Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus	49 709	61 314	76 068	74 632
2b. Vastupidavus ja väärtused	6 330	6 491	249 303	144 275
3 Loodusvarad ja keskkond	56 235	56 681	75 200	68 142
millest: turuga seotud kulud ja otsetoetused	40 369	40 369	41 687	41 182
4 Ränne ja piirihaldus	3 091	3 410	3 520	3 446
5 Julgeolek ja kaitse	1 785	1 813	1 851	1 840
6 Naabrus ja maailm	17 170	17 670	20 364	20 153
7 Euroopa avalik haldus	10 620	10 783	12 075	11 664
millest: institutsioonide halduskulud	4 421	4 485	5 041	4 850
O Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	–	–	6 692	3 006
S Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	2 799	2 219	3 531	2 602
Kokku	169 516	182 227	481 676	357 091
millest taasterahastu „NextGenerationEU“	–	–	277 772	162 702

Eelarvekulud: maksed mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide lõikes

(miljonites eurodes)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Algne vastuvõetud eelarve	Lõplik vastuvõetud eelarve	Kasutada olevad assigneeringud kokku	Tehtud maksed
1 Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	21 474	20 606	29 379	25 174
2 Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	62 053	63 140	129 654	126 570
2a. Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus	56 351	57 610	75 546	73 015
2b. Vastupidavus ja väärtused	5 702	5 531	54 108	53 555
3 Loodusvarad ja keskkond	56 602	55 782	59 271	58 276
millest: turuga seotud kulud ja otsetoetused	40 393	40 356	41 674	41 152
4 Ränne ja piirihaldus	3 078	3 373	3 642	3 368
5 Julgeolek ja kaitse	1 238	1 159	1 192	1 154
6 Naabrus ja maailm	12 916	13 156	14 902	14 521
7 Euroopa avalik haldus	10 620	10 783	13 149	11 583
millest: institutsioonide halduskulud	4 421	4 485	5 724	4 801
O Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	–	–	6 830	72
S Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	2 623	2 040	3 351	2 602
Kokku	170 603	170 038	261 370	243 321
millest taasterahastu „NextGenerationEU“	–	–	64 292	63 456

Eelarvekulud: täitmata kulukohustused mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide lõikes

(miljonites eurodes)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik		2021. aastast üle kantud täitmata kulu- kohustused	2021. aasta st üle kantud täitmata kulu- kohustuste täitmine	Uued täitmata kulu- kohustused 2022. aastast	Täitmata kulu- kohustused kokku
		1	2	3	4 = 1 + 2 + 3
1	Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	48 717	(19 897)	21 309	50 130
2	Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	209 033	(89 435)	181 482	301 081
	2a. Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus	152 840	(66 138)	67 599	154 302
	2b. Vastupidavus ja väärtused	56 193	(23 297)	113 883	146 779
3	Loodusvarad ja keskkond	43 691	(16 188)	25 957	53 459
	millest: turuga seotud kulud ja otsetoetused	334	(124)	147	357
4	Ränne ja piirihaldus	3 980	(1 515)	1 543	4 008
5	Julgeolek ja kaitse	2 397	(790)	1 455	3 061
6	Naabrus ja maailm	32 535	(9 906)	14 333	36 962
7	Euroopa avalik haldus	1 076	(1 076)	1 048	1 048
	millest: institutsioonide halduskulud	684	(684)	654	654
O	Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	147	(20)	2 944	3 071
S	Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	–	–	0	0
Kokku		341 575	(138 826)	250 071	452 821
	millest taasterahastu „NextGenerationEU“	89 907	(34 847)	134 072	189 132
	millest muu kui taasterahastu „NextGenerationEU“	251 668	(103 979)	116 000	263 689

3. EELARVE TÄITMISE ARUANNETE LISAD

3.1. ELi EELARVERAAMISTIK

Eelarve raamatupidamisarvestust peetakse vastavalt finantsmäärusele. Üldeelarve on vahend, millega igal aastal tagatakse ja kinnitatakse liidu tulud ja kulud ülemmäärade piires ja muude sätete kohaselt, mis on ette nähtud mitmeaastase finantsraamistikuga ja kooskõlas seadusandlike aktidega, mis reguleerivad selle raamistiku mitmeaastaseid programme.

3.2. MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK 2021–2027

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	(miljonites eurodes) (jooksevhindades) Kokku
1. Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	20 919	21 278	21 727	20 984	21 272	21 847	22 077	150 704
2. Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	6 364	67 806	70 137	72 367	74 993	66 536	70 283	428 486
2a. Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus	1 769	61 345	62 939	64 683	66 479	56 725	58 639	372 579
2b. Vastupidavus ja väärtused	4 595	6 461	7 198	7 684	8 514	9 811	11 644	55 907
3. Loodusvarad ja keskkond	56 841	56 965	57 295	57 449	57 558	57 332	57 557	400 997
millest: turuga seotud kulud ja otsetoetused	40 368	40 639	40 693	41 649	41 782	41 913	42 047	289 091
4. Ränne ja piirihaldus	1 791	3 360	3 814	3 866	4 387	4 315	4 465	25 998
5. Julgeolek ja kaitse	1 696	1 896	1 946	2 004	2 243	2 435	2 705	14 925
6. Naabrus ja maailm	16 247	16 802	16 329	15 830	15 304	14 754	15 331	110 597
7. Euroopa avalik haldus	10 635	11 058	11 419	11 773	12 124	12 506	12 959	82 474
millest: institutsioonide halduskulud	8 216	8 528	8 772	9 006	9 219	9 464	9 786	62 991
Kulukohustuste assigneeringud	114 493	179 765	182 667	184 273	187 881	179 725	185 377	1 214 181
Maksete assigneeringud kokku	163 496	170 558	168 575	168 853	172 230	175 674	179 187	1 198 573

Nõukogu määrus (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027, võeti vastu 17. detsembril 2020¹⁹. Eelmises tabelis on mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärad esitatud jooksevhindades²⁰ vastavalt mitmeaastase finantsraamistiku määruse artikli 4 lõikes 2 kehtestatud kindlaksmääratud 2 % suurusele aastadeflaatorile. Nagu on sätestatud nõukogu määruks (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027, jagunevad summad kulukohustuste assigneeringute puhul rubriikide vahel ning maksete assigneeringute puhul kohaldatakse ülemmäärasid ainult kogusumma tasandil. 2022 oli teine mitmeaastase finantsraamistikuga 2021–2027 hõlmatud eelarveaasta.

¹⁹ Nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 (ELT L 433I, 22.12.2020, lk 11).

²⁰ Mitmeaastase finantsraamistiku tehniline kohandus 2023. aastaks kooskõlas nõukogu määruse (EL, Euratom) 2021/365 (millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027) artikliga 4 (COM(2022) 266 final, 7. juuni 2022).

2022. aasta sündmused

7. juunil 2021 võttis komisjon vastu teatise mitmeaastase finantsraamistiku tehnilise kohanduse kohta 2022. aastaks²¹. Programmispetsiifiline kohandus (vastavalt mitmeaastase finantsraamistiku määruse artikli 5 lõikele 2) rakendati mitmeaastase finantsraamistiku määruse II lisas osutatud eriprogrammide täiendavate eraldistega ning neist tuleneva kulukohustuste ja maksete ülemmäärade ülespoole kohandamisega. Nõukogu määruste (EÜ) nr 1/2003²² ja (EÜ) nr 139/2004²³ alusel kehtestatud trahvidest saadud tulu, mis kanti 2020. aasta eelarvesse, jäi allapoole kõnealuses artiklis sätestatud 1,5 miljardi euro suurust (2018. aasta hindades) miinimumkünnist. Seepärast on miinimumkünnis 2022. aasta kohanduse kogumaht 2018. aasta hindades. Jooksevhindades moodustas kohandus 1,624 miljardit eurot. 2022. aastal avaldus peamine mõju rubriigis 1 (0,59 miljardit eurot), rubriigis 2b (0,89 miljardit eurot) ja rubriigis 4 (0,15 miljardit eurot).

2021. aasta kasutamata kulukohustuste assigneeringute ümberplaneerimine eelarve jagatud täitmise alla kuuluvate programmide jaoks kooskõlas mitmeaastase finantsraamistiku määruse artikliga 7 rakendati komisjoni 28. jaanuari 2022. aasta teatisega²⁴ ette nähtud konkreetse kohandusega mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärade kohandamise ja 2022. aasta vastava paranduseelarve kaudu. Eraldised, mida 2021. aastal ei kasutatud ja mida üle ei kantud, kanti võrdsetes osades aastatesse 2022–2025. Peamisest mõjust tulenevad 2021. aastast üle kantud summad moodustasid 2022. aastal kokku 49 miljardit eurot ning olid seotud rubriigiga 2a (46,4 miljardit eurot), rubriigiga 3 (1,8 miljardit eurot), rubriigiga 4 (0,7 miljardit eurot) ja rubriigiga 5 (0,1 miljardit eurot). 2022. aastal avaldus peamine mõju rubriigis 2a (11,6 miljardit eurot), rubriigis 3 (0,4 miljardit eurot), rubriigis 4 (0,2 miljardit eurot) ja rubriigis 5 (0,02 miljardit eurot).

2022. aasta kulukohustuste assigneeringute üldine ülemäär oli 179 765 miljonit eurot ja vastav maksete assigneeringute ülemäär oli 170 558 miljonit eurot.

ELi toimimise lepingu artikli 312 lõike 3 kohaselt määratakse mitmeaastase finantsraamistikuga kindlaks kulukohustuste assigneeringute iga-aastased piirmäärad iga kululiigi kohta (rubriigid) ning maksete assigneeringute iga-aastane piirmäär. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid vastavad liidu peamistele tegevusvaldkondadele. Selgitused mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 eri rubriikide kohta on esitatud allpool.

Mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 vahendid moodustavad kokku 1 211 miljardit eurot (2018. aasta hindades 1 074 miljardit eurot), mis hõlmavad Euroopa Arengufondi (EAF). Lisaks on taasterahastust „NextGenerationEU” ette nähtud veel 806,9 miljardi euro (2018. aasta hindades 750 miljardi euro) ulatuses täiendavaid kulukohustusi kuni 2023. aastani ja makseid kuni 2026. aastani.

Iga-aastase eelarvemenetluse jaoks on eelarve liigendust teemavaldkondade kaupa täiendavalt struktureeritud, mis annab suurema selguse selle kohta, kuidas üksikud kuluprogrammid liidu poliitikaeesmärke toetavad.

Rubriik 1. Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond

See rubriik hõlmab olulisi ELi programme, millega toetatakse teadusuuringute ja innovatsiooni, digipöörde, strateegilise taristu, ühtse turu tugevdamise ja strateegiliste kosmoseprojektide valdkondi. Selle rubriigi alla kuuluvad programmid hõlmavad programmi „Euroopa horisont”, InvestEU fondi, Euroopa ühendamise rahastut, ühtse turu programmi ja Euroopa kosmoseprogrammi.

Taasterahastust „NextGenerationEU” (sihtotstarbeline välistulu) toetatakse selle rubriigi raames programmi „Euroopa horisont” ja InvestEU fondi.

Rubriik 2. Jätkusuutlik majanduskasv: loodusvarad

²¹ Mitmeaastase finantsraamistiku tehniline kohandus 2022. aastaks kooskõlas nõukogu määruse (EL, Euratom) 2021/365 (millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027) artikliga 4 (COM(2021) 365 final, 7. juuni 2021).

²² Nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määrus (EÜ) nr 1/2003 asutamislepingu artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta ([EÜT L 1, 4.1.2003, lk 1](#)).

²³ Nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrus (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (EÜ ühinemismäärus) ([ELT L 24, 29.1.2004, lk 1](#)).

²⁴ Mitmeaastase finantsraamistiku kohandus kooskõlas nõukogu määruse (EL, Euratom) 2020/2093 (millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027) (COM(2022) 80 final, 28. veebruar 2022) artikliga 7.

See rubriik on jagatud kaheks alamrubriigiks: majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus (2a) ning vastupidavus ja väärtused (2b).

Selle rubriigi raames tehtavate kulutuste eesmärk on tugevdada ELi liikmesriikide vastupidavust ja ühtekuuluvust. Rahalised vahendid aitavad vähendada ebavõrdsusi ELi piirkondades ja nende vahel ning liikmesriikides ja nende vahel ning soodustada kestlikku territoriaalset arengut (Euroopa Regionaalarengu Fond, Ühtekuuluvusfond, Euroopa Sotsiaalfond+). Samuti toetatakse sellega liidu solidaarsust ja koostööd katastroofideks valmisoleku ja neile reageerimise valdkonnas (liidu elanikkonnakaitse mehhanism ja rescEU). Lisaks püütakse selle rubriigi programmidega suurendada ELi vastupidavust praegustele ja tulevastele probleemidele, investeerides rohe- ja digipöördesse, noortesse (Erasmus), tervisesse (programm „EL tervise heaks“) ning meetmetesse, millega kaitstakse ELi väärtusi (õiguse, õiguste ja väärtuste fond) ja edendatakse kultuurilist mitmekesisust (programm „Loov Euroopa“).

See rubriik hõlmab taaste- ja vastupidavusrahastut, mille kasutada on valdav osa taasterahastust „NextGenerationEU“ ajavahemikul 2021–2023 antavatest rahalistest vahenditest. Muud programmid, mida taasterahastust „NextGenerationEU“ (sihtotstarbeline välistulu) selle rubriigi raames toetatakse, on REACT-EU ja liidu elanikkonnakaitse mehhanism (rescEU). Üksikasjalikum ülevaade taaste- ja vastupidavusrahastu tegevusest on esitatud eelarveaasta tähtsamaid finantssündmusi käsitleva jao punktides **2.2** ja **2.3** taasterahastu „NextGenerationEU“ kohta.

Rubriik 3. Loodusvarad ja keskkond

Selle rubriigi raames tehtavate kulutustega investeeritakse kestlikku põllumajandusse (ühine põllumajanduspoliitika) ning kalandus- ja merenduspoliitikasse (Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfond), samuti keskkonnakaitse- ja kliimameetmete programmidesse (programm LIFE, õiglase ülemineku fond).

Taasterahastust „NextGenerationEU“ (sihtotstarbeline välistulu) toetatakse selle rubriigi raames maaelu arengu programme ja õiglase ülemineku fondi.

Rubriik 4. Ränne ja piirihaldus

Selle rubriigi raames rahastatavate programmide (Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond, Integreeritud Piirihalduse Fond) ja detsentraliseeritud asutuste (näiteks Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet (Frontex) ning Euroopa Liidu Varjupaigaamet) eesmärk on tulla toime rände ja ELi välispiiri haldamisega seotud probleemidega ning kaitsta varjupaigasüsteemi ELis.

Rubriik 5. Julgeolek ja kaitse

See rubriik kajastab suuremat vajadust liidu tasandi koostöö järele, et tulla toime julgeolekuohtudega ja suurendada liidu strateegilist autonoomiat. Siia kuuluvad programmid, mille eesmärk on parandada Euroopa kodanike julgeolekut ja turvalisust (Sisejulgeolekufond), tugevdada Euroopa kaitsevõimet (Euroopa Kaitsefond) ning pakkuda liidusisestele ja -välistele julgeolekuprobleemidele reageerimiseks vajalikke vahendeid.

Rubriik 6. Naabrus ja maailm

Selle rubriigi alla kuuluvate programmidega tugevdatakse ELi sotsiaal-majanduslikku mõju tema naabruses, arenguriikides ja ülejäänud maailmas. Uude naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumenti „Globaalne Euroopa“ on ühendatud mitu varasemat ELi välistegevuse rahastamisvahendit, muu hulgas Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna (AKV) riikidega tehtava koostöö valdkonnas, mida varem rahastati Euroopa Arengufondist. Samuti hõlmab see rubriik abi riikidele, kes valmistuvad ELiga ühinema (ühinemiseelne abi), ja liidu humanitaarabiprogrammi.

Rubriik 7. Euroopa avalik haldus

See rubriik hõlmab kõigi institutsioonide halduskulusid, pensione ja Euroopa koole.

Rubriik S. Erivahendid

ELi eelarves sisalduvad paindlikkuse mehhanismid võimaldavad ELil võtta kasutusele vajalikud vahendid reageerimiseks ettenägematutele sündmustele, nagu kriisid, looduskatastroofid ja hädaolukorrad. Nende mehhanismide kohaldamisala, eraldised ja kasutamise üksikasjad on sätestatud mitmeaastase finantsraamistiku määrukses ja institutsioonidevahelises kokkuleppes. Need tagavad eelarvevahendite vastavuse muutuvatele prioriteetidele, nii et iga euro kulutatakse seal, kus seda enim vaja on.

Iga-aastases eelarve liigenduses ja eelarve täitmisel on need esitatud erivahenditena (rubriik S), sest nii kulukohustuste kui ka maksete assigneeringute puhul võib need kasutusele võtta väljaspool mitmeaastase finantsraamistiku kulude ülemmäärasid.

3.3. MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU RUBRIIKIDE ÜKSIKASJAD (PROGRAMMID)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid jagunevad detailsemateks rubriikideks, mis vastavad peamistele rahastamisprogrammidele (nt Horisont 2020, Erasmus+ jne). Eelarve täitmise õiguslikud alused on võetud vastu sellel programmide tasandil. Programmid on tavapärane rakendamise- ja tulemusaruandluseks kasutatav struktuur. Tabelid programmide kaupa on esitatud eelarve täitmise aruannetes (vt tabelid **6.7–6.12** allpool).

3.4. Taasterahastu „NextGenerationEU“

Taasterahastul „NextGenerationEU“, mille eelarve tagastamatu toetuse andmiseks on 421,1 miljardit eurot, on oluline mõju ELi aastate 2021–2026 eelarvetele ja nende täitmisele. 2021. aastal on see summa täielikult eelarvesse kantud sihtotstarbelise tulu assigneeringutena. Kooskõlas Euroopa Liidu taasterahastu määruse²⁵ artikli 3 lõigetega 4 ja 9 võetakse kõik tagastamatut toetust käsitlevad kulukohustused 31. detsembriks 2023 ja nendega seotud maksed tehakse 31. detsembriks 2026.

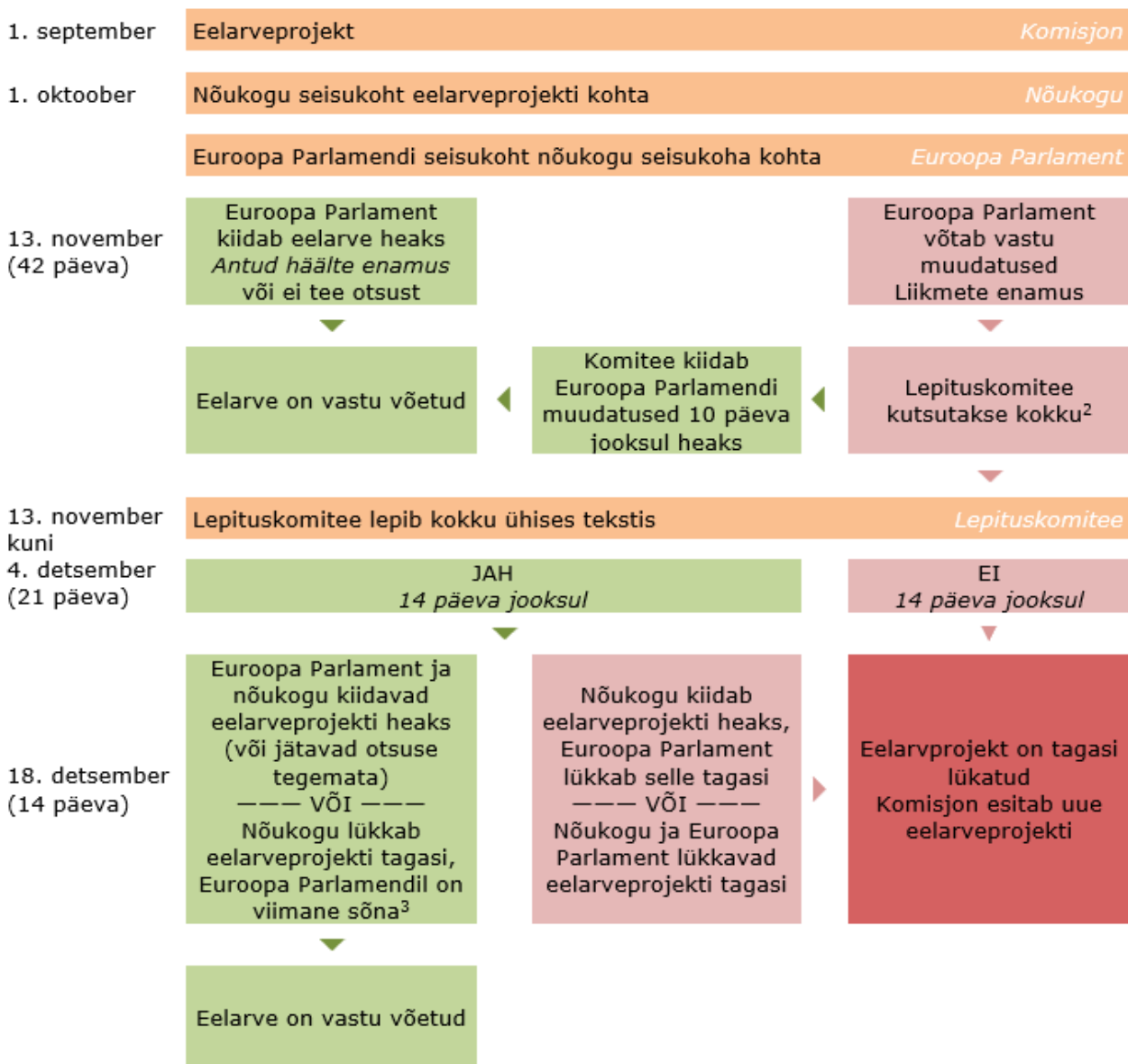
Põhjalik ülevaade taasterahastu „NextGenerationEU“ tegevusest on esitatud eelarveaasta tähtsamaid finantssündmusi käsitleva jao punktides **2.2** ja **2.3**.

²⁵ Nõukogu 14. detsembri 2020. aasta määrus (EL) 2020/2094, millega luuakse Euroopa Liidu taasterahastu COVID-19 kriisi järgse taastumise toetuseks.

3.5. AASTAEELARVE

Aastaeelarve vastuvõtmise menetlus on sätestatud ELi toimimise lepingu artiklis 314. Alljärgneval diagrammil on esitatud nii eelarve vastuvõtmise tähtpäevad kui ka etapid.

Aluslepingu kohane ajakava¹

- 1) Praktikas püüavad need kolm institutsiooni esitada oma vastavad dokumendid varem aasta jooksul, et protsess oleks sujuvam.
- 2) Lepituskomitee koosneb nõukogu liikmetest või nende esindajatest ja võrdsest arvust Euroopa Parlamenti esindavatest liikmetest. Komisjon võtab lepituskomitee menetlusest osa ning teeb kõik vajalikud algatused selleks, et lähendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu seisukohti.
- 3) Euroopa Parlament kiidab ühise teksti heaks ja otsustab siis 14 päeva jooksul alates selle tagasilükkamisest nõukogu poolt oma liikmete enamusega ja antud häälte kolmeviindikulise enamusega kõigi või mõnede selle muudatuste heakskiitmise.

Komisjoni eelarve jaguneb haldusassigneeringuteks ja tegevusassigneeringuteks. Muudel institutsioonidel on üksnes haldusassigneeringud. Lisaks eristatakse eelarves kahte liiki assigneeringuid: liigendamata ja

liigendatud. Liigendamata assigneeringuid kasutatakse aastasuse põhimõttele vastava aastast laadi tegevuse rahastamiseks. Liigendatud assigneeringuid kasutatakse selleks, et viia aastasuse põhimõtte vastavusse vajadusega hallata mitmeaastast tegevust. Liigendatud assigneeringud jagunevad kulukohustuste assigneeringuteks ja maksete assigneeringuteks.

- **Kulukohustuste assigneeringud** hõlmavad aruandeaastasse kirjendatud juriidiliste kohustuste kogukulu mitme eelarveaasta vahel jagunevate meetmete puhul. Samas võib üle ühe eelarveaasta pikkuste meetmete eelarvelised kulukohustused jaotada mitme eelarveaasta peale, kui see on alusaktiga lubatud.
- **Maksete assigneeringud** hõlmavad kulusid, mis tulenevad aruandeaastal ja/või eelnevatel eelarveaastatel võetud kulukohustustest.

Aruandes on rahastamisviisid jagatud kahte peamisesse liiki:

- lõplikud vastuvõetud eelarveassigneeringud ja
- lisaassigneeringud, mis sisaldavad
 - ülekandmisi eelmisest aastast (finantsmäärus lubab kanda piiratud arvul juhtudel eelmise aasta kasutamata summad üle aruandeaastasse) ja
 - sihtotstarbelist tulu tagasimaksetest, kolmandate isikute/riikide osalust ELi programmides ja kolmandate isikute heaks tehtud tööd; need kantakse otse eelarve vastavatele kuluridadele ja need moodustavad rahastamise kolmanda samba.

Kõik rahastamisviisid kokku moodustavad kasutatavad assigneeringud.

3.6. TULUD

3.6.1. Tulu omavahenditest

Suur enamik tulust tuleb omavahenditest, mis koosneb järgmistest kategooriatest.

- (1) Traditsioonilised omavahendid moodustasid 2022. aastal ligikaudu 16 % omavahenditest saadud tulust.
- (2) Käibemaksupõhised omavahendid moodustasid 2022. aastal ligikaudu 13 % omavahenditest saadud tulust.
- (3) Ringlusse võtmata plastpakendijäätmetel põhinevad omavahendid moodustasid 2022. aastal ligikaudu 4 % omavahenditest saadud tulust.
- (4) Kogurahvatulul põhinevad omavahendid moodustasid 2022. aastal ligikaudu 67 % omavahenditest saadud tulust.

Nõukogu 14. detsembri 2020. aasta otsuses (EL, Euratom) 2020/2053, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi (2020. aasta omavahendite otsus), on täpsustatud omavahendite kategooriad ja sätestatud nende arvutamise meetodid. See otsus jõustus 1. juunil 2021 ja seda kohaldatakse tagasiulatuvalt 1. jaanuarist 2021.

2020. aasta omavahendite otsuses on sätestatud, et omavahendite kogusumma, mis eraldatakse liidule selleks, et katta iga-aastased maksete assigneeringud, ei või ületada 1,40 % kõikide liikmesriikide summaarsest kogurahvatulust. Peale selle antakse otsusega komisjonile erandkorras volitus laenata liidu nimel kapitaliturgudelt ajutiselt kuni 750 miljardit eurot (2018. aasta hindades), et tegeleda taasterahastu „NextGenerationEU” kaudu COVID-19 pandeemia tagajärgedega. Maksete assigneeringuteks ettenähtud omavahendite ülemmäära suurendatakse ajutiselt 0,6 protsendipunkti, et katta kõik kõnealusest laenuvõtmisest tulenevad kohustised.

Alates 2021. aastast hõlmavad ELi eelarve muud tulud Ühendkuningriigi rahalisi osamakse, mis tulenevad finantsarveldusest Ühendkuningriigi väljaastumislepingu alusel.

3.6.2. Traditsioonilised omavahendid

Traditsioonilised omavahendid koosnevad (kolmandatest riikidest pärinevalt impordilt võetavatest) tollimaksudest, mida liikmesriigid koguvad ELi nimel. Neist 25 % jätavad liikmesriigid endale sissenõudmiskulude katteks. Kõik traditsiooniliste omavahendite kindlaksmääratud summad peab kandma ühte järgmisse pädevate ametiasutuste raamatupidamisarvestusse.

- Nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 609/2014 artikli 6 lõikes 3 sätestatud tavapärasesse raamatupidamisarvestusse kantakse kõik summad, mis on sisse nõutud või mille kohta on antud tagatis.
- Samas artiklis sätestatud eraldi raamatupidamisarvestusse kantakse kõik summad, mida ei ole veel sisse nõutud ja/või mille kohta ei ole antud tagatist; sellesse raamatupidamisarvestusse võib kanda ka summad, mille kohta on antud tagatis, kuid mis vaidlustatakse.

Liikmesriigid peavad kandma traditsioonilised omavahendid kas oma riigikassa või keskpanga kaudu komisjoni kontole hiljemalt esimesel tööpäeval pärast nõude kindlaksmääramise (või kui tegemist on eraldi raamatupidamisarvestusega, siis sissenõudmise) kuule järgneva teise kuu 19. kuupäeva.

3.6.3. Käibemaks

Käibemaksupõhiseid omavahendeid arvutatakse liikmesriikide käibemaksubaaside alusel, mis on selleks otstarbeks vastavalt ELi eeskirjadele ühtlustatud. Iga liikmesriigi laekunud käibemaksu kogusumma suhtes, mis on kogutud kõikidelt maksustatavatelt kaubatarnetelt või teenuste osutamiselt, jagatuna kaalutud keskmise käibemaksuääraga, kohaldatakse ühetaolist 0,3 % sissenõudmismäära. Käibemaksubaas on piiratud 50 %ga iga liikmesriigi kogurahvatulust.

3.6.4. Ringlusse võtmata plastpakendijäätmed

Liikmesriigis tekkinud, kuid ringlusse võtmata plastpakendijäätmete massi suhtes kohaldatakse ühtset sissenõudmismäära 0,80 eurot kilogrammi kohta. Asjaomasel aastal ringlusse võtmata plastpakendijäätmete mass arvutatakse liikmesriigis kõnealusel aastal tekkinud plastpakendijäätmete massi ja kõnealusel aastal ringlusse võetud plastpakendijäätmete massi vahena. Bulgaarial, Tšehhil, Eestil, Kreekal, Hispaanial, Horvaatial, Itaalia, Küprosel, Lätil, Leedul, Ungaril, Maltal, Poolal, Portugalil, Rumeenial, Sloveenial ja Slovakkial on õigus oma vastava plastpakendijäätmetel põhinevate omavahenditega seotud osamakse iga-aastasele kindlasummalisele vähendusele.

3.6.5. Kogurahvatulu

Kogurahvatulul põhinevaid omavahendeid kasutatakse eelarve selle osa rahastamiseks, mis ei ole kaetud muude tuluallikatega. Igalt liikmesriigilt nõutakse sisse ühtne, ELi eeskirjadega kehtestatud protsendimäär kogurahvatulust.

3.6.6. Brutomaksete vähendamine

Perioodil 2021–2027 kohaldatakse järgmiste liikmesriikide suhtes nende kogurahvatulul põhinevate iga-aastaste brutomaksete vähendamist: Austria (565 miljonit eurot), Taani (377 miljonit eurot), Saksamaa (3 671 miljonit eurot), Madalmaad (1 921 miljonit eurot) ja Rootsi (1 069 miljonit eurot). Neid brutomaksete vähendamisi mõõdetakse 2020. aasta hindades ja neid rahastavad kõik liikmesriigid.

3.6.7. Varasemate eelarveaastate omavahendite korrigeerimised

Käibemaksupõhised ja kogurahvatulul põhinevad omavahendid määratakse kindlaks asjaomaste arvestusbaaside prognooside alusel, mis tehakse eelarveprojekti koostamise ajal. Neid prognoose vaadatakse seejärel läbi ja ajakohastatakse asjaomase eelarveaasta jooksul paranduseelarve abil. Nende summade vahe, mis liikmesriigid tegelike arvestusbaaside alusel võlgnevad ja mis nad (läbivaadatud) prognooside alusel tegelikult maksavad, võib olla kas positiivne või negatiivne ning komisjon nõuab selle liikmesriikidelt sisse kolmanda asjaomasele eelarveaastale järgneva aasta märtsi esimeseks tööpäevaks. Käibemaksupõhiste ja kogurahvatulul põhinevate omavahendite tegelikke arvestusbaase võib korrigeerida veel nelja järgneva aasta jooksul, välja arvatud juhul, kui teatatakse reservatsioonidest. Kõnealused reservatsioonid kujutavad liikmesriikidele esitatavaid potentsiaalseid nõudeid, mille summa on kindlaks määramata, sest nende finantsmõju ei saa täpselt prognoosida. Kui täpse summa saab kindlaks määrata, nõutakse asjaomased käibemaksupõhised ja kogurahvatulul põhinevad omavahendid sisse kas koos käibemaksu ja kogurahvatulu saldodega või eraldi sissenõutavate vahenditena. Plastpakendijäätmetel põhinevate omavahendite prognoose korrigeeritakse sarnasel viisil. Nende summade vahe, mis liikmesriigid eelarve täitmise andmeid sisaldavate iga-aastaste aruannete põhjal võlgnevad ja mis nad (läbivaadatud) prognooside alusel tegelikult maksavad, olgu see vahe positiivne või negatiivne, nõuab komisjon aga liikmesriikidelt sisse kolmanda asjaomasele eelarveaastale järgneva aasta juuni esimeseks tööpäevaks. Tegelikke arvestusbaase võib korrigeerida veel viie järgneva aasta jooksul, välja arvatud juhul, kui teatatakse reservatsioonidest.

3.7. EELARVE TÄITMISE TULEMUSE ARVUTAMINE

ELi eelarve täitmise tulemus tagastatakse liikmesriikidele nende järgneval aastal tasumisele kuuluvate summade vähendamise kaudu.

Raamatupidamisarvestusse kantud omavahendite summad on summad, mille liikmesriikide valitsused on eelarveaasta jooksul kandnud komisjoni nimel avatud kontodele. Ülejäägi korral arvestatakse tulude hulka ka eelneva eelarveaasta eelarve täitmise tulemus. Muud raamatupidamisarvestusse kantud tulud kujutavad endast eelarveaasta jooksul tegelikult laekunud summasid.

Eelarve täitmise tulemuse arvutamisel hõlmavad kulud eelarveaasta assigneeringute alusel tehtud makseid, millele on liidetud kõik kõnealusest eelarveaastast järgmisse eelarveaastasse ülekantavad assigneeringuid. Eelarveaasta assigneeringute alusel tehtud maksete all mõistetakse makseid, mille peaarvupidaja on teinud eelarveaasta 31. detsembrini. Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) puhul peetakse silmas makseid, mille liikmesriigid on teinud 16. oktoobrist aastal N–1 kuni 15. oktoobrini

aastal N, tingimusel et peaarvepidajat teavitati kulukohustusest ja selle heakskiitmisest 31. jaanuariks aastal N+1. EAGFi kulude suhtes võidakse liikmesriikides tehtavate kontrollide järel vastu võtta vastavusotsus.

Eelarve täitmise tulemus hõlmab kahte osa: ELi eelarve täitmise tulemust ja Euroopa Majanduspiirkonda (EMP) kuuluvate EFTA riikide osalusega seotud eelarve täitmise tulemust. Määruse (EL, Euratom) nr 608/2014 (millega kehtestatakse Euroopa Liidu omavahendite süsteemi rakendusmeetmed) artikli 1 lõike 1 kohaselt moodustub eelarve täitmise tulemus järgneva vahest:

- kõnealusel eelarveaastal saadud kogutulu ja
- eelarveaasta assigneeringute alusel tehtud maksete kogusumma, millele on liidetud kõnealusest eelarveaastast järgnevasse eelarveaastasse ülekantavate assigneeringute kogusumma.

Saadud tulemusele liidetakse või sellest lahutatakse järgmine:

- varasematest eelarveaastatest üle kantud maksete assigneeringute tühistamise netosaldo ja igasugused maksed, mis euro vahetuskursi kõikumise tõttu ületavad eelnevast eelarveaastast üle kantud liigendamata assigneeringuid,
- sihtotstarbelise tulu muutus ja
- aasta jooksul kirjendatud vahetuskursi muutustest saadud netokasum või -kahjum.

Eelnevast eelarveaastast üle kantud kolmandate isikute osaluse ja nendele osutatud töödega seonduvad assigneeringud, mida põhimõtteliselt kunagi ei tühistata, on kajastatud eelarveaasta lisaassigneeringute all. See selgitab, miks eelnevast eelarveaastast üle kantud summad aasta N eelarve täitmise aruandes erinevad järgnevasse eelarveaastasse üle kantud summadest aasta N–1 eelarve täitmise aruandes. Ettemaksete tagasimaksmise järel uuesti kättesaadavaks tehtud kulukohustuste assigneeringuid ei võeta eelarve täitmise tulemuse arvutamisel arvesse.

Ülekantud maksete assigneeringud hõlmavad automaatseid ülekandmisi ja ülekandmisi otsuse alusel. Tühistatud kasutamata maksete assigneeringud, mis kanti üle eelnevast eelarveaastast, koosnevad tühistatud assigneeringutest, mis kanti üle automaatselt või otsuse alusel.

3.8. EELARVEAASTA TULEMI JA EELARVE TÄITMISE TULEMUSE VÕRDLUS

(miljonites eurodes)

	2022	2021
EELARVEAASTA TULEM	(91 949)	(42 100)
Tulud		
Aruandeaasta jooksul kindlaks määratud, kuid veel sisse nõudmata	(5 978)	(7 068)
Eelnevatel eelarveaastatel kindlaks määratud ja aruandeaastal sisse	74 088	64 356
Viitlaekumised (neto)	2 072	(5 434)
	70 182	51 854
Kulud		
Viitvõlad (neto)	45 648	53 108
Aruandeaastal makstud eelmise aasta kulud	(2 053)	(1 046)
Eelrahastamise netomõju	(21 659)	(47 608)
Järgmisse aastasse üle kantud maksete assigneeringud	(2 660)	(4 449)
Eelnevast eelarveaastast üle kantud summade ja tühistatud kasutamata	3 331	(4 047)
Eraldiste muutused	3 650	1 032
Muu	(2 139)	(3 577)
	24 118	(6 587)
Ametite ja likvideeritava ESTÜ eelarveaasta tulem	168	61
EELARVE TÄITMISE TULEMUS	2 519	3 230

Vastavalt finantsmäärusele arvutatakse eelarveaasta tulem tekkepõhise arvestuse põhimõtte ja ELi raamatupidamiseeskirjade alusel, eelarve täitmise tulemus põhineb aga modifitseeritud kassapõhise raamatupidamisarvestuse eeskirjadel. Kuna nii eelarveaasta tulem kui ka eelarve täitmise tulemus on saadud samade raamatupidamisarvestuse aluseks olevate tehingute tulemusel – erand on ametite ja likvideeritava ESTÜ muud (eelarvevälised) tulu- ja kuluallikad, mis sisalduvad ainult eelarveaasta tulemis –, on eelarveaasta tulemi ja eelarve täitmise tulemuse võrdlemine kasulik järjepidevuse kontrollimiseks.

Võrreldavad tuluartiklid

Eelarveaasta tegelikud eelarve tulud vastavad summadele, mis on sisse nõutud seoses eelarveaasta jooksul ja eelnevatel eelarveaastatel kindlaks määratud nõuetega. Seega tuleb aruandeaasta jooksul kindlaks määratud, kuid veel sisse nõudmata nõuded võrdlemise eesmärgil eelarveaasta tulemist maha arvata, sest need ei kuulu eelarve tulude hulka. Samal ajal tuleb võrdlemise eesmärgil eelarveaasta tulemile liita eelnevatel eelarveaastatel kindlaks määratud ja aruandeaastal sisse nõutud nõuded.

Viitlaekumiste summa koosneb peamiselt finantskorrektsioonide, omavahendite, intresside ja dividendidega seotud summadest. Arvesse võetakse ainult viitlaekumiste netomõju, st aruandeaasta viitlaekumisi, millest on maha arvatud eelnevate eelarveaastate viitlaekumiste vähenemine.

Võrreldavad kuluartiklid

Viitvõlgade summa koosneb peamiselt järgmisse eelarveaastasse ülekantud viitvõlgadest, st ELi vahenditest abi saajate kantud rahastamiskõlblikest kuludest, mille kohta abi saajad ei olnud komisjonile veel aruandeid esitanud. Arvesse võetakse ainult viitvõlgade netomõju, st aruandeaasta viitvõlgasid, millest on maha arvatud eelnevate eelarveaastate viitvõlgade vähenemine. Eelnevatel aastatel registreeritud arvete eest aruandeaastal tehtud maksed arvatakse aruandeaasta kulude hulka ja need tuleb seepärast kaasata võrdlemise eesmärgil eelarveaasta tulemisse.

Eelmaksete netomõju koosneb 1) aruandeaastal makstud ja eelarveaasta tuluna kajastatud uute eelmaksete summadest ja 2) eelmaksete tasaarvestamisest aruandeaastal heakskiidetud rahastamiskõlblike kuludega. Neist viimane on käsitatav kuluna tekkepõhises raamatupidamisarvestuses, kuid mitte eelarve raamatupidamisarvestuses, kus algne eelmakse kajastatakse eelarve kuluna juba makse tegemisel.

Lisaks eelarveaasta assigneeringute alusel tehtud maksetele tuleb aasta eelarve täitmise tulemuse arvutamisel (vastavalt määruse (EL, Euratom) nr 608/2014 artikli 1 lõikele 1) arvesse võtta ka järgmisse eelarveaastasse üle kantavaid eelarveaasta assigneeringuid. Samuti tuleb arvesse võtta aruandeaastal eelarvest tehtud makseid, mis on tehtud eelnevatest eelarveaastatest üle kantud summade ja tühistatud kasutamata maksete assigneeringute arvelt.

Eraldiste muutused seonduvad raamatupidamise aastaaruandes eelarveaasta lõpu seisuga (peamiselt töötajahüvitiste kohta) tehtud prognoosidega, mis ei avalda mõju eelarve raamatupidamisarvestusele. Muude võrreldavate summade hulka kuuluvad mitmesugused rubriigid, nagu varade amortisatsioon, varade soetamine, kapitalirendi maksed ja osalused, mille käsitusviis on tekkepõhises raamatupidamisarvestuses ja eelarve raamatupidamisarvestuses erinev.

Ametite ja likvideeritava ESTÜ võrreldavad eelarveaasta tulemid

Eelarve täitmise tulemus on konsolideerimata näitaja, mis ei hõlma konsolideerimisega hõlmatud ametite ja likvideeritava ESTÜ muid (eelarvevälised) tulu- ja kuluallikaid (vt lisade punkt **6**). Eelarveaasta tulemi (neid summasid hõlmav konsolideeritud näitaja) ja eelarve täitmise tulemuse võrdlemiseks on ametite ja likvideeritava ESTÜ kogu konsolideeritud eelarveaasta tulemi esitatud võrreldavate artiklitenäitajana.

4. ELi 2022. AASTA EELARVE TÄITMINE

Seoses 2022. aasta eelarve täitmist käsitlevate lisadega tulude ja kulude, täitmata kulukohustuste ja eelarve täitmise tulemuse kohta vt jao „Eelarveaasta tähtsamad finantssündmused“ punkt 3 („Ülevaade eelarve täitmisest“).

5. ELI EELARVE TULUDE LAEKUMINE

5.1. KOONDARUANNE ELI EELARVE TULUDE LAEKUMISE KOHTA

(miljonites eurodes)

Rubriik	Eelarvelised tulud		Kindlaksmääratud nõuded			Aruandeaasta nõuete alusel	Tulud		Laekumised %na eelarvest	Lae-kumata
	Algne vastuvõetud eelarve	Lõplik vastuvõetud eelarve	Aruandeaasta	Üle kantud	Kokku		Ülekantud nõuete alusel	Kokku		
	1	2	3	4	5 = 3 + 4	6	7	8 = 6 + 7	9 = 8/2	10 = 5 – 8
1 Omavahendid	157 701	153 928	155 083	2 237	157 320	155 073	686	155 758	101 %	1 562
11 – Suhkrumaksupõhised	0	0	(1)	(0)	(1)	(1)	–	(1)	–	(0)
12 – Tollimaksupõhised	17 913	23 765	25 181	2 237	27 419	25 171	686	25 857	109 %	1 562
13 – Käibemaksupõhised	19 071	19 714	19 666	–	19 666	19 666	–	19 666	100 %	–
14 – Kogurahvatulupõhised	114 719	104 088	103 880	–	103 880	103 880	–	103 880	100 %	–
16 – Teatavatele liikmesriikidele võimaldatud kogurahvatulupõhise osamaksu vähendamine	–	–	19	–	19	19	–	19	–	–
17 – Plastpakendijäätmete põhised	5 997	6 361	6 337	–	6 337	6 337	–	6 337	100 %	–
2 Ülejäägid, saldod ja kohandused	0	2 980	3 227	7	3 233	3 227	–	3 227	108 %	7
3 Haldustulu	1 791	1 791	2 581	75	2 656	2 554	53	2 607	146 %	49
4 Finantstulu, viivised ja trahvid	115	454	(226)	16 861	16 635	(949)	1 544	596	131 %	16 039
5 Eelarvelised tagatised ja laenutehingud	0	0	62 203	–	62 203	62 203	–	62 203	–	–
6 Liidu poliitikaga seotud tulu, sisse- ja tagasimaksed	10 997	10 884	20 402	6 287	26 689	14 952	5 922	20 874	192 %	5 815
Kokku	170 603	170 038	243 269	25 467	268 736	237 059	8 205	245 265	144 %	23 471

6. ELI EELARVEST KANTUD KULUD

6.1. MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK: KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE JA MAKSETE ASSIGNEERINGUTE JAOTUMINE JA MUUTUSED

(miljonites
eurodes)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Kulukohustuste assigneeringud						Maksete assigneeringud					
	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud			Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		
	Algne vastu- võetud eelarve	Parandus- eelarved ja ümber- paigutused	Lõplik vastu- võetud eelarve	Üle- kand- mised	Sihtots- tarbeline tulu	Olemas- olevad assign. kokku	Algne vastu- võetud eelarve	Paranduse elarved ja ümber- paigu- tused	Lõplik vastu- võetud eelarve	Üle-kand- mised	Sihtots- tarbeline tulu	Olemas- olevad assign. kokku
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
1 Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	21 775	70	21 845	230	10 995	33 071	21 474	(868)	20 606	147	8 625	29 379
2 Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	56 039	11 766	67 805	0	257 566	325 372	62 053	1 088	63 140	27	66 487	129 654
2a. Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus	49 709	11 605	61 314	–	14 754	76 068	56 351	1 259	57 610	3	17 934	75 546
2b. Vastupidavus ja väärtused	6 330	161	6 491	0	242 812	249 303	5 702	(171)	5 531	25	48 553	54 108
3 Loodusvarad ja keskkond	56 235	446	56 681	686	17 832	75 200	56 602	(820)	55 782	693	2 797	59 271
millest: turuga seotud kulud ja otsetoetused	40 369	(0)	40 369	686	632	41 687	40 393	(37)	40 356	687	632	41 674
4 Ränne ja piirihaldus	3 091	319	3 410	2	108	3 520	3 078	294	3 373	27	242	3 642
5 Julgeolek ja kaitse	1 785	28	1 813	–	38	1 851	1 238	(79)	1 159	5	28	1 192
6 Naabrus ja maailm	17 170	500	17 670	2 237	456	20 364	12 916	240	13 156	1 048	698	14 902
7 Euroopa avalik haldus	10 620	163	10 783	22	1 269	12 075	10 620	163	10 783	1 085	1 281	13 149
millest: institutsioonide halduskulud	4 421	64	4 485	22	534	5 041	4 421	64	4 485	695	544	5 724
O Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	–	–	–	–	6 692	6 692	–	–	–	–	6 830	6 830
S Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	2 799	(580)	2 219	1 303	10	3 531	2 623	(583)	2 040	1 303	8	3 351
Kokku	169 516	12 711	182 227	4 481	294 968	481 676	170 603	(565)	170 038	4 335	86 996	261 370

6.2. MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK: KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE

(miljonites eurodes)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Olemas-olevad Assigneeringud kokku	Võetud kulukohustused					2023. eelarveaastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikult vastu-võetud eelarvest	Üle-kantud assign.-test	Sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	%	lõplikult vastu-võetud eelarvest	Sihtots-tarbelisest tulust	Kokku	lõplikult vastu-võetud eelarvest	Üle-kantud assign.-test	Sihtots-tarbelisest tulust	Kokku
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
1 Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	33 071	21 843	230	5 257	27 330	83 %	–	5 738	5 738	2	–	1	3
2 Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	325 372	66 644	0	152 263	218 907	67 %	159	105 221	105 381	1 002	–	82	1 084
2a. Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus	76 068	60 159	–	14 473	74 632	98 %	159	199	359	996	–	82	1 078
2b. Vastupidavus ja väärtused	249 303	6 485	0	137 790	144 275	58 %	0	105 022	105 022	5	–	1	6
3 Loodusvarad ja keskkond	75 200	56 070	676	11 396	68 142	91 %	488	6 275	6 763	123	10	161	295
millest: turuga seotud kulud ja otsetoetused	41 687	39 876	676	629	41 182	99 %	485	2	488	7	10	0	18
4 Ränne ja piirihaldus	3 520	3 395	2	50	3 446	98 %	16	58	74	0	–	0	0
5 Julgeolek ja kaitse	1 851	1 809	–	30	1 840	99 %	3	7	11	0	–	0	1
6 Naabruss ja maailm	20 364	17 633	2 237	283	20 153	99 %	38	173	211	0	0	0	0
7 Euroopa avalik haldus	12 075	10 733	21	911	11 664	97 %	1	358	359	50	1	1	52
millest: institutsioonide halduskulud	5 041	4 445	21	384	4 850	96 %	1	149	150	40	1	0	41
O Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	6 692	–	–	3 006	3 006	45 %	–	3 686	3 686	–	–	–	–
S Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	3 531	1 299	1 303	–	2 602	74 %	746	3	749	173	–	7	180
Kokku	481 676	179 425	4 469	173 196	357 091	74 %	1 451	121 520	122 971	1 351	12	252	1 614

6.3. MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK: MAKSETE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE

(miljonites
eurodes)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Olemas- olevad Assig- neerin- gud kokku	Tehtud maksed					2023. eelarveaastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastu- võetud eelarvest	Üle- kantud assign. -test	Sihtots- tarbe- lisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastu- võetud eelarvest	Sihtots- tarbe- lisest tulust	Kokku	lõplikust vastu- võetud eelarvest	Üle- kantud assign.- test	Sihtots- tarbe- lisest tulust	Kokku
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/ 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
1 Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	29 379	20 471	132	4 570	25 174	86 %	112	4 052	4 164	23	15	3	41
2 Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	129 654	63 055	24	63 491	126 570	98 %	76	2 995	3 071	10	3	1	14
2a. Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus	75 546	57 600	1	15 414	73 015	97 %	3	2 520	2 523	7	2	0	8
2b. Vastupidavus ja väärtused	54 108	5 455	23	48 077	53 555	99 %	73	475	548	3	2	0	5
3 Loodusvarad ja keskkond	59 271	55 198	682	2 396	58 276	98 %	493	401	894	91	11	0	102
millest: turuga seotud kulud ja otsetoetused	41 674	39 846	677	629	41 152	99 %	486	2	488	24	10	0	34
4 Ränne ja piirihaldus	3 642	3 292	26	49	3 368	92 %	3	193	196	78	0	0	78
5 Julgeolek ja kaitse	1 192	1 130	5	19	1 154	97 %	6	9	15	23	0	0	23
6 Naabrus ja maailm	14 902	13 049	1 032	440	14 521	97 %	93	258	352	13	16	0	30
7 Euroopa avalik haldus	13 149	9 832	959	792	11 583	88 %	923	485	1 407	50	105	4	158
millest: institutsioonide halduskulud	5 724	3 870	598	333	4 801	84 %	596	208	805	40	76	3	119
O Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	6 830	–	–	72	72	1 %	–	6 757	6 757	–	–	–	–
S Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	3 351	1 294	1 303	5	2 602	78 %	746	3	749	0	–	–	0
Kokku	261 370	167 321	4 163	71 837	243 321	93 %	2 452	15 152	17 604	287	151	7	445

6.4. MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK: TÄITMATA KULUKOHUSTUSTE MUUTUSED

(miljonites
eurodes)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Täitmata kulukohustused eelneva eelarveaasta lõpus				Eelarveaasta kulukohustused				Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga kokku
	Eelnevast eelarve- aastast üle kantud kulu- kohustused	Vabastamised/ ümberhindlused/ tühistamised	Maksed	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga 4 = 1 + 2 + 3	Eelarveaasta jooksul võetud kulu- kohustused	Maksed	Kulu- kohustuste tühistamine, mida ei saa üle kanda	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga 8 = 5 + 6 + 7	
	1	2	3		5	6	7		9 = 4 + 8
1 Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	48 717	(733)	(19 163)	28 820	27 330	(6 011)	(10)	21 309	50 130
2 Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	209 033	(288)	(89 146)	119 599	218 907	(37 423)	(1)	181 482	301 081
2a. Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus	152 840	(155)	(65 983)	86 703	74 632	(7 032)	(1)	67 599	154 302
2b. Vastupidavus ja väärtused	56 193	(133)	(23 163)	32 896	144 275	(30 392)	(0)	113 883	146 779
3 Loodusvarad ja keskkond	43 691	(98)	(16 091)	27 502	68 142	(42 185)	(0)	25 957	53 459
millest: turuga seotud kulud ja otsetoetused	334	(6)	(118)	210	41 182	(41 034)	–	147	357
4 Ränne ja piirihaldus	3 980	(50)	(1 464)	2 465	3 446	(1 903)	–	1 543	4 008
5 Julgeolek ja kaitse	2 397	(21)	(769)	1 607	1 840	(385)	(0)	1 455	3 061
6 Naabrus ja maailm	32 535	(1 205)	(8 701)	22 629	20 153	(5 820)	(0)	14 333	36 962
7 Euroopa avalik haldus	1 076	(116)	(960)	0	11 664	(10 623)	7	1 048	1 048
millest: institutsioonide halduskulud	684	(86)	(598)	–	4 850	(4 203)	7	654	654
O Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	147	(9)	(11)	127	3 006	(62)	–	2 944	3 071
S Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	–	–	–	–	2 602	(2 602)	–	0	0
Kokku	341 575	(2 520)	(136 306)	202 749	357 091	(107 015)	(4)	250 071	452 821

6.5. MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK: TÄITMATA KULUKOHUSTUSED NENDE TEKKIMISE AASTATE LÕIKES

	(miljonites eurodes)								
	< 2016	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Kokku
1 Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	634	612	1 364	2 072	5 400	8 895	9 823	21 329	50 130
2 Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	2 129	528	6 063	8 997	15 494	25 268	61 090	181 512	301 081
3 Loodusvarad ja keskkond	1 484	1 100	1 017	1 275	2 349	6 638	13 640	25 957	53 459
4 Ränne ja piirihaldus	17	26	105	170	559	1 025	562	1 543	4 008
5 Julgeolek ja kaitse	28	9	111	134	204	320	801	1 455	3 061
6 Naabrus ja maailm	1 152	814	1 365	2 492	3 943	4 452	8 411	14 333	36 962
7 Euroopa avalik haldus	–	–	–	–	0	–	0	1 048	1 048
O Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	–	–	–	–	–	0	127	2 944	3 071
S Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	–	–	–	–	–	–	–	0	0
Kokku	5 445	3 090	10 025	15 140	27 949	46 599	94 453	250 120	452 821

Uue komisjoni moodustamisega kaasnes teenuste sisemine ümberkorraldamine. Seotud tehingute ümberpaigutamise tulemusel toimus täitmata kulukohustuste summa üleviimine aastate lõikes. Täitmata kulukohustuste kogusumma ei ole muutunud.

6.6. MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK: TÄITMATA KULUKOHUSTUSED ASSIGNEERINGUTE LIIGI KAUPA

(miljonites eurodes)											
	Eelarve assigneeringutest					Sihtotstarbelise tulu assigneeringutest					Täitmata kulu-
	2021. aastast üle kantud kulu-kohustused	Kohandused	Võetud kulu-kohustused	Tehtud maksed	Välja-maksmisele kuuluv summa	2021. aastast üle kantud kulu-kohustused	Kohandused	Võetud kulu-kohustused	Tehtud maksed	Välja-maksmisele kuuluv summa	2022. aasta lõpu seisuga kokku
	1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 - 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 - 9	11 = 5 + 10
1 Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	41 340	(643)	22 073	20 229	42 541	7 377	(100)	5 257	4 945	7 588	50 130
2 Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	95 569	(263)	66 644	63 014	98 937	113 465	(27)	152 263	63 556	202 144	301 081
2a. Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus	91 481	(143)	60 159	57 554	93 943	61 360	(13)	14 473	15 461	60 358	154 302
2b. Vastupidavus ja väärtused	4 088	(120)	6 485	5 460	4 993	52 105	(14)	137 790	48 095	141 786	146 779
3 Loodusvarad ja keskkond	40 854	(93)	56 746	56 225	41 281	2 837	(5)	11 396	2 051	12 178	53 459
millest: turuga seotud kulud ja otsetoetused	334	(6)	40 552	40 523	357	–	–	629	629	0	357
4 Ränne ja piirihaldus	3 760	(49)	3 397	3 297	3 811	219	(2)	50	71	197	4 008
5 Julgeolek ja kaitse	2 364	(21)	1 809	1 128	3 025	33	(0)	30	27	36	3 061
6 Naabrus ja maailm	31 666	(1 181)	19 870	14 079	36 275	869	(24)	283	442	687	36 962
7 Euroopa avalik haldus	968	(48)	10 754	10 741	932	107	(60)	911	842	116	1 048
millest: institutsioonide halduskulud	630	(22)	4 465	4 468	606	53	(56)	384	333	48	654
O Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku			–	–	–	147	(9)	3 006	72	3 071	3 071
S Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	–	–	2 602	2 602	0						0
Kokku	216 522	(2 298)	183 894	171 315	226 803	125 053	(227)	173 196	72 005	226 018	452 821

6.7. MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU ÜKSIKASJAD: KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE JA MAKSETE ASSIGNEERINGUTE JAOTUMINE JA MUUTUSED

(miljonites eurodes)

Programm	Kulukohustuste assigneeringud						Maksete assigneeringud					
	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud			Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		
	Algne vastu-võetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümber-paigutused	Lõplik vastu-võetud eelarve	Üle-kand-mised	Sihtots-tarbeline tulu	Olemas-olevad assign.kokku	Algne vastu-võetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümber-paigutused	Lõplik vastu-võetud eelarve	Üle-kand-mised	Sihtots-tarbeline tulu	Olemas-olevad assign.kokku
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
1 Programm „Euroopa horisont“	12 239	1	12 240	230	5 244	17 714	12 559	(439)	12 120	96	5 961	18 178
Euratom	271	(1)	270	–	80	350	314	(44)	270	25	123	417
Rahvusvaheline katsetermotuumareaktor (ITER)	710	–	710	–	23	733	668	(107)	561	1	51	613
Muud meetmed	–	–	–	–	690	690	–	–	–	–	371	371
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	17	–	17	–	–	17	16	(8)	9	–	–	9
InvestEU fond	1 197	–	1 197	–	4 677	5 874	1 032	25	1 057	1	1 717	2 775
Euroopa ühendamise rahastu, transport	1 758	40	1 799	–	17	1 816	1 886	79	1 966	1	19	1 986
Euroopa ühendamise rahastu, energeetika	800	(3)	797	–	14	811	589	43	632	1	12	646
Euroopa ühendamise rahastu, digitaalvaldkond	283	(34)	249	–	2	251	257	(124)	133	1	4	138
Programm „Digitaalne Euroopa“	1 248	(15)	1 233	–	31	1 264	849	(83)	766	7	21	794
Detsentraliseeritud asutused	192	14	206	–	13	219	192	(1)	191	–	13	204
Muud meetmed	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	7	–	7	–	0	7	26	(5)	21	–	0	21
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	24	(1)	22	–	4	26	23	2	25	–	1	26
Ühtse turu programm	614	74	688	–	45	733	580	(39)	541	8	57	605
ELi pettustevastase võitluse programm	24	–	24	–	1	26	31	(3)	28	–	1	29
Maksustamisalase koostöö programm	37	–	37	–	4	41	36	(8)	28	0	4	32
Tollialane tegevusprogramm	130	–	130	–	8	139	115	(5)	109	0	8	118
Detsentraliseeritud asutused	120	(4)	116	–	12	128	120	(4)	116	–	12	128

(miljonites
eurodes)

Programm	Kulukohustuste assigneeringud						Maksete assigneeringud					
	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud			Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		
	Algne vastuvõetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümberpaigutused	Lõplik vastuvõetud eelarve	Üle-kand-mised	Sihtots-tarbeline tulu	Olemas-olevad assign. kokku	Algne vastuvõetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümberpaigutused	Lõplik vastuvõetud eelarve	Üle-kand-mised	Sihtots-tarbeline tulu	Olemas-olevad assign. kokku
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
Muud meetmed	10	(0)	10	–	0	10	9	0	9	–	0	9
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	17	–	17	–	–	17	13	(6)	8	–	–	8
Euroopa kosmoseprogramm	2 008	–	2 008	–	127	2 135	2 088	(135)	1 953	5	248	2 206
Detsentraliseeritud asutused	68	–	68	–	2	70	68	(5)	64	–	2	65
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rubriik 1. Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	21 775	70	21 845	230	10 995	33 071	21 474	(868)	20 606	147	8 625	29 379
2 Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF)*	30 174	7 255	37 429	–	7 983	45 412	29 597	2 583	32 181	1	11 625	43 807
Ühtekuuluvusfond	4 865	1 581	6 446	–	657	7 102	11 162	(1 675)	9 488	0	745	10 233
Ühtekuuluvusfondi sissemakse Euroopa ühendamise rahastusse (transport)	1 494	–	1 494	–	12	1 507	1 851	–	1 851	–	4	1 855
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	3	–	3	–	0	3	3	(0)	3	–	0	3
Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+)*	13 174	2 769	15 943	–	6 102	22 045	13 736	350	14 087	2	5 559	19 647
Toetus Küprose turgi kogukonnale	34	–	34	–	1	35	37	6	42	0	0	43
Euroopa taaste- ja vastupidavusrahu	119	–	119	–	239 943	240 062	112	(14)	98	2	47 196	47 296
Programm „Perikles IV“	1	–	1	–	0	1	1	(0)	1	–	0	1
ELi taastekava	145	(71)	74	–	1	75	145	(71)	74	2	1	76
rescEU	101	253	354	0	1 959	2 313	187	62	249	–	329	578
Programm „EL tervise heaks“	840	(0)	839	–	22	861	353	(163)	190	4	10	204
Erakorralise toetuse rahastamisvahend	–	–	–	–	377	377	8	126	134	–	377	512
Detsentraliseeritud asutused	291	(6)	284	–	42	327	276	(6)	270	–	42	311
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	–	–	–	1	1	–	–	1
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	12	2	14	–	–	14	11	2	12	–	–	12

(miljonites
eurodes)

Programm	Kulukohustuste assigneeringud						Maksete assigneeringud					
	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud			Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		
	Algne vastu- võetud eelarve	Parandus- eelarved ja ümb- paigutused	Lõplik vastu- võetud eelarve	Üle- kand- mised	Sihtots- tarbeline tulu	Olemas- olevad assign. kokku	Algne vastu- võetud eelarve	Parandus- eelarved ja ümb- paigutused	Lõplik vastu- võetud eelarve	Üle- kand- mised	Sihtots- tarbeline tulu	Olemas- olevad assign. kokku
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
Tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programm	106	(19)	88	–	11	99	87	(0)	87	2	11	100
Programm „Erasmus+“	3 402	4	3 406	–	394	3 800	3 301	(20)	3 281	8	519	3 807
Euroopa solidaarsuskorpus	141	–	141	–	20	161	116	16	132	4	22	158
Programm „Loov Euroopa“	407	–	407	–	19	426	400	(88)	313	2	22	337
Õigusküsimused	44	–	44	–	9	53	38	1	39	1	10	49
Õiguste ja väärtuste programm	215	–	215	–	2	217	170	(17)	154	1	2	157
Detsentraliseeritud asutused	246	(2)	245	–	4	249	238	(3)	235	–	4	239
Muud meetmed	9	–	9	–	3	11	7	(1)	6	–	3	9
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	35	–	35	–	0	36	52	(4)	48	–	0	48
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	183	–	183	–	5	187	164	1	165	–	4	169
Rubriik 2. Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	56 039	11 766	67 805	0	257 566	325 372	62 053	1 088	63 140	27	66 487	129 654
3 Põllumajandusega seotud tagatised	40 369	0	40 369	686	632	41 687	40 393	(37)	40 356	687	632	41 674
Muud loodusvarade ja keskkonnaprogrammid	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond	12 728	–	12 728	–	6 072	18 800	14 680	(775)	13 905	0	1 623	15 528
Merendus- ja kalandusvaldkond	972	162	1 134	–	76	1 210	732	3	736	1	183	919
Kalandusvaldkond (kalandusalane partnerlusleping ja piirkondlikud kalandusorganisatsioonid)	159	0	159	–	–	159	166	(7)	159	–	–	159
Detsentraliseeritud asutused	29	–	29	–	1	30	29	–	29	–	1	30
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	1	–	1	–	–	1	6	(1)	5	–	–	5
Keskkonna ja kliimameetmete programm (LIFE)	756	–	756	–	10	765	529	(1)	528	5	8	542
Õiglase ülemineku fond	1 160	283	1 443	–	10 867	12 310	1	0	1	–	175	177
Laenuvahastu õiglase ülemineku mehhanismi raames	–	–	–	–	167	167	–	–	–	–	167	167

(miljonites
eurodes)

Programm	Kulukohustuste assigneeringud						Maksete assigneeringud					
	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud			Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		
	Algne vastuvõetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümberpaigutused	Lõplik vastuvõetud eelarve	Üle-kand-mised	Sihtots-tarbeline tulu	Olemas-olevad assign. kokku	Algne vastuvõetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümberpaigutused	Lõplik vastuvõetud eelarve	Üle-kand-mised	Sihtots-tarbeline tulu	Olemas-olevad assign. kokku
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
Detsentraliseeritud asutused	54	–	54	–	7	61	54	–	54	–	7	61
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	8	–	8	–	0	8	11	(2)	9	–	0	9
Rubriik 3. Loodusvarad ja keskkond	56 235	446	56 681	686	17 832	75 200	56 602	(820)	55 782	693	2 797	59 271
4 Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond	1 119	279	1 399	2	10	1 411	1 292	194	1 486	26	9	1 521
Detsentraliseeritud asutused	154	12	166	–	26	192	154	6	160	–	26	186
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	0	0	–	–	–	–	0	0
Piirihaldus (Integreeritud Piirihalduse Fond) – piirihaldus- ja viisaküsimused	671	85	756	–	8	764	511	135	646	1	143	790
Piirihaldus (Integreeritud Piirihalduse Fond) – tolliseadmed	138	–	138	–	–	138	136	1	137	0	–	137
Detsentraliseeritud asutused	1 009	(57)	952	–	64	1 016	986	(42)	944	–	64	1 008
Rubriik 4. Ränne ja piirihaldus	3 091	319	3 410	2	108	3 520	3 078	294	3 373	27	242	3 642
5 Sisejulgeolekufond	227	27	254	–	5	259	241	(28)	213	1	5	219
Dekomisjoneerimine	99	–	99	–	–	99	40	(3)	37	–	–	37
Tuumaohutus ja dekomisjoneerimine	44	–	44	–	1	45	65	(24)	41	2	1	44
Detsentraliseeritud asutused	216	1	217	–	10	226	216	1	217	–	10	226
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	–	–	0	–	0	–	–	0
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	22	–	22	–	0	22	21	–	21	–	0	21
Euroopa kaitseküsimused (teadusuuringud)	318	–	318	–	7	326	178	(18)	160	1	4	165
Euroopa kaitseküsimused (muu kui teadusuuringud)	627	–	627	–	15	642	379	(23)	356	1	8	364
Sõjaväeline liikuvus	232	–	232	–	–	232	98	16	114	1	–	115
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Rubriik 5. Julgeolek ja kaitse	1 785	28	1 813	–	38	1 851	1 238	(79)	1 159	5	28	1 192

(miljonites
eurodes)

Programm	Kulukohustuste assigneeringud						Maksete assigneeringud					
	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud			Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		
	Algne vastuvõetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümberpaigutused	Lõplik vastuvõetud eelarve	Üle-kand-mised	Sihtots-tarbeline tulu	Olemas-olevad assign. kokku	Algne vastuvõetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümberpaigutused	Lõplik vastuvõetud eelarve	Üle-kand-mised	Sihtots-tarbeline tulu	Olemas-olevad assign. kokku
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
6 Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument	12 717	(94)	12 622	1 864	258	14 744	7 892	451	8 343	990	307	9 640
Euroopa tuumaohutuse rahastamisvahend	39	–	39	0	3	42	33	(16)	16	1	3	20
Humanitaarabi rahastamisvahend	1 806	636	2 442	39	24	2 505	2 092	306	2 398	45	24	2 467
Ühine välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP)	362	–	362	–	25	387	334	50	384	0	25	409
Ülemeremaad ja -territooriumid (ÜMT)	69	–	69	4	–	73	52	(22)	30	1	–	31
Muud meetmed	72	(22)	50	–	1	51	47	(7)	40	–	1	41
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	–	–	–	0	0	–	–	0
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	95	–	95	–	1	95	95	(1)	94	–	0	95
Ühinemiseelne abi (IPA III)	2 012	(19)	1 992	331	145	2 468	2 372	(521)	1 851	11	338	2 200
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rubriik 6. Naabrus ja maailm	17 170	500	17 670	2 237	456	20 364	12 916	240	13 156	1 048	698	14 902
7 Töötajate pensionid	2 086	77	2 162	–	236	2 398	2 086	77	2 162	–	236	2 398
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Parlament	11	1	12	–	–	12	11	1	12	–	–	12
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Ülemkogu ja nõukogu	1	–	1	–	–	1	1	–	1	–	–	1
(Endiste töötajate pensionid) – komisjon	8	–	8	–	–	8	8	–	8	–	–	8
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Liidu Kohus	13	0	13	–	–	13	13	0	13	–	–	13
(Endiste töötajate pensionid) – kontrollikoda	6	–	6	–	–	6	6	–	6	–	–	6
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Ombudsman	0	0	0	–	–	0	0	0	0	–	–	0
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Andmekaitseinspektor	0	0	0	–	–	0	0	0	0	–	–	0
Euroopa koolid	207	9	215	–	25	240	207	9	215	2	25	242
Koosseisulise personali töötasud	2 625	3	2 629	–	91	2 719	2 625	3	2 629	0	91	2 719

(miljonites
eurodes)

Programm	Kulukohustuste assigneeringud						Maksete assigneeringud					
	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud			Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		
	Algne vastuvõetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümberpaigutused	Lõplik vastuvõetud eelarve	Üle-kand-mised	Sihotots-tarbeline tul	Olemas-olevad assign. kokku	Algne vastuvõetud eelarve	Parandus-eelarved ja ümberpaigutused	Lõplik vastuvõetud eelarve	Üle-kand-mised	Sihotots-tarbeline tul	Olemas-olevad assign. kokku
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
Koosseisuvälise personali töötasud	253	8	261	–	71	332	253	8	261	39	71	371
Töötajad – palgad ja toetused	14	1	15	–	0	15	14	1	15	2	0	17
Töötajad – ajutised toetused	3	(0)	2	–	–	2	3	(0)	2	–	–	2
Värbamiskulud	30	1	31	–	1	33	30	1	31	2	1	35
Teenistuse lõpetamine	8	0	9	–	–	9	8	0	9	–	–	9
Koolituskulud	18	(0)	17	–	6	23	18	(0)	17	12	6	36
Sotsiaalküsimused ja liikuvus	22	(1)	22	–	28	50	22	(1)	22	14	29	64
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia	252	3	255	–	106	362	252	3	255	163	106	525
Rentimine ja ostud	310	(21)	289	–	49	337	310	(21)	289	18	49	356
Seotud hoonetega	106	25	131	–	32	164	106	25	131	51	32	215
Turvalisus	66	(2)	64	–	15	79	66	(2)	64	32	15	111
Missioonid ja esindamine	51	(1)	50	–	4	53	51	(1)	50	12	4	65
Kohtumised, komiteed, konverentsid	26	(13)	13	–	2	15	26	(13)	13	4	2	20
<i>Euroopa Liidu Teataja</i>	3	(1)	2	–	–	2	3	(1)	2	1	–	3
Väljaanded	10	3	13	–	3	17	10	3	13	7	3	24
Teabe hankimine	4	(0)	4	–	0	4	4	(0)	4	2	0	6
Uuringud ja uurimised	4	(1)	3	–	0	3	4	(1)	3	4	0	8
Üldised seadmed, sõidukid, mööbel	17	4	20	–	12	32	17	4	20	13	12	44
Välised keeleteenused	27	4	31	–	41	72	27	4	31	4	41	76
Muud halduskulud	18	(1)	17	–	14	31	18	(1)	17	8	14	38
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	–	–	0	(0)	0	–	–	0
Muude institutsioonide halduskulud	4 421	64	4 485	22	534	5 041	4 421	64	4 485	695	544	5 724
Rubriik 7. Euroopa avalik haldus	10 620	163	10 783	22	1 269	12 075	10 620	163	10 783	1 085	1 281	13 149
O Innovatsioonifond	–	–	–	–	6 570	6 570	–	–	–	–	6 705	6 705
Muud meetmed	–	–	–	–	122	122	–	–	–	–	124	124

(miljonites
eurodes)

Programm	Kulukohustuste assigneeringud						Maksete assigneeringud					
	Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud			Eelarve assigneeringud			Lisaassigneeringud		
	Algne vastu- võetud eelarve	Parandus- eelarved ja ümber- paigutused	Lõplik vastu- võetud eelarve	Üle- kand- mised	Sihtots- tarbeline tulu	Olemas- olevad assign. kokku	Algne vastu- võetud eelarve	Parandus- eelarved ja ümber- paigutused	Lõplik vastu- võetud eelarve	Üle- kand- mised	Sihtots- tarbeline tulu	Olemas- olevad assign. kokku
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
Rubriik O. Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	–	–	–	–	6 692	6 692	–	–	–	–	6 830	6 830
S Solidaarsus- ja hädaabireserv	1 299	(580)	718	12	1	732	1 299	(580)	718	12	1	732
Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond (EGF)	201	–	201	–	8	210	25	(2)	23	–	7	30
Brexitiga kohanemise reserv	1 299	–	1 299	1 291	–	2 590	1 299	–	1 299	1 291	–	2 590
Rubriik S. Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	2 799	(580)	2 219	1 303	10	3 531	2 623	(583)	2 040	1 303	8	3 351
Kokku	169 516	12 711	182 227	4 481	294 968	481 676	170 603	(565)	170 038	4 335	86 996	261 370

* See mitmeaastase finantsraamistiku programm hõlmab täiendavat rahastamispaketti taasterahastust „NextGenerationEU“ REACT-EU paketi tarbeks. Vt eelarve täitmise aruannete lisade punkt 1.1 „Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027“. Rubriiki 2 käsitlevas lõigus on esitatud üksikasjalikud andmed selle mitmeaastase finantsraamistiku programmi toetusest REACT-EU pakatile.

6.8. MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU ÜKSIKASJAD: KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE

(miljonites eurodes)

Programm	Olemas-olevad assigneeringud kokku	Võetud kulukohustused					2023. eelarveaastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikult vastu-võetud eelarvest	Üle-kantud assign.-test	Sihtots-tarbe-lisest tulust	Kokku	%	lõplikult vastu-võetud eelarvest	Sihtots-tarbe-lisest tulust	Kokku	lõplikult vastu-võetud eelarvest	Üle-kantud assign.-test	Sihtots-tarbe-lisest tulust	Kokku
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
1 Programm „Euroopa horisont“	17 714	12 239	230	2 840	15 309	86 %	–	2 404	2 404	1	–	0	1
Euratom	350	270	–	26	296	85 %	–	54	54	–	–	0	0
Rahvusvaheline katsetermotuumareaktor (ITER)	733	710	–	16	726	99 %	–	7	7	0	–	–	0
Muud meetmed	690	–	–	61	61	9 %	–	629	629	–	–	–	–
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	17	17	–	–	17	100 %	–	–	–	–	–	–	–
InvestEU fond	5 874	1 197	–	2 151	3 348	57 %	–	2 526	2 526	0	–	–	0
Euroopa ühendamise rahastu, transport	1 816	1 799	–	2	1 801	99 %	–	15	15	0	–	–	0
Euroopa ühendamise rahastu, energeetika	811	797	–	4	801	99 %	–	10	10	0	–	–	0
Euroopa ühendamise rahastu, digitaalvaldkond	251	249	–	–	249	99 %	–	2	2	0	–	–	0
Programm „Digitaalne Euroopa“	1 264	1 233	–	31	1 264	100 %	–	–	–	0	–	0	0
Detsentraliseeritud asutused	219	206	–	10	216	98 %	–	4	4	–	–	–	–
Muud meetmed	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	7	7	–	–	7	97 %	–	0	0	0	–	–	0
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	26	22	–	3	25	96 %	–	1	1	0	–	–	0
Ühtse turu programm	733	688	–	21	709	97 %	–	24	24	0	–	0	0
ELi pettustevastase võitluse programm	26	24	–	0	25	96 %	–	1	1	0	–	1	1
Maksustamisalase koostöö programm	41	37	–	1	38	93 %	–	3	3	0	–	–	0
Tollialane tegevusprogramm	139	130	–	4	134	97 %	–	4	4	0	–	–	0
Detsentraliseeritud asutused	128	116	–	7	123	96 %	–	5	5	0	–	–	0

(miljonites
eurodes)

Programm	Olemas- olevad assig- neeringud kokku	Võetud kulukohustused					2023. eelarveaastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastu- võetud eelarvest	Üle- kantud assign.- test	Sihtots- tarbe- lisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastu- võetud eelarvest	Sihtots- tarbe- lisest tulust	Kokku	lõplikust vastu- võetud eelarvest	Üle- kantud assign.- test	Sihtots- tarbe- lisest tulust	Kokku
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Muud meetmed	10	10	–	0	10	100 %	–	0	0	–	–	–	–
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	17	17	–	–	17	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Euroopa kosmoseprogramm	2 135	2 008	–	77	2 086	98 %	–	50	50	–	–	–	–
Detsentraliseeritud asutused	70	68	–	2	70	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Rubriik 1. Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	33 071	21 843	230	5 257	27 330	83 %	–	5 738	5 738	2	–	1	3
2 Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF)*	45 412	36 556	–	7 799	44 355	98 %	151	155	306	722	–	29	751
Ühtekuuluvusfond	7 102	6 220	–	601	6 822	96 %	–	11	11	225	–	44	270
Ühtekuuluvusfondi sissemakse Euroopa ühendamise rahastusse (transport)	1 507	1 494	–	12	1 507	100 %	–	0	0	–	–	0	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	3	3	–	–	3	99 %	–	–	–	–	–	0	0
Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+)*	22 045	15 886	–	6 060	21 946	100 %	8	33	41	49	–	9	58
Toetus Küprose türgi kogukonnale	35	34	–	1	35	100 %	–	0	0	0	–	(0)	0
Euroopa taaste- ja vastupidavusraha	240 062	119	–	136 396	136 515	57 %	–	103 547	103 547	0	–	0	0
Programm „Perikles IV“	1	1	–	0	1	97 %	–	0	0	0	–	–	0
ELi taastekava	75	74	–	0	74	99 %	–	1	1	–	–	–	–
rescEU	2 313	354	0	760	1 114	48 %	0	1 198	1 199	0	–	–	0
Programm „EL tervise heaks“	861	839	–	21	860	100 %	–	1	1	0	–	(0)	0
Erakorralise toetuse rahastamisvahend	377	–	–	343	343	91 %	–	35	35	–	–	0	0
Detsentraliseeritud asutused	327	284	–	15	299	92 %	–	27	27	–	–	–	–
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

(miljonites
eurodes)

Programm	Olemas- olevad assig- neeringud kokku	Võetud kulukohustused					2023. eelarveaastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastu- võetud eelarvest	Üle- kantud assign.- test	Sihtots- tarbe- lisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastu- võetud eelarvest	Sihtots- tarbe- lisest tulust	Kokku	lõplikust vastu- võetud eelarvest	Üle- kantud assign.- test	Sihtots- tarbe- lisest tulust	Kokku
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	14	13	–	–	13	96 %	–	–	–	1	–	–	1
Tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programm	99	86	–	3	90	90 %	–	7	7	2	–	1	2
Programm „Erasmus+“	3 800	3 406	–	211	3 617	95 %	–	183	183	–	–	0	0
Euroopa solidaarsuskorpus	161	141	–	13	155	96 %	–	6	6	–	–	–	–
Programm „Loov Euroopa“	426	407	–	13	419	98 %	–	6	6	–	–	–	–
Õigusküsimused	53	44	–	6	49	94 %	–	3	3	–	–	–	–
Õiguste ja väärtuste programm	217	215	–	1	216	99 %	–	1	1	0	–	–	0
Detsentraliseeritud asutused	249	245	–	3	247	99 %	–	2	2	–	–	–	–
Muud meetmed	11	8	–	1	9	78 %	–	2	2	1	–	–	1
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	36	35	–	–	35	98 %	–	0	0	0	–	–	0
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	187	181	–	3	184	98 %	–	2	2	2	–	–	2
Rubriik 2. Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	325 372	66 644	0	152 263	218 907	67 %	159	105 221	105 381	1 002	–	82	1 084
3 Põllumajandusega seotud tagatised	41 687	39 876	676	629	41 182	99 %	485	2	488	7	10	0	18
Muud loodusvarade ja keskkonnaprogrammid	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond	18 800	12 728	–	5 689	18 416	98 %	–	222	222	0	–	161	161
Merendus- ja kalandusvaldkond	1 210	1 131	–	75	1 206	100 %	3	1	4	0	–	0	0
Kalandusvaldkond (kalandusalane partnerlusleping ja piirkondlikud kalandusorganisatsioonid)	159	159	–	–	159	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Detsentraliseeritud asutused	30	29	–	1	29	98 %	–	1	1	–	–	–	–
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Keskkonna ja kliimameetmete programm (LIFE)	765	755	–	3	758	99 %	–	7	7	0	–	0	0

(miljonites
eurodes)

Programm	Olemas- olevad assig- neeringud kokku	Võetud kulukohustused					2023. eelarveaastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastu- võetud eelarvest	Üle- kantud assign.- test	Sihtots- tarbe- lisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastu- võetud eelarvest	Sihtots- tarbe- lisest tulust	Kokku	lõplikust vastu- võetud eelarvest	Üle- kantud assign.- test	Sihtots- tarbe- lisest tulust	Kokku
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Õiglase ülemineku fond	12 310	1 327	–	4 982	6 309	51 %	–	5 885	5 885	116	–	–	116
Laenurahastu õiglase ülemineku mehhanismi raames	167	–	–	11	11	7 %	–	156	156	–	–	–	–
Detsentraliseeritud asutused	61	54	–	7	61	100 %	–	0	0	–	–	0	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	8	8	–	–	8	99 %	–	0	0	0	–	–	0
Rubriik 3. Loodusvarad ja keskkond	75 200	56 070	676	11 396	68 142	91 %	488	6 275	6 763	123	10	161	295
4 Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond	1 411	1 391	2	9	1 401	99 %	8	2	10	0	–	–	0
Detsentraliseeritud asutused	192	166	–	18	184	96 %	–	8	8	–	–	0	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	–	–	–	–	–	–	0	0	–	–	0	0
Piirihaldus (Integreeritud Piirihalduse Fond) – piirihaldus- ja viisaküsimused	764	748	–	8	756	99 %	8	0	8	0	–	0	0
Piirihaldus (Integreeritud Piirihalduse Fond) – tolliseadmed	138	138	–	–	138	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Detsentraliseeritud asutused	1 016	952	–	16	967	95 %	–	48	48	–	–	0	0
Rubriik 4. Ränne ja piirihaldus	3 520	3 395	2	50	3 446	98 %	16	58	74	0	–	0	0
5 Sisejulgeolekufond	259	251	–	4	255	98 %	3	1	5	0	–	(0)	0
Dekomisjoneerimine	99	99	–	–	99	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Tuumaohutus ja dekomisjoneerimine	45	44	–	0	44	99 %	–	0	0	0	–	0	0
Detsentraliseeritud asutused	226	217	–	4	221	98 %	–	6	6	–	–	0	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	22	22	–	0	22	99 %	–	0	0	0	–	0	0
Euroopa kaitseküsimused (teadusuuringud)	326	318	–	7	326	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Euroopa kaitseküsimused (muu kui teadusuuringud)	642	627	–	15	642	100 %	–	–	–	–	–	–	–

(miljonites
eurodes)

Programm	Olemas- olevad assig- neeringud kokku	Võetud kulukohustused					2023. eelarveaastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastu- võetud eelarvest	Üle- kantud assign.- test	Sihtots- tarbe- lisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastu- võetud eelarvest	Sihtots- tarbe- lisest tulust	Kokku	lõplikust vastu- võetud eelarvest	Üle- kantud assign.- test	Sihtots- tarbe- lisest tulust	Kokku
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Sõjaväeline liikuvus	232	232	–	–	232	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Rubriik 5. Julgeolek ja kaitse	1 851	1 809	–	30	1 840	99 %	3	7	11	0	–	0	1
6 Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument	14 744	12 589	1 864	146	14 598	99 %	34	113	146	(0)	0	0	0
Euroopa tuumaohutuse rahastamisvahend	42	39	0	2	41	98 %	0	1	1	(0)	0	–	0
Humanitaarabi rahastamisvahend	2 505	2 442	39	16	2 497	100 %	–	7	7	–	–	–	–
Ühine välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP)	387	362	–	25	387	100 %	–	0	0	0	–	(0)	0
Ülemeremaad ja -territooriumid (ÜMT)	73	68	4	–	72	99 %	1	–	1	(0)	0	–	0
Muud meetmed	51	50	–	–	50	99 %	–	1	1	0	–	–	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	95	95	–	0	95	100 %	–	0	0	0	–	–	0
Ühinemiseelne abi (IPA III)	2 468	1 989	331	94	2 413	98 %	4	51	55	(0)	0	–	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Rubriik 6. Naabrus ja maailm	20 364	17 633	2 237	283	20 153	99 %	38	173	211	0	0	0	0
7 Töötajate pensionid	2 398	2 162	–	236	2 398	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Parlament	12	12	–	–	12	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Ülemkogu ja nõukogu	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – komisjon	8	8	–	–	8	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Liidu Kohus	13	13	–	–	13	100 %	–	–	–	–	–	–	–

(miljonites
eurodes)

Programm	Olemas- olevad assig- neeringud kokku	Võetud kulukohustused					2023. eelarveaastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastu- võetud eelarvest	Üle- kantud assign.- test	Sihtots- tarbe- lisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastu- võetud eelarvest	Sihtots- tarbe- lisest tulust	Kokku	lõplikust vastu- võetud eelarvest	Üle- kantud assign.- test	Sihtots- tarbe- lisest tulust	Kokku
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
(Endiste töötajate pensionid) – kontrollikoda	6	6	–	–	6	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Ombudsman	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Andmekaitseinspektor	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Euroopa koolid	240	215	–	19	235	98 %	–	6	6	0	–	–	0
Koosseisulise personali töötasud	2 719	2 629	–	36	2 665	98 %	–	55	55	0	–	–	0
Koosseisuvälise personali töötasud	332	253	–	33	286	86 %	–	38	38	8	–	0	8
Töötajad – palgad ja toetused	15	15	–	0	15	100 %	–	0	0	0	–	(0)	0
Töötajad – ajutised toetused	2	2	–	–	2	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Värbamiskulud	33	31	–	0	32	97 %	–	1	1	0	–	–	0
Teenistuse lõpetamine	9	9	–	–	9	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Koolituskulud	23	17	–	3	21	89 %	–	2	2	0	–	0	0
Sotsiaalküsimused ja liikuvus	50	22	–	17	39	78 %	–	11	11	0	–	0	0
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia	362	255	–	59	314	87 %	–	47	47	0	–	0	0
Rentimine ja ostud	337	289	–	34	323	96 %	–	14	14	0	–	–	0
Seotud hoonetega	164	131	–	21	152	93 %	–	12	12	0	–	–	0
Turvalisus	79	64	–	12	76	96 %	–	3	3	0	–	0	0
Missioonid ja esindamine	53	50	–	2	51	96 %	–	2	2	0	–	0	0
Kohtumised, komiteed, konverentsid	15	12	–	1	13	86 %	–	1	1	1	–	0	1
<i>Euroopa Liidu Teataja</i>	2	2	–	–	2	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Väljaanded	17	13	–	3	16	95 %	–	1	1	0	–	0	0
Teabe hankimine	4	4	–	0	4	99 %	–	0	0	0	–	–	0
Uuringud ja uurimised	3	3	–	0	3	96 %	–	0	0	0	–	0	0
Üldised seadmed, sõidukid, mööbel	32	20	–	5	25	79 %	–	7	7	0	–	–	0

(miljonites
eurodes)

Programm	Olemas- olevad assig- neeringud kokku	Võetud kulukohustused					2023. eelarveaastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastu- võetud eelarvest	Üle- kantud assign.- test	Sihtots- tarbe- lisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastu- võetud eelarvest	Sihtots- tarbe- lisest tulust	Kokku	lõplikust vastu- võetud eelarvest	Üle- kantud assign.- test	Sihtots- tarbe- lisest tulust	Kokku
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Välised keeleteenused	72	31	–	33	64	89 %	–	8	8	0	–	0	0
Muud halduskulud	31	17	–	11	28	93 %	–	2	2	0	–	0	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Muude institutsioonide halduskulud	5 041	4 445	21	384	4 850	96 %	1	149	150	40	1	0	41
Rubriik 7. Euroopa avalik haldus	12 075	10 733	21	911	11 664	97 %	1	358	359	50	1	1	52
O Innovatsioonifond	6 570	–	–	2 953	2 953	45 %	–	3 617	3 617	–	–	–	–
Muud meetmed	122	–	–	53	53	43 %	–	69	69	–	–	–	–
Rubriik O. Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	6 692	–	–	3 006	3 006	45 %	–	3 686	3 686	–	–	–	–
S Solidaarsus- ja hädaabireserv	732	18	12	–	30	4 %	700	1	702	–	–	–	–
Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond (EGF)	210	28	–	–	28	13 %	–	1	1	173	–	7	180
Brexitiga kohanemise reserv	2 590	1 253	1 291	–	2 544	98 %	46	–	46	–	–	–	–
Rubriik S. Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	3 531	1 299	1 303	–	2 602	74 %	746	3	749	173	–	7	180
Kokku	481 676	179 425	4 469	173 196	357 091	74 %	1 451	121 520	122 971	1 351	12	252	1 614

* See mitmeaastase finantsraamistiku programm hõlmab täiendavat rahastamispaketti taasterahastust „NextGenerationEU” REACT-EU paketi tarbeks. Vt eelarve täitmise aruannete lisade punkt 1.1 „Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027”. Rubriiki 2 käsitlevas lõigus on esitatud üksikasjalikud andmed selle mitmeaastase finantsraamistiku programmi toetusest REACT-EU paketele.

6.9. MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU ÜKSIKASJAD: MAKSETE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE

(miljonites eurodes)

		Olemasol evad assigneeri ngud kokku	Tehtud maksed					2023. eelarveaastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
			lõplikust vastuvõet ud eelarvest	üleka ntud assign .-test	sihtotstar belisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastuvõet ud eelarvest	sihtotstar belisest tulust	Kokku	lõplikust vastuvõet ud eelarvest	ülekan tu d assign. - test	sihtotstar belisest tulust	Kokku
Programm		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
1	Programm „Euroopa horisont“	18 178	12 048	87	2 698	14 834	82 %	71	3 260	3 331	1	9	2	12
	Euratom	417	253	21	12	286	68 %	16	111	127	1	4	0	4
	Rahvusvaheline katsetermotuumareaktor (ITER)	613	560	1	44	605	99 %	1	7	8	0	0	–	0
	Muud meetmed	371	–	–	64	64	17 %	–	306	306	–	–	–	–
	Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	9	8	–	–	8	90 %	–	–	–	1	–	–	1
	InvestEU fond	2 775	1 057	1	1 605	2 663	96 %	0	112	112	0	–	0	0
	Euroopa ühendamise rahastu, transport	1 986	1 965	1	8	1 974	99 %	0	11	11	0	0	–	0
	Euroopa ühendamise rahastu, energeetika	646	630	1	12	643	100 %	2	0	2	0	0	(0)	0
	Euroopa ühendamise rahastu, digitaalvaldkond	138	132	1	4	137	99 %	0	1	1	0	0	–	0
	Programm „Digitaalne Euroopa“	794	754	7	21	782	98 %	9	–	9	3	0	0	3
	Detsentraliseeritud asutused	204	191	–	10	201	98 %	–	4	4	–	–	–	–
	Muud meetmed	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
	Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	21	14	–	–	14	67 %	–	0	0	7	–	–	7
	Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	26	24	–	0	25	95 %	–	1	1	0	–	–	0
	Ühtse turu programm	605	533	7	19	560	92 %	6	37	43	1	1	0	3
ELi pettustevastase võitluse programm	29	22	–	1	23	78 %	–	1	1	6	–	–	6	

(miljonites eurodes)

Programm	Olemasolevad assigneeringud kokku	Tehtud maksed					2023. eelarveaastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle kantud assign.-test	sihtotstarbelisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastuvõetud eelarvest	sihtotstarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle kantud assign.-test	sihtotstarbelisest tulust	Kokku
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Maksustamisalase koostöö programm	32	27	0	1	28	87 %	0	3	3	1	0	–	1
Tollialane tegevusprogramm	118	109	0	4	113	96 %	0	4	4	0	–	–	0
Detsentraliseeritud asutused	128	116	–	7	123	96 %	–	5	5	0	–	–	0
Muud meetmed	9	9	–	0	9	96 %	–	0	0	0	–	–	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	8	7	–	–	7	91 %	–	–	–	1	–	–	1
Euroopa kosmoseprogramm	2 206	1 948	5	59	2 012	91 %	5	189	193	0	1	0	1
Detsentraliseeritud asutused	65	64	–	2	65	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
Rubriik 1. Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	29 379	20 471	132	4 570	25 174	86 %	112	4 052	4 164	23	15	3	41
2 Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF)*	43 807	32 175	1	10 283	42 459	97 %	1	1 342	1 343	5	0	(0)	5
Ühtekuuluvusfond	10 233	9 487	0	521	10 009	98 %	0	224	224	0	0	–	0
Ühtekuuluvusfondi sissemakse Euroopa ühendamise rahastusse (transport)	1 855	1 851	–	4	1 855	100 %	–	0	0	0	–	0	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	3	2	–	0	2	69 %	–	–	–	1	–	–	1
Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+)*	19 647	14 084	0	4 606	18 690	95 %	2	953	956	0	1	0	1
Toetus Küprose türgi kogukonnale	43	42	0	0	42	98 %	1	0	1	0	0	0	0
Euroopa taaste- ja vastupidavusraha	47 296	96	1	47 178	47 275	100 %	2	18	20	0	0	0	0

(miljonites eurodes)

Programm	Olemasolevad assigneeringud kokku	Tehtud maksed					2023. eelarveaastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle kantud assigneeringu test	sihtotstarbelisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastuvõetud eelarvest	sihtotstarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle kantud assigneeringu test	sihtotstarbelisest tulust	Kokku
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Programm „Perikles IV“	1	1	–	0	1	81 %	–	0	0	0	–	–	0
ELi taastekava	76	45	2	0	47	61 %	29	1	30	–	0	–	0
rescEU	578	233	–	320	553	96 %	16	8	25	(0)	–	0	0
Programm „EL tervise heaks“	204	186	3	9	198	97 %	4	1	4	0	1	0	1
Erakorralise toetuse rahastamisvahend	512	134	–	324	458	90 %	–	53	53	0	–	0	0
Detsentraliseeritud asutused	311	270	–	15	284	91 %	–	27	27	0	–	–	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	12	11	–	–	11	95 %	–	–	–	1	–	–	1
Tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programm	100	85	2	4	91	91 %	1	7	9	0	0	0	1
Programm „Erasmus+“	3 807	3 269	8	198	3 474	91 %	13	321	333	0	0	0	0
Euroopa solidaarsuskorpus	158	128	4	2	134	84 %	4	21	25	0	0	0	0
Programm „Loov Euroopa“	337	310	2	13	325	96 %	2	9	11	(0)	0	0	0
Õigusküsimused	49	38	1	9	48	97 %	1	1	1	0	0	(0)	0
Õiguste ja väärtuste programm	157	153	1	1	154	98 %	1	1	2	0	0	–	0
Detsentraliseeritud asutused	239	235	–	3	237	99 %	–	2	2	0	–	0	0
Muud meetmed	9	6	–	1	7	82 %	–	2	2	0	–	–	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	48	48	–	–	48	99 %	–	0	0	0	–	–	0
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	169	164	–	2	166	98 %	–	3	3	1	–	–	1
Rubriik 2. Ühtekuuluvus,	129 654	63 055	24	63 491	126 570	98 %	76	2 995	3 071	10	3	1	14

(miljonites eurodes)

	Programm	Olemasolevad assigneeringud kokku	Tehtud maksed				%	2023. eelarveaastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
			lõplikust vastuvõetud eelarvest	ülekan- tud assign- .-test	sihtotstar- belisest tulust	Kokku		lõplikust vastuvõetud eelarvest	sihtotstar- belisest tulust	Kokku	lõplikust vastuvõetud eelarvest	ülekan- tu d assign- .-test	sihtotstar- belisest tulust	Kokku
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
	vastupidavus ja väärtused													
3	Põllumajandusega seotud tagatised	41 674	39 846	677	629	41 152	99 %	486	2	488	24	10	0	34
	Muud loodusvarade ja keskkonnaprogrammid	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
	Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond	15 528	13 839	0	1 406	15 244	98 %	0	217	217	67	0	–	67
	Merendus- ja kalandusvaldkond	919	734	1	183	918	100 %	1	0	1	0	0	(0)	0
	Kalandusvaldkond (kalandusalane partnerlusleping ja piirkondlikud kalandus- organisatsioonid)	159	159	–	–	159	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Detsentraliseeritud asutused	30	29	–	1	29	98 %	–	1	1	–	–	–	–
	Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	5	5	–	–	5	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Keskkonna ja kliimameetmete programm (LIFE)	542	522	5	3	530	98 %	6	6	12	0	0	0	0
	Õiglase ülemineku fond	177	1	–	167	169	95 %	–	8	8	–	–	(0)	(0)
	Laenuvahastu õiglase ülemineku mehhanismi raames	167	–	–	1	1	1 %	–	166	166	–	–	–	–
	Detsentraliseeritud asutused	61	54	–	7	61	100 %	–	0	0	–	–	0	0
	Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	9	9	–	–	9	99 %	–	0	0	0	–	–	0
	Rubriik 3. Loodusvarad ja keskkond	59 271	55 198	682	2 396	58 276	98 %	493	401	894	91	11	0	102
4	Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond	1 521	1 449	25	5	1 480	97 %	2	4	6	35	0	–	36
	Detsentraliseeritud asutused	186	148	–	18	166	89 %	–	8	8	12	–	0	12

(miljonites eurodes)

Programm	Olemasolevad assigneeringud kokku	Tehtud maksed					2023. eelarveaastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle kantud assign.-test	sihtotstarbelisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastuvõetud eelarvest	sihtotstarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle kantud assign.-test	sihtotstarbelisest tulust	Kokku
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	–	–	–	–	–	–	0	0	–	–	0	0
Piirihaldus (Integreeritud Piirihalduse Fond) – piirihaldus- ja viisaküsimused	790	630	1	10	641	81 %	1	133	134	15	0	–	15
Piirihaldus (Integreeritud Piirihalduse Fond) – tolliseadmed	137	137	0	–	137	100 %	0	–	0	0	–	–	0
Detsentraliseeritud asutused	1 008	928	–	16	944	94 %	–	48	48	16	–	0	16
Rubriik 4. Ränne ja piirihaldus	3 642	3 292	26	49	3 368	92 %	3	193	196	78	0	0	78
5 Sisejulgeolekufond	219	192	1	2	196	89 %	1	3	4	19	0	–	19
Dekomisjoneerimine	37	37	–	–	37	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Tuumaohutus ja dekomisjoneerimine	44	39	2	1	41	94 %	2	0	2	0	0	–	1
Detsentraliseeritud asutused	226	217	–	4	221	98 %	–	6	6	–	–	0	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	–	–	–	–	–	–	–	–	0	–	–	0
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	21	18	–	0	18	87 %	–	0	0	3	–	–	3
Euroopa kaitseküsimused (teadusuuringud)	165	158	1	4	163	99 %	1	–	1	(0)	0	0	0
Euroopa kaitseküsimused (muu kui teadusuuringud)	364	355	1	8	364	100 %	1	–	1	(0)	0	–	0
Sõjaväeline liikuvus	115	114	1	–	114	100 %	0	–	0	0	–	–	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

(miljonites eurodes)

	Programm	Olemasolevad assigneeringud kokku	Tehtud maksed				%	2023. eelarveaastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
			lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle kantud assign.-test	sihtotstarbelisest tulust	Kokku		lõplikust vastuvõetud eelarvest	sihtotstarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle kantud assign.-test	sihtotstarbelisest tulust	Kokku
		1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
	meetmed													
	Rubriik 5. Julgeolek ja kaitse	1 192	1 130	5	19	1 154	97 %	6	9	15	23	0	0	23
6	Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument	9 640	8 275	977	149	9 400	98 %	68	159	226	0	13	0	13
	Euroopa tuumaohutuse rahastamisvahend	20	16	1	3	19	97 %	1	–	1	0	0	–	0
	Humanitaarabi rahastamisvahend	2 467	2 391	45	10	2 446	99 %	7	14	21	(0)	0	–	0
	Ühine välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP)	409	383	0	25	408	100 %	0	0	1	0	0	0	0
	Ülemeremaad ja -territooriumid (ÜMT)	31	29	1	–	30	96 %	1	–	1	0	0	–	0
	Muud meetmed	41	35	–	–	35	84 %	–	1	1	6	–	–	6
	Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	0	–	–	0	66 %	–	–	–	0	–	–	0
	Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	95	93	–	0	93	98 %	–	0	0	2	–	–	2
	Ühinemiseelne abi (IPA III)	2 200	1 829	8	253	2 090	95 %	17	85	101	6	2	–	8
	Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	0	0	0	0	–	0	0	0	0	0	0	0
	Rubriik 6. Naabrus ja maailm	14 902	13 049	1 032	440	14 521	97 %	93	258	352	13	16	0	30
7	Töötajate pensionid	2 398	2 162	–	236	2 398	100 %	–	0	0	–	–	(0)	(0)
	(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Parlament	12	12	–	–	12	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Ülemkogu ja nõukogu	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	–	–	–	–

(miljonites eurodes)

Programm	Olemasolevad assigneeringud kokku	Tehtud maksed					2023. eelarveaastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle kantud assigneeringu test	sihtotstarbelisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastuvõetud eelarvest	sihtotstarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle kantud assigneeringu test	sihtotstarbelisest tulust	Kokku
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
(Endiste töötajate pensionid) – komisjon	8	8	–	–	8	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Liidu Kohus	13	13	–	–	13	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – kontrollikoda	6	6	–	–	6	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Ombudsman	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Andmekaitseinspektor	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Euroopa koolid	242	215	2	18	236	97 %	0	6	6	0	–	(0)	0
Koosseisulise personali töötasud	2 719	2 629	–	36	2 665	98 %	0	55	55	0	0	–	0
Koosseisuvälise personali töötasud	371	210	35	32	277	75 %	42	39	81	8	4	0	13
Töötajad – palgad ja toetused	17	15	1	0	16	90 %	0	0	0	0	1	(0)	1
Töötajad – ajutised toetused	2	2	–	–	2	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Värbamiskulud	35	28	2	0	30	87 %	3	1	4	0	0	–	0
Teenistuse lõpetamine	9	9	–	–	9	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Koolituskulud	36	8	11	2	20	57 %	9	4	13	0	2	0	2
Sotsiaalküsimused ja liikuvus	64	13	12	10	35	55 %	9	19	27	0	2	0	2
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia	525	129	160	30	319	61 %	126	76	202	0	4	0	4
Rentimine ja ostud	356	289	18	33	340	95 %	0	16	16	0	0	–	0
Seotud hoonetega	215	71	49	12	132	62 %	60	21	81	0	2	–	2
Turvalisus	111	38	30	5	73	66 %	26	11	36	0	1	–	1

(miljonites eurodes)

Programm	Olemasolevad assigneeringud kokku	Tehtud maksed					2023. eelarveaastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle kantud assigneeringu -test	sihtotstarbelisest tulust	Kokku	%	lõplikust vastuvõetud eelarvest	sihtotstarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastuvõetud eelarvest	üle kantud assigneeringu -test	sihtotstarbelisest tulust	Kokku
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Missioonid ja esindamine	65	38	4	1	44	67 %	11	2	13	0	8	0	8
Kohtumised, komiteed, konverentsid	20	5	1	1	7	36 %	7	2	9	1	3	0	4
<i>Euroopa Liidu Teataja</i>	3	2	1	–	2	84 %	0	–	0	–	0	–	0
Väljaanded	24	8	7	2	17	68 %	6	2	8	0	0	0	0
Teabe hankimine	6	3	2	0	4	71 %	2	0	2	0	0	–	0
Uuringud ja uurimised	8	1	4	–	5	63 %	3	0	3	0	0	0	0
Üldised seadmed, sõidukid, mööbel	44	6	12	3	22	49 %	14	8	22	0	1	–	1
Välised keeleteenused	76	27	4	31	63	82 %	4	9	13	0	0	0	1
Muud halduskulud	38	12	7	8	27	71 %	5	6	11	0	1	0	1
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	0	–	–	0	91 %	–	–	–	0	–	–	0
Muude institutsioonide halduskulud	5 724	3 870	598	333	4 801	84 %	596	208	805	40	76	3	119
Rubriik 7. Euroopa avalik haldus	13 149	9 832	959	792	11 583	88 %	923	485	1 407	50	105	4	158
O Innovatsioonifond	6 705	–	–	21	21	0 %	–	6 685	6 685	–	–	–	–
Muud meetmed	124	–	–	52	52	42 %	–	72	72	–	–	–	–
Rubriik O. Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	6 830	–	–	72	72	1 %	–	6 757	6 757	–	–	–	–
S Solidaarsus- ja hädaabireserv	732	18	12	–	30	4 %	700	1	702	–	–	–	–
Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond (EGF)	30	22	–	5	28	94 %	0	1	2	0	–	–	0
Brexitiga kohanemise reserv	2 590	1 253	1 291	–	2 544	98 %	46	–	46	–	–	–	–
Rubriik S. Solidaarsusmehhanismi	3 351	1 294	1 303	5	2 602	78 %	746	3	749	0	–	–	0

(miljonites eurodes)

Programm	Olemasolevad assigneeringud kokku	Tehtud maksed				%	2023. eelarveaastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastuvõetud eelarvest	ülekan- tud assigneeringu- test	sihtotstar- belisest tulust	Kokku		lõplikust vastuvõetud eelarvest	sihtotstar- belisest tulust	Kokku	lõplikust vastuvõetud eelarvest	ülekan- tud assigneeringu- test	sihtotstar- belisest tulust	Kokku
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
d liidus ja mujal (erivahendid)													
Kokku	261 370	167 321	4 163	71 837	243 321	93 %	2 452	15 152	17 604	287	151	7	445

* See mitmeaastase finantsraamistiku programm hõlmab täiendavat rahastamispaketti taasterahastust „NextGenerationEU“ REACT-EU paketi tarbeks. Vt eelarve täitmise aruannete lisade punkt 1.1 „Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027“. Rubriiki 2 käsitlevas lõigus on esitatud üksikasjalikud andmed selle mitmeaastase finantsraamistiku programmi toetusest REACT-EU paketi.

6.10. MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU ÜKSIKASJAD: TÄITMATA KULUKOHUSTUSTE MUUTUSED

(miljonites eurodes)

Programm	Täitmata kulukohustused eelneva eelarveaasta lõpus				Eelarveaasta kulukohustused				Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga kokku
	Eelnevast eelarve- aastast üle kantud kulu- kohustused	Vabastamised/ ümber- hindlused/ tühistamised	Maksed	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga $4 = 1 + 2 + 3$	Eelarveaasta jooksul võetud kulu- kohustused	Maksed	Kulu- kohustuste tühistamine, mida ei saa üle kanda	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga $8 = 5 + 6 + 7$	
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
1 Programm „Euroopa horisont“	27 571	(385)	(11 472)	15 714	15 309	(3 362)	(9)	11 939	27 653
Euratom	317	(24)	(103)	191	296	(183)	(0)	112	303
Rahvusvaheline katsetermotuumareaktor (ITER)	1 313	(0)	(518)	795	726	(86)	(1)	639	1 433
Muud meetmed	106	(8)	(44)	54	61	(20)	–	41	95
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	22	(1)	(8)	13	17	(0)	–	17	30
InvestEU fond	4 053	(30)	(2 368)	1 655	3 348	(295)	–	3 053	4 708
Euroopa ühendamise rahastu, transport	7 183	(147)	(1 956)	5 079	1 801	(18)	–	1 783	6 862
Euroopa ühendamise rahastu, energeetika	3 904	(68)	(640)	3 197	801	(3)	–	798	3 994
Euroopa ühendamise rahastu, digitaalvaldkond	436	(5)	(133)	298	249	(4)	–	245	543
Programm „Digitaalne Euroopa“	1 140	(0)	(523)	616	1 264	(258)	–	1 006	1 622
Detsentraliseeritud asutused	36	–	(36)	–	216	(165)	–	51	51
Muud meetmed	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	52	(1)	(13)	38	7	(2)	–	5	43
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	41	(2)	(21)	17	25	(3)	–	22	39
Ühtse turu programm	950	(54)	(418)	478	709	(141)	(0)	567	1 045
ELi pettustevastase võitluse programm	33	(0)	(18)	15	25	(5)	–	19	34
Maksustamisalase koostöö programm	33	(1)	(20)	12	38	(8)	–	30	42
Tollialane tegevusprogramm	122	(3)	(89)	31	134	(24)	–	110	141
Detsentraliseeritud asutused	–	–	–	–	123	(123)	–	0	0

(miljonites
eurodes)

Programm	Täitmata kulukohustused eelneva eelarveaasta lõpus				Eelarveaasta kulukohustused				Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga
	Eelnevast eelarve- aastast üle kantud kulu- kohustused	Vabastamised/ ümber- hindlused/ tühistamised	Maksed	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga	Eelarveaasta jooksul võetud kulu- kohustused	Maksed	Kulu- kohustuste tühistamine, mida ei saa üle kanda			
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8	
Muud meetmed	6	(0)	(4)	2	10	(5)	–	5	7	
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	16	(1)	(7)	8	17	(0)	–	17	25	
Euroopa kosmoseprogramm	1 369	(4)	(757)	608	2 086	(1 254)	–	831	1 439	
Detsentraliseeritud asutused	15	–	(15)	–	70	(50)	–	20	20	
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Rubriik 1. Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	48 717	(733)	(19 163)	28 820	27 330	(6 011)	(10)	21 309	50 130	
2 Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF)*	84 149	(86)	(37 813)	46 250	44 355	(4 645)	(0)	39 710	85 960	
Ühtekuuluvusfond	18 402	(16)	(9 327)	9 059	6 822	(682)	(0)	6 140	15 198	
Ühtekuuluvusfondi sissemakse Euroopa ühendamise rahastusse (transport)	7 026	(29)	(1 844)	5 152	1 507	(11)	–	1 496	6 648	
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	7	(1)	(2)	4	3	–	–	3	6	
Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+)*	43 257	(23)	(16 996)	26 238	21 946	(1 694)	(0)	20 252	46 489	
Toetus Küprose turgi kogukonnale	117	(2)	(40)	75	35	(3)	(0)	32	107	
Euroopa taaste- ja vastupidavusraha	51 801	(4)	(21 231)	30 566	136 515	(26 045)	–	110 470	141 037	
Programm „Perikles IV“	1	(0)	(0)	1	1	(0)	–	0	1	
ELi taastekava	2	(0)	(2)	–	74	(45)	–	29	29	
rescEU	596	(8)	(164)	425	1 114	(389)	(0)	725	1 150	
Programm „EL tervise heaks“	412	(11)	(108)	293	860	(90)	–	770	1 063	
Erakorralise toetuse rahastamisvahend	191	(14)	(135)	43	343	(324)	–	19	62	
Detsentraliseeritud asutused	20	–	–	20	299	(284)	–	15	35	
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	1	(0)	(1)	0	–	–	–	–	0	
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	9	(0)	(7)	1	13	(4)	–	9	10	
Tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programm	187	(12)	(73)	102	90	(18)	–	72	174	

(miljonites
eurodes)

Programm	Täitmata kulukohustused eelneva eelarveaasta lõpus				Eelarveaasta kulukohustused				Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga
	Eelnevast eelarve- aastast üle kantud kulu- kohustused	Vabastamised/ ümber- hindlused/ tühistamised	Maksed	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga	Eelarveaasta jooksul võetud kulu- kohustused	Maksed	Kulu- kohustuste tühistamine, mida ei saa üle kanda			
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8	
Programm „Erasmus+“	1 765	(37)	(887)	840	3 617	(2 587)	–	1 030	1 870	
Euroopa solidaarsuskorpus	148	(3)	(36)	109	155	(98)	–	57	166	
Programm „Loov Euroopa“	400	(12)	(216)	173	419	(109)	–	310	483	
Õigusküsimused	75	(13)	(20)	41	49	(27)	–	22	63	
Õiguste ja väärtuste programm	156	(5)	(73)	78	216	(82)	–	134	213	
Detsentraliseeritud asutused	33	(2)	(3)	28	247	(235)	–	13	41	
Muud meetmed	10	(0)	(6)	4	9	(1)	–	8	12	
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	83	(2)	(47)	34	35	(1)	–	34	68	
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	187	(8)	(115)	63	184	(50)	–	134	197	
Rubriik 2. Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	209 033	(288)	(89 146)	119 599	218 907	(37 423)	(1)	181 482	301 081	
3 Põllumajandusega seotud tagatised	334	(6)	(118)	210	41 182	(41 034)	–	147	357	
Muud loodusvarade ja keskkonnaprogrammid	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond	38 215	(17)	(14 599)	23 598	18 416	(645)	(0)	17 771	41 369	
Merendus- ja kalandusvaldkond	2 922	(38)	(849)	2 035	1 206	(68)	(0)	1 138	3 173	
Kalandusvaldkond (kalandusalane partnerlusleping ja piirkondlikud kalandusorganisatsioonid)	23	–	(14)	10	159	(145)	–	14	24	
Detsentraliseeritud asutused	–	–	–	–	29	(29)	–	–	–	
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	9	(0)	(5)	4	1	–	–	1	5	
Keskkonna ja kliimameetmete programm (LIFE)	2 154	(29)	(495)	1 629	758	(34)	–	724	2 353	
Õiglase ülemineku fond	8	(5)	(1)	1	6 309	(168)	–	6 142	6 143	
Laenurahastu õiglase ülemineku mehhanismi raames	–	–	–	–	11	(1)	–	10	10	
Detsentraliseeritud asutused	3	–	(3)	1	61	(58)	–	3	3	

(miljonites
eurodes)

Programm	Täitmata kulukohustused eelneva eelarveaasta lõpus				Eelarveaasta kulukohustused				Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga 9 = 4 + 8
	Eelnevast eelarve- aastast üle kantud kulu- kohustused	Vabastamised/ ümber- hindlused/ tühistamised	Maksed	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga 4 = 1 + 2 + 3	Eelarveaasta jooksul võetud kulu- kohustused	Maksed	Kulu- kohustuste tühistamine, mida ei saa üle kanda	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga 8 = 5 + 6 + 7	
	1	2	3		5	6	7		
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	24	(2)	(8)	14	8	(1)	–	7	21
Rubriik 3. Loodusvarad ja keskkond	43 691	(98)	(16 091)	27 502	68 142	(42 185)	(0)	25 957	53 459
4 Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond	2 363	(19)	(861)	1 482	1 401	(618)	–	783	2 265
Detsentraliseeritud asutused	20	(20)	–	–	184	(166)	–	18	18
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	(0)	–	–	–	–	–	–	–
Piirihaldus (Integreeritud Piirihalduse Fond) – piirihaldus- ja viisaküsimused	1 141	(11)	(313)	817	756	(329)	–	427	1 244
Piirihaldus (Integreeritud Piirihalduse Fond) – tolliseadmed	135	–	(63)	72	138	(73)	–	65	137
Detsentraliseeritud asutused	321	(0)	(227)	94	967	(717)	–	250	344
Rubriik 4. Ränne ja piirihaldus	3 980	(50)	(1 464)	2 465	3 446	(1 903)	–	1 543	4 008
5 Sisejulgeolekufond	360	(16)	(124)	221	255	(72)	–	183	403
Dekomisjoneerimine	377	–	(37)	340	99	–	–	99	439
Tuumaohutus ja dekomisjoneerimine	315	(2)	(35)	278	44	(6)	–	38	316
Detsentraliseeritud asutused	0	(0)	–	–	221	(221)	–	–	–
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	1	–	–	1	–	–	–	–	1
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	24	(2)	(12)	10	22	(7)	–	15	25
Euroopa kaitseküsimused (teadusuuringud)	329	(0)	(159)	170	326	(4)	(0)	321	492
Euroopa kaitseküsimused (muu kui teadusuuringud)	762	(1)	(290)	472	642	(74)	–	568	1 040
Sõjaväeline liikuvus	226	–	(113)	113	232	(1)	–	230	343
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	2	–	–	2	–	–	–	–	2
Rubriik 5. Julgeolek ja kaitse	2 397	(21)	(769)	1 607	1 840	(385)	(0)	1 455	3 061
6 Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument	23 453	(1 023)	(6 082)	16 349	14 598	(3 319)	(0)	11 279	27 629

(miljonites
eurodes)

Programm	Täitmata kulukohustused eelneva eelarveaasta lõpus				Eelarveaasta kulukohustused				Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga 9 = 4 + 8
	Eelnevast eelarve- aastast üle kantud kulu- kohustused	Vabastamised/ ümber- hindlused/ tühistamised	Maksed	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga 4 = 1 + 2 + 3	Eelarveaasta jooksul võetud kulu- kohustused	Maksed	Kulu- kohustuste tühistamine, mida ei saa üle kanda	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga 8 = 5 + 6 + 7	
	1	2	3		5	6	7		
Euroopa tuumaohutuse rahastamisvahend	128	(8)	(17)	103	41	(2)	–	39	142
Humanitaarabi rahastamisvahend	1 084	(7)	(655)	422	2 497	(1 791)	(0)	706	1 128
Ühine välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP)	178	(20)	(79)	79	387	(329)	–	58	136
Ülemeremaad ja -territooriumid (ÜMT)	65	(0)	(29)	36	72	(1)	–	71	107
Muud meetmed	0	(0)	–	0	50	(35)	–	15	16
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	2	(0)	(0)	1	–	–	–	–	1
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	154	(8)	(67)	79	95	(26)	–	69	148
Ühinemiseelne abi (IPA III)	7 471	(139)	(1 773)	5 559	2 413	(318)	–	2 096	7 655
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rubriik 6. Naabrus ja maailm	32 535	(1 205)	(8 701)	22 629	20 153	(5 820)	(0)	14 333	36 962
7 Töötajate pensionid	–	–	–	–	2 398	(2 398)	–	0	0
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Parlament	–	–	–	–	12	(12)	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Ülemkogu ja nõukogu	–	–	–	–	1	(1)	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – komisjon	–	–	–	–	8	(8)	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Liidu Kohus	–	–	–	–	13	(13)	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – kontrollikoda	–	–	–	–	6	(6)	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Ombudsman	–	–	–	–	0	(0)	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Andmekaitseinspektor	–	–	–	–	0	(0)	–	–	–
Euroopa koolid	2	–	(2)	–	235	(234)	–	1	1
Koosseisulise personali töötasud	0	(0)	–	–	2 665	(2 665)	(0)	0	0
Koosseisuvälise personali töötasud	39	(4)	(35)	–	286	(242)	(0)	43	43

(miljonites
eurodes)

Programm	Täitmata kulukohustused eelneva eelarveaasta lõpus				Eelarveaasta kulukohustused				Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga
	Eelnevast eelarve- aastast üle kantud kulu- kohustused	Vabastamised/ ümber- hindlused/ tühistamised	Maksed	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga	Eelarveaasta jooksul võetud kulu- kohustused	Maksed	Kulu- kohustuste tühistamine, mida ei saa üle kanda			
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8	
Töötajad – palgad ja toetused	2	(1)	(1)	–	15	(15)	–	0	0	
Töötajad – ajutised toetused	–	–	–	–	2	(2)	–	–	–	
Värbamiskulud	2	(0)	(2)	–	32	(28)	–	4	4	
Teenistuse lõpetamine	–	–	–	–	9	(9)	–	–	–	
Koolituskulud	12	(2)	(11)	–	21	(10)	–	11	11	
Sotsiaalküsimused ja liikuvus	15	(3)	(13)	0	39	(23)	–	16	16	
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia	163	(4)	(160)	–	314	(159)	–	155	155	
Rentimine ja ostud	18	(0)	(18)	–	323	(321)	–	2	2	
Seotud hoonetega	51	(2)	(49)	–	152	(83)	–	69	69	
Turvalisus	32	(1)	(30)	–	76	(43)	–	33	33	
Missioonid ja esindamine	12	(8)	(4)	–	51	(40)	–	11	11	
Kohtumised, komiteed, konverentsid	4	(3)	(1)	–	13	(6)	–	7	7	
<i>Euroopa Liidu Teataja</i>	1	(0)	(1)	–	2	(2)	–	0	0	
Väljaanded	7	(0)	(7)	–	16	(9)	–	7	7	
Teabe hankimine	2	(0)	(2)	–	4	(3)	–	2	2	
Uuringud ja uurimised	4	(0)	(4)	–	3	(1)	–	3	3	
Üldised seadmed, sõidukid, mööbel	13	(1)	(12)	–	25	(10)	–	15	15	
Välised keeleteenused	4	(0)	(4)	–	64	(59)	–	5	5	
Muud halduskulud	8	(1)	(7)	–	28	(20)	–	8	8	
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	(0)	(0)	0	–	–	–	–	0	
Muude institutsioonide halduskulud	684	(86)	(598)	–	4 850	(4 203)	7	654	654	
Rubriik 7. Euroopa avalik haldus	1 076	(116)	(960)	0	11 664	(10 623)	7	1 048	1 048	
O Innovatsioonifond	138	(3)	(10)	125	2 953	(10)	–	2 943	3 068	

(miljonites
eurodes)

Programm	Täitmata kulukohustused eelneva eelarveaasta lõpus				Eelarveaasta kulukohustused				Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga
	Eelnevast eelarve- aastast üle kantud kulu- kohustused	Vabastamised/ ümber- hindlused/ tühistamised	Maksed	Täitmata kulu- kohustused aasta lõpu seisuga	Eelarveaasta jooksul võetud kulu- kohustused	Maksed	Kulu- kohustuste tühistamine, mida ei saa üle kanda			
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7		8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8
Muud meetmed	8	(7)	(0)	2	53	(52)	–		1	3
Rubriik O. Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	147	(9)	(11)	127	3 006	(62)	–		2 944	3 071
S Solidaarsus- ja hädaabireserv	–	–	–	–	30	(30)	–		–	–
Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond (EGF)	–	–	–	–	28	(28)	–		0	0
Brexitiga kohanemise reserv	–	–	–	–	2 544	(2 544)	–		–	–
Rubriik S. Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	–	–	–	–	2 602	(2 602)	–		0	0
Kokku	341 575	(2 520)	(136 306)	202 749	357 091	(107 015)	(4)		250 071	452 821

* See mitmeaastase finantsraamistiku programm hõlmab täiendavat rahastamispaketti taasterahastust „NextGenerationEU” REACT-EU paketi tarbeks. Vt eelarve täitmise aruannete lisade punkt 1.1 „Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027”. Rubriiki 2 käsitlevas lõigus on esitatud üksikasjalikud andmed selle mitmeaastase finantsraamistiku programmi toetusest REACT-EU paketi.

6.11. MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU ÜRSIKASJAD: TÄITMATA KULUKOHUSTUSED NENDE TEKKIMISE AASTATE LÕIKES

										(miljonites eurodes)
Programm	< 2016	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Kokku	
1 Programm „Euroopa horisont“	384	388	716	1 267	2 475	4 668	5 814	11 941	27 653	
Euratom	24	3	2	22	32	74	34	112	303	
Rahvusvaheline katsetermotuumareaktor (ITER)	–	–	–	–	–	296	498	639	1 433	
Muud meetmed	0	–	1	6	10	13	24	41	95	
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	0	1	3	2	8	17	30	
InvestEU fond	155	98	131	111	157	241	762	3 053	4 708	
Euroopa ühendamise rahastu, transport	6	109	99	308	1 664	1 975	918	1 783	6 862	
Euroopa ühendamise rahastu, energeetika	35	3	390	270	890	1 057	552	798	3 994	
Euroopa ühendamise rahastu, digitaalvaldkond	2	2	5	24	23	34	208	245	543	
Programm „Digitaalne Euroopa“	–	–	0	0	0	0	615	1 006	1 622	
Detsentraliseeritud asutused	–	–	–	–	–	–	–	51	51	
Muud meetmed	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	0	2	22	14	5	43	
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	–	–	–	0	1	2	14	22	39	
Ühtse turu programm	28	10	20	25	65	96	217	585	1 045	
ELi pettustevastase võitluse programm	0	–	0	1	1	5	8	19	34	
Maksustamisalase koostöö programm	–	–	–	0	0	2	10	30	42	
Tollialane tegevusprogramm	–	–	0	0	0	2	28	110	141	
Detsentraliseeritud asutused	–	–	–	–	–	–	–	0	0	
Muud meetmed	–	–	–	–	–	–	2	5	7	
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	0	0	1	4	3	17	25	
Euroopa kosmoseprogramm	–	–	1	37	74	402	94	831	1 439	
Detsentraliseeritud asutused	–	–	–	–	–	–	–	20	20	
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Rubriik 1. Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	634	612	1 364	2 072	5 400	8 895	9 823	21 329	50 130	
2 Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF)	1 204	17	3 059	4 663	8 258	14 118	14 931	39 710	85 960	
Ühtekuuluvusfond	167	–	1 046	1 594	2 598	2 451	1 203	6 140	15 198	
Ühtekuuluvusfondi sissemakse Euroopa ühendamise rahastusse	293	355	577	598	1 234	1 600	495	1 496	6 648	
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	0	1	–	2	1	3	6	
Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+)	458	135	1 356	2 060	3 147	6 355	12 725	20 252	46 489	

										(miljonites eurodes)
Programm	< 2016	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Kokku	
Toetus Küprose turgi kogukonnale	3	14	2	3	11	16	24	32	107	
Euroopa taaste- ja vastupidavusrahastu	–	–	0	0	3	9	30 554	110 470	141 037	
Programm „Perikles IV“	–	–	–	–	0	0	0	0	1	
ELi taastekava	–	–	–	–	–	–	–	29	29	
rescEU	–	0	1	2	16	191	215	725	1 150	
Programm „EL tervise heaks“	0	0	2	6	15	22	218	799	1 063	
Erakorralise toetuse rahastamisvahend	–	–	–	–	–	20	22	19	62	
Detsentraliseeritud asutused	–	–	1	4	1	4	9	15	35	
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	0	–	–	–	–	–	–	0	
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	–	–	–	–	0	0	1	9	10	
Tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programm	1	1	2	3	19	26	50	72	174	
Programm „Erasmus+“	0	1	1	34	121	312	372	1 030	1 870	
Euroopa solidaarsuskorpus	2	–	0	8	31	36	31	57	166	
Programm „Loov Euroopa“	–	–	0	5	13	43	111	310	483	
Õigusküsimused	0	–	7	5	6	8	15	22	63	
Õiguste ja väärtuste programm	–	4	5	5	9	21	33	134	213	
Detsentraliseeritud asutused	–	–	–	–	–	1	27	13	41	
Muud meetmed	0	–	–	0	0	1	3	8	12	
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	0	–	1	5	13	15	34	68	
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	1	0	1	3	7	18	34	134	197	
Rubriik 2. Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	2 129	528	6 063	8 997	15 494	25 268	61 090	181 512	301 081	
3 Põllumajandusega seotud tagatised	–	–	–	16	39	59	96	147	357	
Muud loodusvarade ja keskkonnaprogrammid	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond	1 332	1 042	783	784	1 388	5 383	12 887	17 771	41 369	
Merendus- ja kalandusvaldkond	56	1	137	174	650	856	163	1 138	3 173	
Kalandusvaldkond (kalandusalane partnerlusleping ja muud)	–	–	1	–	–	2	7	14	24	
Detsentraliseeritud asutused	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	1	2	1	–	1	5	
Keskkonna ja kliimameetmete programm (LIFE)	96	58	96	300	270	326	484	724	2 353	
Õiglase ülemineku fond	–	–	–	–	–	–	1	6 142	6 143	
Laenu rahastu õiglase ülemineku mehhanismi raames	–	–	–	–	–	–	–	10	10	
Detsentraliseeritud asutused	–	–	–	–	–	–	1	3	3	
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	0	0	1	0	11	2	7	21	
Rubriik 3. Loodusvarad ja keskkond	1 484	1 100	1 017	1 275	2 349	6 638	13 640	25 957	53 459	
4 Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond	–	17	98	135	316	645	272	783	2 265	

									(miljonites eurodes)
Programm	< 2016	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Kokku
Detsentraliseeritud asutused	–	–	–	–	–	–	–	18	18
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Piirihaldus (Integreeritud Piirihalduse Fond) – piirihaldus- ja	17	9	8	36	243	381	124	427	1 244
Piirihaldus (Integreeritud Piirihalduse Fond) – tolliseadmed	–	–	–	–	–	–	72	65	137
Detsentraliseeritud asutused	–	–	–	–	–	–	94	250	344
Rubriik 4. Ränne ja piirihaldus	17	26	105	170	559	1 025	562	1 543	4 008
5 Sisejulgeolekufond	1	1	20	25	47	95	32	183	403
Dekomisjoneerimine	2	8	63	64	64	66	73	99	439
Tuumaohutus ja dekomisjoneerimine	25	1	27	44	49	85	48	38	316
Detsentraliseeritud asutused	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	–	1	–	–	1
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	0	0	0	0	0	2	6	15	25
Euroopa kaitseküsimused (teadusuuringud)	–	–	–	–	–	–	170	321	492
Euroopa kaitseküsimused (muu kui teadusuuringud)	–	–	–	–	42	71	359	568	1 040
Sõjaväeline liikuvus	–	–	–	–	–	–	113	230	343
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	0	1	–	–	–	2
Rubriik 5. Julgeolek ja kaitse	28	9	111	134	204	320	801	1 455	3 061
6 Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö	803	589	1 010	1 757	2 325	3 356	6 509	11 279	27 629
Euroopa tuumaohutuse rahastamisvahend	2	3	8	19	16	25	30	39	142
Humanitaarabi rahastamisvahend	0	0	0	1	26	55	341	706	1 128
Ühine välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP)	–	0	2	2	18	24	33	58	136
Ülemeremaad ja -territooriumid (ÜMT)	–	–	–	–	3	–	33	71	107
Muud meetmed	–	–	–	–	–	–	0	15	16
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	1	0	0	0	0	–	–	–	1
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	0	–	1	1	7	25	44	69	148
Ühinemiseelne abi (IPA III)	346	222	343	712	1 549	968	1 421	2 096	7 655
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rubriik 6. Naabrus ja maailm	1 152	814	1 365	2 492	3 943	4 452	8 411	14 333	36 962
7 Töötajate pensionid	–	–	–	–	–	–	–	0	0
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Parlament	–	–	–	–	–	–	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Ülemkogu ja nõukogu	–	–	–	–	–	–	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – komisjon	–	–	–	–	–	–	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Liidu Kohus	–	–	–	–	–	–	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – kontrollikoda	–	–	–	–	–	–	–	–	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Ombudsman	–	–	–	–	–	–	–	–	–

Programm	(miljonites eurodes)								
	< 2016	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Kokku
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Andmekaitseinspektor	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Euroopa koolid	–	–	–	–	–	–	–	1	1
Koosseisulise personali töötasud	–	–	–	–	–	–	–	0	0
Koosseisuvälise personali töötasud	–	–	–	–	–	–	–	43	43
Töötajad – palgad ja toetused	–	–	–	–	–	–	–	0	0
Töötajad – ajutised toetused	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Värbamiskulud	–	–	–	–	–	–	–	4	4
Teenistuse lõpetamine	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Koolituskulud	–	–	–	–	–	–	–	11	11
Sotsiaalküsimused ja liikuvus	–	–	–	–	–	–	0	16	16
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia	–	–	–	–	–	–	–	155	155
Rentimine ja ostud	–	–	–	–	–	–	–	2	2
Seotud hoonetega	–	–	–	–	–	–	–	69	69
Turvalisus	–	–	–	–	–	–	–	33	33
Missioonid ja esindamine	–	–	–	–	–	–	–	11	11
Kohtumised, komiteed, konverentsid	–	–	–	–	–	–	–	7	7
<i>Euroopa Liidu Teataja</i>	–	–	–	–	–	–	–	0	0
Väljaanded	–	–	–	–	–	–	–	7	7
Teabe hankimine	–	–	–	–	–	–	–	2	2
Uuringud ja uurimised	–	–	–	–	–	–	–	3	3
Üldised seadmed, sõidukid, mööbel	–	–	–	–	–	–	–	15	15
Välised keeleteenused	–	–	–	–	–	–	–	5	5
Muud halduskulud	–	–	–	–	–	–	–	8	8
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	–	–	–	–	0	–	–	–	0
Muude institutsioonide halduskulud	0	0	0	0	0	0	0	654	654
Rubriik 7. Euroopa avalik haldus	–	–	–	–	0	–	0	1 048	1 048
O Innovatsioonifond	–	–	–	–	–	–	125	2 943	3 068
Muud meetmed	–	–	–	–	–	0	2	1	3
Rubriik O. Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	–	–	–	–	–	0	127	2 944	3 071
S Solidaarsus- ja hädaabireserv	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond (EGF)	–	–	–	–	–	–	–	0	0
Brexitiga kohanemise reserv	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Rubriik S. Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	–	–	–	–	–	–	–	0	0
Kokku	5 445	3 090	10 025	15 140	27 949	46 599	94 453	250 120	452 821

Uue komisjoni moodustamisega kaasnes teenuste sisemine ümberkorraldamine. Seotud tehingute ümberpaigutamise tulemusel toimus täitmata kulukohustuste summa üleviimine aastate lõikes. Täitmata kulukohustuste kogusumma ei ole muutunud.

6.12. MITMEAASTASE FINANTSRAAMISTIKU ÜKSIKASJAD: TÄITMATA KULUKOHUSTUSED ASSIGNEERINGUTE LIIGI KAUPA

(miljonites
eurodes)

Rubriik	Eelarve assigneeringutest					Sihtotstarbelise tulu assigneeringutest					Täitmata kulu- kohustused 2022. aasta lõpu seisuga kokku
	2021. aastast üle kantud kulu- kohus- tused	Kohan- dused	Võetud kulu- kohustu- sed	Tehtud maksed	Välja- maks- misele kuuluv summa	2021. aastast üle kantud kulu- kohus- tused	Kohan- dused	Võetud kulu- kohustu- sed	Tehtud maksed	Välja- maks- misele kuuluv summa	
	1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 - 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 - 9	11 = 5 + 10
1 Programm „Euroopa horisont“	22 848	(325)	12 469	12 020	22 971	4 723	(68)	2 840	2 814	4 681	27 653
Euratom	261	(12)	270	273	245	57	(11)	26	12	59	303
Rahvusvaheline katsetermotuumareaktor (ITER)	1 268	(1)	710	544	1 433	45	–	16	60	0	1 433
Muud meetmed	0	0	–	–	–	106	(8)	61	64	95	95
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	22	(1)	17	8	30	0	0	0	0	0	30
InvestEU fond	2 006	(28)	1 197	850	2 325	2 048	(2)	2 151	1 813	2 383	4 708
Euroopa ühendamise rahastu, transport	7 050	(142)	1 799	1 920	6 787	132	(5)	2	54	75	6 862
Euroopa ühendamise rahastu, energeetika	3 852	(66)	797	639	3 944	52	(1)	4	5	50	3 994
Euroopa ühendamise rahastu, digitaalvaldkond	433	(5)	249	136	541	3	(0)	–	1	2	543
Programm „Digitaalne Euroopa“	1 109	(0)	1 233	750	1 592	30	(0)	31	32	30	1 622
Detsentraliseeritud asutused	36	–	206	192	49	–	–	10	8	1	51
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	52	(1)	7	14	43	0	0	0	0	0	43
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	36	(2)	22	22	34	5	(0)	3	3	5	39
Ühtse turu programm	924	(53)	688	542	1 017	26	(1)	21	18	28	1 045
ELi pettustevastase võitluse programm	33	(0)	24	23	34	0	–	0	0	0	34
Maksustamisalase koostöö programm	31	(1)	37	27	40	2	(0)	1	1	2	42
Tollialane tegevusprogramm	121	(3)	130	111	137	1	(0)	4	2	3	141
Detsentraliseeritud asutused	–	–	116	116	–	–	–	7	7	0	0

(miljonites
eurodes)

Rubriik	Eelarve assigneeringutest					Sihtotstarbelise tulu assigneeringutest					Täitmata kulu- kohustused 2022. aasta lõpu seisuga kokku
	2021. aastast üle kantud kulu- kohus- tused	Kohan- dused	Võetud kulu- kohustu- sed	Tehtud maksed	Välja- maks- misele kuuluv summa	2021. aastast üle kantud kulu- kohus- tused	Kohan- dused	Võetud kulu- kohustu- sed	Tehtud maksed	Välja- maks- misele kuuluv summa	
	1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 - 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 - 9	11 = 5 + 10
Muud meetmed	6	(0)	10	9	7	0	(0)	0	0	-	7
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	16	(1)	17	7	25	0	0	0	0	0	25
Euroopa kosmoseprogramm	1 222	(1)	2 008	1 961	1 268	147	(2)	77	50	172	1 439
Detsentraliseeritud asutused	15	-	68	65	18	-	-	2	0	2	20
Rubriik 1. Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond	41 340	(643)	22 073	20 229	42 541	7 377	(100)	5 257	4 945	7 588	50 130
2 Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF)	49 100	(74)	36 556	31 267	54 315	35 049	(13)	7 799	11 192	31 644	85 960
Ühtekuuluvusfond	13 421	(16)	6 220	9 495	10 130	4 981	(0)	601	514	5 068	15 198
Ühtekuuluvusfondi sissemakse Euroopa ühendamise rahastusse (transport)	7 023	(29)	1 494	1 854	6 634	3	(0)	12	1	14	6 648
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	7	(1)	3	2	6	0	0	0	0	0	6
Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+)	21 930	(23)	15 886	14 936	22 858	21 326	(0)	6 060	3 755	23 631	46 489
Toetus Küprose turgi kogukonnale	113	(2)	34	40	104	4	(0)	1	2	3	107
Euroopa taaste- ja vastupidavusrahastu	141	(3)	119	97	160	51 660	(1)	136 396	47 178	140 877	141 037
Programm „Perikles IV“	1	(0)	1	1	1	0	-	0	0	0	1
ELi taastekava	2	(0)	74	47	29	-	-	0	0	0	29
rescEU	432	(5)	354	225	557	164	(3)	760	328	593	1 150
Programm „EL tervise heaks“	402	(10)	839	192	1 039	10	(1)	21	6	24	1 063
Erakorralise toetuse rahastamisvahend	191	(14)	-	135	43	0	-	343	324	19	62
Detsentraliseeritud asutused	19	-	284	269	34	0	-	15	15	0	35
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	1	(0)	-	1	0	0	0	0	0	0	0
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	9	(0)	13	11	10	0	(0)	-	0	-	10
Tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programm	180	(12)	86	87	167	7	(0)	3	4	6	174

(miljonites
eurodes)

Rubriik	Eelarve assigneeringutest					Sihtotstarbelise tulu assigneeringutest					Täitmata kulu- kohustused 2022. aasta lõpu seisuga kokku
	2021. aastast üle kantud kulu- kohus- tused	Kohan- dused	Võetud kulu- kohustu- sed	Tehtud maksed	Välja- maks- misele kuuluv summa	2021. aastast üle kantud kulu- kohus- tused	Kohan- dused	Võetud kulu- kohustu- sed	Tehtud maksed	Välja- maks- misele kuuluv summa	
	1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 - 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 - 9	
Programm „Erasmus+“	1 526	(29)	3 406	3 257	1 646	239	(8)	211	217	225	1 870
Euroopa solidaarsuskorpus	144	(3)	141	133	149	4	(0)	13	1	16	166
Programm „Loov Euroopa“	386	(11)	407	313	469	14	(1)	13	12	14	483
Õigusküsimused	74	(13)	44	44	60	0	(0)	6	3	3	63
Õiguste ja väärtuste programm	156	(5)	215	154	212	1	(0)	1	1	1	213
Detsentraliseeritud asutused	31	(1)	245	235	40	1	(1)	3	3	0	41
Muud meetmed	10	(0)	8	7	11	0	(0)	1	0	1	12
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	83	(2)	35	48	68	0	–	–	–	0	68
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	186	(8)	181	165	194	1	(0)	3	0	3	197
Rubriik 2. Ühtekuuluvus, vastupidavus ja väärtused	95 569	(263)	66 644	63 014	98 937	113 465	(27)	152 263	63 556	202 144	301 081
3 Põllumajandusega seotud tagatised	334	(6)	40 552	40 523	357	–	–	629	629	0	357
Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond	35 914	(17)	12 728	14 000	34 625	2 300	–	5 689	1 244	6 745	41 369
Merendus- ja kalandusvaldkond	2 397	(38)	1 131	917	2 573	525	(0)	75	0	600	3 173
Kalandusvaldkond (kalandusalane partnerlusleping ja piirkondlikud kalandusorganisatsioonid)	23	–	159	159	24	0	0	0	0	0	24
Detsentraliseeritud asutused	–	–	29	29	–	–	–	1	1	–	–
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	9	(0)	1	5	5	0	0	0	0	0	5
Keskkonna ja kliimameetmete programm (LIFE)	2 148	(29)	755	528	2 347	6	(0)	3	2	7	2 353
Õiglase ülemineku fond	3	(1)	1 327	1	1 327	5	(4)	4 982	167	4 816	6 143
Laenurahastu õiglase ülemineku mehhanismi raames	0	0	–	–	–	–	–	11	1	10	10
Detsentraliseeritud asutused	3	–	54	54	3	0	–	7	6	0	3
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	24	(2)	8	9	21	0	0	0	0	0	21

(miljonites
eurodes)

Rubriik	Eelarve assigneeringutest					Sihtotstarbelise tulu assigneeringutest					Täitmata kulu- kohustused 2022. aasta lõpu seisuga kokku
	2021. aastast üle kantud kulu- kohus- tused	Kohan- dused	Võetud kulu- kohustu- sed	Tehtud maksed	Välja- maks- misele kuuluv summa	2021. aastast üle kantud kulu- kohus- tused	Kohan- dused	Võetud kulu- kohustu- sed	Tehtud maksed	Välja- maks- misele kuuluv summa	
	1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 - 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 - 9	
Rubriik 3. Loodusvarad ja keskkond	40 854	(93)	56 746	56 225	41 281	2 837	(5)	11 396	2 051	12 178	53 459
4 Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond	2 335	(18)	1 393	1 460	2 250	28	(1)	9	19	16	2 265
Detsentraliseeritud asutused	20	(20)	166	148	18	-	-	18	18	-	18
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	(0)	-	-	-	0	0	0	0	0	-
Piirihaldus (Integreeritud Piirihalduse Fond) – piirihaldus- ja viisaküsimused	949	(11)	748	624	1 063	192	(0)	8	18	181	1 244
Piirihaldus (Integreeritud Piirihalduse Fond) – tolliseadmed	135	-	138	137	137	0	0	0	0	0	137
Detsentraliseeritud asutused	321	(0)	952	928	344	0	-	16	16	-	344
Rubriik 4. Ränne ja piirihaldus	3 760	(49)	3 397	3 297	3 811	219	(2)	50	71	197	4 008
5 Sisejulgeolekufond	352	(16)	251	191	396	9	(0)	4	5	8	403
Dekomisjoneerimine	377	-	99	37	439	0	0	0	0	0	439
Tuumaohutus ja dekomisjoneerimine	315	(2)	44	41	316	0	-	0	0	0	316
Detsentraliseeritud asutused	0	(0)	217	217	-	-	-	4	4	-	-
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	1	-	-	-	1	0	0	0	0	0	1
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	24	(2)	22	18	25	0	-	0	0	0	25
Euroopa kaitseküsimused (teadusuuringud)	322	(0)	318	161	479	7	(0)	7	2	12	492
Euroopa kaitseküsimused (muu kui teadusuuringud)	746	(1)	627	348	1 024	17	-	15	15	16	1 040
Sõjaväeline liikuvus	226	-	232	114	343	0	0	0	0	0	343
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	2	-	-	-	2	0	0	0	0	0	2
Rubriik 5. Julgeolek ja kaitse	2 364	(21)	1 809	1 128	3 025	33	(0)	30	27	36	3 061
6 Naabrusspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument	23 259	(1 004)	14 452	9 285	27 423	194	(18)	146	115	206	27 629

(miljonites
eurodes)

Rubriik	Eelarve assigneeringutest					Sihtotstarbelise tulu assigneeringutest					Täitmata kulu- kohustused 2022. aasta lõpu seisuga kokku
	2021. aastast üle kantud kulu-kohustused	Kohandused	Võetud kulu-kohustused	Tehtud maksed	Väljamaksmisele kuuluv summa	2021. aastast üle kantud kulu-kohustused	Kohandused	Võetud kulu-kohustused	Tehtud maksed	Väljamaksmisele kuuluv summa	
	1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 - 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 - 9	
Euroopa tuumaohutuse rahastamisvahend	127	(8)	39	19	139	1	–	2	–	3	142
Humanitaarabi rahastamisvahend	1 052	(3)	2 481	2 418	1 113	31	(4)	16	28	15	1 128
Ühine välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP)	146	(20)	362	372	116	32	(0)	25	37	20	136
Ülemeremaad ja -territooriumid (ÜMT)	65	(0)	72	30	107	0	0	0	0	0	107
Muud meetmed	0	(0)	50	35	16	0	0	0	0	0	16
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	2	(0)	–	0	1	0	0	0	0	0	1
Komisjoni eelisõigusega hõlmatud meetmed	154	(8)	95	92	148	0	–	0	0	0	148
Ühinemiseelne abi (IPA III)	6 860	(138)	2 320	1 829	7 213	610	(1)	94	261	442	7 655
Rubriik 6. Naabrus ja maailm	31 666	(1 181)	19 870	14 079	36 275	869	(24)	283	442	687	36 962
7 Töötajate pensionid	–	–	2 162	2 162	–	–	–	236	236	0	0
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Parlament	–	–	12	12	–	0	0	0	0	0	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Ülemkogu ja nõukogu	–	–	1	1	–	0	0	0	0	0	–
(Endiste töötajate pensionid) – komisjon	–	–	8	8	–	0	0	0	0	0	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Liidu Kohus	–	–	13	13	–	0	0	0	0	0	–
(Endiste töötajate pensionid) – kontrollikoda	–	–	6	6	–	0	0	0	0	0	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Ombudsman	–	–	0	0	–	0	0	0	0	0	–
(Endiste töötajate pensionid) – Euroopa Andmekaitseinspektor	–	–	0	0	–	0	0	0	0	0	–
Euroopa koolid	0	–	215	216	0	2	–	19	20	1	1
Koosseisulise personali töötasud	0	(0)	2 629	2 629	0	–	–	36	36	–	0
Koosseisuvälise personali töötasud	38	(4)	253	244	42	2	(1)	33	33	1	43
Töötajad – palgad ja toetused	2	(1)	15	15	0	–	–	0	0	–	0

(miljonites
eurodes)

Rubriik	Eelarve assigneeringutest					Sihtotstarbelise tulu assigneeringutest					Täitmata kulu- kohustused 2022. aasta lõpu seisuga kokku
	2021. aastast üle kantud kulu-kohustused	Kohandused	Võetud kulu-kohustused	Tehtud maksed	Väljamaks-misele kuuluv summa	2021. aastast üle kantud kulu-kohustused	Kohandused	Võetud kulu-kohustused	Tehtud maksed	Väljamaks-misele kuuluv summa	
	1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 - 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 - 9	11 = 5 + 10
Töötajad – ajutised toetused	–	–	2	2	–	0	0	0	0	0	–
Värbamiskulud	2	(0)	31	30	3	0	–	0	1	0	4
Teenistuse lõpetamine	–	–	9	9	–	0	0	0	0	0	–
Koolituskulud	11	(2)	17	18	9	1	(0)	3	3	2	11
Sotsiaalküsimused ja liikuvus	8	(1)	22	20	9	7	(1)	17	15	8	16
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia	143	(3)	255	269	126	20	(0)	59	50	29	155
Rentimine ja ostud	18	(0)	289	306	0	0	–	34	33	2	2
Seotud hoonetega	39	(2)	131	109	60	12	(0)	21	23	9	69
Turvalisus	28	(1)	64	65	26	4	(0)	12	8	7	33
Missioonid ja esindamine	11	(8)	50	42	11	0	(0)	2	2	0	11
Kohtumised, komiteed, konverentsid	3	(3)	12	6	7	1	(0)	1	1	0	7
<i>Euroopa Liidu Teataja</i>	1	(0)	2	2	0	0	0	0	0	0	0
Väljaanded	6	(0)	13	14	6	1	(0)	3	3	1	7
Teabe hankimine	2	(0)	4	4	2	0	(0)	0	0	0	2
Uuringud ja uurimised	4	(0)	3	5	3	0	–	0	0	0	3
Üldised seadmed, sõidukid, mööbel	11	(1)	20	17	14	2	(0)	5	5	2	15
Välised keeleteenusused	4	(0)	31	31	4	1	(0)	33	32	2	5
Muud halduskulud	6	(1)	17	18	5	2	(0)	11	9	4	8
Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed	0	(0)	–	0	0	0	0	0	0	0	0
Muude institutsioonide halduskulud	630	(22)	4 465	4 468	606	53	(56)	384	333	48	654
Rubriik 7. Euroopa avalik haldus	968	(48)	10 754	10 741	932	107	(60)	911	842	116	1 048
O Innovatsioonifond	0	0	–	–	–	138	(3)	2 953	21	3 068	3 068
Muud meetmed	0	0	–	–	–	8	(7)	53	52	3	3
Rubriik O. Väljaspool mitmeaastast finantsraamistikku	0	0	–	–	–	147	(9)	3 006	72	3 071	3 071

(miljonites
eurodes)

Rubriik	Eelarve assigneeringutest					Sihtotstarbelise tulu assigneeringutest					Täitmata kulu- kohustused 2022. aasta lõpu seisuga kokku
	2021. aastast üle kantud kulu- kohus- tused	Kohan- dused	Võetud kulu- kohustu- sed	Tehtud maksed	Välja- maks- misele kuuluv summa	2021. aastast üle kantud kulu- kohus- tused	Kohan- dused	Võetud kulu- kohustu- sed	Tehtud maksed	Välja- maks- misele kuuluv summa	
	1	2	3	4	5 = 1 + 2 + 3 - 4	6	7	8	9	10 = 6 + 7 + 8 - 9	11 = 5 + 10
S Solidaarsus- ja hädaabireserv	–	–	30	30	–	0	0	0	0	0	–
Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond (EGF)	–	–	28	28	0	0	0	0	0	0	0
Brexitiga kohanemise reserv	–	–	2 544	2 544	–	0	0	0	0	0	–
Rubriik S. Solidaarsusmehhanismid liidus ja mujal (erivahendid)	–	–	2 602	2 602	0	0	0	0	0	0	0
Kokku	216 522	(2 298)	183 894	171 315	226 803	125 053	(227)	173 196	72 005	226 018	452 821

7. EELARVE TÄITMINE INSTITUTSIOONIDE LÕIKES

7.1. EELARVE TULUDE LAEKUMINE

(miljonites eurodes)

Institutsioon	Eelarvelised tulud		Kindlaksmääratud nõuded			Aruandeaasta nõuete alusel	Tulud		Laekumised %na eelarvest	Lae-kumata
	Algne vastuvõetud eelarve	Lõplik vastuvõetud eelarve	Aruande-aasta	Üle kantud	Kokku		Ülekantud nõuete alusel	Kokku		
	1	2	3	4	5 = 3 + 4	6	7	8 = 6 + 7	9 = 8/2	10 = 5 - 8
Euroopa Parlament	181	181	236	27	263	234	16	250	138 %	13
Euroopa Ülemkogu ja nõukogu	61	61	95	2	97	93	1	94	154 %	3
Komisjon	170 195	169 630	242 422	25 437	267 859	236 217	8 187	244 404	144 %	23 455
Euroopa Kohus	63	63	63	0	63	63	0	63	99 %	0
Kontrollikoda	25	25	25	0	25	25	0	25	102 %	0
Majandus- ja Sotsiaalkomitee	13	13	19	0	19	19	0	19	141 %	0
Regioonide Komitee	11	11	14	0	14	14	0	14	124 %	–
Euroopa Ombudsman	1	1	1	0	1	1	0	1	104 %	–
Euroopa Andmekaitseinspektor	2	2	2	0	2	2	0	2	100 %	–
Euroopa välisteenistus	50	50	393	0	393	392	0	392	782 %	1
Kokku	170 603	170 038	243 269	25 467	268 736	237 059	8 205	245 265	144 %	23 471

Nagu varasematelgi aastatel, on ELi üldeelarve täitmise kohta koostatud konsolideeritud aruannetes kajastatud eelarve täitmist kõigis institutsioonides, sest ELi eelarve raames koostatakse iga institutsiooni jaoks eraldi eelarve.

Ametite eelarved ja nende täitmine ei ole ELi eelarves konsolideeritud ega ELi eelarvet käsitlevatesse aruannetesse hõlmatud. Toetus, mida komisjon ametitele maksab, on aga osa ELi eelarvest. Majandusaasta aruande käesolevas eelarvet käsitlevas osas võetakse arvesse ainult komisjoni eelarvest ametitele makstud toetust.

Euroopa välisteenistuse puhul tuleb märkida, et välisteenistus saab lisaks oma eelarvele rahalist toetust ka komisjonilt (221,7 miljonit eurot, 2021. aastal 193,6 miljonit eurot) ning EAFi allesjäänud vahenditest ja usaldusfondidelt saadi 19,6 miljonit eurot (2021. aastal 18,7 miljonit eurot). Need maksed, sealhulgas aasta jooksul nendest maksetest tekkinud sihtotstarbeline tulu, katavad EAFi ja usaldusfondide rahastatavad komisjoni töötajatega seotud kulud.

7.2. KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE

(miljonites
eurodes)

Institutsioon	Olemas- olevad assign. kokku	Võetud kulukohustused					2023. eelarveaastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
		lõplikust vastu- võetud eelarvest	ülekantud assign.- test	Sihtots- tarbeli- sest tulust	Kokku	%	lõplikust vastu- võetud eelarvest	Sihtots- tarbeli- sest tulust	Kokku	lõplikust vastu- võetud eelarvest	ülekantud assign.- test	Sihtots- tarbeli- sest tulust	Kokku
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12
Euroopa Parlament	2 275	2 151	21	45	2 218	97 %	–	46	46	10	1	0	11
Euroopa Ülemkogu ja nõukogu	683	599	0	43	641	94 %	0	29	29	13	0	0	13
Komisjon	476 635	174 981	4 448	172 812	352 241	74 %	1 451	121 371	122 821	1 311	11	252	1 573
Euroopa Kohus	469	461	0	1	462	98 %	0	0	0	7	0	0	7
Kontrollikoda	162	160	0	0	160	98 %	1	0	1	2	0	0	2
Majandus- ja Sotsiaalkomitee	162	147	0	9	155	96 %	0	1	1	6	0	0	6
Regioonide Komitee	113	109	0	2	111	98 %	0	1	1	1	0	0	1
Euroopa Ombudsman	12	12	0	–	12	97 %	0	–	–	0	0	–	0
Euroopa Andmekaitseinspektor	20	20	0	0	20	98 %	0	0	0	0	0	–	0
Euroopa välisteenistus	1 144	787	–	285	1 072	94 %	0	72	72	0	–	0	0
Kokku	481 676	179 425	4 469	173 196	357 091	74 %	1 451	121 520	122 971	1 351	12	252	1 614

7.3. MAKSETE ASSIGNEERINGUTE KASUTAMINE

(miljonites eurodes)

Institutsioon	Olemasolevad assign. kokku	lõplikust vastuvõetud eelarvest	Tehtud maksed			%	2023. eelarveaastasse üle kantud assigneeringud			Tühistatavad assigneeringud			
			ülekanne-test	sihtotstarbelisest tulust	Kokku		lõplikust vastuvõetud eelarvest	sihtotstarbelisest tulust	Kokku	lõplikust vastuvõetud eelarvest	ülekanne-test	sihtotstarbelisest tulust	Kokku
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13
Euroopa Parlament	2 665	1 801	344	42	2 187	82 %	372	57	429	10	37	2	49
Euroopa Ülemkogu ja nõukogu	745	521	54	41	616	83 %	77	30	107	13	8	1	22
Komisjon	255 646	163 451	3 565	71 504	238 520	93 %	1 855	14 944	16 799	247	75	4	326
Euroopa Kohus	499	423	26	1	450	90 %	37	0	38	7	4	0	12
Kontrollikoda	171	152	8	0	160	94 %	9	0	9	2	0	0	2
Majandus- ja Sotsiaalkomitee	183	134	16	5	155	85 %	12	5	17	6	5	0	11
Regioonide Komitee	128	97	12	1	110	86 %	12	1	14	1	3	0	4
Euroopa Ombudsman	14	11	2	–	13	93 %	0	–	0	0	0	–	0
Euroopa Andmekaitseinspektor	21	18	1	0	19	88 %	2	0	2	0	0	–	1
Euroopa välisteenisus	1 299	713	136	242	1 091	84 %	74	115	189	0	18	0	19
Kokku	261 370	167 321	4 163	71 837	243 321	93 %	2 452	15 152	17 604	287	151	7	445

8. AMETITE EELARVETE TÄITMINE

Nagu kajastavad allpool punktides 8.1 ja 8.2 esitatud aruanded, ei ole ametite tulud ja kulud ELi eelarves konsolideeritud. Majandusaasta aruande käesolevas eelarvet käsitlevas osas võetakse arvesse ainult komisjoni eelarvest ametitele makstud toetust.

ELi eelarve täitmise aruanded sisaldavad ELi eelarvest ametitele makstud toetust kulukohustuste või maksete assigneeringutena, kui see on asjakohane.

Allpool esitatud ametite aruannetega antakse ülevaade nii detsentraliseeritud ehk traditsioonilistest ametitest kui ka rakendusametitest ning nende tuludest (punkt 8.1) ja kuludest (punkt 8.2).

Muud tuluallikad ja nendega seotud kulud ei ole ELi eelarve täitmise aruandesse lisatud. Iga amet esitab oma majandusaasta aruande.

8.1. EELARVE TULUD

(miljonites
eurodes)

Amet	Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik, kust rahastamine toimub	Lõplik vastuvõetud eelarve	Saadud tulud
Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööamet	1	25	25
Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu	4	297	339
Elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste amet	1	7	8
Ühenduse Sordiamet	–	21	18
Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Amet	2b	16	16
Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet	4	172	175
Euroopa Lennundusohutusamet	1	224	174
Euroopa Pangandusjärelevalve	1	50	51
Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet	4	693	705
Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus	2b	96	103
Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus	2b	19	18
Euroopa Kemikaaliamet	1	115	123
Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusamet	1, 2a, 3, 5	56	56
Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet	2b, 6	61	59
Euroopa Keskkonnaamet	3	85	81
Euroopa Kalanduskontrolli Amet	3	29	35
Euroopa Toiduohutusamet	2b	135	135
Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Sihtasutus	2b	22	22
Euroopa Tervishoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusamet	1, 2b	42	42
Euroopa Innovatsiooninõukogu ja VKEd Rakendusamet	1, 2a	45	46
Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut	2b	8	8
Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut	1	436	449
Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve	1	35	35
Euroopa Tööjõuamet	2b	35	26
Euroopa Meresõiduohutuse Amet	1	87	116
Euroopa Ravimiamet	2b	422	436
Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskus	5	18	19
Euroopa Prokuratuur	2b	108	51
Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet	1	59	59
Euroopa Teadusuuringute Rakendusamet	1, 3	99	99
Euroopa Väärtipaberiturujärelevalve	1	68	68
Euroopa Koolitusfond	2b	22	24
Euroopa Liidu Kriminaalõiguslase Koostöö Amet	2b	95	56
Euroopa Liidu Küberturvalisuse Amet	1	24	24
Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Amet	5	193	201
Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Amet	5	11	14
Euroopa Liidu Raudteeamet	1	35	35
Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Amet	1	65	1 157
Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet	2b	26	26
Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Amet	–	287	304
Ühisettevõtte Fusion for Energy	1	605	831
Euroopa Liidu Asutuste Tõlkekeskus	7	50	44
Kokku		4 997	6 316

(miljonites
eurodes)

Ametite tulu liik	Laekunud summad
Komisjoni toetus	3 133
Tasudest saadud tulu	867
Muu tulu	2 316
Kokku	6 316

8.2. KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE JA MAKSETE ASSIGNEERINGUTE JAOTUMINE AMETITE LÕIKES

(miljonites eurodes)

Amet	Kulukohustuste assigneeringud		Maksete assigneeringud	
	Olemasolevad assign. kokku	Võetud kulukohustused	Olemasolevad assign. kokku	Tehtud maksed
Energeetikasektori Reguleerivate Asutuste Koostööamet	25	25	31	24
Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Amet	378	291	367	268
Elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste amet	8	8	10	8
Ühenduse Sordiamet	22	19	21	19
Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Amet	17	16	22	17
Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet	219	182	207	154
Euroopa Lennundusohutusamet	297	218	310	170
Euroopa Pangandusjärelevalve	51	50	58	51
Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet	707	694	956	559
Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus	113	103	172	121
Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus	19	19	19	18
Euroopa Kemikaaliamet	123	118	137	115
Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusamet	56	54	59	52
Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet	59	59	66	59
Euroopa Keskkonnaamet	89	72	109	72
Euroopa Kalanduskontrolli Amet	36	31	41	23
Euroopa Toiduohutusamet	151	151	149	134
Euroopa Elu- ja Tööttingimuste Parandamise Sihtasutus	23	23	27	22
Euroopa Tervishoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusamet	42	41	47	43
Euroopa Innovatsiooninõukogu ja VKEde Rakendusamet	46	46	49	43
Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut	9	8	11	9
Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut	410	384	454	440
Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve	35	35	42	39
Euroopa Tööjõuamet	35	33	39	22
Euroopa Meresõiduohutuse Amet	123	109	137	110
Euroopa Ravimiamet	452	431	539	410
Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskus	20	19	21	20
Euroopa Prokuratuur	51	50	58	45
Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet	59	59	62	59
Euroopa Teadusuuringute Rakendusamet	99	98	107	100
Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve	69	67	75	67
Euroopa Koolitusfond	25	23	26	23
Euroopa Liidu Kriminaalõiguslase Koostöö Amet	62	55	67	54
Euroopa Liidu Küberturvalisuse Amet	39	39	44	25
Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Amet	210	198	238	188
Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Amet	28	19	31	17
Euroopa Liidu Raudteeamet	39	37	39	35
Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Amet	3 801	645	2 209	1 321
Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet	26	25	34	26
Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Amet	564	346	585	324

(miljonites
eurodes)

Amet	Kulukohustuste assigneeringud		Maksete assigneeringud	
	Olemasolevad assign. kokku	Võetud kulukohustused	Olemasolevad assign. kokku	Tehtud maksed
Ühisettevõtte Fusion for Energy	981	704	844	766
Euroopa Liidu Asutuste Tõlkekeskus	50	44	54	45
Kokku	9 667	5 649	8 577	6 119

(miljonites
eurodes)

Kulu liik	Kulukohustuste assigneeringud		Maksete assigneeringud	
	Olemasolevad assign. kokku	Võetud kulukohustused	Olemasolevad assign. kokku	Tehtud maksed
Halduskulud	512	486	636	458
Tegevuskulud	7 410	3 452	6 161	3 958
Personal	1 745	1 711	1 780	1 702
Kokku	9 667	5 649	8 577	6 119

SÕNASTIK

Aktuaarsed eeldused

Pensionikohustisi mõjutavate tulevaste sündmuste kulude arvutamisel kasutatud eeldused.

Aktuaarne kasum ja kahjum

Määratud väljamaksega skeemi aktuaarse puudu- või ülejäägi muutused. Need tulenevad varasemate aktuaarsete eelduste ja tegelike sündmuste erinevustest ning aktuaarsete eelduste muutumise mõjust.

Haldusassigneeringud

Haldusassigneeringutest kaetakse institutsioonide ja üksuste jooksvad kulud (isikkoosseisule, hoonetele, bürooseadmetele).

Vastuvõetud eelarve

Eelarveprojekt muutub vastuvõetud eelarveks niipea, kui eelarvepädevad institutsioonid on selle heaks kiitnud ja Euroopa Parlamendi president on selle lõplikult vastuvõetuks kuulutanud.

Paranduseelarve

Eelarveaasta kestel vastu võetud otsus muuta (suurendada, vähendada, ümber paigutada) jooksva aasta vastuvõetud eelarve erinevaid aspekte.

Liikmesriikidelt sissenõutavad summad

Need kujutavad endast aruandeperioodil tekkinud kulusid, mida tuleb rahastada tulevastest eelarvetest, st ELi liikmesriikide poolt. See on tekkepõhiste raamatupidamise aastaaruannete ja kassapõhise eelarve koosseksisteerimise tagajärg.

Aasta tegevusaruanne

Iga-aastastes tegevusaruannetes kajastatakse tegevuse tulemusi mh vastavalt võetud eesmärkidele, asjaomastele riskidele ja sisekontrolli vormile. Komisjoni puhul alates 2001. eelarveaastast ja kõigi Euroopa Liidu institutsioonide puhul alates 2003. eelarveaastast peab volitatud eelarvevahendite käsutaja esitama oma institutsioonile oma ülesannete täitmise kohta aasta tegevusaruande koos finants- ja haldusteabega.

Assigneeringud

Eelarve rahastamine. Eelarves esitatakse kulukohustuste ja maksete (saajatele sularaha maksmine või pangaülekannete tegemine) prognoos. Kulukohustuste ja maksete assigneeringud on sageli erinevad (liigendatud assigneeringud), sest mitmeaastased programmid ja projektid seotakse tavaliselt täielikult kulukohustustega nende kinnitamise aastal, makseid aga tehakse nende rakendamisaaja jooksva vastavalt nende edenemisele. Liigendamata assigneeringud on halduskulude ja põllumajandusturutoetuste ja otsetoetuste assigneeringud ning nende puhul võrduvad kulukohustuste assigneeringud maksete assigneeringutega.

Sihtotstarbeline tulu

Spetsiaalne tulu, mis on ette nähtud konkreetsete kuluartiklite rahastamiseks. Sihtotstarbelise välistulu peamine allikas on kolmandate riikide rahaline osalus liidu poolt rahastatavates programmides. Sihtotstarbelise sisetulu peamine allikas on tulu kolmandatelt isikutelt nende soovil tarnitud kaupade ja teenuste või tehtud töö eest; ebaõigesti makstud summade tagastamisest tekkiv tulu ning tulu väljaannete ja filmide müügist.

Müügivalmis finantsvarad

Kõik finantsvarad (peale tuletisinstrumentide), mida mõõdetakse vastavalt rahvusvahelistele avaliku sektori raamatupidamise standarditele õiglasel väärtusel ja mille õiglase väärtuse muutused tuleb kajastada kuni kajastamise lõpetamiseni (või väärtuse languseni) netovara reservis.

Eelarverida

Tulud ja kulud on eelarves kajastatud eelarvepädevate institutsioonide kehtestatud kohustusliku liigenduse kohaselt, mis peegeldab iga punkti sisu ja otstarvet. Eelarverea nimetuses (jaotis, peatükk, artikkel või rida) sisaldub liigendusühiku formaalne kirjeldus.

Assigneeringute tühistamine

Kasutamata assigneeringud, mida ei tohi enam kasutada.

Assigneeringute ülekandmine

Erand aastasuse põhimõttest, kui assigneeringud, mida asjaomasel eelarveaastal kasutada ei saanud, kantakse erandkorras üle kasutamiseks järgmisel aastal.

Kulukohustused

Juriidiline kohustus tagada rahastamine teatavatel tingimustel. EL kohustub hüvitama oma osa ELi poolt rahastatava projekti kuludest. Tänapäevased kulukohustused on homsed maksed. Tänapäevased maksed on eilsed kulukohustused.

Kulukohustuste assigneering

Kulukohustuste assigneeringutest kaetakse jooksva eelarveaastal võetavate juriidiliste kohustuste (lepingud, toetuslepingud või otsused) kogukulu.

Jooksvad teenistuskulud

Pensioniskeemi kohustuste kasv tulenevalt teenistusest jooksva eelarveaastal.

Kulukohustustest vabastamine

Õigusakt, millega tühistatakse varasem kulukohustus (või osa sellest).

Määratud väljamaksega pensioniskeem

Pensioniskeem, mille hüvitised on reguleerivate normidega määratletud makstud panusest sõltumatult ja ei ole otseselt seotud skeemi investeringutega. Skeem võib olla rahastatav või mitterahastatav.

Tuletisinstrumentid

Finantsinstrumentid, mille väärtus on seotud muu finantsinstrumenti, näitaja või kauba väärtuse muutustega. Erinevalt esimese finantsinstrumenti (nt riigivõlakiri) omanikust, kellel on tingimusteta õigus saada tulevikus raha (või muud majanduslikku kasu), on tuletisinstrumenti omanikul üksnes piiratud õigus sellist kasu saada. Tuletisinstrument on näiteks valuuta forvardleping.

Otsene eelarve täitmine

Eelarve täitmise viis. Otsese eelarve täitmise puhul täidavad eelarvet vahetult komisjoni talitused, rakendusametid ja usaldusfondid.

Diskontomäär

Raha ajaväärtuse kohandamiseks kasutatav määr. Diskonteerimine on meetod, mida kasutatakse erinevatel ajavahemikel tekkivate kulude ja tulude võrdlemiseks.

Tegelik intressimäär

Määr, millega diskonteeritakse prognoositavaid tulevase laekumisi või makseid finantsvara või -kohustise eeldatava eluaja jooksul vara või kohustise bilansilise jääkmaksumuseni.

Finantsvarad ja -kohustised amortiseeritud väärtuses

Kõik finantsvarad ja -kohustised, mida mõõdetakse vastavalt rahvusvahelistele avaliku sektori raamatupidamise standarditele amortiseeritud väärtuses.

Finantsvarad või -kohustised õiglases väärtuses üle- või puudujäägina

Kõik finantsvarad ja -kohustised, mida mõõdetakse vastavalt rahvusvahelistele avaliku sektori raamatupidamise standarditele õiglases väärtuses ja mille õiglase väärtuse muutused tuleb kajastada perioodi üle- või puudujäägis (st tuletisinstrumendid).

Finantskorrektsioon

Finantskorrektsioonide eesmärk on kaitsta ELi eelarvet põhjendamatute kulutuste eest. Jagatud eelarve täitmisel tekkivate kulude puhul on alusetute maksete sissenõudmine peamiselt liikmesriigi kohustus.

„Kinnitatud“ finantskorrektsioon on finantskorrektsioon, millega on nõustunud asjaomane liikmesriik. „Otsustatud“ finantskorrektsioon on võetud vastu komisjoni otsusega ja on alati netokorrektsioon, mille puhul liikmesriik peab tagastama õigusnormidevastaselt saadud vahendid ELi eelarvesse, mis vähendab pöördumatult asjaomase liikmesriigile eraldatud rahastamispaketti. Kinnitatud ja otsustatud finantskorrektsioonid on kajastatud käesolevas väljaandes ühe kategooriana.

„Rakendatud“ finantskorrektsioon on finantskorrektsioon, millega täheldatud rikkumine on parandanud.

Kaudne eelarve täitmine

Eelarve täitmise viis. Eelarve kaudse täitmise raames delegeerib komisjon eelarve täitmise ülesanded liidu õiguse või siseriikliku õiguse alusel loodud asutustele.

Maksete katkestamine ja peatamine

Kui komisjon oma töö või auditeerimisasutuste edastatud teabe alusel leiab, et liikmesriik ei ole juhtimis- ja kontrollisüsteemide tõsiseid puudusi kõrvaldanud ja/või tühistanud deklareeritud ja kinnitatud kulusid, mis on tehtud õigusnormidevastaselt, võib ta maksete tegemise katkestada või peatada.

Õigusnormide rikkumine

Õigusnormide rikkumine on kohaldatavate ELi või liikmesriigi õigusnormide vastane tegu, mis võib kahjulikult mõjutada ELi finantshuve. Õigusnormide rikkumine võib tuleneda vahendeid taotlevate toetusesaajate või maksete tegemise eest vastutavate ametiasutuste tegevusest. Õigusnormide rikkumise mõiste on laiem kui pettus, millega osutatakse käitumisele, mis võidakse liigitada süüteoks.

Tühistatavad assigneeringud

Kasutamata assigneeringud, mis eelarveaasta lõpus tühistatakse. See tähendab assigneeringust tulenevate kulutamise ja/või kohustiste võtmise volituste täielikku või osalist tühistamist. Vaid ühisettevõtete puhul võib nende suhtes kohaldatavate finantseeskirjade kohaselt lisada kõik kasutamata assigneeringud kuni kolme järgmise aasta tulude ja kulude eelarvestusse (nn „N+3“ reegel). Seega saab ühisettevõtete tühistatavad assigneeringud uuesti kättesaadavaks teha kuni eelarveaastani N+3.

Täitmata kulukohustused

Sarnaselt *Reste à Liquider* (RAL) tähendab see summat, mille kohta eelarveline kulukohustus on võetud, kuid mille alusel makseid ei ole veel tehtud. Need on ELi tulevaste aastate maksekohustused, mis tulenevad otseselt mitmeaastaste programmide olemasolust ning kulukohustuste ja maksete assigneeringute lahususest.

Omavahendid

Omavahendid on ELi eelarve peamine tuluallikas. Eri omavahendid on loetletud kohaldatavas omavahendeid käsitlevas otsuses (nõukogu otsus (EL, Euratom) 2020/2053) ning need hõlmavad

traditsioonilisi omavahendeid, käibemaksupõhiseid vahendeid, kogurahvatulul põhinevaid omavahendeid ja ringlusse võtmata plastpakendijäätmetel põhinevaid omavahendeid.

Maksete assigneeringud

Maksete assigneeringutega kaetakse kulud, mis tulenevad jooksva eelarveaastal ja/või eelnevatel eelarveaastatel võetud juriidilistest kohustustest.

Eelmaksed

Makse, mille eesmärk on pakkuda makse saajale käibevahendeid. See võib olla kooskõlas asjaomase lepingu, otsuse, kokkuleppe või alusakti sätetega jagatud mitmeks osamakseks. Käibevahendeid ja ettemakseid kasutatakse lepingus kindlaksmääratud perioodi jooksul sel eesmärgil, milleks need anti, või need tuleb tagasi maksta.

Ennetusmeetmed

Ennetusmeetmed, mis on komisjoni käsutuses ELi eelarve kaitseks, kui ta avastab võimalikke puudusi, hõlmavad ELi eelarvest rakenduskavadele tehtavate maksete peatamist või katkestamist.

Reste à Liquider (RAL, täitmata kulukohustused)

Sarnaselt *täitmata kulukohustustele* tähendab see summat, mille kohta eelarveline kulukohustus on võetud, kuid mille alusel makseid ei ole veel tehtud. Need on ELi tulevaste aastate maksekohustused, mis tulenevad otseselt mitmeaastaste programmide olemasolust ning kulukohustuste ja maksete assigneeringute lahususest.

Jagatud eelarve täitmine

Eelarve täitmise viis. Selle eelarve täitmise viisi korral delegeeritakse eelarve täitmine liikmesriikidele. Selle täitmisviisi raames kantakse umbes kolmveerand kuludest.

Traditsioonilised omavahendid

Traditsioonilised omavahendid on määratletud kohaldatavas omavahendeid käsitlevas otsuses (nõukogu otsus (EL, Euratom) 2020/2053 ning need koosnevad eelkõige tolli- ja suhkrumaksudest.

Ümberpaigutused (eelarveridade vahel)

Ümberpaigutused eelarveridade vahel on assigneeringute viimine ühelt eelarverealt teisele eelarveaasta jooksul, moodustades erandi eelarve sihtotstarbelisuse põhimõttest. Need on siiski Euroopa Liidu toimimise lepinguga sõnaselgelt lubatud finantsmääruses sätestatud tingimustel. Finantsmääruses on nimetatud erinevaid ümberpaigutamiste liike, sõltuvalt sellest, kas need toimuvad eelarve jaotiste, peatükkide, artiklite või rubriikide piires, ja need nõuavad erineva tasandi kinnitust.

LÜHENDITE LOETELU

AAR	Iga-aastane tegevusaruanne
AC	Amortiseeritud soetusmaksumus
AFS	Müügivalmis
AMIF	Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond
AOD	Volitatud eelarvevahendite käsutaja
ATM	Lennuliikluse korraldamine
BOP	Maksebilansi toetamise mehhanism
BUFI fond	Eelarve trahvide fond
ÜPP	Ühine põllumajanduspoliitika
CCS LGF	Kultuuri- ja loomesektorite tagatisrahastu
CEF2	Euroopa ühendamise rahastu teine etapp
CEF DI	Euroopa ühendamise rahastu võlainstrument
ÜF	Ühtekuuluvusfond
CIP	Konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogramm
COM	Euroopa Komisjon
COSME	Ettevõtete konkurentsivõime ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate programm
COSO	Treadway Komisjoni Sponsororganisatsioonide Komitee
CPF	Ühine eraldisfond
CPR	Ühissätete määrus
CRII+	Koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatus+
D&WM	Dekomisjoneerimine ja jäätmekäitlus
EAD	Makseviivituses olev riskipositsioon
EAFRD	Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond
EAGF	Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond
EAR	ELi raamatupidamiseeskiri
EaSI	Tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programm
EBRD	Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank
ECA	Euroopa Kontrollikoda

EKP	Euroopa Keskpank
ECL	Eeldatav krediidikahju
ECOFIN	Majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu
Likvideeritav ESTÜ	Likvideeritav Euroopa Söe- ja Teraseühendus
EAF	Euroopa Arengufond
EDIF	Lääne-Balkani riikide tagatisrahastu
EMP	Euroopa Majanduspiirkond
EEAS	Euroopa välisteenistus
EFSD	Euroopa Säästva Arengu Fond
EFSE	Euroopa Kagu-Euroopa Fond
EFSF	Euroopa Finantsstabiilsuse Fond
EFSI	Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond
EFSM	Euroopa finantsstabiilsusmehhanism
EFTA	Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon
EGNOS	Euroopa Geostatsionaarne Navigatsioonilisasüsteem
EIP	Euroopa Investeerimispank
EIF	Euroopa Investeerimisfond
ElectriFi	Elektrifitseerimise rahastamise algatus
ELM	Välislaenude andmise volitus
EMKF	Euroopa Merendus- ja Kalandusfond
EMU	Majandus- ja rahaliit
ENEF	Ettevõtete laenufond
ENIF	Ettevõtete innovatsioonifond
ENPI	Euroopa naabrus- ja partnerlusinstrument
EP	Euroopa Parlament
ERF	Euroopa Regionaalarengu Fond
ERI	EIP vastupanuvõime ja taastuvuse algatus
ESA	Euroopa Kosmoseagentuur
ESF	Euroopa Sotsiaalfond
ESIF	Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid
ESM	Euroopa stabiilsusmehhanism

ETF	Börsil kaubeldav fond
EL	Euroopa Liit
EUMETSAT	Euroopa Meteoroloogiliste Satelliitide Kasutamise Organisatsioon
Euratom	Euroopa Aatomienergiaühendus
FGC	Finantstagatiste leping
FIFO	Lihtjärjekord
FP7	Teadusuuringute ja tehnoloogiarenduse seitsmes raamprogramm
FR	ELi finantsmäärus
FSDA	Raamatupidamise aastaaruande põhjendus ja analüüs
FVNA	Õiglasest väärtuses netovara/omakapitalina kajastatavad finantsvarad
FVSD	Õiglasest väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavad finantsvarad
SKP	Sisemajanduse koguprodukt
GNI	Kogurahvatulu
GNSS	Ülemaailmne satelliitnavigatsioonisüsteem
H2020	Programm „Horisont 2020“
HLRCP	Kõrgetasemeline riski- ja vastavuspoliitika
IIW	Taristu- ja innovatsioonikomponent
IMF	Rahvusvaheline Valuutafond
IPSAS	Rahvusvahelise avaliku sektori raamatupidamise standardite nõukogu
IF	Innovatsioonifond
IT	Infotehnoloogia
ITER	Rahvusvaheline katsetermotuumareaktor
JRC	Teadusuuringute Ühiskeskus
JU	Ühisettevõtte
LGD	Makseviivitusest tingitud kahjumäär
LGF	Laenutagamisrahastu
LGTT	TEN-T projektide laenutagamisvahend
MAP	Mitmeaastane programm – keskmise suurusega ettevõtete finantsalasele kaasamise programm
MEP	Euroopa Parlamendi liige
MFA	Makromajanduslik finantsabi

MFF	Mitmeaastane finantsraamistik
MMF	Rahaturufond
MSME	Mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted
NDICI	Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument
NGEU	Taasterahastu „NextGenerationEU“
ORD	Omavahendite otsus
PBI	Projektivõlakirjade algatus
PD	Makseviivituse tõenäosus
PF4EE	Energiaatõhususe erasektoripoolse rahastamise vahend
PGF	Osalejate tagatisfond
PPP	Avaliku ja erasektori partnerlus
PSEO	Euroopa Liidu ametnike pensioniskeem
RAL	<i>Reste à Liquider</i> (täitmata kulukohustused)
RSFF	Riskijagamisrahastu
RRF	Taaste- ja vastupidavusrahastu
RTD	Teadus-, arendus- ja tutvustamistegevus
S&P	Standard & Poor's Financial Services LLC
SANAD	Lähis-Ida ja Põhja-Aafrika VKEde Fond
SAPARD	Põllumajanduse ja maaelu arendamise ühinemiseelne programm.
SEMED	Vahemere lõuna- ja idapiirkonna mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete finantsalasele kaasamise programm
SICR	Krediidiriski oluline suurenemine
SIUGI	VKEsid käsitleva algatuse piiristamata garantii vahend
VKEd	Väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad
SMEW	VKEde komponent
TERA	Eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu
ELTL	Euroopa Liidu toimimise leping
TOR	Traditsioonilised omavahendid
TRDI	Maaelu arengu ajutine rahastamisvahend
KM	Käibemaks